

Ali tudi lačni Slovenci?

Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga. Ali ta izrek, ki je nastal kdove kdaj na Slovenskem, zadošča za to, da ljudje ne bodo lačni? Predvsem je potrebno, da ljudje sploh imajo kruh. Kruha - vzemimo ga simbolično kot skupno ima za vso hrano - je na svetu dovolj ali pa tudi ne, kakor za koga. Nedavno mednarodna konferenca o hrani, ki je potekala v Rimu pod pokroviteljstvom Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo FAO, se je ubadala prav z vprašanjem, kako zagotoviti hrano vsem. Nekateri na Zemlji menda sploh ne vedo, da kdo sploh nima česa jesti, kot je na rimski konferenci očital bogatim kubanski predsednik Fidel Castro. Enega zadnjih "velikanov socializma" je k tem besedam mogoče spodbudilo pomanjkanje v njegovi lastni državi. Tudi če je drugače, ne gre misliti, da je hrana in njena pravična delitev samo problem zadnjih socialističnih otkočkov v svetovnem tržnem gospodarstvu v tem ali onem zakonem delu Zemlje. Kako je v Sloveniji, ki pozna izrek o pobranem kruhu? Je tu dovolj hrane? Ali vsak kos kruha, ki štrli iz smetnjaka, pomeni, da je v državi dovolj in celo preveč hrane? Ali je vsak berač v Zabajaku, Tomacevem, Kerinovem grmu in v središču državne prestolnice živ dokaz, da je na Slovenskem še lakota? Presodite! Nekateri izmed vas ste mnenje o hrani povedali v današnji anketi.

MARJANCA VIDETIČ, tajnica predstojnice sodišča v Črnomlju: "Veliko slovenskih družin se že težko preživlja in komaj poveže konec enega meseca z začetkom drugega. Število revnih je vse večje, vnaprej pa tudi kaže vse slabše. Revščina postaja v Sloveniji vse resnejši problem, a se o njem malo govori. Marsikoga je tudi sram povedati, da je tako rekoč na robu lakote."

VINKO STARIHA, upokojenec iz Praproč pri Semiču: "Tisti, ki imajo redne, četudi majhne dohodka, najbrž za hrano še imajo, prav tako ne stradajo tisti, ki imajo kmetijo, čeprav so brez službe. Nisem sicer še slišal, da bi v Sloveniji kdo umrl od lakote, a tistim, ki nimajo ne zaposlitve ne zemlje, najbrž ni lahko preživeti. Bojim pa se, kako bo, ko bomo v Evropski skupnosti."

MIRA HRIBAR, delavka iz Podbočja: "V Sloveniji sicer ni takega pomanjkanja hrane, kot je v nekaterih drugih državah, a je pri nas verjetno že precej lačnih. Pred leti je bilo v Sloveniji gotovo bolj kot zdaj, saj je bilo več delovnih mest. Pri nas se je izboljšal odnos do hrane. Da bi hrano simbolj spoštovali, lahko pripomore konferenca o hrani, ki je bila v Rimu."

MARIJA ZRNAC, kmetica iz Župevecva: "Mladi ljudje gredo raje v službo v tovarne. Ampak tovarne se zapirajo. Spet bodo začeli delati na kmetiji, na kmetiji pa je težko. Pride laš še lahko, vendar težko prodaš, ker je v Sloveniji veliko robe iz drugih držav. Težko živijo tudi ljudje z nizkimi pokojninami. Stroški so veliki in človek gleda, kako bo kar najbolje obrnil tolar."

NANČA MOHAR, defektologinja iz Ribnice: "Zgroženi smo, ko poslušamo o lakoti po svetu, obenem pa si mislimo, da se kaj takega nam ne more zgoditi. Glede na padec standarda pa mislim, da se bo tudi pri nas pokazala lakota. V šolah se to ponekod že vidi, saj veliko več otrok prejemajo brezplačno malico kot včasih, ko smo kruh še metali stran. Tega je sedaj vse manj."

BORUT ČESNIK, zaposlen v Elektru Kočevje: "Kruh se še vedno meče stran, saj imajo otroci slabši odnos do hrane, kot so ga imeli včasih. Lakota je širok pojem in mislim, da smo tako civilizirana družba, da tiste v pravem pomenu besede ne bomo dopustili. Tudi pri nas nekatere družine ne vedo, ali bodo imele naslednji dan jesti ali ne."

MARTINA JAKŠE, upokojenka iz Gorenjega Gradišča: "Takšne lakote, kot je bila včasih, danes ni. Je pa še vedno veliko ljudi, ki si težko privoščijo najosnovnejše, potem ko plačajo poljoznice za pretekli mesec; priboljške pa kupijo le za praznike in tudi ti so bolj skromni. Brez denarja so mnogi mladi nezaposleni starši, ki svojim otrokom ne morejo privoščiti tega, kar imajo drugi."

MONIKA GLUŠIČ, prodajalka in pomočnica v laboratoriju Foto Asja v Sevnici: "Nikoli nisem še vrgla kruha proč, a ne zato, ker smo bili doma lačni, ampak ker sem tako vzgojena. Naposled pa imamo doma domače živali in jih krmimo tudi s starim kruhom. Moj oče je celo iz Nemčije vozil domov star kruh, ker so ga tako vzgajali, da kruh pač ne spada v smeti."

EMILJA AVGUŠTINČIČ, tajnica v podjetju Tika, d.o.o., Trebnje: "Pozna se, da je življenje za številne vse težje, da je veliko brezposelnih in je v družinskih proračunih vse manj denarja. Nekoč je bilo veliko kruha v pomijah obratov t.i. družbene prehrane. Zdaj, ko gre marsikomu celo za preživetje je kruh mnogo bolj cenjen in ga ljudje še zelo malo zmečejo proč."

Bomo volili...?

(Nadaljevanje s 1. strani)

vprašanju, kot je volilni sistem," pravi predsednik.

Državni svet je v obrazložitvi svojega referendumskega vprašanja zapisal, da predlagani kombinirani volilni sistem odpravlja slabosti sedanjega sistema in upošteva dva glavna interesa volilcev: njihovo željo, da neposredno izvolijo svojega poslanca v volilnem okraju in da izberejo stranko, ki jo želijo podpreti. Po sedaj veljavnem zakonu volilec dejansko ne odloča o izvolitvi poslanca v svojem volilnem okraju, ampak glasuje za stranko, na katere listi je kandidat. Zaradi tega tudi niso imeli in tudi po zadnjih volitvah nimajo poslancev v Državnem zboru vsi volilni okraji.

Po predlogu Državnega sveta bi imel vsak volilec dva glasova. S prvim glasom bi v svojem volilnem okraju neposredno dokončno izvolil enega poslanca po večinskem sistemu, kar torej pomeni, da bi bilo v 44 volilnih okrajih po Sloveniji dokončno izvoljenih skupno 44 poslancev; z drugim glasom pa bi po proporcionalnem sistemu izvolil v volilnih enotah še 44 poslancev, in sicer tako, da bi glasoval za liste kandidatov, in to strankarske in nestrankske. Tako bi volilci izvolili 88 poslancev.

"Po svetu opuščajo skrajne oblike volilnih sistemov, torej čiste proporcionalne ali čiste večinske," pravi dr. Kristan. "Predlog kombiniranega volilnega sistema Državnega sveta povzema bistvo nemškega volilnega sistema, ki prispeva k stabilnemu parlamentarnemu sistemu v Nemčiji. S predlogom za uvedbo takega volilnega sistema upoštevamo dve bistveni želji volilcev: da v Državni zbor izvolijo tistega kandidata iz svojega okolja, ki ga poznajo in za katerega želijo, da zastopa njihove interese v Državnem zboru, ne glede na njegovo strankarsko opredelitev; ter željo volilcev, da volijo tisto politično stranko, za katero želijo, da je prisotna v Državnem zboru. Gre torej za uravnotežen volilni sistem, v katerem se uveljavljajo prednosti tako večinskega kot tudi proporcionalnega sistema, hkrati pa ne povzročajo nepotrebne politične polarizacije," pravi dr. Ivan Kristan.

A. B.

POSVET

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Andragoški center RS organizira od srede, 28. novembra, pa do sobote, 30. novembra, v Zdravilišču Krka v Šmarjeških Toplicah posvet o visokošolskem izobraževanju odraslih.

Infos odprl vrata

V Cankarjevem domu velika računalniška sejemska prireditev Infos 96

LJUBLJANA - Od torika do sobote, 30. novembra, je pozornost vseh, ki imajo na Slovenskem kaj opraviti z računalništvom, usmerjena proti Cankarjevemu domu, kjer poteka Infos 96, največji računalniški sejem pri nas. Letošnji beležki nove rekorde: na sejmu sodeluje 112 razstavljalcev na 2500 kv. metrih razstavnih površin, pripravili so 118 komercialnih predstavitev strojne opreme in programskih orodij, v izobraževalnem programu pa je kar 79 predavanj.

Z vstopnico, za katero je treba odšteti 1000 tolarjev (upokojenec in šolarji 800 tolarjev), si je mogoče ogledati sejmski del s strojno in programsko opremo, medtem ko je bilo za seminarski potrebnost je poprej plačati kotizacijo. Zanimivo je, da so kotizacija vplačala predvsem dobra podjetja, med njimi tudi novomeška Krka, ki tako potrjuje, da se zaveda velikega pomena računalniškega izobraževanja.

Turizem v naslednjem tisočletju

V gradu Mokrice 3. mednarodna konferenca o turizmu - Rusija turistično zanimiva - J. Sirše: Računamo na nemško, avstrijsko, italijansko in hrvaško tržišče

MOKRICE - Potem ko se je v Sloveniji takoj po osamosvojitvi zelo zmanjšalo število turistov, je naša država zdaj dosegla že 70 odst. vseh nočitev iz obdobja pred zamenjavo političnega sistema. Leta 1989 so v Sloveniji našeli 9 milijonov načitev. S temi podatki je postregel Janez Sirše, predsednik Nacionalnega turističnega združenja, ob začetku letošnje mednarodne konference o turizmu.

Konferenca, ki je bila tretjič zapored in jo je v sodelovanju s Centrom za promocijo turizma Slovenije organiziralo Nacionalno turistično združenje, je bila od 20. do 23. novembra na gradu Mokrice.

V državi je število nočitev zdaj še manjše, kot je bilo ob koncu 80 let, vendar je naša država s turizmom zaslužila že toliko kot v omenjenem primerjalnem obdobju. Turistično gospodarstvo po Siršetovih navedbah spet dosegla milijardo tolarjev zaslužka; v to vsoto tretjino prispevajo igralnice, tretjino dajo različni nakupi, enodnevni izleti in podobno, preostali del turističnega zaslužka pa je iz t.i. klasičnega turizma.

Slovenija ima 50.000 turističnih ležišč, od katerih jih je četrtina (največ) na Obali. Zdravilišča in alpska turistična središča jih imajo vsako po 30 odst., ostala prenočišča so večinoma v največjih mestih. Bržda je pri vsem naštetem pomembno, da je zazdaj med turi-

sti, ki polnijo slovensko turistično blagajno, manj tujih kot domačih.

Po Besedah Janeza Siršeta je za Slovenijo še posebej zanimivo rusko tržišče, od koder prihaja tudi

vse več turistov v Slovenijo. Med deželami, katerih turisti prihajajo v Slovenijo, je po številu obiskovalcev Rusija na 6 mestu. "Slovenija v srednjeročnem obdobju najbolj računa na nemško,

* Na konferenci s sporočilnim naslovom Turistična tržišča po letu 2000, so razpravljali med drugim tudi o prilagajanju turističnega gospodarstva spremembam na posameznih turističnih tržiščih, o sodobni informacijski tehnologiji in turizmu ter o posamezniku kot turistu. Sočasno z omenjeno konferenco je potekala 2. konferenca dijakov slovenskih srednjih šol za gostinstvo in turizem z naslovom Mladi za turizem.

avstrijsko, italijansko in hrvaško tržišče. Zanimivo pri tem je, da tudi omenjene države želijo povečati obisk Slovencev v svojih državah. Turisti prihajajo v Slovenijo in Slovenci bodo odhajali v tujino, turizem je pač dvosmeren tok," je dejal Janez Sirše ob 3. konferenci. Na okroglih mizah v sklopu konference, kjer so govorili o tovrstni izmenjavi, so sodelovali predstavniki raziskovalnih inštitutov z neodvisnimi mnenji o posameznih tržiščih in predstavniki nacionalnih turističnih organizacij iz različnih držav.

M. LUZAR

Vilma Bebler-Pirkovič

V soboto, dne 23. novembra, je tiho zaspala naša najdragocnejša sodelavka Vilma Bebler-Pirkovič. Nihče ni tega pričakoval, saj je prišla še na 90-letnico koštanjeviške osnovne šole, kjer je živo spremljala njen program in se srečala z mnogimi ljudmi, ki so bili na proslavi. Bila je prijetno razigrana in za vsakega iz množice je imela prijazno besedo.

Rojena je bila v Gorici očetu Vilku Beblerju, ki je tedaj opravljal službo komandanta Gorice, mati pa je bila Dubrovčanka Fani Ragusin. Kasneje so živeli na Colu pri Gorici, nato v Ljubljani in slednjič na Ptuj, kjer je Vilma obiskovala osnovno šolo in leta 1936 opravila maturo. Po maturi je obiskovala Agronomsko fakulteto v Zagrebu in tam tudi diplomirala. Vilma ni izšla iz siromašne družine, še več, bila je dobro oskrbljena in njen vsakdan je bil vse prej kot siromašen. Oče je slednjič dobil službo na Ptuj, kjer se je Vilma seznanila s številnimi slovenskimi kulturnimi delavci, ki jih je tedaj dajal Ptuj širši slovenski kulturi in tako bogato prispeval v zakladnico slovenskega duha.

Z našimi kraji se je dodobra spoznala, saj je bila njena sestra magistra farmacije in se zaposlila pri družini Andrijanič. Z njimi je ostala vse življenje v najlepših človeških odnosih. Tudi poročila se je z Dolenjem Francem Pirkovičem in se tako za vselej navezala na Dolenjsko.

Tako smo jo spoznali tudi mi Dolenjci, kjer je zmeraj bila pripravljena na sodelovanje. Še več: dajala je pobude za posamezne kulturne akcije, ki so se kasneje izkazale za nepogrešljive. Po vojski je prevzela mnoge dolžnosti, najgloblje pa se je zapisala v spomin vseh Slovencev kot podpredsednica okraja Novo mesto, kjer je odgovarjala za družbene službe. Takrat je Dolenjska marsikaj pridobila. Naj omenim samo nekaj iz množice stvari: ustanovili so Dolenjsko založbo, izhajati je začel Dolenjski zbornik, velike premike je doživel Dolenjski muzej, pozidana je bila Dolenjska galerija, nastali so veliki

premiki v študijski knjižnici Mirana Jarca, s polnimi jadrji je zadihal Dolenjski kulturni festival in končno s festivalom tudi Mednarodni simpozij kiparjev Forma viva. Povsod je bila zraven, povsod je vzpodbujala in navduševala, povsod se je razdajala. Nekaj časa je bila tudi v diplomaciji s svojim soprogom, končno pa se je upokojila in mnogo pisala v razne časopise in revije. Pustila je tudi več rokopisov, zlasti spominskih, ki še čakajo za natis.

Bila je izredno delavna, govorila je več jezikov, izvrstno igrala klavir pa tudi harmoniko, če je bila v veseli družbi. Zdaj je ni več. Zelo jo bomo pogrešali, zlasti pa njeni trije vnuki in njen dom v Ljubljani.

Kako že umira Violeta Valleri? "V življenju marsikaj ne gre po sreči, a nič zato. Živeli smo, ljubili, žalili, odpuščali, zdaj smo končali."

Kakor smo dolžni spoštovati smrt, tako smo dolžni spoštovati takega vsestranskega dobrega človeka, kakor je bila Vilma Pirkovič. Naj ji bo lahka slovenska zemlja, ki jo je tako ljubila.

LADO SMREKAR

ODPRITE SVOJE OKNO V SVET

NOVO MESTO - 1. februarja letos je tudi Dolenjska dobila svojo avtocesto, a ne tiste asfaltirane, ki nam jo obljublja, ampak je Infotehna vzpostavila informacijsko avtocesto in omogočila vključitev v EU-net, največje evropsko mrežo internetnih storitev. Zdaj je Infotehna pripravila tudi enodnevni seminar in predstavitev uporabe Interneta v poslovanju podjetij, organizacij in doma. Seminar bo v ponedeljek, 2. decembra, ob 10. uri v Hotelu Krka. Če ste zaposleni v veliki organizaciji; imate sami svoje podjetje ali trgovino; projektirate; nudite storitve; potrebujete informacije o sodni praksi; iščete najugodnejše nabavne cene; želite rezervirati letalske vozovnice ali si ogledati smučarsko ponudbo; kupujete ali prodajate avtomobil, nepremičnino - potem je Internet tisto pravo. Oglejte si in preizkusite možnosti predstavitev lastne dejavnosti in Interneta kot marketinškega orodja. Odprite svoje okno v svet! Informacije na tel.: (068) 323-127.

Mariborsko pismo

Profesorico s sekiro po obrazu

Kaj se dogaja zdaj z mariborsko mladino?

MARIBOR - Meščane je pretresla novica, da je učence 8. razreda osnovne šole Tabor I. med poukom slovenščine napadel svojo profesorico ter jo z ostro sekiro, ki jo je malo predtem kupil v trgovini, udaril po obrazu. Težko poškodovani profesorici so v mariborski bolnišnici komaj rešili življenje. Operacija je trajala skoraj pet ur.

Istega dne je v Mariboru umrla petnajstletna dijakinja I. razreda srednje zdravstvene šole, ki si je, kakor kaže, vbrizgnila v žilo preveliko dozo heroina. Čeprav je njen osemnajstletni prijatelj, ki je bil tudi pod vplivom mamil, poklical zdravnika, ta nesrečni dijakinji ni mogel več pomagati.

Samo nekaj dni pred tema tragičnima dogodkoma sta v mestu ob Dravi naredila samomor dva mladoletnika...

Kaj se dogaja z mladino v mestu? Kje so vzroki za to, da

vse več mladih jemlje mamila in uživa alkohol ter beži v svet omake? Zakaj se čedalje več otrok in mladostnikov vede agresivno bodisi do drugih ali do sebe? To so vprašanja, ki so jih tragični dogodki zadnjih dni postavili v središče javnega življenja v štajerski metropoli.

Vodja enote za varstvo otrok in mladostnikov pri Centru za socialno delo, Konrad Osterc, pravi, da se število mladostnih prestopnikov sicer ne povečuje (v Mariboru od osamosvojitve Slovenije naprej vsako leto registrirajo na novo od 200 do 250 mladostnikov, ki so storili kaznivih dejanj), povečuje se le število kaznivih dejanj, ki jih vsako leto stori približno enako število prestopnikov. Še posebej pa vzbuja skrb dejstvo, da so kazniva dejanja, ki jih povzročajo mladi, čedalje težja, velikokrat pa so povezana tudi z drogami. Konrad Osterc sodi, da so takšne razmere tudi posledica vse globlje gospodarske in socialne krize, ki pretresa štajersko metropolo.

Podobno sodi klinični psiholog iz Vzgojne posvetovalnice magister France Prosnik. Po njegovem mnenju bolj kot socialna stiska povečujejo agresivnost v družbi socialne razlike, ki postajajo čedalje večje. Odrasli velikokrat s problemi, ki bi jih morali sami rešiti, obremenjujejo tudi svoje otroke, s tem pa na mladostnike prenašajo tudi agresivne vzorce obnašanja.

TOMAŽ KŠELA

RIBE - Urejanje Seidlove ceste ni bilo samo po polje počasno in dolgotrajno, ampak, kot se je izkazalo, tudi slabo opravljeno. Ob malo večjem dežju se na cesti naredijo take luže, da avtomobili škropijo ne samo pešce na nižje ležeči Ulici talcev, ampak "prhajo" celo pročelje zadnje hiše na tej ulici. Včasih je bila tam trgovina s potrebnostmi za male živali in od takrat je okenskih šipah še nekaj naslikanih ribic, ki so tako sedaj deležne občasne mokrote.

VODA - Z vodo pa nimajo težav samo na Ulici talcev, marveč tudi na Novem trgu. Če v tamkajšnjem prepletenu in zapletenem poslovno gostinskem kolosu kdo dalj časa ne plača vode, jo komunalci odklopijo kar celemu kompleksu. Tako so storili tudi pred nedavnim. Potem je prišel inšpektor, ugotovil, da nekateri gostinski lokali nimajo vode in zahteval, da jih zaprejo. Seveda, če ni vode, tudi vina ne bodo točili!

PRISPEVKI - Ob začetku krašenja Glavnega trga za prireditev ob veselem decembru so razobesili tudi seznam z imeni in prispevki za letoletno obdarovanje otrok v novomeški občini. Ta seznam je priljubljeno in poučno branje, ki govori o človeški dobroti in darežljivosti. Pa ne samo o tem. Človek pa lahko naredi tudi kakšno poučno primerjavo. Tako je na primer kakšen prav nič razvpit obrtnik ali anonimen podjetnik za otroke prispeval 50 tisočakov, banka, ki se postavlja s svojim pomembnim in bogatim tujim zaledjem in bi rada veljala za najuspešnejšo v Sloveniji, pa desekrat manj.

PLIN - Niso pa vsi obrtniki in podjetniki samo radodarni, nekateri so po svoje tudi zelo iznajdljivi. Tako na primer tisti, ki je v blokkih na Kandijski razpeljeval plinsko napeljavo. Da bi v nekem stanovanju stvar čimprej opravil, je, namesto da bi se izognil kuhinjskemu pultu, kar seveda zahteva malo več dela in časa, pult raje prevrtil in cev speljal naravnost. Kaj se pa zamudiš!

Ena gospa je rekla, da se mora Slovenija, če bo predsednik vlade Marjan Podobnik, krepko zadolžiti. Potem naj naredi tako, kot po volitvah 1992, ko je SLS Dolenjskemu listu plačala manj kot polovico dolga za reklamne oglase.

IZLET NA ČEMŠENIŠKO PLANINO

NOVO MESTO - PD Novo mesto vabi na izlet na Čemšeniško planino, ki bo v soboto, 7. decembra. Odhod avtobusa z avtobusne postaje bo ob 7. uri, cena prevoza pa 1.200 tolarjev. Prijave in informacije na tel. (068) 324-530 ali (068) 312-451. Izlet bo vodil vodnik PZS Igor Stadič.

Suhokranjski drobiž

PREDSEDNIK JANEZ HROVAT - V sejni sobi gasilskega društva Dvor so se sestali izvoljeni člani sveta KS Dvor. Za predsednika sveta so člani izvolili Janeza Hrovata iz Podgozda, medtem ko bo funkcijo podpredsednika opravljal Andrej Banko iz Dvora. Člani sveta so se pogovorili tudi o delu v prihodnje. Ker je nova krajevna skupnost brez svojih prostorov, je član sveta Ludvik Legan ponudil KS Dvor na razpolago pisarno v svoji stanovanjski hiši na Dvoru št. 68.

KMALU TUDI CENTRALNA NAPELJAVA? - Po obisku ministrice Mete Zupančič v osnovni šoli Ajdovec, ko je šoli darovala nov računalnik, je ministrica zaradi težkih razmer v šoli tudi obljubila, da bo pomagala pri nakupu centralne kurjave. Obljuba je ministrica res držala in vse kaže, da bodo ajdovski šolarji kmalu na toplem.

PRICETEK ZEMELJSKIH DEL - Na osnovi referendumskega programa KS Žužemberk so se pričela tudi zemeljska dela za novo mliško vežico v Žužemberku. Idejni projekt za novo vežico je izdelal arhitekt Kvaternik. Izgradnja prve vežice na Dvoru je pokazala, kako potrebni so tovrstni objekti, posebej se, če so grajeni gospodarno.

URBANISTIČNA ZASNOVA - Razgrnjeni osnutek urbanistične zasnove v avli Kulturnega centra Janeza Trdine je pred javno razpravo pritegnil številne meščane. (Foto: A. B.)

KARDIOLOGI V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH - Na 5. tradicionalnih kardioloških dnevih v Šmarjeških Toplicah 22. in 23. novembra se je zbralo več kot 100 slovenskih kardiologov. Na letošnjem strokovnem srečanju so največ pozornosti posvetili akutnemu miokardnemu infarktu. Obravnavali so epidemiologijo, diagnostiko, zdravljenje, rehabilitacijo in preventivo te bolezni. Pokrovitelja kardioloških dni sta tovarna zdravil Krka in njena družba Krka Zdravilišča. Na fotografiji: predsednik Zdrženja kardiologov Slovenije prof. dr. Miran Kenda (levo) se je za pokroviteljstvo zahvalil direktorju Krkinih Zdravilišč Vladu Petroviču. (Foto: A. B.)

LIONI ZA BOLNIŠNICO - Celoten izkupiček tretjega tradicionalnega plesa novomeškega Lions kluba - bil je v petek, 22. novembra, v restavraciji Tango na Otočcu - bodo namenili za nakup kamere za pregled in slikanje očesnega ozadja za novomeško bolnišnico, ki stane okoli 50.000 mark. Plesa - pokrovitelja sta bila Krka in Revoz - se je udeležilo okoli 160 ljudi, otvoril pa ga je guverner slovenskega distrikta Janez Bohorič. Za dražbo slike Novo mesto Dore Plestenjak je bilo veliko zanimanje. Dražbo je vodila umetnica sama (na desni), izključna cena slike je bila 200 tisočakov, prodana pa je bila za 610.000 tolarjev. To je doslej najvišja cena na avkcijah v Sloveniji za akvarel, plačal pa jo je Alojz Jazbec (levo), generalni konzul Slovenije v Južni Ameriki, doma iz Leskovca pri Krškem. (Foto: Marko Klinec)

Obdarili bodo vseh 5000 otrok

Novomeška ZPM Mojca je tudi letos poskrbela za okrasitev mesta, v Veselem decembru bodo organizirali več prireditev in letoletni sejem - Obdaritev vseh otrok po KS

NOVO MESTO - Novomeška zveza prijateljev mladine Mojca že več let zapored skrbi za obdaritev otrok iz novomeške pa tudi škočjanske in šentjernejske občine. Tudi letos bodo obdarili okrog 5000 otrok, starih od enega do vključno šestih let starosti. Prispevke za obdaritev še zbirajo, računajo pa, da bodo precej denarja zbrali tudi s pomočjo novoletnega sejama na Glavnem trgu. Že sedmo leto zapored bodo poskrbeli za prednovoletno okrasitev središča Novega mesta, ki bo letos še posebej bogata, saj bo morda že 2. decembra, najkasneje pa za prihod Miklavža, zagorelo preko 5000 žarnic.

Predsednik prireditvenega odbora Veseli december Janez Pavlin pravi: "Za projekt in napeljavo takšne razsvetljave (na novo bo razsvetljen tudi kandijski most) so v Domžalah odšteli 200 tisoč nemških mark, v Novem mestu pa bomo za to sami poskrbeli pri Zvezi prijateljev mladine." Za okrasitev mesta prometa ne bodo zapirali, na mestih, kjer bodo razsvetljevali napeljevali s pomočjo gasilcev, pa bodo to opravili ponoči.

Tudi letos bodo v okviru Veselega decembra pripravili več kot 50 prireditev, ki se bodo začele s prihodom Miklavža na Glavni trg v četrtek, 5. decembra, in se nadaljevale skoraj vsak popoldan. V prireditve bodo vključili vse tri dobrotnike - Miklavža, Božička in dedka Mraza. V mesecu decembru bodo pred Rotovžem nastopili številni znani glasbeniki in skupine, pa tudi otroci iz cele Slovenije v Otroški karavani. "Računamo, da bomo potreben denar za organizacijo Veselega decembra

Janez Pavlin

Urbanistična zasnova Novega mesta

Zadnja javna razprava o osnutku urbanistične zasnove Novega mesta je bila za KS Center - Urbanisti odločno branijo Dergančevje - O konkretnih vprašanjih

NOVO MESTO - Javne razprave o osnutku urbanistične zasnove Novega mesta se bližajo koncu. Da je med ljudmi za ta najpomembnejši dolgoročni prostorski dokument mesta veliko zanimanje, je pokazala tudi ponedeljkova razprava, ki so jo v avli Kulturnega centra Janeza Trdine pripravili za novomeško krajevno skupnost Center in za tako imenovano strokovno javnost.

Prof. Vladimir Braco Mušič, direktor ljubljanskega Urbanističnega inštituta, ki je izdelal osnutek, je z večino strokovnjaka in prizadevnostjo Novomeščana orisal osnutek urbanistične zasnove in posebej opozoril na posamezna najpomembnejša in najbolj izpostavljena vprašanja. To je na primer vprašanje kulturne in naravne dediščine, njena povezanost v sistem in smotno gospodarjenje z njo. Posebej pomembno je vprašanje bodočega novomeškega visokega šolstva in razvoja znanstvenoraziskovalne de-

javnosti. V osnutku urbanističnih zasnov je prostor za razvoj nadvse pomembne "tovarne znanja" rezerviran na območju Dergančevja, ki pa je zaradi nenačrtne in improvizirane obrtno-proizvodne dejavnosti postalo zelo konfliktno območje, saj hočejo sedanjí uporabniki po vsej sili narediti na tem dragocenem mestotvornem območju industrijsko cono. Urbanisti tu ne bodo popuščali in odstopali od strokovnih in v vseh pogledih preverjenih načel. Še posebej ne zato, ker je urejena industrijska cona v neposredni bližini na

Cikavi zgleden primer plansko razvitega območja za ta namen; poleg tega osnutek urbanistične zasnove industrijsko-obrtne cone predvideva še v Bršljinu in na nekaterih drugih krajih na območju mesta. Opozorili so še na pomen in potrebo po varovanju koridorja za načrtovanc hitro cesto Dravograd - Metlika, ki naj bi se od sedanje magistralne ceste pod Hmeljnikom odcepila in se na gorjansko priključila nekje nad Poganci, potem pa skozi tunel pod Gorjanci nadaljevala pot v Belo krajino. Večji razvoj predvidevajo na območju priključka na bodočo avto cesto.

Občinska urbanistka Bogdana Dražič je poročala o delu urbanistične delavnice, v okviru katere se je 15. in 16. novembra več skupin ukvarjalo z nekaterimi urbanističnimi problemi predvsem v vzhodnem delu mesta. Njihovi predlogi in rešitve bodo koristno služili izdelovalcem urbanističnih zasnov.

A. B.

V stiski po pomoč na center

Novomeški center za socialno delo izplača na mesec okrog 530 denarnih dodatkov in 35 enkratnih pomoči

NOVO MESTO - S propadom številnih podjetij je brez dela in dohodka ostalo precej ljudi, zato so za preživetje družin nekateri prisiljeni poiskati pomoč tudi na centru za socialno delo. Na novomeškem centru se zadnja leta število tistih, ki zaprosajo za denarni dodatek, dosti ne spreminja. Na mesec izplačajo okrog 530 različnih zneskov denarnih dodatkov.

Najvišji denarni dodatek znaša nekaj več kot 20 tisočakov, do njega pa so upravičeni tisti ljudje, ki so brez sredstev za preživljanje, ki nimajo premoženja in tudi ne svojeje, kateri bi jih bili dolžni preživljati. V novomeški občini je takih 39 občanov. Denarni dodatki so kot redna oblika pomoči namenjeni najbolj ogroženim družinam in posameznikom, katerih mesečni dohodek ne sme presegati: 29 odst. zajamčene plače na otroka, starega do 6 let, kar znaša od 1. oktobra 9.891 tolarjev; 34 odst. na otroka, starega od 7 do 14 let (11.596 tolarjev); 42 odst. na otroka od 15. leta starosti naprej, ki se šola, in tudi na otroka, ki se ne šola, do 18. leta starosti (14.324 tolarjev), ter 52 odst. zajamčene plače (17.735 tolarjev) na odraslega.

Za premagovanje trenutne materialne ogroženosti pa na mesec dodelijo povprečno 35 enkratnih pomoči, vendar te ne morejo biti višje od 20.465 tolarjev. Enkratne pomoči so namenjene na primer: nakupu šolskih potrebščin, nakupu kurjave, ozimnice, zadnje čase pa vse več tudi za pomoč pri plačilu šole v naravi za osnovnošolce. Za enkratno pomoč zaprosajo v glavnem družine, ki dobivajo denarni dodatek, namenjen za reševanje začasne stiske, saj ga lahko prejemo od 1 do 6 mesecev.

V primeru, da starši niso namenili denarja za otroke, lahko center prizna pomoč v funkcionalni obliki (za nakup hrane, plačilo vrta ipd.). Po novem zakonu o plačevanju prispevka staršev za vrtce pa so družine, ki prejemo denarni dodatek, plačevanja vrta oproščene.

J. D.

V TOREK MONODRAMA "ALMA"

NOVO MESTO - KC Janeza Trdine vabi v torek, 3. decembra, ob 19.30 v Dom kulture na ogled izvenabonajske predstave Uršule Cetinski in Polone Vetrin - "Alma".

PESNIŠKI VEČER V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ - V ponedeljek, 2. decembra, ob 18. uri bo v gostilni Hipodrom v Šentjerneju pesniški večer ob izidu knjižnega prvenca šentjernejskega domačina Gustlja Cvelbarja. Večerni program bodo popestrili člani mešana pevskega zbora Vlaste Tavčar, program bo povezoval Toni Gašperič, zaigral pa bo Trio na žaru. Pesmarica je izšla v zbirki pesnikov začetnikov, ki jo izdaja Dolenjska založba iz Novega mesta, likovno pa jo je opremila slikarka Jožica Medle.

Brizganec zna narediti vsak

Vito Zajc z Otočca je letos eden najuspešnejših slovenskih barmanov

OTOČEC - Vito Zajc, dolgoletni natakar v gradu Otočec, je letos eden najuspešnejših barmanov v Sloveniji. Na 5. mednarodnem tekmovanju v mešanju pijač spomladaj na Bledu je osvojil prvo mesto; na tekmovanju za nagrado opatijske riviere je v kategoriji kratkih pijač dobil prvo nagrado občinstva, strokovna komisija pa mu je prisodila 3. mesto; 4. mesto je osvojil na tekmovanju za alpski pokal v avstrijski Vrbi, na tekmovanju v okviru gostinstvo-turističnega zbora na Bledu ta mesec je dobil zlato medaljo.

"Z mešanjem pijač se resneje ukvarjam od leta 1987, ko sem se prvič udeležil večjega tekmovanja; to je bilo v Slavnskem Brodu, kjer sem dobil 1. nagrado občinstva," je povedal Vito, ki je že 20 let natakar na Otočcu in je član Društva barmanov Slovenije in član njegovega izvršnega odbora. "Za vsako tekmovanje je treba pripraviti nov koktejl, tako da je to res samo tvoja stvaritev. Osnova mojih koktejljev je gin, temu pa potem dodajam razne likerje, vermut, sirupe ipd., da dobim pravi okus in videz; če gre za tako imenovano dolgo pijačo, pa dolivam tonik, bitter lemon, sokove. Zal pri nas na Dolenjskem barmanstvo ni dobro razvito in tudi pravega smisla zanj ni, saj ni nikjer pravega aperitiv bara. Tudi med ljudmi je zakorenje-

Vito Zajc

njen predsodek, da si od koktejlja hitro pijan, kar sploh ni res. Kakšna dolga pijača je lahko celo bolj osvežilna kot sam sok."

Z mešanjem pijač se na Dolenjskem poleg Zajca ukvarjata še Franci Bobič iz Novega mesta in Rudi Gorišek z Otočca. "Prej sta se še Jože Retar, ki me je navdušil za barmanstvo, in Franc Krusar, oba izvrstna barmana. Razmere so take, da je danes barmanstvo pri nas lahko le konjiček, ki je na povrhu vsega še precej drag. Vito bi se letos po rezultatih lahko udeležil svetovnega prvenstva v mešanju pijač na Japonskem, a kaj, ko bi moral samo za letalo tja in nazaj plačati 2.000 dolarjev. "Nasploh današnji časi barmanstvu niso naklonjeni. Celo dvakratni svetovni prvak, avstrijski barman, je brez službe. Je pa tako, brizganec zna narediti vsak..."

A. B.

KRASITEV MESTA - Novo mesto bo letos ves december krasilo 5000 žarnic, ki jih te dni napeljujejo po pročeljih hiš na Glavnem trgu člani ZPM Mojca.

Zdaj vsaj poznajo pravice

Metliški in podzemeljski osnovnošolci na otroškem parlamentu o pravicah in dolžnostih

METLIKA - V Metliki je pretekli teden pod geslom "Imam pravico - imaš pravico" potekal otroški parlament, ki so se ga udeležili učenci metliške in podzemeljske osnovne šole. Beseda je bila o pravilniku o preverjanju, ocenjevanju in napredovanju učencev ter zlasti o pravilniku o pravicah in dolžnostih učencev.

"Zdaj vsaj vemo, kje se kršijo naše pravice. Prej zanje še vedeli nismo, prav tako ne, da nam jih kdo jemlje," so dejali učenci. Res pa je, da je pravilnik pisan bolj za pravnike kot za osnovnošolce in mnogi razumejo le del zapisanega. Zato ne čudi, da so ga nekateri vrgli v kos.

Otroci niso skrivali, da jih zanimajo predvsem pravice, manj pa dolžnosti. Vendar so v nekaterih razredih namenili veliko pozornost prav dolžnostim, češ najprej moramo izpolniti dolžnosti, šele potem se bomo lahko sklicevali na pravice. Nekateri tudi težko razumejo, da je učenje njihova pravica, zato ne čudi, da je več tistih, ki so

pripravljani pomagati sošolcem pri učenju kot tistih, ki pomoč sprejmejo.

Zlasti v metliški šoli so veliko pozornost namenili odnosom med učitelji in učenci. Slednji so se strinjali, da imajo tudi učitelji svoje pravice. Predsednica občinske zveze prijateljev mladine Vladka Škof je poudarila, da je pomembno, da se v šoli čimveč pogovarjajo, in če imajo učenci spor z učiteljem, naj se pogovorijo z razrednikom, psihologinjo, pedagoginjo, ravnateljem. Po njenem v šoli ni problema, ki ga ne bi bilo moč rešiti. Toda učenci so potožili, da si ne upajo zatožiti učiteljev, s katerimi niso zadovoljni, ker se bojijo, da bi bilo potem še slabše. Samokritično pa so priznali, da se nekateri učenci nesramno obnašajo do učiteljev.

Državnega otroškega parlamenta, v Ljubljani se bo iz metliške občine udeležila sedmošolka iz podzemeljske šole Maja Žugelj.

M. B.-J.

Bo prometna cesta dobila pločnik?

V KS Gradac so letos dokončali mrliško vežico in uredili okolico pokopališča, začeli urejati vaške poti in dobili zmogljivejšo telefonsko centralo - Kaj bo z gradom?

GRADAC - Krajevna skupnost Gradac spada z okrog 800 prebivalci Gradca, Kloštra in Okljuke med večje KS v metliški občini. Njen predsednik Alojz Malenšek pa ob zaključku leta, ko se ozira nazaj, ugotavlja, da jim ni uspelo uresničiti prav vsega, kar so si za letos zastavili, čeprav je po drugi strani vesel, da so dokončali mrliško vežico v Kloštru in uredili okolico pokopališča, kar je bila letošnja prednostna naloga.

Druga pomembna naloga je bilo asfaltiranje petih vaških poti, dolgih okrog 500 metrov. Tako bi imeli asfaltirane vse poti v KS. Vrednost del do asfaltiranja bi bila 3,5 milijona tolarjev in KS je povsod, kjer so bila opravljena, prispevala polovico denarja. "Zaradi slabega vremena smo opravili le gradbena dela, ponekod pa niti teh ne, ker se ljudje, ki ob poteh živijo, niso mogli med seboj dogovoriti. Težave so bile tudi, ker Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS ni bil pripravljen sofinancirati trdnješe ceste, po kateri sicer vozi les iz gozda," je povedal Malenšek.

Te dni je Telekom v Gradcu priključil sodobno in zmogljivejšo telefonsko centralo, v kateri je prostora za 300 novih telefonskih priključkov, prav toliko pa še v centrali na Krasincu. To je velika pridobitev za KS Gradac, Podzemelj, Griblje in Dobravice, kjer je bilo doslej le okrog 120 telefonskih priključkov, odslej pa ga bo lahko imelo vsako gospodinjstvo. "Položili so tudi nove kable, da bo kvaliteta telefonskih storitev boljša kot doslej. Vendar se ljudje razburjajo nad počasnostjo in neorganiziranostjo zemeljskih del," je potožil predsednik.

V prihodnjem letu bodo v KS dokončali urejanje vaških poti in opravili vrsto vzdrževalnih del v kulturnem domu, ki mu bodo zo-

pet vdihnili življenje. V Gradcu je namreč začelo oživljati kulturno društvo. Gradčane pa moti tudi propadajoči grad sredi naselja, ki je sicer občinska last. Po Maleškovih besedah ob ureditvi tega bisera ne bi smela držati rok križem niti država, seveda pa bi morala pohiteti, dokler ni prepozno. Velik problem je tudi državna cesta med Gradcem in Podzemljem, ki nima pločnika, na njej pa so samo v zadnjih letih umrli trije pešci, medtem ko jih je bilo nekaj hudo ranjenih. "Državni sekretar za ceste Marjan Dvornik je vrstil pločnik na prednostni seznam gradenj v metliški občini. Samo v naši KS bi morali zgraditi okrog 2 km pločnikov, ki

bi se nadaljevali še v KS Podzemelj. Krajani smo pripravljene pomagati pri gradnji, sami pa tako velikega zalogaja ne bi zmogli," je dejal Malenšek in se hkrati zahvalil vsem, zlasti pa krajanom, ki so pomagali pri delu v KS.

M. BEZEK-JAKŠE

ŽIVAHNO V GLASBENI ŠOLI ČRNOMELJ

ČRNOMELJ - V okviru načrta koncertov učencev Glasbene šole (GS) Črnatelj bo v četrtek, 28. novembra, dopoldne nastopil za učence OŠ komandanta Staneta v Dragatužu Komorni godalni orkester GS Črnatelj pod vodstvom Antona Čorbiča. Teden dni pozneje, 5. decembra, bo tamburaški orkester črnateljke glasbene šole pod vodstvom Silvestra Miheličiča najmlajšega nastopil v OŠ Vinica, 6. decembra pa bodo učenci organizacijske enote GS Črnatelj iz Metlike nastopili pred vrstniki OŠ Podzemelj.

NASTOP DUŠANA SODJE IN TATJANE KAUCIČ

ČRNOMELJ - Glasbena mladina Slovenije pripravlja v sodelovanju z Glasbeno maldino Bele krajine v 2. seriji GM oder 1996/1997 koncert Dušana Sodje (klarineta) in Tatjane Kaučič (klavir), ki bo v ponedeljek, 2. decembra, ob 19. uri v Glasbeni šoli Črnatelj. Pod mentorstvom prof. Božidarja Tumpeja sodelujeta skupaj od leta 1994.

Alojz Malenšek

Pot otrok v šolo bo varnejša

Črnomaljski svetniki sprejeli projekt prometne ureditve Ulice Otona Župančiča

ČRNOMELJ - Tukajšnji občinski svet se je na junijski seji odločil za eno od možnosti prometne ureditve črnomaljske Ulice Otona Župančiča, po kateri gre vsak dan veliko otrok. Tam je namreč OŠ Mirana Jarca, OŠ s prilagojenim programom Milke Šobar-Nataše, varstveno-delovni center, dijaški dom, kulturni dom, knjižnica. Na oktobrski seji pa so svetniki sprejeli projekt prometne ureditve te ulice, ki ga je v sodelovanju s prometno-tehničnim inštitutom Fakultete za gradbeništvo in geodezijo iz Ljubljane pripravil Topos iz Dolenjskih Toplic.

Ulica Otona Župančiča bo še naprej ostala enosmerna, največja

dovoljena hitrost pa bo z dosežanih 50 km na uro zmanjšana na 20 km. Doslej je bilo moč parkirati le na levi strani v smeri vožnje, čeprav so vozniki parkirali povsod, zlasti pa po pločnikih. Odslej bodo smeli parkirati do prve grbine na cesti na levi strani, potem na desni, ter od naslednje grbine naprej zopet na levi. Grbini bosta visoki 10 centimetrov in dolgi 11 metrov. Z ovirami bodo preprečili parkiranje na pločnikih, ki jih bodo tudi razširili, medtem ko bodo cestišče zožili. Prehodi in uvozi bodo urejeni tako, da se invalidi na vozičkih bodo lahko nemoteno gibali. Svetniki so predlagali tudi, naj bi bil med poukom, torej od 8. do 17. ure, promet po

Ulici Otona Župančiča dovoljen le za dostavo, stanovalce, zaposlene in vozila na nujni vožnji. A s tem bi le zapletli prometno signalizacijo, nadzor nad kršitelji brez nalepk na vozilih pa bi bil tako rekoč nemogoč. Poleg tega so strokovnjaki ocenili, da omejitve hitrosti, ovira, ki bo onemogočala parkiranje na pločnikih, ter ostale preureditve zadostujejo za varen promet.

Poleg posegov za varnejši promet bodo morali ob rekonstrukciji urediti tudi novo cestno kanalizacijo, zamenjati vodovodno omrežje ter urediti javno razsvetljavo z uličnimi svetilkami v pločnikih. Preureditev 200 metrov dolge ulice naj bi po predračunu veljala 20 milijonov tolarjev.

M. B.-J.

Semiške tropine

PO 35 LETIH - Na enem od postopij na Selih pri Vrčicah visi tabla, na kateri je zapisano: "Vas Sela pri Vrčicah, občina Semič, polokraj Črnatelj". Nič nenavadnega (če odmislimo polokraj), bi pomislil človek. Vendar pa tabla tam visi že nekaj desetletij in je prevlečena tudi vsa leta od 1959, ko so Semičanom vzeli občino, do leta 1994, ko so jim jo vrnil. Bo že držalo, da so bili v nekdanji semiški krajevni skupnosti vedno trdno prepričani, da bodo zopet imeli občino, na Selih pa celo tako zelo, da se jim za tistih piškavih 35 let ni ljubilo sneti niti table.

VREME - V odloku o spremembah odloka o proračunu občine Semič za leto 1996 med drugim piše, da letos zaradi vremenskih razmer ne bo moč preplastiti ceste proti Kravčevemu Vrhu. Vztrajnemu svetniku pa je le uspelo zvedeti, da za neugodne vremenske razmere niso krivi ne dež, ne sneg, ne mraz, ampak luknja v proračunu.

OGRAJA - Ko začne zmrazovati, je v Semiču slišati predlogo, naj bi na stopnišču pred pošto namestili ograjo. Lani je postavil ograje prehitelo toplo vreme, z njim pa je minila tudi nevarnost, da bi kdo padel, ko se ne bi ime potem, ko bi mu spodrsnilo, za kaj prijeti. Bo tudi tokrat hitrejša pomlad?

SPOMENIK ZAMOLČANIM ŽRTVAM - Po žalni maši v cerkvi na črnomaljskem pokopališču v Vojni vasi je v nedeljo arhidiakon dr. France Oražem pred spominskim obeležjem padlim in pomorjenim domobrancem in drugim zamolčanim žrtvam vojne v letih od 1941 do 1945 in po njej v črnomaljski župniji opravil pokop in blagoslovil spominsko obeležje. Kot je dejal govornik Alojz Verderber, so spomenik, na katerem je zapisanih 117 moških, žena in otrok, za katere ne vedo, kje so pokopani, postavili zaradi zgodovinskega spomina. Načrte za spominsko obeležje, ki ga je naredil kamnoseški mojster Peter Plut, je izdelal arhitekt Jure Jaklič. Na žalni svečanosti so sodelovali: cerkvena pevka zbor iz Črnoljane in Dobljeh in recitatorka. (Foto: M. B.-J.)

Vsako jutro pometejo vso vas

Po mnenju ocenjevalne komisije so bile v letošnjem letu najlepše vasi v semiški občini Praproče in Moverna vas-Krupa - Denar od nagrad bo šel zopet za ureditev okolja

PRAPROČE, MOVERNA VAS, KRUPA - V semiški občini so letos že drugič pripravili akcijo "Občina Semič - lepa, urejena in čista". Ocenjevali so najlepše urejene vasi, domačije in balkone v občini. Po mnenju komisije sta bili najlepši domačiji Marije Suštarč iz Semiča in Danice ter Vilka Cenjanca s Krupe, najlepše balkone oz. hiše z največ cvetja so imeli pri Matiju Hudaku v Kašči, Emilu Starihu v Moverni vasi in Antonu Kočevarju na Črešnjecu. Najlepše urejene vasi pa so bile Praproče in Moverna vas-Krupa.

Najbolj urejene vasi si tega laskavega priznanja niso zaslužile zgolj po naključju. Alojzija Stariha iz Praproče je v imenu prebivalcev vseh štirih hiš v vasi povedala, da že leta vzorno skrbijo za urejenost naselja, odkar pa so pred petimi leti dobili asfalt, vsako jutro vas pometajo. Alojzijin mož je pristavil, da raje vozi gnoj na njivo po slabšem poljskem kolovozu, kot da bi onesnažil asfaltirano vaško cesto. "Gospodinjje smo nasadile veliko cvetja po balkonih, vrtovih, celo na njivah, lepo pa skrbimo tudi za vaške zelenice," je povedala Starihova. 50 tisočakov nagrade so si gospodinjje razdelile med seboj. Za kaj bodo denar namenile, se še niso odločile, skoraj zagotovo pa za olepšanje vasi in domačij.

Clani 20 gospodinjstev s Krupe in Moverne vasi so se na razpis prijavi skupaj, saj so tudi doslej tesno sodelovali v vseh akcijah, naj je šlo za asfaltiranje cest, napeljavo elektrike, telefonov, javne razsvetljave ali vodovoda. Anica Absec s Krupe se spominja, da so že pred nekaj leti va-

ščanke zelo skrbele za rože na domačijah. Počasi so začeli tudi pospravljati okrog hiš in gospodarskih poslopij, danes pa je ekološki duh že močno zasidran v njih. Seveda jih priznanje ni pokvarilo in bodo še naprej skrbeli za

okolje. Z nagrado pa so si privoščili srečanje vseh krajanov, kar je v času, ko so ljudje vse bolj odtujeni, velikega pomena. Takrat so se tudi dogovorili, kako bodo delali naprej. Del nagrade bodo namenili tudi za ureditev poljske poti. "Čaka nas še čiščenje nabrežine Krupe pod Moverno vasjo ter ureditev vstopa v vas Krupo, ko bo tamkajšnja državna zemlja postala zopet vaška gmajna," niza Anica Absec načrte, ki jih za prijaznejše okolje kujejo v obeh vaseh.

M. BEZEK-JAKŠE

Alojzija Stariha

Anica Absec

ESTETSKA VZGOJA - Tekmovanja za najbolj urejeno domačijo na območju KS Kostel so vredna vse pohvale. Njihov namen je dober, kar pa spoznavajo tudi ljudje, saj se tekmovanju udeležuje vsako leto več domačinov. Prav zato pa bi moral biti že v razpisnih pogojih dan bistveno večji poudarek kot doslej na to, da v Obkolpju lahko velja za urejeno domačijo le tista, ki upošteva tradicionalne in naravne vrednote svojega okolja. Temu bi morali tudi v TSD Kostel, ki organizira tekmovanja, posvetiti več pozornosti. Poskrbeti bi morali za kulturno in estetsko vzgojo ljudi tako, da bi jim preprosto in jasno predočili, kaj je tisto, kar je primerno za neko okolje in kaj ne.

HVALEŽNOST KOČEVARJEV - Kočevskemu županu Janku Vebru je uspelo priti v državni zbor. S tem so se uresničile dolgotrajne želje Kočevjarjev, da bi imeli v državnem zboru vsaj enega svojega predstavnika. Vendar Vebru sedaj grozi, da bo, če pride do razpustitve državnega zbora in predčasni volitve, ostal brez "dela". Zaradi nezdržljivosti funkcij se bo namreč moral odpovedati direktorskemu stolčku v Hydrovodu, zaradi vztrajanja nekaterih občinskih svetnikov, da bi moral župan svoje delo opravljati profesionalno, pa se kaj lahko zgodi, da bo izgubil tudi to funkcijo. Hvaležnost Kočevjarjev za biti tudi takšna!

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA
- Bo po volitvah kaj bolje?
- Bolj slabo kaže, ker pomladanski dajejo zelene, se pravi nezrele izjave, nič kaj boljše pa niso izjave zrelih - rdečih.

Ribniški zobotrebci

ODLOK O PLAKATIRANJU - Pred državnozbornimi volitvami je "pravila igre" v zvezi s plakiranjem političnih strank v ribniški občini določil župan. To je bilo edino razumno in sprejemljivo, saj občina se ni imela spretajeta odloka, ki bi podrobno urejal plakiranje v občini. Zato se je županov urad čutil dolžnega, da čimprej pripravi odlok. K temu jih je zavezovala tudi zahteva občinskega sveta. Zato na presenčeno, da so s pripravo osnutka odloka tako zelo pohiteli, da so pri tem pozabili na nekaj zelo pomembnega: izračunali so sicer, da bo občina s tem odlokom letno dobila okoli 2 milijona tolarjev, določili so tudi denarne kazni za kršitelje, pozabili pa so se pozanimati, katere in špekcijske službe so dolžne izvajati nadzor in sankcionirati kršitelje! Svetnikov to ni motilo preveč in so prejšnji četrtek osnutek odloka sprejeli, občinski upravi pa naložili, da do priprave predloga odloka zadevo preveri. Vse namreč mora iti po načrtu: z novim letom mora odlok začeti veljati - pa čeprav takšen, za kakršnega bi marsikdo rajši videl, da ga sploh ne bi bilo!

Laški sel

ŠKOCJANCI PROTI KOZAM - Kot smo zvedeli, so prebivalci Škocjana prepričali namerno, da bi dali župniški hlev v najem nekemu, ki bi v njem gojil koze. Ne gre, pravijo, da bi koze omejevale asfaltne površine in okolico njihove cerkve, ki je najstarejša daleč naokoli, saj je bila bila cerkev postavljena in ustanovljena škocjanska župnija že 200 let pred ljubljansko škofijo.

PARKIRNI NERED - Največji nered s parkiranjem vozil ni v Ljubljani, ampak v Velikih Laščah. Parkirnih prostorov je premalo, označeni in primerno urejeni pa sploh niso razen tistih nekaj pri šoli za učitelje.

ZASPALI LOVCI IN MEDVEDJE - Laščani trdijo, da jim je sam minister Oster ob obisku poleti zagotovil, da zaradi napada medveda na občana lahko njihovi lovci položijo na dlako kar štiri medvede. Ljudem pa ni znano, da bi doslej kakšen od štirih na smrt obsojenih že izgubil življenje, in pravijo, da so učitno zaspali lovci in medvedje.

Osilniški šratelj
"V naši občini smo najprej dobili župana, potem še podžupana, kar pomeni, da se se nam v kratkem obeta še nadžupan."

VDC Ribnica čaka na nove prostore

Ustanovitev bivalne skupnosti

RIBNICA - Potrebe po dopolnjenem varstvu duševno prizadetih iz kočevske in ribniške občine so veliko večje, kot pa jih lahko zadovoljuje Varstveno delovni center v Ribnici. S skorajšno preselitvijo centra v nove prostore pa bo ta problem rešen.

Varstveno delovni center v Ribnici deluje kot edini tovrstni center na širšem območju kočevsko-ribniške občine že od leta 1989. Sprva je center, katerega dejavnost financira ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, deloval pod okriljem ribniške osnovne šole, sedaj pa organizacijsko sodi pod ribniški center za socialno delo. V centru je trenutno 16 varovancev v starosti od 18. do 54. leta starosti, kar pa je tudi največje možno število, ki jim še omogoča normalno delo v sedanjih prostorih. "Ker je na območju obeh občin od koder prihajajo naši varovanci, več prizadetih oseb, ki bi potrebovale dopolnjen oskrbo varstvo, kot pa jih lahko sprejmemo, smo že pred časom začeli iskati nove, večje prostore," pravi vodja centra Nanča Mohar. To so končno našli v prostorih nekdanjega Rika, v katere so bodo preselili že takoj po novem letu.

Prostori so kar trikrat večji od dosedanjih, kar jim omogoča tudi, da bodo lahko sprejeli večje število varovancev. "Lakoj po preselitvi bomo na novo sprejeli tri varovance, kasneje pa se bo njihovo število postopoma povečevalo," pravi Moharjeva in dodaja, da je njihova vizija organiziranje celodnevne varstva oziroma ustanovitev bivalne skupnosti.

M. L.-S.

ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO - Spominsko ploščo na nekdanji stavbi javnega podjetja kočevski vodovod in elektrarna, v kateri ima Srednja šola Kočevje zadnjih 20 let kovinarsko delavnico, sta odkrila kočevski župan Janko Veber in generalni direktor Elektra Ljubljana Ludvik Sotošek. (Foto: M. L.-S.)

Sto-letnica rojstva elektrike v javni rabi

KOČEVJE - V Kočevju so prejšnji teden svečano praznovali 100. obletnico ustanovitve vodarne in elektrarne, ki je bila prva elektrarna v Sloveniji, ki je proizvajala električno energijo za javne potrebe. Elektriko je tedaj dobilo vseh 700 gospodinjstev, prvič v Sloveniji pa je bila odjemalcem elektrika na voljo cel dan.

Govorniki, med katerimi sta bila na slovesnosti ob odkritju spominske plošče na delno obnovljeni stavbi nekdanje vodarne in elektrarne v Kočevju poleg kočevskega župana Janka Vebrata tudi predsednik kočevskega občinskega sveta Alojz Košir in generalni direktor Elektra Ljubljana Ludvig Sotošek, so v svojih govorih poudarili, da je bilo širši javnosti doslej le malo znano dejstvo, da se je elektrifikacija Slovenije v njenem pravem pomenu besede začela v Kočevju 19. novembra 1896 z otvoritvijo vodarne in elektrarne. Z izgradnjo mestnega vodovoda in elektrarne, za katero so se tedanji mestni močje odločili, ko so ugotovili, da lahko stroje za pogon vodnih črpalk uporabijo tudi za proizvodnjo električne energije, sta voda in elektrika postali dostopni za vsakogar.

Po mnenju govornikov, ki sta se jim v večernih urah na slovesnosti ob otvoritvi razstave v počastitev visokega jubileja v Šeškovem domu pridružila tudi svetovalec za tehnično kulturo pri ministrstvu pa kulturo Tadej Brade in direktor uprave RS za kulturno dediščino Stanislav Mrvič, predstavlja začetek proizvodnje električnega toka v Kočevju zametek javnega električnega omrežja v Sloveniji.

M. L.-S.

Sejanje končali v rekordnem času

Sprejeli osnutek ribniškega rebalansa in plan investicij za prihodnja štiri leta

RIBNICA - Prejšnji četrtek so ribniški občinski svetniki končali s sejo sveta v najkrajšem času do sedaj. Za razmeroma obsežen dnevni red, na katerem sta bila tudi obravnava rebalansa občinskega proračuna in plan investicij občine za obdobje 1996 - 2000, so porabili vsega le dobri dve uri.

Osnutek rebalansa občinskega proračuna, ki predvideva za 658.380.000 tolarjev prihodkov in ob zadolžitvi občine v višini 11 milijonov 180 tisoč za 669 milijonov 560 tisoč odhodkov, so svetniki sprejeli brez bistvenih vsebinskih pripomb. Predsednik občinskega sveta Andrej Mate je to označil kot posledico dobro opravljenega predhodnega dela odborov občinske skupščine in občinske uprave, ki je ob večjih prihodkih od planiranih v začetku leta za

dobrih 21 milijonov tolarjev zmanjšala odhodke za preko 54 milijonov tolarjev, s tem pa tudi planirani primanjkljaj občine v višini 44 milijonov na vsega le 11 milijonov tolarjev.

Podobno so svetniki pravzaprav le z eno samo tehtno pripombo, ki pa je bila sprva zastavljena bolj kot vprašanje županu Jožetu Tanku, zakaj ni predvidena tudi ureditev ceste Črni Potok-Grebenje, sprejeli tudi plan investicij ribniške občine do konca tisočletja. Plan je pripravil županov urad na že pred časom izraženo zahtevo svetnikov iz vrst SKD, ki so jo ob pojasnitvi, da občina potrebuje takšen plan predvidenih del zato, da bi v prihodnje vedeli, kako ravnati, podprli tudi ostali svetniki. Župan je povedal, da so pri pripravi operativnega plana del za prihodnja štiri leta upoštevali v prvi vrsti tiste investicije, ki jih financira država in se je občina zato vanje pravzaprav "prisiljena" vključiti, hkrati pa tudi vse nujne posege na vseh področjih življenja in dela v občini. Prav tako so vključili vse investicije, za katere obstaja možnost, da jih bo država sofinancirala, upoštevali pa so tudi želje krajanov in finančne možnosti občine za uresničitev načrtovanih investicij. Ob takšni pojasnitvi je svetnik Alojz Marn zahteval, naj župan v najkrajšem možnem času to pojasni tudi prebivalcem Črnega Potoka in Grebenja, ki jim grozi, da jim bodo

zaradi neurejene 5-kilometrski gozdne poti in njene občasne neprevoznosti v zimskem času Ljubljanske mlekarne prenehale odvažati mleko.

M. L.-S.

ZAPLETI S TRUBARJEVINO

VELIKE LAŠČE - Poročali smo že, da je občina podražila najemnino za gostišče na Trubarjevi domačiji, nakar je najemnica lokala že 1. avgusta odpovedala najem. Potem pa se je vse zapletlo, saj je najemnica zahtevala, naj občina ali kdo drug odkupi njeno opremo in lokal, občina in novi najemnik pa nima z njo kaj početi. Na sejah občinskega sveta je bilo prav o tem vedno veliko razpravljanja, zdaj pa so svetniki sklenili, naj bivša najemnica odpelje opremo in preda ključke lokala najkasneje do 15. decembra. Tak sklep je bil sprejet soglasno.

Veseli december

Danes srečanje mladih in starejših - Miklavževanje in novoletna zabava

VELIKE LAŠČE - Osnovna šola in vrtec Primoža Trubarja sta pripravila več prireditev pod naslovom "Praznični veseli december" in nanje vabijo tudi starše in druge občane. Prva se bo začela že danes, 28. novembra, ob 10. uri v vrtec in šoli, ko pridejo na obisk starejši občani iz Most v Ljubljani. 4. decembra si bodo učenci razredne stopnje v Ljubljani ogledali gledališko predstavo "Razbojnik Rogovilež", 8. decembra ob 15. uri pa bo v avli šole miklavževanje za vse predšolske otroke in učence 1. razreda. Ob tej priložnosti bodo vzgojiteljice nastopile z igrico "Bavbav".

Predstavitve "Mavričnega koledarja" bo na sporedu 12. decembra ob 16. uri v oddelku vrta Mavrica. Lutkovna igrice "Kapljica" z gledališko igralko Jano Stržinar ob 18. decembra ob 10. uri v vrtec. Istega dne ob 12. uri bo za učence razredne stopnje v Ljubljani gledališka predstava "Alica v čudežni deželi", 20. decembra ob 11. uri pa bo v avli šole že tradicionalna zabavna oglasbena prireditev "Korajža velja", ki jo bo tudi tokrat vodil Bogo Hvala. Novoletna zabava za otroke se bo začela 24. decembra hkrati v vrtec in šoli. Ob tej priložnosti je na programu tudi samooberdaritev otrok in zrebanje nagrad za učence, ki imajo najlepše urejene zvezke.

J. P.

NAJODMEVNEJŠA RAZSTAVA

KOČEVJE - Razstava "100 let vodarne in elektrarne mesta Kočevje", ki so jo prejšnji tork zvečer odprli v prostorih Muzeja Kočevje, je, sodeč po številu udeležencev na otvoritvi, najodmevnejša razstava, ki je bila organizirana v stavbi Šeškovega doma v zadnjih letih. Da bi prikazali, kako usodno je elektrika posegla v življenje ljudi - kar je bil poleg nazornega prikaza začetkov elektrifikacije Kočevja tudi namen organizatorjev razstave - in kako je tehnika skozi desetletja napredovala, so si v Tehničnem muzeju Slovenije sposodili številne eksponate, poleg katerih so postavili sodobne gospodinjstvske aparate. Posebnost razstave pa je kandelaber z žarnico z ogljeno nitko, kakršne so bile tudi prve žarnice na Kočevskem, ki so z jakostjo 16 sveč dajale le malce boljše svetlobo kot petrolejke.

Osilnici voda iz Bezgarjev

Sedanje zajetje pri Križmanih ne daje vedno dovolj vode najgosteje naseljenemu območju občine

OSILNICA - Najprej je potrebno zagotoviti pitno vodo za najgosteje naseljeno območje občine (Osilnica-Sela), saj voda iz sedanjega zajetja za Osilnico pri vasi Križmani količinsko močno niha pa tudi kakovost vode je večkrat neprimerna, zato je potreben nov vodni vir in najbolj primeren je iz območja Bezgarjev. Zato so na zadnji seji občinskega sveta Osilnica, ko so izbirali med tremi ponudbami za ureditev vodooskrbe v obdobju, sklenili, najima prednost vodovod iz smeri Bezgarjev, ki bo napajal hribovske vasi do Bezgovice in tudi Sela ter Osilnico. Nova rešitev za oskrbo z vodo na območju Ribjeka pa bo prišla na

vrsto kasneje. Po dosedanjih ugotovitvah sta z ozirom na izdatnost in kakovost vode najprimernejša dva vodna vira: prvi je pri Ribjeku (vrtina) in drugi pri Bezgarjih (drenažno zajetje), oba pa še nista vključena v stalno oskrbo naselij v občini.

Z ozirom na nujno po zadostni oskrbi s pitno vodo in druge okoliščine so se svetniki odločili, naj ima prednost oskrba z vodo iz Bezgarjev. Zdej so že zaprosili tudi za izdajo lokacijskega dovoljenja za vodovodne napeljave in objekte, začeli pa so tudi prizadevno zbirati in pripravljati ostalo dokumentacijo za to investicijo. Ugotovili so tudi, da bo investicija draga in bo zato potekala z ozirom na denarne možnosti občine, kar pomeni, da bo trajala lahko več let, če ne bo pomoči od drugod.

J. P.

Potiskavec dobi čistilno napravo

Kako se uresničujejo komunalni in drugi načrti v občini Dobrepolje

DOBREPOLJE - Letošnji načrt asfaltiranja površin v dobrepoljski občini je že uresničen, saj je dobila asfalt tudi cesta pri Podpeški jami in dokončano je asfaltiranje na Ponikvah. Tudi vaški center na Ponikvah je že skoraj popolnoma urenjen, saj je potrebno le še dokončati njegovo hortikulturno urenjanje.

V vasi Potiskavec v Strugah so začeli graditi čistilno napravo za 110 enot, ki bo namenjena le tej vasi in morda še delu Kolenče vasi. Dela je nekoliko zavrla deževje, saj bi bila sicer dokončana v treh tednih. Čistilna naprava bo na poplavnem območju, vendar je projektirana tako, da ji poplave ne bodo škodovali. Čistila bo le odplake iz gospodinjstev, iz hlevov pa ne. V Strugah je VGP Hidrotehnik Ljubljana tudi montiral rešetko na požiralnik v Rupači pri Potiskavcu. Iako ne bodo več razne naplavine mašile požiralnika, ni pa manj poplav.

Prenovo vodovoda od Rašice proti Strugam so zaustavile poplave. Od letos načrtovane zamjenjave 1400 m salonitnih in zdravilj nevarnih cevi so jih zamenjali že 900 m, ostale pa bodo, ko bo dopuščalo vreme.

Zdravstveni dom na Vidmu pa je dobil tudi novo montažno garažo. Investitor je enofa osnovnega zdravstvenega varstva Grosuplje in delno tudi občina Dobrepolje. Zdravstvo v občini Dobrepolje bo reorganizirano z novim letom tako, da bodo vsi prebivalci sodili k istemu zdravstvenemu domu. Zaradi še neurejenih razmer je kljub hladnim dnevom zdravstvena postaja v Strugah še vedno brez kurjave.

J. P.

SREDIŠČE UREJENO - Vaško središče na Ponikvah v občini Dobrepolje je urejeno.

MAVRIČNI SOLARJI - Na fotografiji so mali solarji iz Velikih Lašč, učenci skupine Mavrica. Skupaj z vzgojiteljicami Darjo Kovačič-Goršič, Martino Kraševac in Vero Lipovec so te dni izdali svoj "Mavrični koledar" za leto 1997, ki ga bodo tudi prodajali. Koledar je opremljen z njihovimi otroškimi risbicami in izmišljanjami. (Foto: J. Primc)

Kdaj po avtocesti Višnja Gora - Bič

Ze oktobra prihodnje leto? - Gradnja odseka 11,2 km avtoceste bo stala okrog 4,6 milijarde tolarjev - Letališča dokončno ne bo - Odškodnine za obvoznice

MULJAVA - Če bo šlo vse po načrtih, naj bi se že v oktobru 1998 varneje in hitreje vozili po 11,2 km dolgem novozgrajenem odseku avtoceste med Višnjo Goro in Bičem. To so zagotovili najodgovornejši možje z ministrstva za promet in zveze, Darsa in družbe za državne ceste, ki so se z ministrom Igorjem Umekom na čelu udeležili sestanka s predstavniki občine Ivančna Gorica in krajevnih skupnosti iz te občine, ki jim bo avtocesta veliko prinesla, marsikaj pa tudi odnesla.

Da bi bil ta poseg v prostor manj moteč, bodo ob celotni trasi namestili protihrupne ograje. V lokacijskem načrtu so projektanti in investitorji upoštevali zahteve ivanške občine, še zlasti prebivalcev krajevne skupnosti Dob, da na tem delu avtoceste ne bo sprva načrtovanega letališča. Tovrstno odredbo o lokacijskem načrtu je Drnovškova vlada sprejela že maja letos. Gradbeno dovoljenje naj bi pridobili do 6. decembra, projekt za izvedbo del pa še v začetku leta 1997. Projektna dokumentacija je stala 150 milijonov tolarjev, za odkup zemljišč pa so predvideli še 95 milijonov tolarjev. Gradnja odseka naj bi veljala okrog 4,6 milijarde tolarjev.

Trasa novega odseka avtoceste bo potekala pretežno po sedanji magistrali. Predstavniki krajevnih skupnosti so zastavili veliko vprašanj glede odškodnin oziroma popravila njihovih lokalnih cest, ki bodo služile kot obvoznice v času 17 mesecev gradnje avtoceste. Gostje iz Ljubljane so pojasnili, da ne bi smelo biti glede tega nobenih resnejših sporov, le krajani se morajo ustrezno organizirati in oblikovati svoje odškodninske zahtevke. To zagotovo naj bi pomagal premostiti odbor za gradnjo avtoceste, ki

naj bi ga vodil Milan Vrhovec. Posnel naj bi tudi stanje na prometnicah, ki naj bi služile za obvoznice, od katerih je del še vedno makadamskih. Ivančani so z

SMUČARSKO-MIKLAVŽEV SEJEM NA MIRNI

MIRNA - V petek, 29. novembra od 12. do večernih ur in v soboto 30. novembra, od 8. do 13. ure bo spet živahno pred prodajnim centrom na Mirni, kajti potekal bo smučarsko-Miklavžev sejem. Ne le da bodo smučarji lahko prišli do nove opreme, lahko bodo zamenjali tudi staro s kakšnim drugim ljubiteljem snežne opojnosti, ki je že dni, zlasti v petek, že potrkala tudi na duri Dolenjcev. Na voljo bo smučarski servis, za mlajše obiskovalce bodo v petek organizatorji pripravili otroško igro, v soboto pa bodo prišli na svoj račun na tomboli in ob degustaciji laškega piva tudi odrasli obiskovalci letošnjega sejma.

Ivanški župan Jernej Lampret je povabil na Muljavo tudi generalnega direktorja Telekom Slovenije mag. Adolfa Zupana, ki je predstavnikom krajevnih skupnosti pojasnil načrte Telekoma pri širitvi telefonskega omrežja v ivanški občini. Kot kaže, vsaj v nekaterih primerih, v bolj odročnih krajih brez večjega sodelovanja krajanov ne bo šlo tako hitro naprej, kot bi radi krajani.

zadovoljstvom sprejeli zagotovilo pristojnih mož iz prestolnice, da bo cestninska postaja v naselju Podpetek v ivanški občini, saj to tudi pomeni, da se bodo Višnjegorci in Ivančani vozili do Ljubljane, ne da bi plačevali cestnino. P. PERC

SPREJEM JUBILANTOV

SEVNICA - Na tradicionalnem sprejemu za jubilanate Lisce je direktor sevniske Lisce d.d., Viljem Glas podelil za 10 let dela v družbi ure in spominke plakete 48 delavcem, zlate obeske in spominke plakete je prejelo za 20 let dela 31 delavec in naposled je 30 delavcev za 30 let zvestobe Lisci dobilo kristalne vase in umetniške slike z motivom Sevnice. Liščanom je polepšal svečanost oktet Jurij Dalmatin iz Sevnice.

OSVETLJEN DEL KRŠKE JAME - Če ne bi bilo vreme krajevnim turističnim delavcem na Krki na čelu s predsednikom turističnega društva Avgustom Likovnikom (na posnetku med govornim) naklonjeno, ne bi bilo pred vhomom v Krško jamo ob slovesnosti množice ljudi ter ivanških in krajevnih veljakov, kajti stali bi vsaj do kolena v vodi. V okrog 800 m dolgi jami, ki jo je opisoval že Josip Jurčič v povesti o Juriju Kozjaku, so namreč v dolžini 180 m jamo razsvetlili ter približali njene lepote in skrivnosti širši javnosti. Osvetljeno Krško jamo je odprl predsednik ivanškega občinskega sveta mag. Jurij Gorišek, zapel pa Stiški kvartet. (Foto: P. P.)

ODNOSI - KLJUČ DO SREČE

TREBNJE - Vzpostavljane in ohranjanje skladnih odnosov ni enostavna reč, ker imamo ljudje tako različne, včasih tudi nasprotujoče si interese. Tjaj nalogi bomo kos le, če je pravilen naš temeljni odnos - odnos do sebe. Kdor spoštuje sebe, kdor je dovolj samozavesten, spro-

ščen in sposoben samokritike, brez občutka krivde, bo tudi z drugimi znal poiskati skupen jezik. Prav temu prvemu koraku na poti k sebi - k večjemu poznavanju in spoštovanju samega sebe - je namenjeno predavanje, ki ga v Trebnjem organizira Gama, šola stabilnega življenja iz Ljubljane. Predavanje bo v ponedeljek, 2. decembra, ob 18. uri v OŠ Trebnje.

LETOS 1045 DAROVALCEV KRVI - Na letošnjih krvodajalskih akcijah je bilo v Sevnici in Krmelju prijaviženih 1089 krvodajalcev, kri pa je darovalo 1045 ljudi. Za nesebičnost in humanost so se jim na srečanju krvodajalcev v soboto, 16. novembra, zahvalili: predsednica sevniske območne organizacije RKS Simona Jakš, sevniski župan Jože Peternel, namestnica generalnega sekretarja RKS Darja Horvat in vodja terenske ekipe Zavoda za transfuzijo krvi dr. Melanija Vuksan. Podjetjem Jutranjki, Kopitarni, Lisci in Stillešu so podelili posebna priznanja za razumevanje in pomoč krvodajalstvu. Priznanja RKS pa so podelili tudi krvodajalcem; za 45-krat darovano kri ga prejema iz rok sekretarja OO RKS Sevnica, Zdravka Stoparja, Horvatove in Jakševe darovalec Lojze Štampelj (na desni) iz Boštanj. (Foto: P. P.)

Pred odločitvijo za novo tisočletje

Mokronožani bodo v nedeljo, 8. decembra, na referendumu odločali o uvedbi krajevnega samoprispevka za obdobje petih let - Na 71,4 milijona tolarjev ovrednoten program

MOKRONOG - "Na zborih krajanov v septembru in oktobru, kjer smo obravnavali osnutek referendumskega programa za izvedbo krajevnega samoprispevka za naslednjih 5 let, je bila udeležba zelo dobra. Ljudje so zvečne program podprli in ga še dopolnili s potrebami svojega okolja. Z osnutkom programa so se v vseh gospodinjstvih lahko seznanili iz prve številke našega glasila Mokronožar, o na svetu KS sprejemem dopoljenem programu, ovrednotenem na 71.470.000 tolarjev, pa bo beseda tudi v 2. številki Mokronožarja," nam je preteklo nedeljo povedal novi predsednik sveta krajevnih skupnosti Mokronog Anton Maver.

Predsednik Maver in tajnik KS Mokronog Rafael Bijus sta pričana, da bi se v primeru nezadostne podpore na referendumu, ki bo v nedeljo, 8. decembra, razvoj KS močno upočasnili, če že ne ponekod celo zaustavili. Kajti približno poltretji milijon tolarjev, kolikor naj bi letos KS dobila od občine iz nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, komaj zadostuje za redno poslovanje KS. Pri naložbah v komunalno infrastrukturo pa ni pričakovati pomoči občine, če ne primakne KS svojega denarja, saj je na občinski ravni za to izdelan natančen ključ, kolikšen je delež sofinanciranja krajevnih skupnosti in kolikšen občine. Po mokronoškem programu tega samoprispevka naj bi krajevna skupnost z 2-odstotnim samoprispevkom (od 1. januarja 1997) v petih letih zbrala okrog 41 milijonov tolarjev, trebanjska občina bi podprla program s 24.550.000 tolarji, krajani pa naj bi prispevali za določena dela še 5.920.000 tolarjev.

Anton Maver, predsednik sveta KS Mokronog: "Upam, da bosta na referendumu prevladala razum in solidarnost!"

narja (15,5 milijona) potrebovali za ureditev pločnikov ob regionalni cesti od gostilne Deu do pokopališča, pošte in zdravstvene postaje ter ob lokalni in krajevni

• Za sofinanciranje kulturnih, cestnoproventivnih, športnih in društvenih programov (iz tega vira naj bi kanilo nekaj tolarjev tudi prizadevnim članom KUD Emil Adamič in odbojarskega kluba) so Mokronožani predvideli 6.400.000 tolarjev. Za javno razsvetljava na Belem Griču, v Ribjeku, Gorenji vasi, Logu, Slepški, Svetem Vrhu, Zgornjem Mokronogu ter obnovitev javne razsvetljave v Mokronogu bodo potrebovali 1,7 milijona tolarjev.

cesti, od regionalne ceste, mimo pokopališča, bencinskega servisa, podjetja Induplati do Iskre. Mokronoški kulturni dom je vse prej kot v ponos krajanom, zato kar kliče po obnovi električne napeljave, sanitarij in garderobnih pro-

Rafael Bijus, tajnik KS Mokronog: "Zaupam našim marljivim krajanom, zato verjamem, da se bodo prav odločili."

storov. Za rekonstrukcije asfaltiranja in vzdrževanje cest v KS Mokronog naj bi porabili 27.720.000 tolarjev, samo za preplastitve cest pa še 12,3 milijona tolarjev. Za rekonstrukcijo in asfaltiranje krajevne ceste od Ribjeka proti Zakošku in mimo Bartlja bodo potrebovali 4,7 milijona tolarjev, prav tolikšna je naložba v asfaltiranje krajevne ceste Žalostna gora-Brezovica do meje s KS Trebelno. Na območju Laknice so največja dela (za 3,4 milijona) predvidena pri rekonstrukciji in asfaltiranju krajevne ceste Srednje Laknice-Krajni Vrh proti Stritarju.

Potrpljenje izgnancev ima meje

Na posvetu posavskih, zasavskih in dolenskih krajevnih organizacij DIS odločno terjali hitrejšo uveljavljanje njihovih pravic - Izdana le desetina odločb

SEVNICA - Na posvetu predsednikov krajevnih organizacij Društva izgnancev Slovenije (DIS) 1941 - 1945, ki je bil za območje Posavja, Zasavja in dela Dolenjske v Sevnici, so zlasti predsednika upravnega odbora DIS Vlado Deržič, izvršnega odbora DIS Albin Pražnikar prof. Ivica Žnidaršič s svojimi prispevki o uresničevanju zakona o žrtvah vojnega nasilja ter o drugi in tretji obravnavi zakona o skladu za poplačilo vojne odškodnine izčrpno pojasnili, kaj so doslej dosegli in kje se še najbolj zatika pri uveljavljanju svojih pravic in zahtevkov.

Po Deržičevem mnenju morajo dobiti bitko predvsem v Ljubljani, na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. "Naposed pa moramo doseči konsenz z vsemi strankami, če hočemo to res dobiti, saj smo njihovi občani, če že ne tudi volilci," je dejal Deržič. Na ta način je komentiral tudi počasnost pri reševanju vlog izgnancev, saj po besedah Borisa Mikuša kar okrog 7000 papirjev čaka na revizijo.

Pražnikar je zagrenjeno spomnil, kako se lahko državna uprava organizira, če to seveda hoče, ko je začuda sposobna kar okrog 1,3 milijona odločb za dohodnino svojim državljanom poslati v 2 mesecih. Pražnikar je vprašal, ali bo potrebna spet grožnja, da bodo šli pred parlament, če se stvari ne bodo pričele hitreje reševati, tako kot so to storili lani, ko vlada ni

ODLOČNOST - Na posvetu DIS v Sevnici so se izgnanci prof. Ivica Žnidaršič le z burnim aplavzom lahko zahvalili za njeno dosedanje poglobljeno delo. Žnidaršičeva je čestitala sevniskim izgnancem ob otvoritvi njihove zbirke na sevniskem gradu in predlagala, naj grad Rajhenburg postane evropski muzej izgnancev.

imela posluha za t.i. vojne zakone. Ministru Antonu Ropu so z vodstva DIS poslali pismo, v katerem mu priporočajo, naj status žrtev vojnega nasilja rešujejo že na I. stopnji, prednostno pa naj rešujejo tiste, ki bi se radi upokojili, bolnim in starejšim od 80 let, tistim, ki bivajo v domovih upokojencev in ostarelih. Zahtevali so, naj se za revizijo določi poseben štab ljudi, morda naj bi imeli celo sekretarja za te zadeve. Od 1. aprila so po Pražnikarjevih besedah državni uradniki izdali le desetino odločb!

KVIZ MLADI IN GIBANJE RDEČEGA KRIZA

SEVNICA - Tukajšnja območna organizacija Rdečega križa vabi v petek, 29. novembra, ob 17. uri na kviz "Mladi in gibanje Rdečega križa." Na kvizu bodo sodelovale ekipe osnovnih šol v sevniski občini, program pa bo popestrila mlada glasbenica Marjanca Oevirk. Sponzorji so Lisca, Jutranjka in Kopitarna.

Krajljeve iskrice

ZMAGOVALCI - Janševi socialdemokrati so v ivanški občini zbrali največ glasov v gorsupeljškem volilnem okraju. V njihovi volilni bazi zdaj ugibajo, ali je za to najbolj zaslužen ivanški župan Jernej Lampret, predsednik socialdemokratov ali vodja svetniške skupine SDS v občinskem svetu, Igor Bončina? Pravijo pa, da se župan le ni tako goreče spustil v nabiranje političnih točk za SDS, kot vnet aktivist te stranke Bončina. Kajti, če bi se, bi Lampret lahko tempiral nekatere pridobitve v krajevnih skupnosti pred volitvami, a tega ni storil in mu to štejejo v dobro celo njegovi politični nasprotniki.

VEČNA LUČ - Električarji so se sicer izkazali z osvetlitvijo dela Krške jame, niso pa uspeli dognati, zakaj se ob otvoritvi razsvetljave ni dala ugasniti s stikalom ob vходу. Tako je še vedno bolje, kot če bi bila ob otvoritvi razsvetljave - tema. Nekateri pa povezujejo to nagajanje elektrike in "večno luč" s krščanskodemokratskim pedigrejem predsednika ivanškega občinskega sveta mag. Jurija Goriška, ki je imel čast, da je pridobitev "krstil".

Trebanjske iveri

"NAVIJANJE" - Nekateri se čudijo zaradi navijanja Trebanjskih levov na sobotnem dolensko-posavskem derbiju 1. državne rokometne lige Akripol - Lisca proti vodstvu rokometnega kluba Akripol. V rokometnem klubu AFP Dobova pa se reprezentančni vratar Boris Denič jezi na domače, preveč "operetne" navijače, ki po njegovem ne zaslužijo prvoliškega rokometista. Čeprav naj bi ga Trebanjski levi s svojim spodbujanjem Akripolovcev po malem tudi živčirali, bi takoj zamenjal dobovski občinstvo, če bi seveda imel to moč, s Trebanjskimi levi. V Sevnici je na pokalni tekmi Lisce z Inženiring Šarbekom, ki so jo Sevnici z drugoligašem visoko izgubili, uradni napovedovalec ozmerjal domačo publiko, češ da se vede kot da privoščni poraz Liščanom. Nekajkrat so ga že opozorili sodniki med prvenstvenimi tekmami, da ne sme biti tako navijaški. Kdo ima potemtakem prav in česa naj bi bili krivi Trebanjski levi, ki jih zvečine hvalijo kot eno najbolj zvestih in hrupnih skupin rokometnih privržencev?

CESTA - Volilni analitiki domnevajo, da bi SKD dobila v trebanjski in sevniski občini precej več glasov, če bi se pred volitvami asfaltirali cesti med Dolom in Mirno, ne pa da so še na Martinov soboto ovirali promet s pripravo cestniša.

Sevniski paberki

KAŠLANJE - Mnenja o dokaj neobičajni potezi priznane slovenske gledališke igralkice Polone Vetrh na zadnji abonmajski predstavi za odrasle v Sevnici, monodrami Alma, ko je na koncu predstave o svetovni popotnici Almi Karlin oštela gledalce, ki so kašljali in Vetrhovo še drugače dekoncentrirali, rekoč, da bi bilo bolje, če bi "prehlajeni ostali doma", so seveda zelo različna. Tajnik sevniske zveze kulturnih organizacij Albert Felician meni, da je bil protest umetnice povsem upravičen, saj so nekateri pridržali v kulturno dvorano PGD Sevnica celo ob koncu in ropotali s stoli, drugim so si zahoteli posledek in so se zamotili s šelestenjem papirkov embalaže pri odvijanju bonbonov. Najboljši sevniski zobozdravnik med lovci dr. Pavel Zagode pa je bil med tistimi, ki so ocenili komentar Polonce kot vzvišen, nedopusten in žaljiv za občinstvo...

IZGNANCI, KLOBASE IN EKS POLITIKI - Na slovesnosti izgnancev iz sevniske občine na sevniskem gradu se je zbrala množica več kot 500 ljudi. Tako vsaj ocenjuje Janez Blas alias Janko po številu za malico podarjenih klobas, "uvoženih" iz Smarja-Sap. Če ni kdo pojedel dveh... Precej pa odmeva govor župana Jožeta Peternela, ki je ob tej priložnosti ostro osvrknil nerealne zahteve izgnancev, da naj bi finančno breme izgnancev prenesli na občino in župane. Peternel je poudaril, da je žalostno, če se danes za izgnance najbolj ženejo tisti posamezniki, ki so imeli v prejšnjem političnem sistemu visoko položaje, a so takrat o tem molčali.

LE S ČOLNOM DO KOPNEGA - Zaradi nedavnega deževja so pri Dvojmočevih v Koprivniku že pripravili čoln, ki jim zaradi poplavi večkrat na leto pride še kako prav.

Ko Krka prestopi bregove

V Koprivniku pri Kostanjevici voda večkrat letno poplavi cesto in poti do hiš - Rešitve za zdaj ni

KOPRIVNIK PRI KOSTANJEVICI - V Koprivniku pri Kostanjevici, najnižje ob Krki ležeči vasi od Novega mesta do Brežic, nimajo čolna za užitek ali šport. Dvojmočevi ga na primer s kozolca potegnajo takrat, ko Krka prestopi bregove, to pa se zgodi kar nekajkrat letno. In takrat bi bili brez čolna odrezani od sveta.

Koprivnik, v katerem je 6 hiš, šteje danes 13 prebivalcev, čeprav se je na prelomu stoletja številka povzpela tudi čez 40. In med tamkajšnjimi ljudmi ni strahu zaradi pogostih poplav. "Vode smo navajeni in nikoli nisem pomišljal, da bi živel drugje, saj je tu lepo, le makadamska cesta je zelo slaba," je pripovedoval Franc Dvojmoč, ki ima v gruči vasi na robu Krakovskega gozda hišo najbližje vodi, poleg Krke pa sta blizu še potoka Lokavec in Sajevce. Sedaj jim voda težje pride do hiše, saj so novo postavili na višje temelje in na pot nasuli precej peska, čeprav ga voda vztrajno odnaša. V staro leseno hišo je prišla voda tudi do pol metra visoko in tudi v starem hlevu je bila zelo pogost

obiskovalec. Prebivalcem Koprivnika, ki imajo polja v okolici vasi, voda zemljo redno poplavlja, zato je kljub kvalitetni prsti pridelek manjši. A ljudje so se navadili na zakone narave in sadijo ter sejejo za vodo odpornejše kulture, travnike pa, če se le da, pokosijo pred junijskim deževjem, saj takrat voda vedno preplavi polja. In vaščani tudi radi povedo, da od občine zaradi poplav niso še nikoli dobili kakšne odškodnine, tudi zaradi demografsko ogroženega območja ne, čeprav bi jim po mnenju nekaterih ta pripadala, na primer v obliki odkupnih višjih cen živine.

V nekdanji skupni Jugoslaviji so v te kraje vsako leto hodili strokovnjaki, ki so merili, risali in iskali rešitve proti poplavam, saj bi s poglabljanjem struge reko lažje krotili. Vendar iz tega ni bilo nič. Ljudje ob Krki pač živijo naprej in ob vsakem daljšem deževju vedo, da jim bo voda onemogočila odhod iz hiš. Takrat pravočasno poskrbijo, da zapeljejo avtomobile na kopno.

T. GAZVODA

Tvegajo, da se jim razpoči dimnik

Skrb za dimnike - Nekateri ne dajo čistiti dimnih naprav - Včasih ni bilo dimnikarja celih 15 let - Ni vseeno, kaj se kadi iz dimnika - Zamašen zračnik kot nevarnost

BREŽICE - Dejstvo je, da na območju brežiške občine kurijo, kar je zaradi mraza razumljivo. Prav tako drži, da vsi, ki tako ali drugače ogrevajo stanovanja, ne dajo čistiti dimnikov. Slednje je nerazumljivo zlasti dimnikarjem, ki naj bi bili po ustreznem občinskem odloku dolžni skrbeti za varnost dimnih naprav.

Kot poročajo dimnikarji, ki delajo na brežiškem območju, predvsem nekateri zasebni lastniki stanovanj ne dovolijo čiščenja kurišč. Izgovori, s katerimi zaprejo dimnikarski službi vrata pred nosom, so hkrati smešni in skrb zbujajoči. Kot beremo v poročilu Dimnikarstva Jelanič iz Sevnice, ki je eno od dveh pooblaščenih dimnikarskih služb v brežiški občini, so posamezni lastniki

prepričani o nepotrebnosti dimnikarskih posegov. Tako mislijo, ker v preteklosti, preden sta začeli v občini delati omenjeni dimnikarski službi, tudi po 15 let niso videli v hiši dimnikarja. Takim "dokazom" navkljub dimnikarji prijavljajo inspekciji hišne lastnike, ki k svojim kuriščem ne pustijo pooblaščenega čistilca.

Kot poudarjajo v ljubljanskem Energetskem servisu, ki tudi čisti dimnike v brežiški občini, ljudje radi pozabljajo na varnostne ukrepe ob zamenjavi peči ali vrste goriva in ne pridobijo dimnikarskega soglasja za tako spremembo. S tem ko ne iščejo takega soglasja, tvegajo, da bodo obstoječi dimniki v spremenjenih razmerah razpadli. V najhujšem primeru lahko pride do požara, vsekakor pa slab dimnik onesnažuje zrak, pravijo dimnikarji.

Obe omenjeni dimnikarski

SEVNIŠKA ŠOLA NA INFOS-u 96

LJUBLJANA - Na prireditvah kongresa RO/2, ki so se pričele v torek in se bodo končale v soboto v prostorih Cankarjevega doma v Ljubljani, je v torek sodelovala tudi sevniška osnovna šola. Učenci so prikazali možnosti dela z Internetom, profesor biologije pa delo učitelja v kabinetu.

J. P.

Nujna sprememba lokalne samouprave

Bo 25 županov v parlamentu uspelo z nujnimi popravki sistema? - Naši občinski sveti preveliki s premalo vpliva javnosti - Nujna decentralizacija - Izkušnje iz Amerike

KOSTANJEVICA - "Dejstvo, da je bilo v državni zbor izvoljenih kar 25 županov, dokazuje, da Slovenija potrebuje boljšo lokalno samoupravo, lokalni interesi pa morajo biti bolj zastopani v državnem vrhu, kar s sedanjo strukturo v parlamentu ni bilo mogoče. Današnja lokalna samouprava ni učinkovita, sedanji sistem samouprave je, kar se pristojnosti, organiziranosti in financiranja tiče, celo slabši od predhodnega," je dejal Aurelio Juri, eden od treh slovenskih županov, ki so se med 9. septembrom in 2. oktobrom v Ameriki seznanjali s tamkajšnjo lokalno organiziranostjo.

Poleg koprškega in ptujškega župana Miroslava Lucija je v Ameriko odpotoval tudi krški župan Danilo Siter, o vtisih in predlogih pa so skupaj spregovorili v Kostanjevici. Poudarili so nujno potrebo po popravkih sedanje lokalne ureditve, ki bi jih bilo

mogoče uveljaviti ob veliki zastopanosti županov v parlamentu, med katerimi sta tudi ptujski in koprski, ki bosta poskušala o nujnosti sprememb prepričati ne le ostalih 23 županov v parlamentu, pač pa tudi ostale poslance. Res, da se splošni evropski sistem

lokalne samouprave občutno razlikuje od ameriškega, ogromne razlike so tudi med evropskim in slovenskim, po vseh parametrih pa je prav slovenski sistem na zadnjem mestu.

V Sloveniji je po mnenju treh županov nujna decentralizacija, lokalnim oblastem pa je potrebno dati več pristojnosti. V pristojnosti ameriških županov sta celo policija in zapori, občine pa se lahko odločijo tudi za uvedbo

• Od obiska v Ameriki bi lahko kaj iztržila tudi krška občina. Župan Siter se je na primer mudil v eni od papirnic, ki je po velikosti primerljiva s krško. V njej so v petih letih v ekologijo vložili kar 330 milijonov dolarjev, s to informacijo pa je Siter že seznanil sedanjega lastnika krškega Vidma. Po županovih besedah je bil zanimiv in posnemanja vreden tudi "inkubator" za malo gospodarstvo, seznanil se je na primer tudi z ameriškim načinom promocije manj razvitih območij, čiščenjem rek, obisk v Ameriki pa je izkoristil tudi za obisk Westinghousa, 50.000-članskega podjetja, ki sodeluje s krško nuklearno elektrarno.

posebnih namenskih davkov. Kako se lažje približati lokalnim težavam in potrebam, so opisali na primeru ameriške lokalne organiziranosti, kjer so občine zelo avtonomne, z veliko pristojnostmi, organizacijsko pa so bolj racionalne. Glede na velikost krške občine bi imela na primer ta občina le 5 do 7 svetnikov, ne pa 31, kot jih ima. Občinski svetniki so v Ameriki neposredno izvoljeni in tako neposredno odgovorni volilcem. Sej občinskega sveta se udeležuje tudi številna publika občanov, ki jasno nastopijo s svojimi zahtevami.

T. GAZVODA

KAKO BOLJ PRISLUHNI LOKALNIM POTREBAM - Župani občin Krško, Ptuj in Koper so se v septembru v organizaciji ameriške vlade oziroma njihove službe za informiranje mudili na strokovni ekskurziji v Ameriki, o vtisih pa so ob veleposlaniku ZDA v Sloveniji Victorju Jackovichu in direktorju ameriškega kulturnega centra Domenicu Di Pasqualeu spregovorili ob srečanju z novinarki v Galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici. Ameriška vlada je te tri župane izbrala tudi na podlagi lastnih aktivnosti v omenjenih občinah: v Krškem zaradi nuklearke, v Kopru zaradi pristanišča in na Ptuj zaradi Perutnine Ptuj, obisk pa bo sodelovanje gotovo še poglabil. (Foto: T. G.)

• V resnici se ljudje sovražijo, a temu sovraštvu niso kos. Ta povprečnost, ta nemoč, rešuje družbo in ji zagotavlja trajnost ter trdnost. (Cioran)

Spominki kot skrb za dediščino

Posavski muzej edini z dvema nagradama

BREŽICE - Posavski muzej iz Brežic se je doslej dvakrat prijavil na vsakoletni javni natečaj za spominke, ki ga v sodelovanju z nekaterimi ustanovami razpisuje Turistična zveza Slovenije. Obkraj je dobil visoko nagrado: leta 1995 drugo in letos tretjo. "Smo edini muzej v Sloveniji, ki je bil nagraden za spominke, in edini muzej v Sloveniji, ki je dobil kar dve nagradi," je povedal mag. Tomaž Teropišč, direktor Posavskega muzeja.

S spominki skuša muzej doseči dvoje, kot je pojasnil direktor Teropišč. "Prvo je, da obiskovalcem nekaj ponudimo, ker obstajajo po celi Evropi muzejske trgovine in ker ima tudi v Sloveniji precej muzejev - tudi Posavski muzej - take trgovine. Drugo je, da skušamo s spominki osveščati ljudi. Želimo jim povedati, kakšna je naša dediščina," pravi direktor.

Muzej je že naredil pregleden delovni načrt glede spominkov. Tako ima spominke v obliki predmetov, med temi je npr. ojenka, tretjenagrajka z letošnjega natečaja. Zraven ojenke dajo tudi olje in deklaracijo v štirih jezikih, tako da je primerna tudi za tujce. Lahko je lepo posiovno darilo, kot so prepričani v muzeju. Darila so v embalaži, kjer so napisani nekateri podatki, da si lahko ljudje tudi kaj preberejo o zadevi. To je

Mag. Tomaž Teropišč

tudi bistvo početja, kot poudarja mag. Teropišč. S takimi in tako opremljenimi predmeti muzej namreč nevsiljivo obvešča ljudi o dediščini in o tem, da je potrebna skrb za njo. Direktor muzeja pri tem s posebnim veseljem omenja dr. Janeza Bogataja, ki je v eni od knjig zapisal, da je Posavski muzej začel orati ledino na področju spominkarstva v Sloveniji. Tako mnenje nedvomno pomeni veliko pohvalo muzeju.

Posavskemu muzeju, ki deluje v brežiškem gradu, ob vsem, kar ga postavlja ob bok sorodnim ustanovam po Evropi, manjka še nekaj. "Pogrešamo, enako tudi mnogi obiskovalci, gostinski lokal. Na grajsko dvorišče smo že postavili klopi, ki so zmeraj zasedene. Načrtujemo pa, da bomo verjetno drugo leto z javnim razpisom skušali najti gostinca, ki bi uredil gostinski lokal v grajskih prostorih. Ravno sedaj urejujemo grajsko dvorišče v ta namen. Menim, da bo lokacija izredno primerna. Grajsko dvorišče bo čudovito okolje," napoveduje mag. Tomaž Teropišč.

M. LUZAR

DOBRODELNI KONCERT

BREŽICE - Župnijska Karitas Brežice organizira ob koncu tedna Karitas 4. dobrodelni koncert, ki bo 1. decembra ob 15. uri v Posvetnem domu v Brežicah. Sodelovali bodo Senjternejski oktet, vokalna skupina Solzice, folklorna skupina Duplo iz Pišec, ansambel ritmično duhovne glasbe Dominik iz Zaleca, pevec Jože Kobler, vrtec Mavrica, Karavn's - Anuška in Franc, duo Mateja in Stanka, mešani pevski zbor Viva, osnovni šoli Brežice in Dobova, generalni sekretar slovenske Karitas ter Marjan Šneberger in Jure Sešek, ki bo koncert povezoval. Vstopnine ne bo; prostovoljne prispevke bodo namenili za potrebe Karitas. Koncert so omogočili občinski svet Brežice, Radio Posavje Studio Brežice, tiskarstvo Utrip Brežice, Zveza kmetie Brežice ter cvetličarni Žičkar in Colarič.

Dolenjci z vizo po posel v Bosno

Nastop dolenjskih podjetij na gospodarski razstavi in poslovni konferenci v Bihaču - Podpisali sporazum o sodelovanju - Sklenjeni posli in poslovne vezi

BIHAČ, NOVO MESTO - Vize za vstop Slovencev v razrušeno bosansko državo in tudi za vstop državljanov BiH v Slovenijo, neskladni meddržavni sporazumi in neobstoječe meddržavne pogodbe, neodprte kreditne linije in pomanjkanje informacij o referencah in bonitetah tamkajšnjih poslovnih partnerjev so po mnenju udeležencev poslovne konference v sklopu prve razstave gospodarstva unsko-sanskega kantona v Bihaču največje ovire za večje gospodarsko sodelovanje med tamkajšnjimi in dolenjskimi ter gorenjskimi podjetji.

Kljub temu se poti med Dolenjsko in Bihačem že odpirajo, nekateri podjetniki pa so ohranili ali pa obnovili pretrgane poslovne vezi s tamkajšnjim gospodarstvom. Na omenjeni razstavi so od 22. do 24. novembra v Bihaču s področja območne gospodarske zbornice Novo mesto sodelovala podjetja Kolpa, Akripol, Avtogonal, Rolstarstvo Medle, Eventus, Krka Kozmetika in Matisa z Rateža, ki je s svojimi električnimi generatorji vzbudila še posebno zani-

manje in ponudbe za sodelovanje. Poleg njih sta z informativno stojnico na razstavi sodelovali tudi dolenjska in gorenjska gospodarska zbornica. Sklenjenih je bilo nekaj konkretnih poslov, in kar je še pomembnejše sklenjene so bile številne vezi med podjetniki, kar omogoča boljši pretok informacij, pomembnih pri sklepanju poslov v prihodnosti.

Po besedah direktorja območne gospodarske zbornice Novo mesto Janka Goleša je za zbornico

bistvenega pomena podpis sporazuma o sodelovanju med gospodarsko zbornico unsko-sanskega kantona Bihač ter območnima gospodarskima zbornicama Novo mesto in Kranj, ki sega na področje vzpostavljanja gospodarskega sodelovanja med regijami, pomoč pri oživljanju uničenih proizvodnih zmogljivosti, skupnih naložbah, višjih oblikah gospodarskega sodelovanja z industrijsko koooperacijo ter nenazadnje na področje skupnega nastopa na tujih trgih.

Nastop na omenjeni prireditvi je območna gospodarska zbornica podjetnikom olajšala tako, da je poskrbela za vize ter za transport blaga za razstavo in brezplačen prevoz sodelujočih na konferenco.

I. V.

Kaj je novega na borzi?

Tudi v preteklem tednu vsi, ki se zanimajo za borzna dogajanja, niso dočakali novice, ki bi na borzi spodbudila nakupe delnic. Trgovanje je izredno skromno, tečaj pa so se spet obrnili nekoliko navzdol. Nakupov s strani tujcev skoraj ni zaslediti. Očitno so jih težave pri sestavljanju koalicijske vlade in razmišljanje finančnih oblasti o omejevanju naložb tujcev odvrnili (upajmo, da le začasno) od naše borze.

Največ pozornosti so tokrat pritegnile delnice Luke Koper, katerim se je cena v sredo, prvi dan trgovanja, povzpela tja do 2.800 tolarjev, kar je daleč nad ceno, s katero se je predhodno trgovalo na neorganiziranem trgu in tudi nad knjigovodsko vrednostjo delnice. Ker je bila cena očitno previsoka, je že naslednji dan zdrsnila za 10 odstotkov, v naslednjih dneh pa se je tečaj umiril pri 2.300 tolarjih za delnico.

Cena delnic Leka je 18.000 in 19.000 tolarjev, kar je skoraj za 20 odstotkov manj od najvišjih

doseženih cen nekaj tednov nazaj. Delnica Kolinske ponovno stane kakih 1.900 tolarjev, Droge 21.000 tolarjev, Mercator pa niha okoli 3.900 tolarjev. Padec tečajev na borzi je nekoliko vplival tudi na cene delnic na neorganiziranem trgu kjer se da trenutno za delnice Krke iztržiti 12.300 tolarjev za serijo E in G oziroma 6.300 tolarjev za serijo B.

Trgovanje z obveznicami je še vedno dokaj mrtvo, nekoliko več zanimanja je zadnje dni med fizičnimi investitorji za državne obveznice (kljub ne preveč dobremu donosu), saj se osnova za dohodnino lahko zmanjša za sredstva, vložena v vrednostne papirje, katerih izdajatelj je Republika Slovenija in katerih vračilni rok je daljši od 12 mesecev. Ker bo zbiranje računov za davčne olajšave aktualno še vs prihodnji mesec, bo tovrstnih nakupov najbrž še več.

MARJETKA ČIČ

Dolenjska borznoposredniška družba
Novi trg 5, Novo mesto
Tel.: (068) 323-553, 323-554

Čas projektov

Inž. Vesel o prostorskih načrtih v Loškem Potoku

LOŠKI POTOK - Po besedah inž. Viljema Vesela, ki ima pri občini Loški Potok na skrbi gospodarske dejavnosti, je letošnji investicijski del proračuna porabljen, hkrati pa meni, da bo večji del planiranih del uresničen. Tako se v zadnjih dveh mesecih posvečajo načrtovanju in izdelavi projektov.

Dokaj trd oreh pa je ureditveni načrt (PUP) za občinsko središče Hrib. Tu je namreč glavna ovira republiška cesta, ki bi morala v bodočnosti zaobiti naselje Hrib in Travnik, saj taka, kot je, je prej ovira, kot korist. Primanjkuje namreč prostora za parkiranje, prostor za odprto tržnico in podobne dejavnosti, ki jih kraj potrebuje. V tem prostorskem krogu se nahaja igrišče, ki ga rabijo šola in športne organizacije in ki zavzema velik prostor; prav zanj bo potrebna kompleksna študija.

Izdelujejo tudi projekt za posodobitev cestne povezave s Starim Trgom. Za ta projekt sta zainteresirani obe občini, saj bi povezoval skrajšal za dobrih 14 km. Obvozna cesta je nujno načrtovati vsaj za vas Travnik; načrtujejo pa odprtje peskokopa, regulacije potokov, kanalizacijo z vsaj dvema čistilnima napravama; tik pred izvedbo je hidrantski sistem, tv signal za dele KS Draga in mnogo manjših del.

A. KOŠMERL

Z invalidi ne bodo šli v stečaj

Še pred koncem letošnjega leta bo v podjetju Recinko 100 zaposlenih

KOČEVJE - Recinko iz Kočevja je eno redkih podjetij v Sloveniji, ki so si v letošnjem letu pridobili soglasje vlade RS o statusu podjetja za zaposlovanje in usposabljanje invalidov. Soglasje so si pridobili 24. oktobra, z rednim poslovanjem pa so po registraciji podjetja sredi marca letos pričeli v začetku prejšnjega meseca.

Recinko so v začetku letošnjega leta ustanovili Mercator - Kmetijsko gospodarstvo in Gozdno gospodarstvo Kočevje s 25,5-odst. deležem, Trikon, Inkop in Lik Holding s 13-odst., ter občina Kočevje z 10-odst. ustanovitvenim deležem z namenom, da bi uredili problem zaposlovanja invalidov v kočevski občini, v kateri imajo skupno okoli 500 delovnih invalidov, od katerih jih je 124 prijaven na zavodu za zaposlovanje. Ker ga je ustanovilo več podjetij, je Recinko edino podjetje s statu-

som podjetja za zaposlovanje in usposabljanje invalidov v Sloveniji, ki je organizirano na takšen način, med družbeniki pa je tudi občina.

V vodstvu Recinka so vsega 4 delavci, od katerih so le trije redno zaposleni. Skupno je zaposlenih 51 delavcev (27 invalidov in 24 zdravih delavcev), vendar bodo še pred koncem letošnjega leta število zaposlenih povežili. "Zaposlenih bo okoli 100 delavcev, ki pa bodo le ohranili delo, ki ga opravljajo že sedaj. Nova delovna mesta bomo namreč začeli odpirati šele prihodnje leto," pravi direktor Recinka Branko Merhar. Podjetje se namreč trenutno ukvarja s kovinsko, tekstilno in kmetijsko dejavnostjo ter vzdrževanjem in storitvami, prihodnje leto pa bodo s programom nogavičarstva in uvedbo lesnopredelovalnega programa na novo zaposlili okoli 50 delavcev.

S programom nogavičarstva nameravajo pričeti že februarja. V ta namen bodo odkupili objekt na Trdnjavi, ki bo tudi prva večja investicija podjetja. Zanj bodo porabili 325 tisoč mark. "Polovico denarja bomo pridobili z ministrstva za delo iz sredstev za odpiranje novih delovnih mest, 25 odst. bodo prispevali družbeniki, preostalo pa bomo pokrili z bančnimi

krediti," pravi Merhar in dodaja, da bodo imeli prednost pri zaposlovanju nezaposleni delavci. Podobno bo tudi z lesnim programom, s katerim bodo pričeli na Melesu še v prvi polovici prihodnjega leta in jim bo omogočil, da bodo lahko zaposlili invalide iz gozdarstva. Prihodnje leto pa nameravajo pričeti tudi z ustanavljanjem rehabilitacijskega centra ter nekoliko kasneje tudi varstvenodolovnega centra, saj so potrebe po obeh centrih v kočevski občini velike.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Slovenca najljubša igra - KORITARSTVO

Karikatura: ERIH KOREN

Nova člana Meganove družine

Četvervrtni classic in enoprostorski scenic - Scenic, edini enoprostorski avto v nižjem srednjem razredu, je evropski avto leta 1977 - Od 2.436.000 do 3.450.000 tolarjev

Komaj dober teden potem, ko je vodstvo novomeškega Revoza slovenskim novinarjem predstavilo dva nova člana Meganove družine, scenic in classic, je enoprostorski scenic postal evropski avto leta 1977. Tako je francoski Renault že četrty osvojil ta laskavi naslov, ki so ga doslej evropski avtomobilistični novinarji podelili modelu Renault 16 (leta 1966), Renault 9 (1982) in Clio (1991).

S scenicom in classicom šteje Meganova družina že štiri člane. Obe novi izvedenki seveda konkurirata tudi za slovenski avto leta 1977. Kot že ime pove, je classic klasična limuzina s četvero vrati in Renault s tem modelom nadaljuje ponudbo svojega predhodnika R 19 chamade. Classic meri v dolžino 4,40 m, do zadnjih sedežev je skoraj tak kot pri nas že dobro znana peterovratna limuzina - tudi notranje mere so povsem enake - v nekoliko privzdignjenem in podaljšanem zadku pa je skrit prtljažnik s kar 510 litri prostornine.

Megane classic je na voljo z enakimi paketi serijske opreme in motorji kot limuzina s petero vrati, pri nas je ob začetku prodaje na voljo v petih različicah: RN 1,4, RN 1,6, RT 1,6, RT 2,0 (bencinski motorji) in RT 1,9 td (turbodizelski motor).

Megane classic ponuja enako visoko raven varnosti, potniška kabina in karoserija sta ojačani celo bolj, kot zahtevajo prihajajoči evropski predpisi.

Scenic je popolna novost v Meganovi družini. Gre za prvi enoprostorski avtomobil v nižjem srednjem razredu sploh. Tako je Renault prva avtomobilska firma, ki v svojem programu ponuja popolno paleto enoprostorskih vozil, saj se megane scenic po velikosti uvršča med manjši model twingo in večji espace. Seveda je scenic Renaultov odgovor na rastoče zanimanje za enoprostorske avtomobile kot udobna družinska vozila. Scenic je prvi enoprostorski avtomobil nižjega srednjega razreda, srednje velikosti, s prostorno kabino z višjim položajem vozniškega sedeža. Tudi selenicova zunanja in notranja podoba sta izpeljani iz skupne zasnovane družine Megane. Z ostalimi modeli iz družine je scenic poenoten zlasti na področju varnosti, kakovosti, izbire motorjev in varovanja okolja, a je kljub temu povsem svojski avtomobil. Njegovi posebnosti sta seveda enoprostorska zasnova in nekatere zunanje poteze. V višino meri 1,62 m, tako da

je od peterovratne limuzine višji za celih 18 cm. Spreddaj ima za 15, zadaj pa za 17 cm višje sedalne dele petih posamičnih sedežev, ki so tudi vzdolžno pomični, kar potnikom zagotavlja udobno sedenje. Dva sedeža sta spredaj, zadaj pa so trije. Voznik (pa tudi ostali potniki) ima v tem avtu zelo dober pregled nad cesto. Zaradi dvojnega dna in ker potniki sedijo malo višje, je scenic tudi varnejši ob bočnih trčenjih.

V notranjosti scenica je vrsta predalov za shranjevanje drobne prtljage, v dvojnem dnu so priročni predali. Zadnje sedeže je moč enostavno odstraniti ali namestiti samo dva sedeža in ju na račun srednjega nekoliko odmakniti od vrat, naslonjalo srednjega sedeža v zadnji vrsti je uporabno kot priročna mizica. Trdo prekrivalo prtljažnika je tudi zelo solidna in prostorna polica, saj ima nosilnost 70 kg, vpeti pa ga je moč v dveh višinah. In še marsikakšno novost prinaša ta avtomobil.

Tako scenic kot classic bodo v Sloveniji začeli prodajati decembra. In cene? Classic bo, odvisno od prostornine motorja in opreme, stal od 2.435.966 do 3.250.000 tolarjev; najcenejši scenic RN 1,6e stane 2.630.000 tolarjev, z opremo RT 2.934.000 tolarjev, RT 2,0 pa 3.449.000 tolarjev.

bil, ki mu je 55 evropskih avtomobilističnih novinarjev tako prepričljivo namenilo naziv evropskega avtomobila leta 1977. Megane scenic je namreč zbral 405 točk, naslednji avtomobil pa: ford pa 293 točk, volswagen passat 248, škoda octavia 230, audi A 3 199 točk.

Megane v Sloveniji prodajajo bolje od pričakovanih in napovedi, to še posebej velja za coupe. V desetih mesecih letošnjega leta so prodali 4.311 primerkov petvrtnih limuzine in coupeja, kar je 8-odstotni delež skupnega slovenskega trga novih avtomobilov. Več so v Sloveniji prodali le Renault cilia. Za prihodnje leto v Revozu predvidevajo, da bodo prodali blizu 6.000 meganov, med njimi okoli 2.000 classicov in scenicov, od tega več limuzin.

A. B.

ASFALT POVEZUJE KRKO IN KORINJ

KRKA - Številni tukajšnji krajanji so se v soboto, 16. novembra, zbrali ob zanje zelo pomembnem in veselim dogodku. Ivanški župan Jernej Lampret je namreč odprl več kot 4 km asfaltirane lokalne ceste Krka - Korinj. Vsako gospodinjstvo je za cesto prispevalo po 270.000 tolarjev, lastniki vikendov po 190 tisočakov, k 30 milijonov tolarjev vredni naložbi je največ prispevala ivanška občina, nekaj t. i. demografskega tolarja pa je primaknila republika.

Branko Merhar

Kdaj Kostanjevica brez težav z elektriko?

Škoda ogromna

Že nekajkrat sem hotel napisati pismo Elektru Celje - poslovni enoti Krško. Končno sem ga poslal 21. novembra, ker preklinjam, saj v Kostanjevici na Krki normalni ljudje ne morejo delati in ker težko dočakam teden brez izpadov električne energije. Danes, 21. oktobra, je elektrike zmanjkalo vsaj 10-krat, skupaj za več kot dve uri. Škode, ki nam jo ti izpadi povzročijo, je samo v mojem podjetju za 4.500 nemških mark letno. Ocenjujem, da je škode zaradi izpada elektrike v kostanjeviški industriji in drugih podjetjih za okoli 100.000 nemških mark letno!

Kadar vprašamo telefonsko številko Elektra, zakaj izpad elektrike, vedno dobimo prijazen odgovor, da gre za popravila, priključitve, za višjo silo, za "ptiče" in podobno. Vse povedano drži, res pa je, da smo le Kostanjevica in ne kakšen center ali občina. Dvomim, da bi pismo, ki sem ga naslovil na župana občine, Krajevno skupnost Kostanjevica in Elektro Celje - enoto v Krškem, kaj pomagalo.

FRANC CURHALEK
direktor Veca, podjetja za trgovino in turizem Kostanjevica

EVROPSKI AVTO LETA 1977 - Megane scenic, edini enoprostorski avtomobil nižjega srednjega razreda, je evropski avto leta 1977. Slovenskim novinarjem so obe novosti iz Renaultove družine Megane, scenic in classic, predstavili sredi novembra, prodaja pa se bo začela decembra. (Foto: A. B.)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 30. novembra, bodo odprte naslednje prodajalne živit:

- Novo mesto: od 7. do 19. ure: Market Kristanova od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 17. ure: trgovina Brarč, Smolenja vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njeve od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
 - Šentjerneje: od 7. do 17. ure: Market od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
 - Metlika: od 7. do 21. ure: trgovina Prima
- V nedeljo, 1. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živit:
- Novo mesto: od 8. do 11. ure: Prodajalna Pogača, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, PC Ločna, Nakupovalni center

- od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanske od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: trgovina Brarč, Smolenja vas od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 7. do 12. ure: market Malka, Mestne njeve od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- Štraža: od 8. do 11. ure: Prodajalna Straža
- Šentjerneje: od 8. do 11. ure: Market od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- Žužemberk: od 8. do 11.30: Market
- Škocjan: od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
- Trebnje: od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
- Mirna: od 7.30 do 11. ure: Grič
- Črnomelj: od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- Črnomelj: od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
- Semič: od 7.30 do 10. ure: Market
- Metlika: od 7. do 21. ure: Prima

Denacionalizaciji ni videti konca

Mercator Kmetijska zadruga Krka je do sedaj prejela 324 denacionalizacijskih zahtevkov, še vedno pa ne vseh - Le malo zahtevanega že vrnjeno - Nove težave

NOVO MESTO - Letos teče že četrto leto, odkar je stopil v veljavo zakon o denacionalizaciji, ki naj bi odpravil povojne krivice. V Mercator KZ Krka v Novem mestu so do sedaj prejeli 324 denacionalizacijskih zahtevkov, največ leta 1993 (162); to pa še zdaleč niso vsi, saj za vloge, ki so bile oddane v roku, do konca leta 1993, pa so bile nepopolne, ni bil določen rok za njihovo dopolnitev. Kaj bo zadrugi ostalo po končani denacionalizaciji, natanko še ne vedo.

Od 11 zahtevkov, ki jih je zadruga prejela za objekte s skupno površino 4.179,62 m², so vrnili 6, skupaj 1.366,73 m²; mesnico na Rozmanovi, ki jo imajo sedaj v najemu, staro predelavo v Kandiji, prodajalno v Dolenjskih Toplicah, stanovanjsko stavbo Klevevž - Vrh, mesnico v Šentjerneju, ki so jo od novih lastnikov tudi že odkupili, in prodajalno v Mirni Peči, ki so jo pred leti kupili, za to preko Slovenskega

odškodninskega sklada uveljavljajo zahtevek za poravnavo v obliki odškodnine.

Do sedaj so prejeli tudi 320 zahtevkov za vrnitev nacionaliziranih kmetijskih zemljišč in gozdov. Vsi zahtevajo vračilo zemljišč v naravi. Z denacionalizacijo je obremenjenih 605 ha zemljišč od skupnega 1713 ha, kolikor jih je imela zadruga pred denacionalizacijo. Do sedaj je bilo vrnjenih dobrih 240 ha, rešenih je bilo le 53

zahtevkov oz. nekaj manj kot 16 odst. V pritožbenih postopkih, v katerih zadruga uveljavlja že plačano odškodnino pri arondacijah in povečano vrednost zemljišč zaradi vlaganj zadruga, je 18 denacionalizacijskih zahtevkov za več kot 66 ha površine. Za preostalih 249 denacionalizacijskih zahtevkov pa še ni izdanih niti odločb na I. stopnji, vendar na hitrost reševanja teh zahtevkov zadruga nima nobenega vpliva.

V kmetijski zadrugi Krka ocenjujejo, da jim bo po denacionalizaciji ostalo okrog 100 ha kmetijskih zemljišč, 68 ha gozda in 116.318 m² stavb, stavbišč in dvorišč. Z denacionalizacijo se je pojavilo še kup novih težav, zaradi katerih bo imela zadruga precejšnje izgube, na primer z objekti, ki so jih zgradili sredi kmetijskih površin, ki sedaj samevajo in propadajo, saj so zemljo morali vrniti, niso pa primerni za razvoj kakšne druge dejavnosti. Sem sodi na primer farma v Zalogu in hlevi na Draškovcu.

J. DORNIŽ

GRABEN - Kmetijska zadruga Krka ima na Grabnu poleg oskrbnega centra tudi predelavo mesa v stavbi, ki je tudi v denacionalizacijskem postopku. Ker nameravajo predelavo mesa razširiti in posodobiti, so se z lastnikom že pogovarjali za odkup, vendar zadeva pri upravnem organu še ni rešena. (Foto: J. Dornič)

ZMAGOVALCI NA TRŠKI GORI

TRŠKA GORA - V petek, 22. novembra, je Društvo vinogradnikov Trška gora organiziralo pookušno mladih vin. 62 vinogradnikov je prineslo 104 vzorce, od tega 24 vzorcev cvička. Najvišje ocenjen cviček (15,80 točke) imata August Avbar in Franc Šmajdek. Najvišjo oceno za dolensko rdečo vino je dobil vzorec Janeza Pavlina (15,39 točke). Najboljše rdeče sortno vino je žametna črnina Lojzeta Slaka (15,49) in frankinja Jureta Murna (16,74). Roze Staneta Koščička je dosegel 15,49 točke. Z belimi vini so bili uspešni Alojz Cvelbar, ki je dobil za traminac 17,06 točke, Peter Lavrič za kerner 16,71, Franc Šmajdek za renski rizling 16,66 in za laški rizling 16,41 ter Ivan Berus za šardone 16,30 točke. Izmed 37 vzorcev dolenskega belega vina je bil najboljši vzorec Zvoneta Čampa 15,94 točke.

J. M.

SELMA NOVA VINSKA KRALJICA

PTUJ - Posebna strokovna komisija pri Slovenski vinski akademiji Veritas, d.d., je za slovensko vinsko kraljico za leto 1997 soglasno izbrala ekonomistko Selmo Lukač iz Montinjana pri Marezigah na Primorskem. Enako kot dosedanja vinska kraljica Lidija Mavretič iz Drašičev pri Metliki je tudi Selma morala odgovorjati na številna strokovna vprašanja s področja vinogradništva in trženja vin, preizkusili pa so tudi njeno znanje tujih jezikov. Slovensko kronanje bo na 1. slovenskem vinogradniškem kongresu 4. decembra v portoroškem Bernardinu.

POSTAVNI PURMANI - Pri Prarovih v Krški vasi so letos vzredili kar nekaj velikih purmanov. Gospodinja Meka je povedala, da živi tehtajo od 25 do 30 kg in da se kar precej namuči, predno jih pripravijo v peč. Sicer pa Američani na današnji dan, to je četrta četrtletja v mesecu novembru, ko že od leta 1621 slavijo zahvalni dan, pojedjo nekaj milijonov takih pernatih lepotcev. (Foto: M. Vesel)

Ureja: dr. Julij Nemanic

Razkis vina

Letošnji okus vina, ki je zaradi večje vsebnosti kislin ostrejši, poraja vprašanje, ali je pametno razkisati vino. Prekisla vina se zboljšajo po razkisu, ne glede na to, ali so bela ali rdeča. Vino je možno razkisati kemično ali biološko.

Da bi odstranili iz vina nekaj kisline, je potrebno dodati sol, toda ne kuhinjske. Na trgu sta dosegljivi predvsem dve vrsti soli za kemični razkis: kalcijev karbonat (CaCO₃) in kalijev bikarbonat (KHCO₃). Zaradi letošnje kisline sestave vin (višji pH) priporočam kalijev bikarbonat.

Za zmanjšanje kisline v vinu za 1 gram je potrebno dodati na 100 litrov vina 67 gramov soli. Ni priporočljivo stresti v sod ali cisterno vso količino soli. V vinu je bolj aktivna vinska kislina, ki se takoj veže z dodano soljo, jabolčna kislina pa, ki jo vino vsebuje, ostane popolnoma nedotaknjena. Vinska kislina je boljše, zato pri kemičnem razkisu želimo, da z dodano soljo odstranimo iz vina tudi del jabolčne kisline. To nam uspe, če močnejše razkisamo en del vina. Ta, delna količina vina znaša pri razkisu vina za 1 gram/liter približno 10 odst. vsega vina. Pri močnejšem razkisu, recimo za 2 g/l, mora biti količina vina, ki jo odtočimo iz sode, najmanj 20-odstotna. V tako odtočeno vino počasi dodajamo sol in mešamo. Vino se peni, kar potrjuje kemično reakcijo med soljo in kislinami v vinu. Ko smo raztopili vso sol in se penjenje počasi umirja, zlijemo razkisano vino nazaj v sod in pomešamo, da je vino enako razkisano v vsej posodi. Sesanje vinskega kamna je počasno, traja 3 do 4 tedne, zato ni potrebno vina takoj

pretočiti, da bi usedlino odstranili. Tisti vinogradniki, ki so vino prvič pretočili in se odločajo za kemični razkis, ga lahko izvedejo in z drugim pretokom čez nekaj tednov odstranijo usedline vinskega kamna. Opozorjam, da je premočan kemični razkis nevaren za kakovost vina. Pojavi se slani ton, ki je v vinu manj simpatičen od kislega. Znižanje kisline za 1 gram želepo ublaži oster kislinski okus, znižanje za 2 grama na liter pa naj bi bila letos zgornja meja.

Po končanem kemičnem razkisu se spremeni v vinu tudi stanje žvepla. Svetujem določiti prsto žveplo pred kemičnem razkiso vina in po njem. Prosti SO₂ po razkisu bo nižji, zato je potrebno dodati žveplo. Spremljanje prostega SO₂ v vinu mora biti bolj pogostejše pri razkisanem vinu. Vina z manjšo vsebnostjo kisline so bolj občutljiva za kvarjenje, hitreje se pojavijo bolezni (cik, mlečni cik, sluzavost...). Vzdrževanje prostega SO₂ nad 15 mg/l obvaruje vino pred kvarjenjem.

Vinogradniki so opozorili na nevarnost prežveplanja vina pri uvoženem žveplu na trakovih (žveplasti zakad), ki so težji od 3 gramov. Na Kmetijskem inštitutu Slovenije smo na to postali pozorni in ugotovili: prizadeti vinogradniki so ravnali pri odmerjanju žvepla po navodilih, ki veljajo za 3-gramske trakove. Madžarski trakovi (žveplence) tehtajo različno, najbolj pogosto nad 7 gramov. Vsi, ki kupujete žveplasti zakad, preverite, koliko tehtajo posamezni trakovi! Prodajalci v kmetijskih apotekah lahko vinogradnike rešijo pred nesrečo, če bodo opozorjali pri prodaji žvepla na razliko med posameznimi zakadi.

dr. JULIJ NEMANIČ

Kam s tropinami?

Nikakor ne na odpad

Grozde in sadne tropine še vse prevečkrat končajo kot odpadki in čisto po nepotrebnem onesnažujejo človekovo naravno okolje. To je tudi znak slabega gospodarjenja z odpadnimi organskimi snovmi, ki imajo v sebi še precej hranilne in gnojilne vrednosti. Sto kilogramov grozdnih tropin ima v sebi še 1 do 2 kg dušika, 2 kg kalija in do 0,15 kg fosforja in se jih zato še izplača kompostirati. Njihovo kislost nevtraliziramo z apnom ali pa jih, kar je še bolje, uporabljamo kot gnojilo na bazičnih, apnenih tleh.

Sveže jabolčne tropine imajo zaradi sladkorja v sebi še toliko energetske vrednosti kot silazna koruza, zato jih ne kaže zavreči, zlasti še, če jim dodamo kako beljakovinsko krmo. Uporabiti jih je treba čim bolj sveže, saj s tem preprečimo gnitje in dodatno alkoholno vrenje. V najslabšem primeru so sadne tropine uporabne tudi kot gnojilo.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Ponudba branjev je bila tudi minuli ponedeljek velika, kupcev pa je bilo malo. Tokrat so ponujale: solato, radič in cvetačo po 200 tolarjev kilogram, redkev, kolerabo, repo in korenje ter ohrovit po 150, fižol v zrnju po 500, česen po 400, rdeče zelje po 100, glave kislega zelja po 200, kislo repo pa po 150 tolarjev. Domača jabolka so bila po 90 tolarjev, mandarine po 158, lonček smetane je stal 600, kilogram sirčka 400 in jajčka 25 do 30 tolarjev, orehi 1.200 in kozarec medu 600 do 700 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 140 prašičev, starih do 3 mesece, 30, starih 3 do 5 mesecev, in 50 starejših. Prvih so prodali 65 po 280 do 320, drugih 20 po 250 do 290 in tretjih 15 po 170 do 210 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Varoza je spet udarila

Ko je še vse kazalo, da so čebelarji in veterinarska stroka našli zdravilo zoper varozo, nevarno zajedalsko bolezen, ki jo povzroča zajedalec Varoa jacobsoni, so spet začele prihajati alarmantne novice s Primorske, pa tudi drugih delov Slovenije, da se epidemija spet začne. Doslej najučinkovitejši preparat z imenom fluvalinat, ki je bil za čebelarje tudi ekonomsko sprejemljiv, je na grozo lastnikov čebel začel odpovedovati. Dogaja se nekaj, kar je značilno za k preživetju stremeči živi svet: zajedalec se je na fluvalinat začel privajati, z naslednjimi rodovi je postajal vse bolj odporen, zdravilo pa je zato začelo izgubljati svojo izjemno učinkovitost.

Čebelarji se zaskrbljeno sprašujejo, kaj naj zdaj naredijo, dr. Jože Matavž z Veterinarskega zavoda Slovenije (oddelek za zdravstveno varstvo čebel) pa jim svetuje naslednje. Predvsem je treba skrbneje kot doslej opazovati čebelje družine in kako nanje deluje fluvalinat ali kako drugo zdravilo. Kot je znano, je najzanesljivejši znak, da se je v panju pojavila varoza, pojav majhnih mladih hirajočih čebel z nepravilno razvitimi krili, nesposobnimi za letenje. V zbolelih rojih je tudi več odmrlih in deformiranih čebel.

Čebelar izvaja kontrolo tako, da ob toplejših dnevih pogleda v panj oz. gnezdo in natančno opazuje, kaj se tam dogaja. Najzanesljivejša pa je metoda kontrole naravnega odmiranja varoj (zajedalec). V ta namen si čebelar pripravi vložke, ki so premazani z maščobo ali zaščiteni z mrežo, ter jih položi na dno panjev. Odpadlih varoj zaradi maščobe ali mreže čebele ne morejo same odstraniti in po 10 dneh lahko čebelar natanko ugotovi (prešteje) število odmrlih varoj. Če jih odpade pet ali več na dan, je zdravljenje nujno potrebno ponoviti, po možnosti z drugim zdravilom. Na podobnem načelu sloni tudi tako imenovano testno zdravljenje, število zajedalec pa je mogoče ugotoviti tudi s štetjem pri odraslih čebelah ali pa pri pokriti zalegi, kar je malo težje izvedljivo. Ob vsakem odkritju ponovnega razmaha zajedalec je treba ponoviti zdravljenje, o pojavu odporne varoje pa obvestiti veterinarsko službo, da bo ukrepala.

Inž. M. L.

Kmetje, sodelujte!

Kako bo kmetijska svetovalna služba organizirala izobraževanje v novi sezoni

Nahajamo se pred jesensko zimsko sezono izobraževanja na podeželju, ko je pravi oz. najprimernejši čas za pridobivanje novih znanj, predvsem na kmetijah. Ponekod predavanja že potekajo, osnovni program za naslednje mesece pa še oblikujemo. Osnove za oblikovanje programa nam bodo izkušnje iz preteklih let, ko je naše organizirane oblike izobraževanja (predavanja, tečaje, krožke, predavanja na solah in druge oblike specializiranega prenosa znanja) obiskalo preko 25.000 slušateljev. Nedvomno pa bi bilo zelo koristno še sedaj, da svoje predloge in druga opažanja v zvezi z izobraževanjem posredujejo svetovalcem v občinskih enotah.

Ne glede na množico medsebojnih povezav med svetovalno službo in kmeti (gre za kar 20.000

• Ijudje si sami ustvarjajo in oblikujejo življenjske razmere, blaginjo in revščino. S svojim znanjem, sposobnostmi in hotenjem so motorji razvoja in sprememb v dobrem in slabem, pravi znani nemški sociolog.

udeležencev različnih aktivnosti), še zdaleč nismo dosegli zadovoljivih rezultatov. Tako nas še vedno obišče v pisarni ali nas pokliče po telefonu na oddelek in v enote svetovalne službe zaradi različnih strokovnih ali organizacijskih problemov preko 60.000 uporabnikov uslug. Žal so taki nasveti nemalokrat prepozni, kar seveda ni prav.

Programi izobraževanja za letošnje so na sedežih svetovalnih služb, za leto 1997 pa bodo kmetje z njimi podrobno seznanjeni lahko že v decembru.

NIKO POŽEK, dipl. inž. agr.
Vodja oddelka
KSS Novo mesto

DVA SEJMA V DOBREPOLJU

DOBREPOLJE - V decembru bosta v Dobropolju najmanj dva sejma, prvi, adventno-Miklavžev sejem, bo že 1. decembra v Podgori, organizirata pa ga Turistično društvo Dobropolje in vas Podgora. Novoletni sejem pa bo na športnem igrišču Vidmu (pri Jakličevem domu) 15. decembra.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek Kuhinja za potrebe gostov

Prostorsko območje na kmetiji, ki je namenjeno za preskrbo domačih in tujih gostov s hrano in pijačo, zavzema največjo površino. Vključuje prostore za predelovanje hrane in skladiščenje živil, kot so prostori za klanje živali, prostori za dnevno predelavo kravjega mleka, skladiščni prostori za živila in kuhinja.

Kmetija, ki ima lastno pridelavo mesa in sama kolje živino, mora imeti posebej urejen prostor za zakol in razkosavanje mesa. Prostor mora imeti vso potrebno opremo po sanitarnotehničnih predpisih. Ločeno od klavnice je urejen prostor za predelavo mleka, ki ima podobne higiensko tehnične predpise. Skladiščne prostore delimo v shrambo za večmesečno zalogo živil, shrambo za sadje in zelenjavo, shrambo za gomoljnice in korenovke ter shrambo za mesne

izdelke. Zamrzovalna skrinja ne sme biti v shrambi, temveč nekje v predprostoru.

Največjo pozornost pri ureditvi prehrabnih prostorov pa posvetimo kuhinji. Delo v kuhinji se deli na umazani del, kjer se čistijo in perejo živila ter pomiva kuhinjska in jedilna posoda. Tu se tudi kratkotrajno shranjujejo odpadki, kuhinjska čistila in čistilni pripomočki. Čisti del obsega vso dokončno obdelavo živil, kot je priprava surovih živil za serviranje in toplotno obdelavo.

Kmetija lahko nudi gostom prehrano v obliki zajtrka ali polpenzionera ter poleg zajtrka še kosilo in večerjo ali poln penzion. Za pripravo hrane morajo biti izpolnjeni pogoji glede velikosti, zmogljivosti in opreme. Pomembna je funkcionalna povezava s kuhinjo, jedilnico, shranjevalnimi elementi in servirnimi pultom.

Mustrove karikature

Do 9. decembra

NOVO MESTO - Miki Muster, akademski kipar, je znan predvsem po po stripu Zvitorepec, zadnje čase pa se ukvarja s tistim, kar sam pravi, da si je vedno želel - risar karikature in jih od fanske pomladi objavlja v tedniku Mag. Prav razstava teh njegovih karikatur, ki jo je pripravila Socialdemokratska mladina (SDM) Novo mesto, je do 9. decembra na ogled na hodniku Knjižnice Mirana Jarca.

Na otvoritvi razstave v petek, 22. novembra, je Miki Muster v prijetnem in zelo sproščenem vzdušju klepetal s Koryem Golobom, predsednikom občinskega odbora SDM, rad pa je odgovarjal tudi na vprašanja obiskovalcev. Med drugim je povedal, da stripov sedaj skorajda ne riše več, z veseljem pa ustvarja karikature. "Za Mag sem se odločil, ker je to edina kritična revija pri nas, ki si upa povedati tudi, kaj je narobe. S

Kory Golob in Miki Muster

karikaturami, ki so polne cinizma, ne smejo pa biti žaljive, bičam napačna dejanja naših politikov. Karikatura je pika na i, saj ljudem na zabaven način prikaže, kaj se dogaja." Muster je dokazal tudi svoj smisel za humor in dejal, da upa, da bo med novimi poslanci tudi kakšen zanimiv obraz. Morja bo kdaj izdal tudi knjigo karikatur.

Ob koncu klepeta je SDM Novo mesto Mikija Mustra presencil z darilom in torto. Muster je namreč prav ta dan praznoval rojstni dan.

L. MURN

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

Grad Mokrice ima galerijo

V novi galeriji, ki jo vodi Danijela Meke, prvi razstavlja domači umetnik Vojko Pogačar

MOKRICE - Četrtekova otvoritev razstave akademskega slikarja Vojka Pogačarja iz Krškega (sedaj živi in ustvarja v Mariboru) obenem pomeni tudi otvoritev novega razstavnega prostora Golf Hotela Grad Mokrice, ki ga je v najem vzela Danijela Meke. Galerija Meke, ki jo je Mekeva delno že popravila in uredila, bo priložnost, da se v njej predstavijo tako domači kot tuji umetniški ustvarjalci.

Kustos Mario Berdič je predstavil Vojko Pogačarja in ga označil za vsestransko umetniško osebnost. Pogačar se namreč ukvarja s slikarstvom, klasično in računalniško grafikom, z oblikovanjem ter s posameznimi multimedialnimi projekti in instalacijami. Veliko se posveča tudi likovnoteoretičnemu raziskovanju barv. Je član različnih združenj likovnih umetnikov, pogost predavatelj, za njim pa je tudi že mnogo skupinskih in samostojnih razstav. V novjših delih se začne izogibati figuraliki in s tem pripovednosti, ohranja pa barvno simboliko znotraj abstraktnega likovnega jezika, kar je opaziti tudi na razstavi. Sam je povedal, da je z razstavo zadovoljen, razložil pa je še svojo predstavo razvoja vizualnih komuni-

TOPLIČANKA SE PREDSTAVLJA V ŠENTJERNEJU - Svetlana Jakimovska - Rodič iz Dolenjskih Toplic, po rodu Makedonka, je slovenskim ljubiteljem likovne umetnosti že znana, saj se je predstavila s štirimi samostojnimi razstavami in tudi na nekaj skupinskih. Tokrat manjši izbor grafik razstavlja v prostorih Dolenjske banke agencije v Šentjerneju. Razstava je na ogled od petka, 22. novembra, ko jo je ob krajšem kulturnem programu odprl likovni pedagog Branko Šuster, ki je ob tej priložnosti avtorico predstavil v klepetu z njo. Svetlana Jakimovska - Rodič, ki sicer hitro spreminja svoj slog, se v novjših delih bolj obrača proti gledalcu, pripravljajo pa spet nekaj drugačnosti in eksperimentiranja. (Foto: T. Gazvoda)

O likovni in glasbeni vzgoji

"Zaradi vsestranske vloge sta predmeta nepogrešljiva tudi v devetletki," menita S. Čibej in B. Šuster

NOVO MESTO - V predmetnih in programskih kurikularnih komisijah (PRKK), ki sodelujejo pri prenovi osnovne šole, je mogoče najti tudi dva Dolenjca z novomeške OŠ Grm: profesorica glasbe Sonja Čibej je članica PRKK za glasbo, likovni pedagog Branko Šuster pa je član PRKK za likovno vzgojo. Predmetnik bodoče devetletke v zadnjem triletju izrinja prav glasbeno, likovno in tehnično vzgojo ter gospodinjstvo. Zato je zanimivo prisluhniti njunim razmišljanjem o "kvaliteti" takšne pre-

novne. SONJA ČIBEJ: "Menim, da ne moremo govoriti o vsebinski prenovi OŠ, če je bil najprej sprejet časovni okvir predmetnika. Smiselno se mi zdi, da bi vsebina določala količino časa določenim predmetom, in ne obratno, torej najprej kvaliteta in nato kvantiteta. Sprejetje predmetnika, ki ga utemeljujejo predvsem z mednarodnimi primerjavami, pa je tudi v nasprotju z "Izhodišči kurikularne prenovne", saj jih ta ne upošteva. Ura umetnosti v zadnjem triletju, ki bi združevala tako glasbeno kot likovno vzgojo, je zdaleč premalo, ni pa tudi znano, kdo bi ta predmet poučeval in kakšne bodo njegove vsebine. In še razmišljanje o tem, ali glasba učence obremenjuje: prav gotovo jih umirja, sprošča,

razbremenjuje in razvija sposobnost ustvarjanja in čutenja, navaja jih na natančnost, strpnost in jih duhovno bogati. Ali smemo mladim v najbolj občutljivem razvojnem obdobju to onemogočiti? Pa prav v zadnjih letih je bilo na strokovnem področju v smislu didaktične in metodične posodobitve pouka glasbe narejenega zelo veliko. Žal strokovni argumenti in dokazi raznih raziskav pri odgovornih naletijo na gluha ušesa."

BRANKO ŠUSTER: "V stevilo tedenskih ur spremenjeni odnos do posameznih predmetov kaže izrazito negativen odnos tudi do likovne vzgoje. Razočaran sem, da je pri prenovi šole strokovno delo opravil nekdo, ki ni strokovnjak, in postavlja se dilema, ali naj sedaj strokovnjaki utemeljujejo nestrokovne zaključke. Zagotavljam, da ima likovna vzgoja pozitivno vlogo in jo je zato potrebno poučevati kontinuirano od vrta do konca srednje šole. Razvija ročne spretnosti, je naravni predmet za razvijanje ustvarjalnosti, osvobaja otroka togosti in mu pomaga v stiskah (vemo, da agresivnost narašča), razvija intelektualne sposobnosti itd. Izguba likovne vzgoje bi za učence gotovo pomenila škodo."

L. M.

RAZSTAVA MIROSLAVA ŠUTEJA

NOVO MESTO - V sredo, 4. decembra, ob 18. uri bodo v Dolenjskem muzeju odprli razstavo del uveljavljenega hrvaškega akademskega slikarja Miroslava Šuteja. Umetnik, ki ima za seboj že več kot 150 samostojnih razstav po vseh kontinentih sveta in čigar slike vise v številnih znanih muzejih in galerijah, je za novomeško razstavo pripravil nekaj posebnega. Iz vsega svojega ustvarjalnega obdobja od študentskih let do danes je izbral 65 portretov in avtoportretov. Umetnika in njegova dela bo predstavil dr. Andrej Smrekar.

PRVI SE PREDSTAVLJA DOMAČIN - Na otvoritvi razstave od leve proti desni: Vojko Pogačar, Danijela Meke in Mario Berdič. (Foto: L. M.)

V devetletki bolj obremenjeni?

Potrjen predlog predmetnika za prenovljeno devetletno osnovno šolo - V šoli obvezno 7962 ur - Največ ur pridobi slovenščina, manj pa umetnost, tehnična vzgoja in gospodinjstvo

Že kar nekaj časa buri šolske duhove vsebinska prenova slovenske osnovne šole in pred dobrim tednom dni je nacionalni kurikularni svet (NKS), ki ima to nalogo, potrdil predlog predmetnika prenovljene devetletne osnovne šole. To še ne pomeni, da smo dobili jasno podobo nove devetletke, ker sprejeti predlog določa le, kateri predmeti se bodo poučevali, kdaj in v kolikšnem obsegu, sedaj pa bodo sledile razprave o vsebini predmetov. Po mnenju mnogih strokovnjakov bi to zaporedje moralo biti obratno.

Novosti, ki jih prinaša novi predmetnik, je kar nekaj. Učenci bodo morali po novem od 1. do 9. razreda (celotna generacija prvič v šolskem letu 2001/2002) v šolah obvezno preživeti 7926 ur, v osemletki pa je bila obveza manjša - 6852 ur, ampak brez dodatnega, dopolnilnega pouka in interesnih dejavnosti. Bojazen, da bodo učenci preobremenjeni, je menda neutemeljena, saj bodo predvsem izbirni predmeti namenjeni njihovi sprostitvi. Poleg obveznih predmetov (slovenskega jezika in italijanskega ali madžarskega na narodno mešanih območjih, tujeje jezika, zgodovine, zemljepisa, etike in družbe, matematike, kemije, biologije, fizike, likovne, glasbene in športne vzgoje ter gospodinjstva) bo morala vsaka osnovna šola učencem 7., 8. in 9. razredov ponuditi tudi pouk najmanj treh izbirnih predmetov

družboslovno-humanističnega in naravoslovno-tehničnega sklopa. Učence bo moral med njimi izbrati tri predmete, največ dva iz enega sklopa. Med družboslovno-humanističnimi predmeti morajo biti drugi tuji jezik (lahko tudi

• **Najpogostejše vprašanje je, ali se sme število ur umetnostnih predmetov (glasba in likovni pouk) v zadnjem obdobju devetletke skčiti na s težavo pridobljeno uro umetnosti, v kateri bosta morali svoj prostor najti tako glasbena kot likovna vzgoja. Zato je NKS sprejel priporočilo, da se umetnost uvrsti tudi med izbirne predmete.**

več), nekonzfesionalni pouk o verstvih in etiki ter pouk retorike. Izbirni predmeti bodo pripravljeno za najmanj eno in največ za tri

leta, učenec bo lahko dvakrat zamenjal predmet, na začetku šolskega leta pa bo imel mesec dni časa za "popravek" svoje izbire.

V absolutni vrednosti je v predlogu predmetnika najbolj naraslo število ur pouka materinega jezika (projekt "Prenova slovenskega jezika"), ure bodo pridobile še matematika, športna vzgoja, naravoslovje, družboslovje ter oddelčna skupnost. V zadnjem kategorijo sodi tudi novost - trije izbirni predmeti. Manj ur je predlogu predmetnika namenjenih področju umetnosti (25 ur man), zlasti pa tehničnemu pouku in gospodinjstvu (skupaj 162 ur man). Ti predmeti bodo učencem ponujeni v okviru izbirnih predmetov v tretjem, t.i. vzgojno-izobraževalnem obdobju (7., 8., 9. razred). Prav gotovo bodo osnovne šole pri uvajanju "prenovljene OŠ" naletele na prostorske, kadrovske in organizacijske težave, zato je škoda, da se o tem ne razpravlja pravočasno.

L. MURN

O JANKU KERSNIKU IN NJEGOVEM ČASU

LJUBLJANA - Slavistično društvo Slovenije obvešča, da bo od 2. do 4. oktobra 1997 v Kranju potekalo tradicionalno strokovno posvetovanje, posvečeno Janku Kersniku in njegovemu času. Ob stoletnici slovenskega pisatelja in politika bomo obravnavali temo z literarnozgodovinskih, jezikoslovnih in metodično-didaktičnih vidikov. Vse, ki bi želeli na posvetovanju sodelovati z referati, vabimo, da nam najkasneje do 1. februarja 1997 sporočijo naslov svojega prispevka ter nakažejo vsebino. Do 30. aprila pričakujemo tudi povzetek, ki naj obsega od do eno stran besedila. Branje posameznih referatov na zborovanju bo časovno omejeno na 20 minut, kasneje pa bodo referati objavljeni v zborniku. Na posvetovanju društva bodo potekale tudi okrogle mize ter predstavitve novih slovenističnih knjig, zato vabimo avtorje in založnike, da nam napovejo svoje sodelovanje. ZOLTAN JAN
Predsednik Slavističnega društva Slovenije

"TAKO LEPE PREDSTAVITVE MOJIH KNJIG PA ŠE NE!" je v četrtek, 21. novembra, v šentjernejski knjižnici navdušeno dejala domača literarna ustvarjalca Ivanka Mestnik in knjižnici podarila po en izvod svojih knjig. Otroci 3. razreda OŠ Šentjernejske so skupaj z bibliotekarko Miro Grahek (na levi) pripravili srečanje s pisateljico, in to zelo domiselno in ustvarjalno. V igrici so se spremenili v junake iz knjig Mestnikove - pripravili so razstavo njenih del, risb, ročnih lutk, pisateljica pa jim je z veseljem odgovarjala za zanimiva in domiselna vprašanja, ki jih je za zastavljala mlada Urška. Priručno srečanje so zaključili z žrebanjem, ko je Mestnikova izbrala nagradjena njihove "uganke meseca". Kdo so junaki iz knjig Ivanke Mestnik. Knjigarna Novo mesto je tako Miranu Trametu, učencu 8. r. šentjernejske osnovne šole, podarila njeno knjigo Izlet v čas. (Foto: L. Murn)

LITERARNI VEČER OB KNJIGI "SMRT IN ANGEI"

NOVO MESTO - V petek, 29. novembra, bo ob 18. uri v veliki čitalnici Knjižnice Mirana Jarca literarni večer, ko bosta odlomke iz knjige Smrt in angel prozaiстке Jasne Blažič v besedi in glasbi predstavila interpretatorica Milena Režun in violinist Branko Brezavšek. Knjiga je letos izšla pri založbi Mladinska knjiga v zbirki Prvenci.

PREDSTAVITEV KNJIGE IRME OŽBOLT - SEKUTARJEVE

ŽUŽEMBERK - OŠ Žužemberk vabi v petek, 29. novembra, ob 18. uri v šolsko telovadnico na ogled gimnastičnega nastopa, nastopili pa bodo še glasbeniki in recitatorji. Predstavili bodo tudi knjigo Mrzle peči avtorice Irme Ožbolt - Sekutarjeve, doma iz Žužemberka. Gast bo dr. Janko Strel, državni sekretar za šport.

POPRAVEK

Danilo Bučar, pomembni kulturni delavec iz Črnomlja, čigar 100. obletnico rojstva praznujejo letos, se je rodil 8. junija 1896 in ne 1890, kot je bilo 14. novembra pomotoma objavljeno v Dolenjskem listu.

Uredništvo DL

• **Morala je eno najboljših sredstev, s katerim se da človeštvo vleči za nos. (Nietzsche)**

Spevi človeku in naravi

Predstavitve knjižne novosti Franceta Režuna V objemu letnih časov - Priložnostni razstavi ilustracij

TREBNJE - Minuli petek, 22. novembra, zvečer je v avli Centra za izobraževanje in kulturo potekal umetniški večer, ki mu je ton dajal domači ustvarjalec in mislec France Režun. Tudi dne je namreč pri Kmečkem glasu izšla njegova nova knjiga V objemu letnih časov, kar je bila primerna priložnost, da se Režun ponovno predstavi domačemu občinstvu. Za občutno izpeljano predstavitev njegovega pesniškega in proznega ustvarjanja sta poskrbela Milena Režun kot recitatorica in glasbenik Lado Jakša kot avtor izvirne, na Režunova besedila ustvarjene glasbene spremljave. V recital sta vključila tudi nekaj besedil iz nove knjige. Dogodek je pospremila še razstava slik Bogdana Breznika, s katerimi je opremljena nova knjiga, ter ilustracij Lucijana Reščiča iz prve samostojne Režunove pesniške zbirke Drobeci sonca.

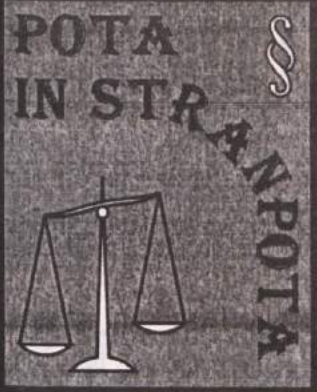
ment. Tako lirični zapisi iz arhaičnega kmečkega sveta o kmečkih opravilih in običajih, ki so bili povezani z njimi, ter o praznikih, kot so se vrstili skozi

USTVARJALCI - France Režun, njegova hči Milena in Lado Jakša so Trebnjem pripravili lep in umetniško bogat večer.

štiri letne čase, ne izzvenevajo samo kot globoko občuteno in nostalgčno obujanje skorajda povsem izginulega slovenskega kmečkega sveta ter kot spev njegovim vrednotam, ampak tudi kot hvalnica naravi in zemlji sploh. Knjiga tako v nekaterih svojih plasteh nagovarja in bo zanimiva za zelo širok krog bralcev, v nekaterih pa bo polno spregovorila le bralecem, občutljivim za skrivnostnost in presežnost sveta in človeka v njem.

M. MARKELJ

dežurni poročajo

DOMA RAZGRAJAL - 19. novembra nekaj po 22. uri so policisti do iztreznitve pridržali vinjenega 36-letnega S. K. iz Novega mesta, ki je doma razgrajal in se pretepal. Zagovarjati se bo moral pred sodnikom za prekrške.

IZ DISKOTEKE BREZ JAKNE - 24. novembra med 1. in 2. uro je neznanec v diskoteki Ghetto v Metliki ukradel jakno, v kateri je imel J. T. iz Metlike različne dokumente. S tatvino je bil oškodovan za 30 tisočakov.

ODNESEL ŽAGO - Med 11. oktobrom in 19. novembrom je neznanec prišel v skladišče olja na Lesnem prostoru podjetja ICEC v Krškem. V skladišču je vlomil v priročno omarico in iz nje odnesel motorno žago znamke Tomos Husqvarna, tip FF266, serijska številka 3511192, oranžno sive barve. Podjetje je tat oškodoval za 50 tisočakov.

OB AKUMULATORJA - G. M. iz Gorjan je imel parkirano svoje tovorno vozilo na parkirišču na Cesti krških žrtev v Krškem. V noči na 23. novembra je neznanec iz tovornjaka odnesel dva akumulatorja in lastnika oškodoval za okoli 70 tisočakov.

POSLUŠAL BO GLASBO - 20-letnemu M. O. z Velikega Obrežja je neznanec 24. novembra v jutranjih urah vlomil v osebni avto, ki ga je ta parkiral pred diskoteko Maksimilijan v Dobovi, in odnesel dva zvočnika.

GROZIL ŽENI

KRŠKO - 21. novembra ob 23. uri so policisti pridržali 41-letnega K. K. iz Koprivnice, ki je dve uri prej doma vinjen kričal na svojo ženo, jo med prepričevanjem večkrat močno zagrabil za roke in ji grozil z ubojem.

ČRNOMALJSKO SODIŠČE V LEPŠIH PROSTORIH - Ministrica za pravosodje Meta Zupančič in predstojnica okrajnega sodišča v Črnomlju Marija Crnigelj sta pretekli petek odprla prenovljene prostore sodišča v Črnomlju. Z deli so pričeli v letošnjem juniju, obnovili pa so električno in vodovodno ter delno centralno napeljavo, vse prepletkali, na novo opremili zemljiško knjigo, obnovili ostriže, zamenjali kritino in žlebove. Crnigeljeva se je v pozdravnem nagovoru zahvalila vladi RS - ministrstvu za pravosodje za denar za obnovo, izvajalcem, arhitektu Tomažu Hrčku ter vsem zaposlenim za sodišču za potrpežljivost, saj je kljub adaptaciji sodišče ves čas delalo. Zupančičeva je postregla s podatkom, da je v poltretjem letu črnomaljsko sodišče 16. v Sloveniji, ki je dobilo novo podobo, na boljše čase pa jih čaka še 19. "Želimo, da bi imela slovenska sodišča enotno podobo," je dejala ministrica. Sediški župan Janko Bukovec je spomnil, da je v sedmih občinah stavba, na kateri je tabla, ki spominja, da se je tam pričelo slovensko sodstvo. Opozoril je, da ne bi rad, da tabla propade, ampak da se pri obnovi sodišče spomnijo tudi nanjo. (Foto: M. B.-J.)

KRONIKA NESREČ

NI VIDEL, DA OB CESTI STOJI AVTO - V petek, 22. novembra, ob 19. uri je S. H. vozil osebni avto iz Novega mesta proti Metliki. Pri Trnovcu se je zaradi okvare na elektroinstalaciji avto ustavil ob desnem robu ceste. Iz Metlike je tedaj pripeljal voznik reševalnega vozila 49-letni F. B. iz Metlike, ki se je ustavil in vprašal voznika, če mu lahko kako pomaga. V tistem trenutku je od Lokvice pripeljal voznik osebnega avta 25-letni D. D. iz Metlike, ki mu zaradi neprimerne hitrosti ni uspelo ustaviti in je trčil v rešilca. V nesreči se je D. D. hudo poško-

V enem dnevu zgoreli dve vozili

V nesreči v Jurki vasi zgorel 22-letni sopotnik - Nesreča na magistralki bi bila lahko tragična, saj je zgorel avtobus, ki je bil poln dijakov še malo prej

NOVO MESTO - Zadnje dni, ki so bili v znamenju snega in nižjih temperatur, je zaznamoval črn ponedeljek. Pa ne toliko zaradi poledice in snega na cesti, ki sta poskrbela kar za nekaj manjših prometnih nesreč in zastojev, ki jih ne bi bilo, če bi vozniki pravočasno poskrbeli za zimsko opremo jeklenih konjičkov. V ponedeljek zjutraj pa sta se vžgali kar dve vozili: v Jurki vasi se je vžgal "pejček" in v njem je zgorel 22-letni P. H. iz Straže, nesreča pri Grmovljah pa se je srečno končala.

V ponedeljek ob 1.50 je 22-letna K. D. iz Straže, ki še nima opravljenega vozniškega izpita, vozila avto 126 P iz Novega mesta proti Straži. V Jurki vasi, kjer je cesta zelo ozka, jo je zaradi prehitre vožnje zaneslo v kovinski stebriček ograje, nato pa še v vogal stanovanjske hiše. Takoj po nesreči se je avto vžgal. Voznici in sopotniku 19-letnemu T. P. iz Križ se je uspelo rešiti iz avta, oba sta

AVTOBUS ZGOREL - Ali je avtobus zgorel zaradi napake na zavorah, napake na električni napeljavi ali česa drugega, še ni znano. (Foto: UNZ Novo mesto)

V KRŠKEM NA DELU VLOMILEC

KRŠKO - V Krškem je bil v četrtek, 21. novembra, očitno na delu vlomilec, ki se je napotil kar na nekaj koncev. Stanovanje 39-letnega Ž. M. na Cesti 4. julija v Krškem je obiskal dopoldne, odlomil ključavnico in iz stanovanja odnesel zlatino v vrednosti 100 tisočakov. Krenil je tudi v stanovanje 43-letnega K. A. v Cankarjevi ulici, a ni odnesel ničesar, potem pa se je odpravil še do stanovanja 36-letnega G. N. na Cesti prvih borcev v Brestanici, od koder je odnesel za 150 tisočakov zlatino. Neznanec je s svojim delom nadaljeval v Gubčevi ulici v Krškem, kjer je v času odsotnosti lastnika, 22-letnega N. Z., odnesel denar in nekaj zlatnine, s čimer ga je oškodoval za okoli 160 tisočakov.

Težave zaradi snega

Več vozil in ljudi poškodovanih

VELIKE LAŠČE, DOBREPOLJE, OSILNICA - V zahodni Dolenjski je začel prvi sneg padati že minuli petek zjutraj in je povzročil kar nekaj prometnih težav. V občinah Velike Lašče, Dobrepolje in Osilnica so ceste pluzili in posipali, na območju Velikih Lašč celo dvakrat.

VELIKE LAŠČE - Najhujša nesreča se je zgodila 22. novembra na magistralni cesti na meji med ribniško in velikolaško občino, kjer je prišlo do trčenja treh vozil, pri čemer je bil avto Citroen uničen, dva druga avta poškodovana. Do nesreče pa je prišlo tudi v Rašici na odcepu z magistralne ceste proti Dobrepolju, kjer je avto Yugo zaradi nepriklajene hitrosti trčil v zadnji del chrysler-voyagerja.

Na območju občine Velike Lašče je snežilo v petek ves dan in nato še v noči od sobote na nedeljo. V nižjih območjih občine se je obdržalo do ponedeljka 10 - 15 cm snega, v višjih območjih pa tudi več. Zimska služba dobro dela, saj zaradi nizkih temperatur opazuje, kje prihaja do poledice, in nato ustrezno ukrepa. V času, ko to poročamo (ponedeljek), pa že napovedujejo nove snežne padavine, predvsem v torek in sredo.

OSILNICA - Tudi v osilniški občini je snežilo. J. P.

ZGOREL KOTEL ZA OGREVANJE BITUMNA

KRŠKO - V nedeljo, 24. novembra, okoli 13. ure je izbruhnil požar na kotlu za ogrevanje bitumna v asfaltni bazi Cestnega podjetja Novo mesto na Drnovem. Požar je izbruhnil na delu kotla, kjer je vgrajen gorilec, do katerega je po bakrenih cevih speljana kurilno olje. Ogenj se je razširil na ves kotel in električno omarico in ju popolnoma uničil. Škode je za 4,5 milijona tolarjev. Vzrok požara še ni znan.

NA PREHODU ZA PEŠCE ZBIL DEKLICO

ŠENTJERNEJ - V torek, 19. novembra, ob 11.15 je 67-letni Janez Skubic z Gornje Prekope vozil osebni avto iz Kostanjevice proti Novemu mestu. V Šentjerneju, kjer je hitrost omejena na 40 km/h, je peljal z neprimerno hitrostjo. Ko je na prehodu za pešce pri zdravstvenem domu opazil 7-letno Simono G. iz Velikega Bana, je kljub zaviranju deklico zbil, da se je hudo poškodovala.

ga zadnjega kolesa močno kadi. Zato je avtobus na parkirišču ustavil in pozval dijake, naj izstopijo. Voznik je opazil, da je ogenj zajel zadnji dve kolesi, zato je začel gasiti, vendar se je požar vseeno razširil. Vzrok požara še raziskujejo, prvi podatki pa kažejo, da je menda prišlo do okvare na zavorah. Zaradi požara, ki je uničil avtobus, je nastala večja materialna škoda, sreča v nesreči pa je bila, da se nihče od prisotnih ni poškodoval.

ZA VARNO ZIMSKO VOŽNJO

Policija bo na območju cele države organizirala preventivno akcijo Varna zimska služba. Akcija bo trajala od 29. novembra do 20. decembra. Glavni namen akcije je kontrola motornih vozil, v kateri bodo policisti ugotavljali, ali so vozila tehnično sposobna in varna za zimsko vožnjo. Še posebej bodo pozorni na gume, luči, zavorni sistem in zimsko opremo. V primeru večjih pomanjklivosti bodo represivno ukrepali, zaradi manjših pomanjklivosti pa bodo kršitelje le opozarjali. V okviru akcije bo policija na območju UNZ Novo mesto organizirala tudi pootrepane kontrole prometa v torek, 3. decembra, v sredo, 11., in v četrtek, 19. decembra.

VOZNIKI, POZOR!

NOVO MESTO - Na območju UNZ Novo mesto bo v soboto, 30. novembra, med 20. in 2. uro poostrepane kontrola prometa. Policisti bodo še posebej pozorni na vožnjo pod vplivom alkohola in na druge hujše kršitve cestno-prometnih predpisov.

Na Kočevskem cestarji dobro pripravljene

400 ton soli

KOČEVJE - Kočevska enota novomeškega cestnega podjetja, ki v občinah Ribnica, Kočevje in Loški Potok vzdržuje in čisti 54 kilometrov magistralnih, 101 kilometer regionalnih in več kot 250 kilometrov lokalnih cest, je dobro pripravljena na zimo. Na zalogi imajo 400 ton soli, pesek pa vozijo od dobavitelja iz Mozlja. Če bo zima normalna bodo potrebovali okoli 1000 ton soli in 2000 kubikov peska. V primeru hude, dolge zime oziroma velikih padavin, bodo zaloge povečali. Tudi letos so za čiščenje lokalnih (makadamskih) in nekaterih regionalnih cest najeli pogodbeno izvajalce. Pločnike bo v Kočevju čistila Komunala, v Ribnici pa bodo dali v najem.

Po besedah Josipa Abramoviča, direktorja kočevske enote, jim bo delo v Kolpski

dolini olajšala obnovljene cesta od Dola do Osilnice. Abramovič opozarja še na nevarnost poledice oziroma kritične točke, na katere naj bodo vozniki še posebej pozorni. Te so označene z znakom "Spolzka cesta ob sneženju", in sicer pred Zlebičem, Jasnico, pri Mrtvicah, Colnarskem klancu, Štalcerjih in kamnolomu pri Brigi.

M. GLAVONJIČ

po dolenski deželi

• 23-letni T. K. iz Trebče vasi se je prejšnji torek oglašil na policijski postaji in se želel pogovarjati s policisti. Mladenič je očitno večkrat pregloboko pogledal v kozarec in za pogovor ni bil sposoben, zato so mu moške v modrem svetovili, naj se pri njih oglašil naslednji dan. S takšnim predlogom fant ni bil zadovoljen. Odšel je do prve govorilnice in večkrat poklical na operativno komunikacijski center ter dejal, da v lokalu Lira razgraja T. K. Policisti, ki so odšli v lokal, so ugotovili, da nihče ne dela nemira, klicalca pa so našli v govorilnici. Ker je nanje vpil in jih žalil, so ga pridržali do iztreznitve.

• Za pozornost policistov je poskrbel tudi 36-letni Š. M. s Senovega. Ta je 23. novembra nekaj po polnoči kršil javni red in mir v stanovanju stanovanjskega bloka tako, da je kričal in razbijal po vratih. Mož se ni umiril niti ob prihodu policistov, zato so ti uporabili fizično silo in kršitelja odpeljali s seboj. Noč je preživel v družbi policistov.

• Na koncu pa še nekaj hitrostnih rekorderjev. Na magistralni cesti Grmovlje - Obrežje pri Zalokah, kjer je hitrost omejena na 100 km/h, so policisti z radarjem 24. novembra popoldne vozniku mercedesa namerili rekordnih 192 km/h, drugo mesto pa sta si delila voznika fiata tipo in ford escorta s 165 km/h. Pa še to: dva rekorderja sta bila Hrvata, eden pa Bosanec. Posnemanje ni zaželejo!

• Nekaterim je vseeno, kdo sedi v parlamentu. Rit je rit. (Cijuha)

• Najboljša koalicija bi bila SLŠSKDZLSDSDSSNSLSDSDSDSUS + 2. (Dnevnik)

Naključnega voznika hotel umoriti

21-letni Rom Janez Koca z Lokev pri Črnomlju je 13. junija zvečer na Gabru pri Semiču z objestno vožnjo spravljal s ceste Jožeta Žuglja, potem pa nanj streljal - 10 let zapora

NOVO MESTO - Na novomeškem okrožnem sodišču se je pred kratkim končalo sojenje 21-letnemu Romu Janezu Koci z Lokev pri Črnomlju, ker je letos 13. junija zvečer vinjen in brez vozniškega dovoljenja na Gabru pri Semiču nasproti vozečega Jožeta Žuglja prisilil, da je zapeljal izven ceste, potem pa nanj streljal s pištolo in ga hudo ranil. Kazenski senat je Romu za poskus kaznivega dejanja umora izrekel 10 let zaporne kazni.

Obtoženi Janez Koca je tudi na glavni obravnavi tako kot pred preiskovalnim sodnikom očitano kaznivo dejanje v celoti zanikal. V svojem obširnem zagovoru je pojasnjeval, kje vse je bil tega dne. Dejal je, da se je dopoldan z Renato, s katero živi v izvenzakonski skupnosti, in svojim očetu z Lokev odpeljal v romsko naselje v Pogance pri Novem mestu. Kocev oče je odšel v Novo mesto po opravkih, z Renato pa sta se odpeljala v Pogance k Renatinemu očetu Mirku Brezarju. Iz Pogancev sta se odpeljala proti domu okrog 16. ure popoldan, z njima pa se je odpeljal tudi Renatin oče. Na Uršnih selih so se ustavili v gostilni, nad Semičem pa jim je zmanjkalo goriva; v prostem teku so se spustili do Semiča, kjer so natankali, in nadaljevali pot do Darka Potokarja v Vrčicah in mu prodali harmoniko, nato pa so se vrnili na Lokve pri Črnomlju. Ker naj bi se Kocev tast napil, sta ga z Renato odpeljala nazaj v Pogance. V Pogancih jima je posodil oranžnega juga, da sta se odpeljala nazaj na Lokve. Koca je dejal, da sta se vrnila še pred nočjo, nakar sta šla spat, ponoči pa so ga zbudili policisti.

Ta zagovor obtoženca so potrjevali tudi Janezova družica Renata, Kocev oče Rustem in njegov tast Mirko Brezar. Senat je Kocu verjel, kje vse se je

tega dne gibal, vendar so bili s pričami posamezni deli zagovora obtoženca zavrženi in nepričljivi. Predvsem za posamezne postanke in vrnitev domov je bilo s pričami dokazano, da so bili ob povsem drugačnih urah, kot so trdili obtoženec in njegovi sorodniki. S pričami mu je bilo dokazano, da je bil on tisti, ki je Žuglja spravljal s ceste in potem nanj še streljal, čeprav je to zanikal.

13. junija zvečer, nekaj pred deseto uro, je prišel Anico Žugelj, ki je delala v popoldanski izmeni v Iskri, njen mož s kati pred tovarno z R-18. Ko sta se vračala proti domu, je pri Gabru iznenada opazil avto, ki je proti njemu peljal z dolgimi lučmi. Opozoril ga je, vendar je voznik vklopil kratke luči šele nekaj metrov pred njim. Nasproti pa je pripeljal povsem njegovem voznom pasu. Žugelj je, da bi preprečil trčenje, sunkovito zavil v desno in zapeljal s ceste ter ustavil. Pričakoval je, da se mu bo voznik za to opravičil, vendar ni bilo tako. Iz oranžnega juga sta skočili dve osebi, moški in ženska. Moški je imel v roki pištolo, pomeril je proti Žuglju in njegovi ženi. Spregovorila nista niti besede, pa tudi poznala se nista. Žena je zakričala, da ima moški pištolo. Žuglja je zadel drugi ali tretji strel, ki je razbil tudi zadnje vetrobransko steklo. Žugelj je začutil močan udarec v hrbet

in se nadaljnega dogajanja spominja kot v megli. Zaradi bolečin ni mogel speljati, tudi ženo prizadevanje, da bi mu pomagala, se ni obneslo. Moškemu, ki je streljal na Žuglja, pa očitno to ni bilo dovolj, saj je prišel do Žugljevega avtomobila. Žugljeva žena je začela kričati, naj ji ne ustrelimo moža, ker imata doma otroke. Njeno pričevanje na sodišču je bilo zelo pretresljivo. Povedala je še, da bi neznanec prav gotovo streljal, če se v tistem trenutku ne bi pripeljal delavski avtobus in je možki pobeignil. Žuglja so takoj prepeljali na kirurški oddelek v Novo mesto in potem

• Za poskus kaznivega dejanja umora, za katerega je po oceni sodišča obtoženi Koca v celoti odgovoren, je po členu 127/11 KZ zagrožena kazen zapora najmanj 10 let in največ 20 let. Senat mu je prisodil 10 let zapora, v katerega bo všteti tudi čas, prebit v priporu. Kot olajševalno okoliščino je sodišče upoštevalo samo to, da je mlajši polnoletnik, kot obteževalno pa, da iz leta v leto izvaja težja kazniva dejanja in da je drugemu poskušal vzeti življenje iz brezobzirnega maščevanja in nizkotnih nagibov. Sodba še ni pravomočna.

na Univerzitetni klinični center. Izvedenec medicinske stroke dr. Franek Dolšek je pojasnil, da je šlo pri Žuglju za tako hudo poškodbo, da bi lahko umrl, če ne bi dobil pravočasne in ustrezne zdravniške pomoči. Poškodba pa je pustila trajne posledice. J. DORNIŽ

Prvič na Bledu pred turnirjem CEV

Odbojkarice TPV-ja prvi premagale Blejke in njihovo telovadnico - Se bodo Krkini odbojkarji zrinili na 3. mesto - Žužemberčanom ni uspelo še desetič dobiti niza

NOVO MESTO, ŽUŽEMBERK - Novomeščanke so prvič zmagale na Bledu, kar se je zgodilo v pravem trenutku, saj so tako pred turnirjem 2. evropskega pokala CEV dokazale dobro formo in pridobile potrebno samozavest. Krkini odbojkarji so po pričakovanju zmagali v Izoli, medtem ko Žužemberčanom v Slovenski Bistrici ni uspelo še desetič zapored dobiti skrajšani peti niz.

Odbojkarice novomeškega TPV-ja so v soboto nastopale v blejski telovadnici, ki se je večina odbojkarških ekip boji, saj je za odbojkarstvo igra precej majhna in je tako velika prednost za domačo ekipo. Tokrat Blejkam niti to ni pomagalo, da bi ugnale ta čas drugo najboljšo slovensko žensko odbojkarstvo ekipo. Ob koncu prvega izenačenega niza so Novomeščanke najprej pri 13:14 zapravile zaključno žogo, kar se je potem pri 15:14 zgodilo še domačinkam, niz pa je na koncu po skoraj 40 minutah le pripadel Dolenjkam. V drugem nizu so Blejke vodile s 6:1, a potem niso več osvojile niti točke.

Po besedah Bojana Verniga, trenerja novomeških odbojkaric, glede

ADIJO PIŠČALKA

TREBNJE - Jutri, v petek, 29. novembra, bo v trebanjski športni dvorani ob 16.30 nogometna tekma med ljubljanskimi in dolenjskimi nogometnimi sodniki. Tekmo bo sodil republiški sodni, domačin Boško Vujanin, ki se bo s tem tudi poslovil od sodniške piščalke. Svojo nogometno kariero bo nadaljeval kot inštruktor in kontrolor sojenja.

KONEC PRVENSTVA V SEMI CONTACTU

NOVO MESTO - Tekmovalci karate kluba Novo mesto so uspešno nastopili tudi na tretjem zaključnem turnirju za državno prvenstvo v semi contactu na Ptujju. Med dečki so v svojih kategorijah osvojili: Izlari Petrit prvo, Branko Grmaš drugo in Dušan Stojanovič peto mesto. V končnem skupnem vrstnem redu je po treh turnirjih zmagal Darko Milanovič, ki je, do sedaj še neporažen, tokrat zaradi poškodbe tekmovalne končal z drugo borbo, medtem ko je njegov uspeh z drugim mestom v svoji kategoriji dopolnil še Izlari Petrit. Med člani je Toni Turk na Ptujju zmagal, Franjo skok je bil drugi, Matjaž Kocjan, Muhamed Mujkič in Tomaž Maranč pa so osvojili tretje mesto. Maranč, Skok in Turk so bili uspešni tudi v skupnem vrstnem redu, saj so vsak v svoji kategoriji osvojili drugo mesto.

na trenutno formo in zavzete priprave ta teden Novomeščanke lahko optimistično pričakujejo turnir 2. kroga pokala CEV, na katerega se v Novem mestu zavzeto pripravljajo, o zmagovalcu turnirja pa naj bi odločila tekma med grškimi Panathinaikosom in domačim TPV-jem. V ekipi še kakšno leto ne bo reprezentantke Tamare Podolski pa tudi Ivica Menger, ki je prenehala z aktivnim igranjem, ne.

Odbojkarji Krke so tokrat v Izoli proti zadnjevrščenim Hotelom Simonov zaliv morali zmagati, sicer bi bil resno ogrožen njihov prvotni položaj. Izoljani so Novomeščane v prvem nizu z dobrimi servisi in hitro igro sicer presenetili, v nadaljevanju pa se je le pokazala bistvena kakovostna razlika med moštvoma in točki sta odšli na Dolenjsko, čeprav trener Jovič ne pošilja Povšiča, zamenjal pa je tudi Petkoviča.

Ker od ostalih ekip v 1.A ligi odstopata le vodilni Salonit in Abanka Olimpija, so Novomeščani še v igri za tretje mesto. Koliko je vrstitev vsaj med prve štiri realna, bo jasno že po sobotni nočni tekmi, ko se bodo ob 21. uri pomerili s tretjevrščenim murskoboškimi Pomgradom, ki ga Novomeščani že

z zmago s 3:2 dohitijo, s 3:0 pa se ne glede na izid srečanja med Fužinarjem in Mariborom uvrstijo na 4. mesto.

Bolj kot znanje in srčnost sta o zmagovalcu derbija 10. kola 1. B lige sta odločala pristranska sodnika, ki sta Žužemberčanom z nerazumljivimi odločitvami preprečila, da bi desetič zapored dobili peti, skrajšani niz, saj sta zaradi protestov ob njihovih napakah izključila ključnega igralca, podajalca Aleša Šmrketa. Žužemberčani so tako s tretjega zdrsnili celo na peto mesto, v tolažbo pa so jim uspehi kadetske ekipe, ki neporažena vodi v vzhodni skupini državne kadetske lige.

PERU PRI GOSPODIČNI

GORJANCI - Jutri, v petek, 29. novembra, ob 18. uri bosta v planinskem domu pri Gospodični na Gorjancih zanimivi predavanji z diapozitivni iz Peruja. Gorjanski škrt Mateja Vidmar bo predavala o popotovanju po Peruju, mladi in izredno perspektivni alpinist Andrej Markovič iz Dolenjskih Toplic pa bo ob diapozitivih govoril o plezanju po perujskih gorah. Priveditev bo ob vsakem vremenu, skupinski odhod proti Gospodični pa bo ob 15. uri od Šumečega potoka v Gabrju. Mateja in Andrej vabita h Gospodični vse, ki jih zanima Peru, še posebej pa so povabljeni vsi gorjanski škrti.

Začaran namiznoteniški krog

Na vrhu lestvice tri moštva s popolnoma enakim izkupičkom - Krka po porazu v Mariboru doma s 6:1 pramagala Radlje

NOVO MESTO - Dve koli pred koncem prvega kroga prvenstva v prvi namiznoteniški ligi so z enim porazom in šestimi zmagami na vrhu tri moštva, med katerimi lahko iščemo bodočega državnega prvaka - novomeško Krko, ljubljanski Maximarket Olimpija in Maribor. Kako enakovredni so si, kaže tudi dejstvo, da so si enaki tudi po medsebojnih srečanjih, saj so Novomeščani premagali Olimpijo, Olimpija Maribor, Maribor Novomeščane; količnik njihovih medsebojnih srečanj pa je pri vseh treh 7:7. Do konca jesenskega dela sta še dve koli, vendar ne kaže, da bi se lahko kaj spremenilo. Čeprav ima novomeška

Krka najtežja nasprotnika, pa po besedah trenerja Dušana Kočevarja sinoči v Murski Soboti ne bi smela imeti težav z Moravskimi Toplicami, pa tudi v sredo, 4. decembra, ob 16. uri v novomeški športni dvorani z radgonskim Arcontom ne.

Po nesrečnem porazu v Mariboru v gosteh so Novomeščani minuli konec tedna doma s 6:1 premagali Radlje, čeprav zmaga ni bila tako lahka, kot kaže izid. Na letošnjem prvenstvu še neporaženi Gregor Komac je izgubil niz proti Petarju, Retelj je premagal odličnega Kusa prav tako z 2:1, kar je presenečenje, Hribar pa z istim izidom Slatinška. Po igri para Komac in Hribar proti Kusu in Slatinški, ki sta jo z 2:0 dobila Novomeščane, je lažje steklo, saj je Komac v nadaljevanju z 2:0 premagal Kusa, Kralj, ki je zamenjal Hribarja, je sicer izgubil proti Petarju z 1:2, piko na i pa je v zadnjem dvoboju z zmago 2:0 nad Krivcem postavil Matjaž Retelj. I. V.

Stopar in Lisec v Angliji med najboljšimi

Sevniška karateista 4. na shotokan turnirju v Bournemouthu

BORNEMOUTH - Na tradicionalnem mednarodnem shotokan prvenstvu v angleškem mestu Bournemouth je zelo uspešno tekmovala tudi 6-članska ekipa sevniškega karate kluba. Na turnirju je sodelovalo več kot 1000 tekmovalcev iz 32 evropskih držav, tekmovali pa so tudi Američani, Avstraleci, Japonci, Kanadčani. Tekmovanje je potekalo v katalin in v borbah v absolutni kategoriji. Po besedah glavnega trenerja sevniških karateistov Jurija Orača sta Marko Stopar (4. v katalin) in Danilo Lisec (4. v kumite športnih borbah pri kadetih do 16 let) in Danilo Lisec (4. v kumite športnih borbah pri kadetih do 16 let) s svojima nastopoma dokazala, da spadata v sam svetovni vrh. Izkazal pa se je tudi Sašo Viš, 5. v katalin pri mladincih do 20 let.

Najboljše evropske karateiste bodo konec novembra spet sprejeli v goste Nemei v Nuernbergu na Bavarian Open, enem največjih turnirjev za Grand Prix na stari celini. Vodstvo slovenske karate reprezentance pričakuje najmanj ponovitev lanskega uspeha naših karateistov, ko sta si Sevničana v borbah priborila naslov prvaka - Denis Orač med 13-letniki in Urban Božičnik med 14-letniki. Hkrati bo to kontrolna tekma za izbor najboljših slovenskih mladincev za evropsko mladinsko prvenstvo, ki bo februarja 1997 v Sofiji. Za reprezentanco Slovenije bodo tekmovali tudi Sevničani Gasper Povodnik, Rok Črčinšek in že omenjeni Božičnik, Orač, Lisec, Stopar in Vaš. P. P.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

ODBOJKA

Moški, 1.A liga, 10. kolo - HOTEL SIMONOV ZALIV - KRKA: 1:3 (8, -6, -10, -9); KRKA: Šemetov, Babnik, Goleš, Prah, Mohorčič, Balodis, Žunič, Krevs, Povšič, Petkovič.

LESTVICA: 1. Salonit Anho-vo 20, 2. A banka Olimpija 16, 3. Pomgrad 10... 6. Krka Novo mesto 8 itd.

V 11. kolu se bo Krka v soboto, 30. novembra, ob 21. uri srečala s Pomgradom.

1.B. liga, 10. kolo - GRANIT PRESKRBA : ŽUŽEMBERK 3:2 (-10, 6, 10, -12, 10); ŽUŽEMBERK: Pečar, Šmrke, Novak, Černač, Brulec, Gotenc, Mestnik.

LESTVICA: 1. Šostanj Topolšica 20, 2. Kamnik 18, 5. Žužemberk 10. V 11. kolu bodo Žužemberčani v soboto doma igrali z Ljutomerom.

2. liga, 7. kolo IGM HOČE - KAN KOVINAR 0:3; LESTVICA: 1. Brezovica 12, 2. Kan Kovinar 12 itd.; V 8. kolu bodo Kočeveci igrali v gosteh z AS Domžalami.

3. liga, zahod, 7. kolo - KRKA II : TERMO LUBNIK (preložen); MOKRONOG : BOVEC 2:3; KAN KOVINAR II : BOHINJ (neodigrano); LESTVICA: 1. Bovec 12... 5. Krka II 6... 7. Kan Kovinar II 4, 8. Mokronog 4 itd. V naslednjem kolu, ki bo v soboto, 30. novembra, bo Mokronog gostoval pri Narodnem domu, Krka II pri Gimnaziji Šiška in Kan Kovinar II pri Termo Lubniku II.

Ženske, 1.A liga, 10. kolo - ŠPECERIJA BLED : TPV NOVO MESTO 0:3 (-16, -6, -9); TPV NOVO MESTO: J. Vernig, Koncilija, Volkova, Krebs, Ostroveršnik, Glavan, Voronina, Zu-

pančić, Cigler. LESTVICA: 1. Infond Branik 16, 2. TPV Novo mesto 14, 3. Kemiplas Koper 10 itd. V 11. kolu bodo odbojkarice TPV-ja igrala v gosteh z vodilnim Infondom Branikom.

1.B. liga, 10. kolo - KAEPa ŠOU VITAL FRUPI : LIK TILIA (neodigrano); LESTVICA: 1. Sobota 14... 6. LIK Tilija 4 itd. V 11. kolu naj bi LIK Tilija igrala s HIT Gorico.

3. liga, zahod, 6. kolo - TPV NOVO MESTO II (proste); LESTVICA: 1. Mehanizmi Kropa 10... 7. TPV Novo mesto II 2 itd.

ROKOMET

Moški, 1. liga, 9. kolo - AKRIPOL : LISCA 24:18; (10:10); AKRIPOL: Torlo, Makarevič 4, Višek 1, Bregant 2, Počervina 2, Čopič 6, Šavrič 1, Vešligaj 7, Zarabec, Bilbija, Dvornik 1, Ojsteršek; LISCA: Marcola, Blagojevič 5, Šunta, Rantah 2, Plazar 3, Teraš 2, Mitrovič 2, Simončič 4, Širk, Sečki, Lupše, Senica;

KRŠKO : GORENJE 15:13 (5:5) KRŠKO: Škof, T. Deržič, Iskra 1, Dragar 1, German 2, Urban 3, Kukavica 3, Kekič, S. Deržič 1, Privšek 4, Čulak, Bašič, PRULE 67 : AFP DOBOVA 24:21 (12:5); AFP DOBOVA: Denič, Djapo 2, Begovič 3, Mijačinovič 4, Voglar 3, Oevrič 3, Češnovar 1, Glaser 1, Žibert, Kranjc, Levce 4, Kostevc;

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 16, 2. Krško 14... 5. AFP Dobova 10... 6. Akropol 9... 10. Lisca 5 itd.

V 10. kolu, ki bo v soboto, 7. decembra, Krško igralo doma z Akripolom, Lisca doma s Preventom in tudi AFP Dobova doma z Elektropromom Rudarjem.

Albanke in Grkinje čez mrežo

Na turnirju 2. kola pokala CEV se bodo v Novem mestu pomerile odbojkarice iz štirih držav

NOVO MESTO - S tekmo med grškimi Panathinaikosom in turško Teuto se bo jutri začel edini letošnji turnir pokala CEV v Sloveniji. Odbojkarice novomeškega TPV-ja so v pokalu CEV nastopale tudi že lani, ko jim na turnirju na Slovenskem s poškodovano najboljšo igralko Jano Vernig ni uspelo zmagati.

Predvsem Panathinaikos iz Aten, pa tudi luksemburški Mamer in albanska Teuta niso povsem neznane ekipe, zato je pričakovati, da bodo tekme izenačene pa tudi kakovostne. Kljub vsemu velja ocena strokovnjakov, da so prve favoritinje turnirja Atenske in Novomeščanke.

Turnir bo trajal kar tri dni. Jutri, v petek, bo ob 17. uri, kot rečeno, tekma med Panathinaikosom in Teuto, ob 19. uri pa med Mamerjem

in domačim TPV-jem. V soboto bo ob 17. uri tekma med Mamerjem in Panathinaikosom, ob 19. uri pa se bodo Novomeščanke pomerile s Teuto. Sobotni odbojkarji večer bodo s prvenstveno tekmo proti Pomgradu zaključili odbojkarji Krke. V nedeljo se bosta ob 10. uri najprej pomerila Mamer in Teuta, ob 12. uri pa naj bi torej Atenke in domačinke odločile o zmagovalcu in udeležencu osmine finala pokala CEV.

Organizatorji si želijo predvsem množičen obisk gledalcev, zato bo vstop na tekme vse tri dni prost, na voljo pa bodo tudi bilteni, v katerih so z osnovnimi podatki predstavljene igralke vseh moštev, tako da bodo gledalci lažje spremljali posamezna srečanja. I. V.

MARS NAJUSPEŠNEJŠI

BREGE - Srečanje članov Konjeniškega kluba Posavje Krško na hipodromu Brege, ki je bilo v nedeljo, 17. novembra, je bilo tudi priložnost za pregled rezultatov minule sezone. Tekmovalci so odpeljali 66 dirk na 10 hipodromih po Sloveniji, osvojili pa so 2 prvi, 5 drugih, 6 tretjih, 9 četrtih in 14 petih mest. Tekmovalo je 9 konj in 7 voznikov. Najuspešnejši voznik sezone je bil Martin Mars, najuspešnejši pa njegov konj Safir. Klub ima trenutno 19 tekmovalnih konj, 14 plemenskih kobol, 3 plemenske žrebe in 6 žrebet.

Šport iz Kočevja in Ribnice

LJUBLJANA - Rokometarice Kočevja so v zadnji tekmi jesenske sezone po pričakovanju izgubile proti Olimpiji s 26:20, a z igro niso razočarale. Do 45. minute so namreč vseskozi vodile, v prvem polčasu s 13:10. V končnici so popustile, ker jim je zmanjkalo moči. Trener Mikulin je bil več kot zadovoljen s prikazano igro, saj so Kočevke vse tekme odigrale v enakem slogu, priložnost za zmago pa so ponavadi zapravile v končnici tekme. Največ zadetkov za Kočevje so tokrat dosegle: L. Dragičević 5 ter M. Dragičević in D. Keršnič po 4.

KOČEVJE - Zaradi prometne nesreče na zasneženih cestah odbojkarice LIK Tilia niso odpotovale v Ljubljano na prvenstveno tekmo proti Kaepa ŠOU Vital Frupi. Odbojkarji Kana Kovinarja so v pomembni tekmi druge lige v gosteh premagali Hoče in so še naprej na drugi.

RADEČE - V zelo pomembni tekmi za uvrstitve med vodilne ekipe prve B lige so rokometarice Inlesa s podjetno in odgovorno igro iztržili dve točki na vročem igrišču v Radečah. Z odlično igro v obrambi so brez težav dobili prvi polčas. V 23. minuti so gostitelj izenačili na 20:20, pri izidu 21:20 je Zagar ubranil sedemmetrovko, v pičlih štirih minutah pa so lesarji napolnili domačo mrežo. Največ zadetkov za Inles so dosegli: Hojč 8, Škaper 6 in Hudak 5.

RIBNICA - Po treh zaporednih nepričakovanih porazih so rokometarice Kočevja vendarle zbrali dovolj moči za pomembno tekmo proti Mokru z Iga. V prvem polčasu so bili gostitelj povsem izgubljeni, v obrambi so le opazovali podjetne goste, ki so povedli s 15:9. V nadaljevanju je Kovačič ubranil dve sedemmetrovki, z igralcem več so dosegli še

tri zadetke in izid izenačili na 20:20. 20 sekund pred koncem tekme je Milan Krkovič s krila dosegel zmagovalni zadetek. S 7 zadetki je bil Malnar najboljši strelec na tekmi. Rokometarici Prizme s Ponikev so v isti ligi izgubili proti Mitol Sežani s 35:24.

KOČEVJE - Tudi igralci namiznoteniškega kluba Moravske Toplice iz Murske Sobotice so bili pretrd oreh kočevskemu Melaminu, ki so srečanje srečanje 7. kola izgubili v slabih uri z izidom 7:0. Novak, Malnar in Vidmar so najmanj krivi za pričakovani poraz, saj po besedah trenerja Marjana Orača od tekme do tekme igrajo boljše.

KOČEVJE - Uprava NK Kočevje je zaprosila komisijo za določanje sodnikov pri MNZ Ljubljana, da jim prvenstvene tekme ne sodi več Igor Zupančič. Kočevci so nanj zelo jezni zaradi slabega sojenja na tekmi proti Jaboru v Grosupljem. Čeprav so Kočevci zmagali, jim je podelil šest kartonov in razveljavil kar tri zadetke. Na tekmi proti Viru v Kočevju je domačine nagradil s sedmimi kartoni in razveljavljenim zadetkom pri izidu 1:0 za Kočevje. "Takšni sodniki lahko kvečjemu škodujejo slovenskemu nogometu", so se zapisali Kočevci.

KOČEVJE - Kočevska predstavnikinja v drugi kegljaški ligi sta imela polovičen izkupiček. Člani so gostovali pri Adna Conventu in srečanje izgubili 6:2, članice so v gosteh premagale GIM Miklavž s 6:2.

LJUBLJANA - Košarkarji mladega moštva Snelta Olimpije so se na povratni tekmi druge košarkarske lige maščevali kočevskemu Snežniku za poraz v prvem krogu. Ljubljanci so s trdo obrambo zasluženo premagali nepopolne Kočevce s 70:57. MILAN GLAVONJIC

PRAVI DERBI - Kljub drugačnim napovedim je bilo srečanje med Akripolom in Lisco pravi sosedski derbi. Borutu Dvorniku (na sliki med strelom na sevniška vrata) ni bilo lahko takole priti do strela, tako da je tokrat le enkrat uknil obrambo (levo Primoža Plazarja in desno najboljšega strelca Lisce Milorada Blagojeviča) in vratarja gostov. (Foto: I. Vidmar)

Zaradi "akcije Rosini" za zapaha

Vlom v skladišči trgovin Rosini in Ada hiša mode, ki sta se zgodila 17. avgusta sredi belega dne nedaleč od policije in sodišča v Novem mestu, je dobil sodni epilog. Lastnik trgovine Rosini Miloš Zatežič bo moral po sodbi senata novomeškega okrožnega sodišča zaradi napeljevanja k veliki tatvini in poskusa goljufije zavarovalnice v zaporu preživeti 2 leti, Milenko Belopavlovič zaradi velike tatvine in pomoči pri poskusu goljufije leto in 4 mesece, "pomagača" Zoran Tešanović in Predrag Knežević sta zaradi velike tatvine obsojena vsak na pol leta zaporne kazni, Iztoka Murića zaradi pomoči pri veliki tatvini in Romana Ažmana zaradi prikrivanja pa je sodišče pogojno obsodilo na 6 oziroma 5 mesecev zapore, pogojno za 2 leti.

Po treh celodnevni zaslišanji šestih obtoženih in številnih prič je bilo jasno ugotovljeno, da je bil lastnik trgovine Rosini Miloš Zatežič v težavah, saj mu prodaja v trgovini, ki jo je na Rozmanovi ulici odprl v začetku leta, ni šla tako, kot je načrtoval. Ker se mu je nabrala zaloga zimske obutve, je prišel na idejo o namišljenem vlovu, s pomočjo katerega bi prišel do zavarovalnice, saj je trgovino zavaroval proti požaru in vlovu za celo vsoto blaga (3,3 milijona tolarjev). Da bi bil vlov v skladišče trgovine Rosini videti bolj prepričljiv, se je odločil tudi za vlov v sosednje skladišče trgovine Ada, hiša mode.

O težavah s prodajo je potožil Gregorju Dermastji, s katerim je poslovno sodeloval, ta pa ga je seznanil z Milenom Belopavlovičem, ki je Dermastji že pomagal prodajati čevlje po terenu. Tako je prišlo do srečanja in sodišče je verjelo Belopavloviću, da mu je Zatežič "vsiljeval svoj predlog", kot je na obravnavi povedal Belopavlovič, po telefonu pa mu je Zatežič govoril, če pozna nekoga, da bi izvršil vlov, po Belopavlovičevih besedah pa je Novomeščan obljubljal tudi nagrado. Da "vlomilci" ne bi zbujali pozornosti, je Zatežič organizatorju priskrbel ključne vhodnih vrat, od Belopavloviča pa naj bi zahteval 5.000 nemških mark za blago, ki je bilo odpeljano v Ljubljano, v Ažmanovo hišo. Po Belopavlovičevih besedah je Zatežič že ob prvem obisku Dermastje in Belopavloviča pri njem omenjal, da bo škodo uveljavljal preko zavarovalnice.

Miloš Zatežič, ki je v preiskavi dejal, da o sami zadevi ne ve nič, da je bil izsiljevan in da je zato v strahu izročil ključne Belopavloviću, je svoj zagovor na glavni obravnavi spremenil. Po njegovih besedah mu je možnost, da se blago odpelje iz skladišča, nakazal Belopavlovič sam, ta pa ga je vprašal tudi, ali je trgovina zavarovana. "Ko sem to potrdil, sem takoj razumel, kam meri," je dejal Zatežič in pristavil, da mu je Belopavlovič potem večkrat "težil", če se je že odločil.

"Tisto soboto sta prišla Tešanović in Belopavlovič v mojo trgovino. Belopavlovič je stopil do mene in mi rekel, naj dam ključ vhodnih vrat skladišču, to pa zato, da se ne bo videlo, da so vrata vlomljena, in da se ne boka slišalo," je govoril Zatežič. Potrdil je tudi pričevanja Belopavloviča, ki je dejal, da bo ta v primeru uspešne "akcije" Zatežiča poklical po mobitelu in na telefonski tajnici pustil sporočilo "Maribor sončno", v primeru pa, da bi može, ki so nalagali robo in jo kasneje odpeljali v Ljubljano, ustavili policisti, pa bi s ključem dokazali, da je zadeva dogovorjena z lastnikom Zatežičem.

Tako so se v soboto, 17. avgusta, Tešanović, Belopavlovič, Knežević in Murić pripeljali v Novo mesto. V skladišču sta se odpravila Tešanović in Knežević, ki po lastnih trditvah sploh nista vedela, da gre za tatvino, saj sta imela ključa od obeh skladišč, naročeno pa jima je bilo tudi, kaj naj naložita. Da bi Tešanović in Knežević robo lažje naložila, jo je Zatežič prej zložil v večje škatle, vendar pa jih je bilo

sini Zatežiča, ki je ob prihodu v trgovino deloval prizadeto in tudi jokal. Kasneje je zavarovalnici Triglav predložil prijavo škode v skupni vrednosti več kot 3,3 milijona tolarjev, za kolikor je bilo odnesenih čevljev in usnjene galanterije iz njegove trgovine. Zavarovalnica zneska zaradi urgence policije ni izplačala.

Kljub izrečeni sodbi ostaja nekaj dejstev nepojasnjenih. V obeh skladiščih so resda bili prstni odtisi in odtisi obeh "fizičnih delavcev, ki sta imela nalogo selitve blaga iz novomeškega skladišča v Ljubljano", v vsakem od skladišč je bil po en izvijač, tako Tešanović kot Knežević pa sta zatrdirala, da v skladišču nista vlomila, saj sta imela na voljo ključa.

Sodišče ni verjelo možnosti, da bi bilo med vikendom naknadno vlomljeno, čeprav je zagovornik Tešanovića opisal možen potek akcije in verjetnost, da je bilo vlomljeno naknadno. Najdena izvijača sta po njegovem mnenju in nazornem prikazu nepomembna (podtaknjena), saj so bile na ključavnicah sledi, ki jih je mogoče narediti s ključem št. 10, opozoril pa je tudi, da je čudno, da na ključavnicah in izvijačih ni bilo sledi, medtem ko so v skladiščih bile, kar bi pomenilo, da je najprej vlomil v rokavice, potem pa si jih je snel. Ključ (skladišča Ade) je po besedah zagovornika Tešanovića brez težav ponarediti z odtisom originala v plastelin, možnosti pa so za to tudi bile,

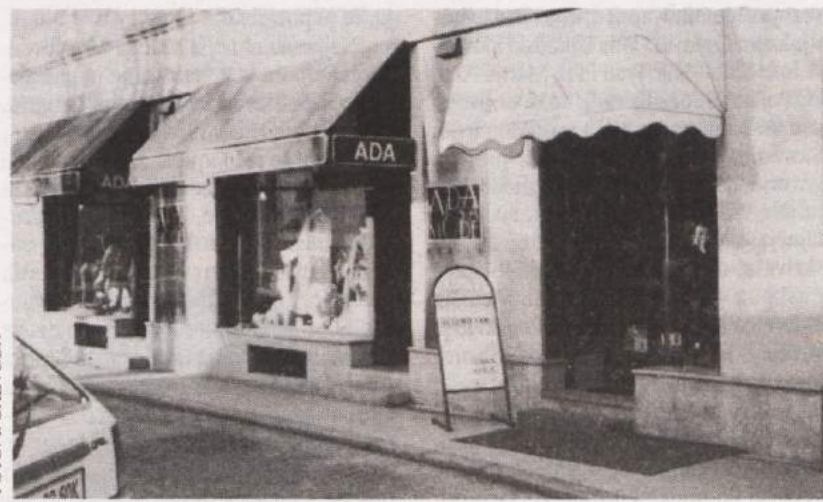

FOTO: T. GAZVODA

Avgusta letos je bilo vlomljeno v skladišči trgovin Rosini in Ada hiša mode, vendar ...

čavnica in izvijačih ni bilo sledi, medtem ko so v skladiščih bile, kar bi pomenilo, da je najprej vlomil v rokavice, potem pa si jih je snel. Ključ (skladišča Ade) je po besedah zagovornika Tešanovića brez težav ponarediti z odtisom originala v plastelin, možnosti pa so za to tudi bile,

saj so bila vrata skladišča poleti zaradi vročine odprta.

Ostajajo torej nepojasnjene podrobnosti sicer dobro načrtovane "akcije Rosini". Sodba še ni pravnomočna, kot kaže pa se bo nanjo pritožila večina udeležencev. TANJA GAZVODA

SVETOVNI DAN AIDSA

En svet – eno upanje

1. december je svetovni dan aidsa, ki ga bomo letos obeležili že devetič. Na ta dan po celem svetu organizirajo prireditve, ki združujejo akcije, ki potekajo na področju aidsa skozi vse leto in so namenjene dviganju zavesti o nevarnostih, ki jih povzročata virus HIV in aids. Geslo, ki ga določijo Združeni narodi v programu na področju HIV/aids vsako leto, se letos glasi: EN SVET – ENO UPANJE.

S tem gestom poudarjajo, da se moramo združiti v boju proti aidsu tako, da podpremo vse okužene in zbolele in da se borimo proti okužbi z virusom HIV, ne pa proti ljudem, ki so okuženi z virusom HIV. S problemom, ki predstavlja grožnjo za vso človeštvo, se moramo soočiti tako, da pozabimo na vse razlike med nami. Za okužene, zlasti pa bolne, smo dolžni poskrbeti po najboljših močeh.

Aids je že več kot desetletje problem, ki je zajel ves svet. Svetovna zdravstvena organizacija ocenjuje, da se je od začetka pandemije do sredine leta 1996 z virusom HIV okužilo skoraj 28 milijonov ljudi, od tega se je pri 7,7 milijonih že razvila bolezen aids. Umrlo je že 5,8 milijona odraslih in otrok, samo v letu 1995 1,3 milijona. V letu 1996 je na svetu 21,8 milijona okuženih in zbolelih za aidsom. Od tega jih je skoraj 19 milijonov v podzaharski Afriki ter južni in jugovzhodni Aziji.

Vsak dan se po svetu na novo okuži okrog 6000 ljudi. Te grozljive številke kažejo, da je aids postal problem svetovnih razsežnosti, in čeprav je največ okuženih in zbolelih v Afriki, ni prizaneseno prav nobeni celini.

V Evropi ocenjujejo, da je bilo sredi leta 1996 na Zahodu 470.000 odraslih in otrok okuženih z virusom HIV, na Vzhodu pa 30.000. Do aprila leta 1996 je bilo skupno prijavljenih skoraj 170.000 primerov aidsa, več kot 6000 je bilo otrok. V zadnjih letih se je epidemija ustalila v mnogih državah SZ Evrope, uporaba kondomov pa močno narasla. Nasprotno pa se v JV državah epidemija ne umirja.

V Sloveniji je epidemija te smrtno boleznivi zelo zgodnji fazi, začela se je z odkritjem prvega bolnika leta 1986. Vendar vsako leto odkrivamo nove primere aidsa in okužbe s HIV. Ob postavitvi diagnoze, da je oseba okužena z virusom HIV, ne moremo vedeti, ali gre za svežo ali leta staro okužbo. Od okužbe do po-

javljanja boleznivi mine več let, zato lahko sklepamo, da so bile pri nas prve osebe okužene že v drugi polovici sedemdesetih let. Pravo stanje se bo torej pokazalo šele čez več let.

Do 30.9.1996 je bilo v Sloveniji prijavljenih 59 primerov aidsa (52 moških, 7 žensk) in 55 ljudi okuženih z virusom HIV (44 moških, 11 žensk), ki še nimajo razvite bolezni.

Pri nas je okuženih in zbolelih več moških, način prenosa pa v glavnem homo- in biseksualni kontakt. Ženske so bile okužene največ s heteroseksualnim stikom. Od štirih otrok, ki so jih okužile matere pred, med porodom ali po njem, sta dva že zbolela.

V Sloveniji se okužba še ne širi eksplozivno, vendar nas to ne sme uspavati. Tudi pri nas lahko pričakujemo epidemijo večjih razsežnosti, vendar moramo izkoristiti prednost, ki jo imamo pred marsikatero državo. Ker sloni zaščita pred okužbo na varnem in odgovornem obnašanju posameznika, lahko z znanjem o načinu okužbe in zaščito pred njo v veliki meri zmanjšamo pojavljanje te nevarne boleznivi pri nas.

Leta 1981 so v ameriškem centru za kontrolo nalezljivih bolezni v Atlanti objavili prve primere nove smrtno boleznivi, ki so jo poimenovali "pridobljena imunska pomanjkljivost" ali AIDS. Bolniki so umirali zaradi okužb, ki jih povzročajo sicer znani mikrobi, ki pa pri osebah z zdravim obrambnim sistemom ne povzročajo smrti. Ker so zbolevala predvsem nekatere skupine prebivalstva (homoseksualci, intravenozni prejemniki drog, njihovi spolni partnerji in otroci, včasih pa tudi prejemniki krvi in krvnih produktov), je postalo jasno, da se povzročitelj širi s krvjo in spermo.

Sledilo je intenzivno iskanje povzročitelja oslabiljene telesne odpornosti in kmalu so odkrili nove neznane viruse, ki

so jih poimenovali virusi HIV (humani virusi imunske pomanjkljivosti).

Ob okužbi delčki virusa vstopijo v celico in se vgradijo v dedno snov te celice. Zato je virus, ko enkrat okuži celico, dosmrtno prisoten v okuženem organizmu. Takšno virusno mirovanje v celici je različno dolgo (polovica okuženih zbolí v desetih letih), kaj ga prekinje, ne vemo. Torej ne vemo, kdaj bo okuženi človek zbolel. Nevarnost pa je v tem, da je okužen človek popolnoma zdrav, virus, skrit v njem, pa se lahko prenaša na spolne partnerje in iz okužene matere na plod.

Značilno za viruse HIV je, da se razmnožujejo le v celicah, ki imajo ključno vlogo pri obrambnem odzivu organizma. Virus te celice poškoduje, odpornost pade, zato je organizem sprejemljivejši za razne okužbe, ki se kljub zdravljenju ponavljajo ali izmenjujejo. Razvijati se začnejo znaki aidsa: povišana telesna temperatura, izguba teže, nočno znojenje, povečane bezgavke, različne okužbe z virusi, bakterijami, gljivicami in zajedalci ter rakava obolenja tipična za aids.

Cepiva in učinkovitega zdravila proti tej boleznivi še ni. Bolnikom podaljšujemo življenje z zdravljenjem okužb, sam virus pa živi še naprej in se razmnožuje v organizmu. Smrt nastopi v 1-3 letih po prvih znakih bolezni.

Danes vemo marsikaj o tem, kako upočasniti širjenje virusa HIV. Večina vseh okužb se prenaša s spolnim odnosom, kar pa lahko preprečimo z zdravim in varno spolnostjo, bodisi da gre za zvestobo med dvema neokuženima partnerjema, nepenetrantni spolni odnos ali uporabo kondomov. Teh možnosti se morajo zavedati vsi spolno aktivni ljudje in eno od njih izbrati kot zaščito pred okužbo.

Vendar se lahko virus prenaša tudi z okuženo krvjo in krvnimi proizvodi, organi in tkivi za transplantacijo, z uporabo okužene igle in z okužene matere na otroka pred porodom, med njim in po njem z dojenjem.

V Sloveniji se vsa kri, ki se uporablja v medicinske namene, testira, zato ta način prenosa pri nas ni možen.

Ukrepi, povezani z uživanjem drog, so programi preprečevanja uporabe drog in

zdravljenje odvisnosti. Tisti pa, ki ostanejo na drogah, morajo imeti možnost nabave igel za enkratno uporabo.

Okužba se ne prenaša z vsakdanjimi stiki (poljubljanje, rokovanje, souporaba sanitarij, bazenov itd.) prav tako ne s pikom žuželk.

Na področju preventive in vzgoje ter zdravljenja in oskrbe zbolelih je bil dosežen presenetljiv napredek. Do zmanjševanja širjenja okužbe z virusom HIV je prišlo v nekaterih razvitih državah in posameznih skupinah prebivalstva (med mladimi moškimi na Tajskem, homoseksualci v ZDA, Kanadi, zahodni Evropi in Avstraliji, pri intravenoskih uživalcih drog v številnih državah).

Te uspehe lahko pripisujemo le intenzivni vzgoji in preventivnim programom. Kljub temu pa se epidemija dramatično širi zlasti pri mlajših odraslih, mladostnikih in otrocih v razvitih državah. Vse več mladih postaja spolno aktivnih v srednjih najstniških letih, več kot polovica jih ima nezaščiten penetrantni spolni odnos pred 16. letom. Po svetu je več kot polovica okuženih z virusom HIV mlajših od 25 let.

V mnogih državah je skoraj enako število okuženih žensk in moških ter veliko okuženih otrok (centralna Afrika). Kjer je prostitucija zelo razvita, je okuženih tudi več kot 50 odst. prostitutk. V ZDA in Evropi je več okuženih moških, predvsem v rizičnih skupinah: homoseksualci, biseksualci, narkomani. Heteroseksualni prenos je vse pogostejši, tako da število okuženih žensk bliskovito narašča. Vedno večjo ceno plačujejo otroci, bodisi da se sami okužijo, bodisi da zbolí član družine. Otroci izgubijo starše in so pogosto prisiljeni živeti na cesti. SZO ocenjuje, da bo v naslednjem desetletju samo v Afriki osirotelo 10 milijonov otrok.

Če spadate v katero od skupin s tveganim vedenjem (menjavanje spolnih partnerjev brez uporabe kondoma, homoseksualnost, intravenozno uživanje drog), vam priporočamo anonimno in brezplačno testiranje na virus HIV. V Novem mestu ga lahko opravite na Zavodu za zdravstveno varstvo, v Ljubljani pa na Inštitutu za mikrobiologijo Medicinske fakultete.

JASMINA PATKOVIČ COLARIČ

dr. med.

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto

Daleč, a s srcem vedno v domovini

Človek mora imeti kar veliko srečo, da se znajde skupaj v družbi s štirimi Slovenci, ki veljajo v južnem delu kanadskega Ontaria med slovenskim življenjem za gonilno silo, ki se trudi, da bi kljub temu da slovenske izseljence počasi, a vztrajno "požira" tujina, ostala tudi čez leta prepoznavna vsaj slovenska identiteta.

Takšno srečanje najbrž ne bi bilo nič nenavadnega na kakšnem sestanku ali srečanju Vseslovenskega odbora, ki povezuje sedemindvajset društev in ustanov v južnem Ontariu. Toda kanadski Slovenci Jože Slobodnik, Ivan Plut, Marija Ahačič Pollak in Jože Kastelic so se v novembru vsi naenkrat znašli v svoji domovini Sloveniji. Vprašanje je, ali so se prej dogovorili, da bodo hkrati obiskali Slovenijo. Najbrž je bil vmes tudi kanček naključja. Plut in Slobodnik namreč nista skrivala, da sta kot zavedna Slovenca prišla na volitve, slednji pa tudi na 40. obletnico zaključka osnovne šole, ki jo je končal v Metliki. Ahačičeva pa je poleg tega, da bo prav te dni pri založbi kaset in plošč radiotelevizije Slovenija izšla njena prva kompaktna plošča (sicer je izdala že kar nekaj plošč), nastopila tudi na nedavni dobrodelni prireditvi "Glas dobrote", ki jo je v Celju pripravila Karitas. Vseslovenski odbor vez med kanadskimi Slovenci

Kot že rečeno, pa ima omenjena četrterica pomembno vlogo pri ohranjanju slovenstva v Kanadi. Jože Slobodnik, sicer doma iz Bojanje vasi pri Metliki, ki si je našel svoj novi dom v Torontu, je namreč predsednik Slovenskega odbora. "Leta 1990, ko so se začele v Sloveniji dogajati spremembe, smo začutili, da se morajo naše organizacije in društva, ki so obstajali že veliko prej, združiti, da bi za dobrobit Slovenije lažje nastopali pred kanadskimi oblastmi. Ko so bile novembra 1990 v Sloveniji huđe poplave, smo ustanovili tudi denarni sklad, v katerega so se stekali naši dobrodelni prispevki za poplavljenca. Zbrali smo okrog 120 tisoč kanadskih dolarjev. Drugič smo zbirali pomoč med slovensko vojno. Nabralo se je je kar za 550 tisoč kanadskih dolarjev. Večino denarja smo dali takratni slovenski vladi, nekaj pa Karitas," pripoveduje Jože Slobodnik, ki mu kot uspešnemu podjetniku in direktorju lastnega podjetja, v katerem izdelujejo brizgalna orodja za plastiko, ni nikoli škoda ne časa ne denarja za ohranjanje slovenstva med kanadskimi Slovenci. Enako velja za Jožeta Kastelca, sicer doma iz Zvirč v Suhi krajini, ki je odšel s trehuhom za kruhom v Kanado že leta 1949. Ne le v Torontu, kjer živi, temveč tudi daleč naokrog je zelo poznan kot dober gradbenik. In ko Slovenci v Kanadi potrebujejo pomoč, jo, kot sta zatrtila Ahačičeva in Plut, pri Slobodniku in Kastelcu prav gotovo vedno najdejo.

Tudi Ivan Plut je Metličan, ki že približno tri desetletja živi onkraj velike luže, priznava pa, da je njegovo srce vedno v Sloveniji. Ko je bil v začetku lanskega leta pred težko operacijo, se je zaobljubil, da bo, če bo preživel, živel le še za Slovence v Kanadi in se jim razdajal povsod, kjer bo le mogel. Svojim zaobljubam se ni izneveril. Kot podpredsednik Vseslovenskega odbora ima zelo pomembno vlogo pri povezovanju rojakov. Zanj niso velike razdalje med Slovenci nikakršna ovira. Med njegovim domom v Waterlooju in domom predsednika odbora Slobodnika

je približno toliko kilometrov kot od Jesenic do Metlike, a Ivan kljub temu tudi po nekajkrat na teden premeri to razdaljo, če je potrebno.

Najpomembnejša naloga Vseslovenskega odbora je povezovanje in usklajevanje dela Slovencev v južnem Ontariu. Na tem območju jih živi kar 22 tisoč, ker pa so - kot že rečeno - razdalje med njimi zelo velike, so se razdelili na niagarsko in torontsko področje, ki sta skupaj združena pod dežnikom Vseslovenskega odbora. Glavni povezovalc vseh teh naših izseljencev pa je slovenski radio, imenovan Glas kanadskih Slovencev, njegova glavna in odgovorna urednica pa Marija Ahačič Pollak, sicer doma iz Tržiča na Gorenjskem. Radio, ki ima sedež v Torontu, ima ob sobotah enourni program v živo, vseh pet let, kar deluje, pa je zelo poslušan. Ahačičeva priznava, da je kar precej dela, preden napolni uro programa. Novice dobivajo tudi iz Slovenije, seveda pa vedno pripeljejo pred mikrofon tudi vse pomembne ljudi iz Slovenije, ki obiščejo tamkajšnje kraje. Veliko pomagajo pridni sodelavci, vse njihovo delo pa je prostovoljno in zastojnkarsko. Še več, marsikdaj si celo sami nakopljajo kakšne stroške, da lahko oddajo prispevek. Toda Marija Ahačič Pollak ve, da jim še tako velika zagnanost ne bi prav nič pomagala in da radio zagotovo ne bi ostal živ toliko časa, če ne bi bilo vsestranske pomoči Vseslovenskega odbora.

Skrb za prepoznavno identiteto

Sogovorniki so zadovoljni, da je večina Slovencev v južnem Ontariu neke organizirane, bodisi v kakšnem društvu, organizaciji, ustanovi. V Vseslovensko društvo pa se potem povezujejo vsa ta področja, pa naj gre za kulturo, izobraževanje, šport, gospodarstvo. Tako je 70 do 80 gospodarstvenikov povezanih v kanadsko-slovensko gospodarsko zbornico. Osem učiteljev, ki v Kanadi učijo slovenski jezik, pa je bilo letos na tritedenskem usposabljanju v Sloveniji. Prihodnje leto naj bi obiskali Slovenijo mladi športniki slovenskega rodu. In podobnih načrtov imajo v odboru še veliko. "Pri nas so velikokrat na obisku Slovenci, ki jih gosti Vseslovenski odbor. Tako želimo v Kanadi predstaviti delček naše domovine in jo čim bolj ponesti v svet, hkrati pa seznaniti Kanadžane s Slovenijo tudi na ta način, da obiščejo naše rojstne kraje. Toda kljub vsemu še vedno ostaja glavna naloga našega odbora, da povežujemo Slovence med seboj. Najpomembnejša pa je za nas skrb za mladino. Zavedamo se, da se tudi med Slovenci čedalje bolj uveljavlja angleščina. Pred tem si pač ne moremo zatiskati oči. Vemo, da se bo slovenski jezik začel počasi izgubljati, zlasti pri naših potomcih, rojenih v Kanadi. A pomembno je, da tudi vnaprej ostane slovenska identiteta, po kateri se bodo lahko prepoznavali ljudje, po katerih žilah bo še vedno tekla slovenska kri," so prepričani zanimivi sogovorniki. Ne lastijo si nikakršnih zaslug za to, da mnogi

otroci slovenskih staršev, ki so sicer privekali na svet v Kanadi, govorijo lepo slovensko. Priznavajo, da je predvsem slovenska cerkev v Kanadi tista, ki ohranja slovenski jezik med mladimi. Ti obiskujejo sobotno slovensko šolo, slovenski jezik pa je kot šolski predmet v Kanadi precej upoštevan in v nekaterih kanadskih šolah tudi priznan.

Pomembni kamenčki v mozaiku slovenstva

Člani vodstva Vseslovenskega odbora pa si štejejo v izreden uspeh, da odbor dobro dela ter da so Slovenci povezani med seboj takrat, ko to najbolj potrebujejo. In če jih sedaj poleg odbora povezuje radio in številna interesna združenja in društva, jih bo po letošnjem 15. decembru še časopis. O časopisu se v Vseslovenskem odboru pogovarjajo že od leta 1991,

sedaj pa so končno določili datum njegovega rojstva. Gre, kot so zatrtili sogovorniki, za prvi slovenski kulturni, znanstveni, športni in prav nič politični časopis v Kanadi. Glasilo kanadskih Slovencev, kot so ga poimenovali, bo izhajalo enkrat na mesec, pošiljali pa ga ne bodo le po Kanadi, ampak tudi v Slovenijo. Ker pa v Vseslovenskem odboru, ki bo njegov izdajatelj, želijo, da bi bil krog bralcev čim večji, bo časopis dvojezičen, torej v slovenščini in v angleščini.

Izid prve številke Glasila kanadskih Slovencev bo za naše izseljence v Kanadi izrednega pomena. A to je zagotovo le eden od mnogih pomembnih dogodkov, ki so jih naši rojaki onkraj Atlantskega oceana že doživeli ali ki jih še čakajo in so kakor koli povezani z njihovo domovino. Marsikomu začne srce hitreje biti že ob misli na rodno grudo, da o zadovoljst-

vu, ki ga občutijo, ko opravijo pomembno delo, ki pripomore k ohranjanju slovenstva tisoče kilometrov daleč od domovine, niti ne govorimo. Dokler bodo v tujini takšni zavedni ljudje, se nam za obstoj slovenske zavesti v tujih deželah ni bati. In v Kanadi jih je veliko. Ne le Marija Ahačič Pollak, Jože Slobodnik, Ivan Plut in Jože Kastelic. Tudi mnogi drugi, ki marsikdaj niti nočejo biti omenjeni ali pa se jim zdi njihovo delo nepomembno, da bi ga obešali na veliki zvon. A vsak od njih zagotovo prida k mozaiku ohranjanja slovenstva v daljnji tujini svoj pomemben kamenček. In če ne bi bilo vseh teh, ki tudi po dolgih letih od doma niso pozabili svoje domovine, tudi Vseslovenskega odbora ne, bi potrebovali. Začaran krog torej. In prav je tako.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

PRIZADETI IN SAMOSTOJNOST

Pravica biti drugačen

FOTO: J. DORNIŽ

Kaj pomeni biti drugačen, vedo povedati starši motenih otrok, ki pogosto v družbi naletijo na nerazumovanje njihovih problemov. Spominimo se samo primera pred leti, ko so v enem izmed ljubljanskih vrtecev nameravali med zdrave otroke vključiti skupino motenih, pa so temu starši zdravih otrok odločno nasprotovali. Vendar tudi ti otroci imajo pravico biti drugačni in tudi to je vrednota.

Prizadeti otroci so prav tako razigrani in tudi oni marsikaj znajo in zmorejo, le zaradi motenj so potrebni nekoliko večje skrbi in pozornosti. Ena od opredelitev sicer pravi, da so to otroci z drugačnimi potrebami, vendar se s tem poimenovanjem nekateri strokovnjaki ne strinjajo, ker so to otroci, ki imajo enake potrebe kot zdravi, le zadovoljujejo jih na nekoliko drugačen način.

Za starše prizadetih otrok so seminarji, kakršnega je pred kratkim na Otočcu organiziralo Sožitje, novomeško društvo za pomoč duševno prizadetim, zelo pomembni. Matejeva mamica, ki se je tudi udeležila omenjenega seminarja, je zapisala: "Zelo lepi občutki te navdajajo, ko ugotoviš, da nisi sam, da so ljudje, ki ti znajo, predvsem pa hočejo pomagati. Staršem s istimi težavami in problemi je lažje, ko se nekomu zaupamo. Velikokrat pomeni olajšanje že to, da te je nekdo pripravljen poslušati."

To je bil že tretji seminar zapored, ki ga je organiziralo društvo. Vsako leto se za temo, o kateri bodo govorili na seminarju, dogovorijo s starši. Seminar, ki starše izobražuje in jim pomaga pri reševanju vsakdanjih problemov, med sabo tudi povezuje in jim daje občutek, da pri reševanju težav niso sami. Letošnji seminar je bil posvečen predvsem vprašanju samostojnosti otrok z motnjami in njihovem odraščanju.

Samostojno pomeni tudi odgovorno

"Samostojnost oseb z duševno prizadetostjo pogosto trči ob samostojnost nas odraslih, zlasti staršev. Največ dilem pa nastane na področju spolnosti," je zapisal prof. Peter Skuber, specialist klinične psihologije in psihoterapevt iz mariborskega zdravstvenega doma. Tudi duševno prizadeti bi radi živeli spolno življenje, čeprav so o tem, kako, mnenja deljena tudi med strokovnjaki. V Sloveniji nekaj

odraslih parov že živi skupaj in prof. Skuber meni, da bi morali še bolj odpreti možnosti za takšen način skupnega življenja. "Samostojno živeti pomeni tudi odgovorno živeti," poudarja prof. Skuber. Če namreč nekomu leta in leta dopovedujemo, da je drugačen, in mu tudi v konkretnih primerih dopovedujemo, da je neodgovoren, bo z leti to tudi sprejel. Zaradi dolgoletne stigmatizacije pa duševno prizadete osebe ne bodo zmogle niti tistega, česar bi bile sicer sposobne. Čeprav starši pogosto iz ljubezni do otroka raje postorijo namesto njega, mu s tem delajo krivico. Tudi otroci z duševno prizadetostjo želijo biti samostojni. Prof. Skuber pravi, da ni receptov in dokončnih rešitev, kako to storiti, kakor je to sploh značilno za vsakršno življenje posameznika, družbe ali družine, pomembno je, da jim dopustimo, da tudi oni odločajo.

Prof. Skuber je na seminarju poudaril, da imajo tudi duševno prizadeti otroci določene potrebe, da jim je potrebno dopustiti, da se razvijajo, da pa spolno dozorevanje pri njih poteka lahko zelo različno, tako kot pri zdravih otrocih. Več o odraščanju in zadovoljevanju spolnih potreb prizadetih pa je govorila dr. Margjeta Korbar, pediatrija iz mariborskega zdravstvenega doma, tudi sama mati prizadetega otroka, hkrati pa tudi predstavnica Sožitja, zveze društev za pomoč duševno prizadetim. Poudarila je, da je tudi pri prizadetih otrocih pomembno, da jih starši vzgajajo tako kot zdrave otroke in tako kot zdravi bodo tudi nekateri duševno prizadeti otroci v puberteti uporniški, skratka bodo tudi v puberteti različno reagirali. Tudi Korbarjeva je poudarila, da morajo starši omogočiti otrokom občutek samostojnosti.

Nekatere potrebe težje zadovoljijo

Kako pomembno je spodbujanje in dopuščanje samostojnosti prizadetih

otrok, sta poudarili tudi Valerija Bužan, magistra psihologije, in Bojana Bavdek, specialna pedagoginja, obe iz Centra Dolfke Boštjančič z Iga. Bužanova se je vprašala, kaj je tisto, ki v otrokovemu razvoju vpliva, da je takšen, kot je. Na prvem mestu je prav gotovo dednost, na drugem vpliv okolja in tudi samoaktivnost. V psihologiji je več osebnostnih teorij, vendar je Bužanova opozorila na teorijo Maslowa, ki je dejal, da se oseba razvija v določenem zaporedju, ko zadovolji osnovne potrebe, se pojavijo višje: od fiziološke potrebe k potrebi po varnosti, k potrebi po pripadnosti in ljubezni, k samospoštovanju in k samoaktualizaciji. Poudarila je, da je tudi pri teh otrocih potrebno upoštevati njihove želje, kar pa še ne pomeni, da naj ne bi bilo nobenega reda.

Bojana Bavdek pa je izhajala iz teorije dr. W. Glasserja, ki trdi, da sile, ki nas ženejo, sestavljata pet potreb: potreba po preživetju in razmnoževanju, po ljubezni, po moči, po svobodi in po zabavi. Vse te potrebe so si enakovredne. V Centru Dolfke Boštjančič na Igu, kjer imajo od zmerne do najtežje prizadetih otrok, starih od 7 do 24 let, si prizadevajo, da bi otroci zadovoljili vse naštetje potrebe. Kljub temu ugotavljajo, da imajo njihovi varovanci še najmanj zadovoljene potrebe po ljubezni, svobodi in moči. Bavdkova je predstavila urnik tedenskega dogajanja v zavodu. Povedala je, da imajo v domu tudi psa, za katerega skrbijo sami otroci, kjer zadovoljujejo predvsem potrebo po moči, saj nikogar drugega v življenju ne "komandirajo".

V domu imajo tudi posebne sobe za t.i. "snoezelen" (holandski izraz); soba, kjer je vse prilagojeno za otip, soba s različnimi barvami, potem soba, kjer lahko poslušajo glasbo ipd. To so sobe, kjer se otrok poglabi vase in sprosti. Idejo za takšne sobe so dobili na Holandskem, kjer imajo snoezelen zelo dobro razvit. Sicer pa se v domu vsak dan dogaja kaj zanimivega, npr. ob sredah sami pripravljajo sladico, zvečer imajo lutke ali pa večer pravljic. Bavdkova je poudarila, da moramo tudi motenim otrokom napovedati npr., kdaj bodo šli na morje, kdaj bo Miklavž ali njihov rojstni dan, da bodo živeli v pričakovanju nečesa lepega.

Starši so bili s predavanji in pogovori s strokovnjaki zelo zadovoljni. Na koncu so še predlagali, da bi morali na prihodnjem seminarju spregovoriti: o neverbalni komunikaciji, o sorojencih in tudi o partnerskih odnosih po rojstvu prizadetega otroka. Menili so, da se je potrebno o težavah njihovih otrok še večkrat pogovarjati tako s strokovnjaki kot tudi starši med sabo, hkrati pa se predstaviti tudi navzven, zdravim ljudem. Kajti moder ni tisti, ki vodi v hišo svoje modrosti, ampak tisti, ki vodi do praga tvoje duha, je nekdo zapisal.

JOŽICA DORNIŽ

Slovenski Kanadčani: Jože Kastelic, Jože Slobodnik, Marija Ahačič Pollak in Ivan Plut (od leve proti desni).

Država je v njihovih rokah

FOTO: J. DORNIZ

Janez Mežan

Janez Mežan, po poklicu profesor slovenskega jezika in književnosti, ima za sabo 13 let dela v šolstvu in 5 let ravnateljstva v novomeški Knjižnici Mirana Jarca. Poučevanje slovenščine na novo-meški gimnaziji, kjer je bil do sedaj zaposlen, pa bo v kratkem zamenjal za delo poslanca v novem parlamentu. Na zadnjih volitvah je v tretjem volilnem okraju šeste volilne enote kandidiral kot poslanec Socialdemokratske stranke in dobil dovolj veliko podporo volilcev za vstop v parlament. Mežan se takšnega rezultata ni nadejal in ga je prijetno presenetil. V politiki je aktivnejše začel delovati pred dvema letoma, član Socialdemokratske stranke pa je že štiri leta. Leta 1994 je bil izvoljen za člana občinskega sveta novomeške občine, v katerem nepoklicno opravlja tudi funkcijo predsednika.

“Za kandidaturu za poslanca na listi socialdemokratov sem se odločil predvsem zato, ker mislim, da človek ne velja le toliko, kolikor ima pod palcem. Zelo pomembne se mi zdijo vrednote, še posebej poštenost, načelnost in pravičnost, zato ostro nasprotujem privilegijem. Mislim, da je treba prisluhniti človeku, ki vsak dan pošteno in trdo dela,” pravi Mežan, ki se je rodil pred 44 leti v kmečki družini s petimi otroki na Gornjih Ponikvah pri Trebnjem. Po končani gimnaziji se je vpisal na Filozofsko fakulteto, kjer je leta 1980 diplomiral. Sedaj živi z družino v Mirni Peči, je oče štirih otrok; najstarejši sin že obiskuje fakulteto, najmlajši pa ima šele tri leta, srednja dva, hči in sin, pa obiskujeta drugi in četrti razred osnovne šole. Tudi njegova žena poučuje, in sicer v osnovni šoli. “Za svojo odločitev sem imel močno podporo tudi v družini, čeprav so se žena in otroci zavedali, da bom, če bom izvoljen, bolj malo doma. Ker imam še majhne otroke, se bom verjetno iz Ljubljane vračal domov vsak dan,” pravi Mežan.

Socialdemokratska stranka je pred volitvami usmerila kritiko predvsem na delovanje dosedanje vlade. Na volilce se je obrnila s sloganom: Čas je za spremembe. Osrednji del programa stranke je namenila razvojni gospodarski politiki. Po njihovem mnenju je sedanja vlada dopustila izgubo na tisoče delovnih mest, medtem ko je število zaposlenih v državni upravi in podobnih ustanovah zelo povečala. Mežan poudarja, da se bodo poslanci iz njihove stranke še posebej zavzemali za spodbujanje obrtništva in podjetništva in s tem tudi pospeševali odpiranje novih delovnih mest. Od velikih sistemov pa bodo podpirali le tiste, ki bodo v razmerah trdnega gospodarstva sposobni preživeti.

V stranki poudarjajo, da samo gospodarski razvoj lahko zagotovi nova delovna mesta in hkrati tudi boljšo, ljudem prijaznejšo socialno državo. V socialno naravnem programu so med drugim zapisali, da se bodo zavzemali za normalen pokojninski sistem, kjer bodo dvignili predvsem nizke pokojnine, ukiniteli dohodnino socialno šibkim slojem in minimalno plačo postopno dvignili na 68 odstotkov povprečne plače, zagotoviti pa nameravajo tudi brezplačno malico in učbenike v šolah.

Janez Mežan gleda na svet z optimizmom, čeprav ga nepravilnosti motijo, pa je prepričan, da se da življenje narediti še boljše. Pri tem se mu zdi zelo pomembna načelnost, ki jo je izpostavil tudi v svojem programu. “Za nekoga, ki kandidira za

poslanca, so po mojem načela najpomembnejša, saj so konkretni problemi, ki tarejo npr. Dolenjsko, tako in tako znani, zato sem v svojem programu poudaril, da bom, če bom izvoljen, ostal zvest svojim volilcem do konca svojega mandata, to pa pomeni, da se bom zavzemal za reševanje problemov in razvoj okolja, iz katerega izhajam,” pravi Mežan in še dodaja, da v stranki zelo poudarjajo potrebo po neposrednem stiku z ljudmi. SDS tudi ni imela strankine nacionalne liste, ki bi le izbrancem omogočila, da bi tako rekoč brez glasov volilcev prišli kot poslanci v parlament. Tudi zato je SDS predlagateljica referendumov, na katerem naj bi se volilci odločili za večinski volilni sistem. “Okolja iz katerega prihajaš, ne smeš nikoli pozabiti. Čeprav na stvari ne gledam tako lokalistično, pa vendar mislim, da bi morala Dolenjska marsikaj dobiti, npr. avtocesto, zato se bom boril za decentralizacijo in enakomeren razvoj Slovenije,” obljublja Mežan. V Novem mestu bo imel poslansko pisarno, kjer se bodo lahko oglašali ljudje s pobudami ali z vprašanji. Še naprej želi ostati član in predsednik sveta v novomeški mestni občini, kar zanj, kljub temu da je novinec med poslanci, verjetno ne bo prenaporno, saj je za ljudi, rojene v znamenju škorpiona, značilna izredna zaloga energije.

JOŽICA DORNIZ

Andrej Fabjan

Potem ko Belokranjci v prejšnjem mandatnem obdobju niso imeli poslanca v državnem zboru, jim je ob tokratnih volitvah le uspelo, da bodo imeli svojega zastopnika. Neposredno je bil izvoljen kandidat Slovenske ljudske stranke Andrej Fabjan s Stražnjega Vrha pri Črnomlju, zanj pa se je odločilo 28 odst. belokranjskih volilcev, ki so prišli na volišča.

Inženirja agronomije Andreja Fabjana ljudje v Beli krajini dobro poznajo. A ne le zato, ker je zadnji dve leti župan črnomaljske občine, temveč tudi zato, ker je bil kot pospeševalec in pozneje svetovalec za sadjarstvo, vinogradništvo

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

in vrtnarstvo veliko med ljudmi. Dobri dve leti prej, preden je postal župan, pa se je zaposlil v ženinem podjetju s pestro kmetijsko dejavnostjo. Ob izvolitvi za župana je zadržal, da njegova nova funkcija ne bo spremenila njegove nrave ter da bo še naprej pošten in odkrit, se zavzemal za male ljudi ter opozarjal na napake in nepravilnosti. Tik pred volitvami pa je o svojem minulemu delu dejal, da je nanj ponosen, da ga opravlja z vso vnemo in poštenjem, prav tako pa namerava opravljati delo poslanca, če bo izvoljen.

Sedaj “čejev” ni več in Andrej Fabjan ve, da bo moral tisto, o čemer je še nedavno govoril v pogojnikih, začeti urediti. “Pri delu mi bo v pomoč predvsem to, da sem z devetintridesetimi leti dovolj mlad, da nisem obremenjen s preteklostjo ter da sem vse, kar sem kot župan obljubil, tudi naredil, seveda s pomočjo krajanov, občinske uprave in sponzorjev. Zato na izvolitev za poslanca ne gledam le kot na zaupnico meni, ampak tudi kot veliko priznanje občinski upravi,” zatrdi Fabjan, ki ve, da bodo imele prav občinske službe v prihodnje še pomembnejšo vlogo kot doslej, a jim zaupa, saj pravi, da so se dobro vpeljale v svoje delo. Še naprej namerava biti nareč poleg poslanca tudi neprofesionalni

črnomaljski župan, saj noče izgubiti stikov z bazo. “Razmišljam tudi o belokranjskem kolegiju, v katerem bodo predstavniki vseh treh belokranjskih občin in gospodarstva. To je hkrati potrditev, da hočem biti v republiškem parlamentu predstavnik vseh Belokranjcev, za katere bom najbrž imel tudi poslanske ure.”

Pred volitvami so vsi kandidati poudarjali, kako pomembno je za Belo krajino, da dobi poslanca v državnem zboru. Fabjan pri tem ni bil izjema. Glede na obrobno, ki jo je Bela krajina doslej občutila na vseh področjih, je bilo njegovo predvolilno geslo: “Bela krajina je v Sloveniji.” Sedaj se zaveda, da ne sme izigrati zaupanja volilcev, zato pa ve, kako pomembna in zato tudi odgovornejša bo njegova vloga. Prepričan, da bo lahko veliko pripomogel k razvoju Bele krajine, saj se po njegovem mnenju delo župana in poslanca odlično dopolnjujeta. Še več, zagotavlja, da bo v Ljubljani kot poslanec lahko več iztržil za Belo krajino, kot je kot župan, ko je moral - in to je bila usoda skoraj vseh županov - na republiko ponizno prositi, sprejeli pa so ga kot hlapca.

In za kaj se bo še posebej zavzel? Za ureditev statusa meje z Republiko Hrvaško ter za razvoj Bele krajine kot turistične pokrajine. Nasploh so njegovi načrti razvojno usmerjeni, naj gre za demografsko ogrožena območja, kmetijstvo, gospodarstvo, obrt, podjetništvo, za odpiranje novih delovnih mest ali za enakovredno vključevanje invalidov v delovni proces. Ne bo pozabil tudi na ureditve regionalnega projekta za vodooskrbo Bele krajine.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Branko Kelemina

Branko Kelemina, podjetnik, 44-letni gradbeni tehnik z Blance (član SDS), je dobil na državnozbornih volitvah 22,90 odstotka glasov v 7. volilnem okraju (sevniški občini) 7. volilne enote, sicer za 0,34 odstotka manj kot kandidat SLS, a vseeno je tak rezultat (2. mesto) zadostal, da je sevniška občina za mnoge presenetljivo vendarle dobila toliko željenega poslanca v državnem zboru. Kelemina niti sam ni kaj dosti verjel v takšno možnost, zdaj pa tako ugoden volilni izid spet, svojemu optimističnemu značaju nasprotno, nekoliko preskromno pripisuje bolj strankinemu programu in njenemu ugledu kot pa lastnemu programu in osebnosti. Prepričan je, da bi kdo drug tudi “potegnil” približno toliko glasov, če bi ga podprla SDS. Priznava pa tudi, da je bilo delo njegovega predvolilnega štaba zelo zavzeto in da so temeljito pokrili teren.

Seveda je bil Kelemina vsaj tako vesel nenadejanega uspeha kot njegovi najbližji sorodniki v rojstnih Ivanjkovcih pri Ormožu. Na Branka bi bil gotovo ponosen tudi, žal že pokojni, oče Ivan, skromen uradnik, ki je, potem ko so ga Nemci prisilno mobilizirali, na ruski fronti prebegnil k rdečarmejcem, z njimi osvobajal Romunijo in naposled tudi Beograd. Po vojni je še eno leto ostal v JLA kot poročnik; hoteli so ga zadržati v Vojvodini, a se je raje vrnil domov. Potem je bil dolga leta uslužbenec, sekretar v podjetju, pomagal ljudem kot tajnik krajevne borčevske organizacije pri urejanju pokojnin in ljubiteljsko nastopal na domačih odskih deskah. Branko pravi, da je bil oče preveč skromen, nikdar ni hotel vzeti kredita niti hiše, ki so mu jo ponujali. “Nobenega luksuza, sladkarij in igrač nismo imeli štirje otroci, ker ni bilo denarja. Tada mislim, da smo še kar dobro živeli glede na takratne razmere in življenje drugih.”

Branko, tretjerajeni otrok, in prvorojenec Ivan, ki ima trgovino v Mariboru, sta zgradila v Ivanjkovcih manjšo hišo, kamor sta se preselila starša. Brat Drago ima farmo kokoši nesnic, najmlajša, sestra Silva, pa kmetuje in se ukvarja z vinogradništvom. Sestra je bila tista, ki se je od domačih najprej telefonično zanimala, kako kaže z rezultatom bratove kandidature za poslanca.

Branko se je v Mariboru najprej izučil za tesarja, ker pa mu je šlo v šoli zelo dobro, so mu omogočili, da se je že pred iztekem vajenske dobe vpisal na sredjo tehnično gradeno šolo v štajerski metropoli. Kelemina pravi, da ga je polomil, ker ni šel študirat naprej, kajti danes pri nas pač še veliko pomenijo papirji, ne pa toliko kaj znaš, kot je to na Zahodu. “Pri gradnji krške nuklearke, kjer sem bil pri Gradisu vodja izgradnje hladilnih stolpov in sem imel podrejenih več kot 100 ljudi, sem videl, kako je nek Američan v kratkem napredoval od fizičnega delavca do drugega moža v ameriški ekipi.” Kelemina je bil zatem poldrugo leto šef številnih gradbišč pri sevniškem SGP Posavje, zatem pa je kot šef stranskih dejav-

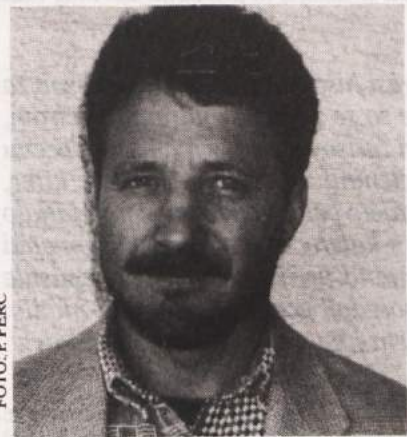

FOTO: P. PERC

nosti pri sevniški Komunali še bolje spoznal sevniško občino. Obrtnik je postal leta 1987. Kelemina pravi, da je vložil v svojo firmo veliko denarja, da je prva tri, štiri leta delal dobesedno od jutra do večera, vse sobote in nedelje. Šele zadnja leta ima več časa za družino, za 11-letnega Primoža in 10-letno Leo, kar je pomembno, saj je tudi Brankova žena, zaposlena na enem vodstvenih položajev v sevniški Lisci, zaradi narave dela precej službeno odsotna. Pravi, da namerava svojo firmo za čas mandata poslanca “zamrzniti”.

Kelemina se je kot politik sevniški javnosti bolj predstavil šele kot sevniški občinski svetnik, od zadnjih volitev pa je tudi predsednik sveta KS Blanca. Meni, da je zelo malo možnosti, da bi prišlo do predčasnih volitev in da imajo stranke slovenske pomladi dosti možnosti, da sestavijo močno vlado. Kelemina upa, da bo po poslednje sodelovanje svetniških skupin teh strank tudi v občinskem svetu. “Zdaj, po njegovih besedah, ne dela vseh stvari, ki so pomembne. Med drugim omenja, da je svet podelil le eno koncesijo, in sicer za dimnikarsko službo, lahko pa jo bi na primer tudi za avtobusne prevoze in tako bi prihranili okrog 4 milijone tolarjev. Kelemina je že v predvolilnih nastopih poudarjal, da bi občine morale dobiti več denarja za delovanje lokalne samouprave. Izračunal je, da bi občine morale dobiti vsaj 10 do 12 milijard tolarjev več kot doslej, to pa bi lahko dosegli že z zmanjšanjem poslanskih privilegijev oz. plač za 15 do 20 odstotkov in državne uprave za okrog 15 odstotkov.

“Vem, da v Ljubljani ne bom mogel sam narediti čudeža v prid naših ljudi. Še manj mi bo to uspelo, če se bodo nekateri zdaj - ne vem zakaj - obračali od mene, namesto da bi mi pomagali pri pripravljanju stvari za obravnavo v državnem zboru. Brez ustreznega servisa v občini, kjer bom imel tudi svojo pisarno, ne bo pravih uspehov,” meni poslanec Branko Kelemina.

PAVEL PERC

Dr. Franc Žnidaršič

Za zdravnika se že nekako spodobijo, da s svojim zgledom svojim (potencialnim) pacientom tudi v svojem zasebnem, vsakdanjem življenju dokazujejo, kako resno mislijo s tistim, kar morajo sicer kot strokovnjaki javno zagovarjati. Dr. Franc Žnidaršič iz Trebnjega je tudi zavoljo tega, predvsem pa zavoljo skrbi za svoje zdravje in zdravje svoje družine, že 14 let med nekadilci. S prijatelji in sorodniki, torej z vsemi obiski vred, Žnidaršičevi v

vsem letu ne spijejo niti 30 buteljk vina. Njihovo načelo je: pij dobro, pa malo!

Dr. Žnidaršič, specialist zdravnik splošne medicine v Trebnjem, rojen 11.12.1940 na Bučki, je v svoji magistrski nalogi raziskoval periferne okluzivne bolezni v populaciji 40 do 45 let in po pregledu 737 Trebnjancev na dejavnike tveganja ugotovil, da je stanje porazno. Dobro pri vsej stvari je vsaj to, da so med ljudmi zdravniki zasejali vsaj malo preventivne misli. “Ljudi poskušamo naučiti, da razmišljajo o svojem zdravju in o tem, da ne bi zboleli. Prav pri dejavnih tveganja je mogoče s spremenjenim načinom življenja veliko doseči: na primer, da opustiš kajenje, da postaneš telesno aktiven, da zmanjšaš telesno težo...” razlaga dr. Žnidaršič, ki je postal poslanec državnega zbora kot kandidat Demokratične stranke upokojencev Slovenije (DeSUS). Teh raziskav, epidemioloških študij je po mnenju dr. Žnidaršiča premalo, zato žal ne dobijo pravočasno v roke ljudi, da bi jim pomagali. Pomembno je tudi, da so v trebanjskem zdravstvenem domu usposobili 6 zdravnikov za to preventivno delo.

Navkljub napornemu delu, ki v zadnjih letih, z dežurstvi vred, pri dr. Žnidaršiču pomeni kar okrog 300 delovnih ur mesečno, se novi trebanjski poslanec ne boji, da ne bi zmožl uresničiti predvolilne obljube, da bi navzlic poklicnemu delu v politiki vendarle še ohranil stik s stroko in pacienti, da bi tretjino delovnega časa še ostal s svojimi pacienti. Če to ne bi bilo mogoče, bi bil dr. Žnidaršič pripravljeno poklicno poslansko funkcijo nastopiti šele po treh mesecih, da bi v tem času svoje “varovance” čim manj boleče preusmeril k drugim zdravnikom. “Toda to bo silno težko, kajti za dr. Žnidaršiča je znano, da ima ravno on največ pacientov, tudi zaradi takšnih “preusmeritev”, ko je kot direktor ZD Trebnje kolegom omogočal napredovanje v stroki oz. specializacije in so se “začasno” preusmerjeni pacienti navadili na novega zdravnika, s katerim pač lahko vedno računajo.

Dr. Žnidaršič je (bil) okrog 24 let na vodilnih delovnih mestih v zdravstvenih domovih v Zrečah, Sežani in Trebnjem. Na Zreškem Pohorju si je zvečine sam zgradil brunarico, kjer z družino, ženo - zaposlena je kot tehnologinja v Trimu - ter hčerka, 14-letno Majo in 10-letno Manco, rad preživlja redke proste dneve. Pozimi družina smuča na bližnji Rogli, pater familias pa za svoj duševni mir in moč izdeluje iz lesa lične skodele in krožnike. Franc, predzadnji od osmih

FOTO: P. PERC

otrok, rojenih na Bučki, bi imel na veliki kmetiji z gostilno in trgovino lepo “postlano”, če ne bi prišla vojna vihra in jih odpihnili v mučno izgnanstvo. Nemci so v taborišču ubili očeta in najstarejšega brata. In ko se je tako obglavljena družina po 3 letih in 9 mesecih trpljenja vrnila iz Nemčije domov, je ugotovila, da ji je vojna vzela skoraj vse in da so postali reveži. Mati je pomagala otrokom, da so prišli do izobrazbe in kruha, tudi s prodajo grunt. Franc je 3 mesece pred študijem medicine služil kruh v kamnolomu v Impoljskem grabnu.

Dr. Žnidaršič je na zadnjih lokalnih volitvah postal na listi DeSUS-a tudi občinski svetnik v Trebnjem. Kot poslanec bo skušal čim več storiti za domače kraje, za Dolenjsko, zanj ne bo pomembno, kdo in iz katere stranke kaj predlaga, ampak vsebina. Vsekakor pa bo najbolj tenkočutno prisluhnil problematiki upokojencev, da bi zavrl slabšanje socialnega položaja te kategorije prebivalstva. Dr. Žnidaršič je za postopno pokojninsko reformo, kajti le tako bo ta najmanj boleča.

PAVEL PERC

Dežela lepote in različnosti

Fortaleza, obalno mesto na severovzhodu Brazilije, ki privablja številne, tudi evropske, turiste.

Mlajša hišna dekla - črnka je na terasi hiše, v kateri je bilo več sob za goste, prižgala radio in zvoki sambe so se združili z jutranjim vetrom, ki se je zaganjal v kokosove palme in zarisoval sledi v manjšem bazenu ob hiši. Dekle s črnimi lasmi, spletenimi v številne drobcene kitke, oblečena v ozko, kratko krilce in oprijeto belo mikico, ki je poudarjalo njeno črno polt, je odložila metlo, s katero se je namenila pometati okoli hiše. V trenutku je postala budna in živahna ter se prepustila ritmu glasbe. Da so na terasi že posedali gostje, je očitno ni motilo. Šele po trenutno največjem glasbenem hitu v Braziliji se je lotila dela. Kot da se ni nič zgodilo.

Prizor je v eni od 22 brazilskih držav - v Bahii nekaj povsem običajnega in to lahko obiskovalec kaj kmalu spozna. Ljudje večinoma živijo za glasbo in zabavo, kajti v tem sicer revnem predelu Brazilije, kjer je na primer pismena le tretjina prebivalcev, večjih možnosti za zaslužek ni razen danosti, ki jih ponujata morje ali narava. Zato je lahko Evropejec, navajen dela in strogih dnevnih urnikov, presenečen, ko opazuje številne domačine, ko se že jutraj odpravijo na obalo, posedajo po plažah, mlajši pa na miv-

ki ob morju brcajo žogo. In nikomur se nikamor ne mudi, še manj pa, da bi imel zaradi nedela slabo vest.

Za glasbo in ples

Bahia je najbolj zgodovinska brazilška država, imenovana tudi afriška duša Brazilije, saj je skoraj polovica prebivalcev črnopoltnih, in velja za eno najlepših brazilskih držav. V Bahii, ki je v preteklosti obogatela prav zaradi sužnje, tabaka in sladkorja, nato pa še po zaslugi rudnikov zlata in diamantov, pravega bogast-

va med prebivalci ni. Najnižja plača 112 dolarjev, velika brezposelnost, lakota, bolezni, ljudje brez doma in politika brez socialne pomoči so tiste temnejše plati življenja v tej državi, ki le s težavo izboljšujejo položaj prebivalcev s pomočjo kemične in naftne industrije ter turizma.

Vendar je očitno, da težave ljudem ne jemljejo veselja do življenja. Namesto vrednot, ki držijo pokonci evropsko civilizacijo, tamkajšnji ljudje gojijo drugačne ideale, ki jih osrečujejo in združujejo, na prvem mestu je to ljubezen do glasbe in plesa. Ni torej čudno, da Bahia med tamkajšnjimi ljudmi velja za "deželo sreče in deželo pesmi."

Lepoto in bedo Bahie razkriva tudi prestolnica Salvador, ki je bila tri stoletja najpomembnejše mesto kolonialne Brazilije, vse do leta 1763, ko se je prestolnica preselila v Rio. Številne arhitekturne znamenitosti mesta so zgradili sužnji, ki so jih na silo spreverčali v krščanstvo. Od zgrajenih 365 cerkva v Salvadorju, vsaka naj bi bila za en dan v letu, je danes cerkvenim obredom namenjenih še okoli 70.

Salvador je znan tudi po zelo obiskanih večernih zabavah, ki so vsak dan, razen ob ponedeljkih ne. Na vsaki ulici, trgu pa tudi iz stanovanj odmeva glasna glasba, na ljudi na ulicah deluje kot droga. Težko je namreč opaziti koga (turiste je kaj lahko spoznati!), ki se ne bi predal njenim ritmom, pa naj gre za stare ali mlade, celo nekajletne otroke. In kljub delavniku nihče ne pokaže nerove, češ jutri moramo v službo ali šolo. Zabava je na prvem mestu!

S prosjačenjem za preživetje

Ob večerih pridejo na račun številni prebivalci, ki jim je edini zaslužek prodaja na ulici, kjer je možno kupiti najrazličnejše spominke, ročno izdelan nakit, kasete, cigarete, hrano, ki jo ponujajo v narodno nošo oblečene ženske ali pa skrom-

no oblečeni fantiči, ki lahko s nekaj dolarji, ki jih premorejo, kupijo le kakšno malenkost, ki jo poskušajo zvečer prodati za kak cent več. Iznajdljivost prodajalcev ne pozna meja. Ko smo na primer ob desetih zvečer z avtom stali pred rdečo lučjo na semaforju, je k nam pristopila deklica, ki ji je bilo kakšnih 6 let, z majhno marjetico v roki, za katero je dobila nekaj centov. In naenkrat se je na naš avto zgrnila cela gruča otrok s cvetjem.

Še hujsi pritisk občutijo turisti na pomembnejših turističnih točkah, kjer prodajalci kar prežijo na turiste. Prav prijaznih prodajalcev, ki seveda angleško razumejo prav toliko kot slovensko, se skorajda ni mogoče rešiti, ne da bi nekaj (sicer poceni) kupili. Poseben pritisk smo doživeli v turistični Fortalezi, kjer so ob obali številne s slamo krite barake - gostilne, okoli katerih posedajo gostje. Tudi ti nimajo miru, čeprav imajo pred sabo hrano. Okoli njih se namreč v kolonah vrstijo ljudje, ki prosijo za denar ali cigarete: invalidi, reveži, bosonogi otroci, med njimi pa so pomešani še "prodajalci" kikirikija, cigaret, verižic. Ob polurnem posedanju pred gostilno se tako zvrsti vsaj 20 ljudi. Do vseh skorajda ne moreš biti ravnodušen.

Ura se je že bližala pol drugi zjutraj in ulice Salvadorja so se umirjale, medtem ko je v balkonov stanovanjskih hiš, kamor lastniki ob večerih postavijo velike zvočnike, še vedno odmevala glasba. Na enem od trgov so za gruči ljudi osta-

Ribe so ena od bogastev narave, ki jih v Braziliji izkoriščajo tisti, ki to znajo ali zmorejo. Dober ulov je v revnem predmestju Salvadorja pravi praznik.

jali kupi odpadkov, v zraku pa je bil običajni smrad po smeteh in kanalizaciji. Deček, kakšnih sedem let mu je bilo, je na beton pred eno od cerkva legel k počitku, si sezul čevlje in jih položil h glavi. Staršev ni bilo videti. Samo da bo jutri spet nov dan.

Dekleta za zabavo

V državi Bahia smo prebivali v enem od obmorskih krajev, približno 35 kilometrov od Salvadorja, pri zamejskem Slovencu, ki v svoji hiši turistom oddaja nekaj sob. Med njimi je bilo tudi 5 italijanskih Slovencev iz Trsta, ki so si zaželeli malce skromne nežnosti brazilskega nežnejšega spola. Pot do njih ni bila težka. V torkel zvečer, ko smo se s kombijem odpeljali v Salvador na zabavo, so se tri izzivalno oblečene črнке, stare 15, 20 in 25 let (dekleta se kljub nizkemu standardu nasploh dobro in tudi seksi oblačijo), kar nalepile na Italijane in kljub nemogočemu sporazumevanju - v Braziliji namreč le s težavo najdeš koga, ki zna angleško - so se proti jutru znašle v kombiju.

Moja pričakovanja, da bodo po 35 kilometrih vožnje v neznano postalo nerovno, se niso uresničila, nasprotno, neverjetno so se zabavale in prav žal mi je, da ne razumem portugalsko, saj je verjetno med njimi tekel zanimiv pogovor. Noč kot tudi naslednji dan so preživele v hiši, v veliko zabavo pa jim je bil bazen na vrtu. Minila je še ena noč, pa tudi dan se je že prevešal k večeru, da je svoje povedal lastnik: "Zvečer vas peljem na letališče!"

Dekleta, ki so, po obrazih sodeč, tiste dni neizmerno uživala in niso pokazala niti najmanjše zaskrbljenosti, češ kaj bodo rekli starši, so novico sprejela kot nekaj običajnega, le vsaka je želela nekaj deset dolarjev za taksi. Mladence so, po pogovoru z zamejskim Slovencem sodeč, verjetno za nekaj dni razbremenile številno družino, se ob hrani in pijači za nameček še fino imele, tistega večera pa so se morda podale v nov lov za turisti, ali pa so se za eno noč vrnile domov, morda v izškabel narejeno bivališče. Kljub urejenemu

videzu namreč niso mogle skriti, da živijo v revščini. Ena je namreč prosila fanta, če ji da za spomin zobno pasto.

Brez kriminala ne bi šlo

Prav zaradi velike revščine in številnega revnega sloja je za Brazilijo značilen kriminal, zato so nasveti turistom, ki so zaradi drugačne barve kože in drugih značilnosti opazni že z več sto metrov, še kako dobrodošli. Če namreč nosiš na vidnem mestu torbico, denar ali fotoaparata, lahko kaj kmalu, ne da bi se sploh prav zavedal, ostaneš brez njih; na to, da bi policija našla tatiča, pa lahko kar pozabiš. Pogosti so tudi napadi na ulici, zato naj bi imeli turisti pri sebi manjšo denarnico z nekaj dolarji, ki jo lahko porinejo napadalcem v roke, da ti ne iščejo naprej.

Kljub strogemu upoštevanju teh in še nekaterih drugih navodil pa brez občutenja brazilskega kriminala med 3-tedenskim bivanjem ni šlo. Morda tudi zaradi v zadnji Prilogi Dolenjskega lista že omenjenih pištol, ki so nas spremljale po Braziliji. Če so fantje pištole (in potne liste) cela dva tedna povsem brezskrbno in na srečo brez posledic puščali po hotelih, nam je očitno v zadnjem kraju Fortalezi v državi Ceara, na severovzhodu Brazilije, deloval nek šesti čut. Pištole smo pustili na domu enega od brazilskih prijateljev, ki smo ga spoznali na strelskem tekmovanju v Brasiliji. Le dopoldne sta se dva Slovencu s strelskima torbama vrtela po recepciji.

V manjšem hotelu v Fortalezi, kjer so lahko receptorji poznali vse goste, smo bili nastanjeni trije Slovenci. Zvečer sta se možka predstavnika slovenske odprave odločila, da gresta na pijačo, sama pa sem od utrujenosti v sobi zaspala. Pa ne za dolgo. Opolnoči me zbudi kolega: "V sosednjo sobo so vlomili." Čarobne besede, ki so me zbudile iz običajno zelo trdnega večernega spanca. Tisti, ki se je lotil sosednje sobe, je očitno vedel, da sta hotelska gosta odšla ven. In kaj bi se zgodilo, če bi se vlomilec zmotil v sobi in se lotil tiste, v kateri sem spala jaz?

V kolegovu sobi je bil odprt in razmetan kovček, strelska torba, v kateri na srečo ni bilo pištole, in nekaj druge prtljage. Na prvi pogled je bilo očitno, da manjkajo fotoaparati in dvojica očala, kasetne pa se je izkazalo, da še nekaj denarja. Tatu ni zanimalo nekaj sto nabojev niti drugo orodje za pištole.

Začelo se je mrzlično raziskovanje primera; policisti so bili zagreti tako zaradi možnosti kraje pištole (vlomilec je očitno vedel, kaj išče), zaradi nevarnosti, da bi ukradli potne liste, saj je cena evropskega potnega lista na črnem trgu 4.000 dolarjev, z ameriško vizo pa kar 5 tisočakov, zaradi možnosti, da bi se "preiskave" lotili uslužbenci hotela in tudi zaradi poznanstva na policiji. Tako so se v štirih urah zvrstili civilni in vojaški policisti ter specialci, ki kljub prizadevnosti niso našli nobenega uporabnega prstnega odtisa.

V Canoi Quebradi, vasi na pesku, je poleg oslov zelo popularno prevozno sredstvo bugi; to s pridom izkoriščajo domačini, ki turiste popeljejo tudi po neskončnih sipinah belega peska.

Prvi dan je bilo raziskovanje neuspešno, čeprav smo spoznali, na kako lahek način se lahko odprejo hotelska vrata, kljub temu da so zaklenjena. Po filmsko jih je mogoče brez muke odpreti s pomočjo kreditne kartice, ki jo vtakneš med vrata, malo poruka in že so odprta. Zgodba se je razpletla naslednjega popoldneva, ko iz sosednje sobe ni bilo venezuelskega turista. Hotelirji so pogledali v sobo, v njej pa sta bila le dva izvijača, prazna torba in očala. O nakradenih stvarih ne duha ne sluha. Očitno so vlomilca presenetili policijski avtomobili pred hotelom, zato se ni več vrnil v sobo. Širša policijska akcija je pokazala, da se je sumljiv tip pojavljal še v nekaj hotelih, iz katerih je prav tako izginil brez sledu in plačila, seveda.

TANJA GAZVODA

GLASBA

Znova poje citer glas

V Brežicah je 16. novembra letos na samostojnem koncertu nastopila s citrami Nina Mandžuka, ki je nekaj časa predtem zmagala na državnem tekmovanju v Grižah pri Žalcu. Koncert in zmaga govorita o Nini in njeni veliki ljubezni citrah, hkrati pa potrjujeta, da v Sloveniji raste zanimanje za citre.

Da smo priče preporodu citer na Slovenskem, je prepričana tudi prof. Mateja Ferenčak, ki v glasbeni šoli Brežice poučuje citre. V glasbeni šoli Brežice od letošnjega 1. septembra deluje citrarski oddelek, v katerem je 21 učencev, največ iz brežiške občine. Podatek, da so v oddelku večinoma dekleta, je mogoče manj pomemben, vsekakor pa je taka zasedba najbrž tesno povezana z nežnim glasom in drugimi značilnostmi tega nekoč zelo priljubljenega ljudskega glasbila.

Slovensko citrarstvo je doživelo nov razcvet leta 1986, ko je DPD Svoboda Griže pri Žalcu pripravil prvo slovensko srečanje citrarjev in mu dal ime "Zlate citre". Po tistem do danes se je zvrstilo 11. srečanje citrarjev, s tem da organizatorji zlasti v zadnjem času stremijo ne samo k množičnosti prireditve, ampak tudi in predvsem k vrhunski izvedbi skladb.

Pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije deluje strokovni odbor za citre, katerega predsednica je Cita Galič, glasbena pedagoginja in med drugim tudi avtorica učbenika za citrarje začetnike. Strokovni odbor pa tudi še kdo drug je spoznal, da je po prvih Zlatih citrah na vsakem naslednjem griškem srečanju občutno več nastopajočih in da se instrumentalisti iz tolikšne množice kaj različno spoznajo na strune citer. Ob taki gneči izvajalcev je bilo pričakovati, da bo odbor skupaj z domačim organizatorjem uvedel strožja merila za nastop v Grižah.

To se je tudi v resnici zgodilo, saj so poleg vsakoletnega srečanja citrarjev sčasoma uvedli tudi državno tekmovanje, ki je vsaki dve leti in ki naj bi iz množice citrarjev v Sloveniji predstavilo res najboljše. Tako je bilo v Grižah letos že 11. srečanje in 2. državno tekmovanje citrarjev. Na tem tekmovanju, na katerem je sodelovalo 6 duetov in 16 posameznikov, sta Anita Strgar in Jerneja

Šavrič v nastopu duetov dosegli srebrno plaketo. Nina Mandžuka je zbrala največ točk med posamezniki iz vseh tekmovalnih skupin.

"Taka tekmovanje, kot je to v Grižah, po mojem veliko pripomorejo h kakovosti igranja na citre, kar se tudi potrjuje glede na nastope na prvem in na letošnjem tekmovanju. Pozna se napredek. Lanska prvakinja na primer se zdaj ukvarja dalje s citrami. Študira, mislim, da v Celovcu," je povedala Ferenčakova, ki je tudi članica že omenjenega strokovnega odbora za citre.

Za dobro muziciranje in razvoj citrarstva skrbijo organizatorji omenjenega tekmovanja še drugače. Tako npr. za nastop na tekmovanju predpišejo obvezno skladbo, kar pomeni, da mora tisti, ki pride na tekmovanje, znati igrati pred-

pisano melodijo. V Sloveniji tudi organizirajo seminarje v zvezi s citrami.

Kdo lahko igra citre? Včasih so mislili, da so za igranje na ta instrument potrebni zadosti dolgi prsti, vendar se je izkazalo, da zmorejo tudi učenci s krajšimi prsti, mogoče so celo bolj spretni. Vsak, ki ima veselje do tega, lahko zaigra na citre, potem se vidi, ali napreduje in igra tudi zahtevnejše skladbe, ali pa ostane pri ljudskih melodijah in pri klasičnem načinu igranja. Mlajši učenci kažejo sposobnost za paralelno igranje in s tem tudi možnost za klasično. "Citre morajo po mojem ostati ljudski instrument. Mislim pa, da se citrarstvo lahko razvija v obe smeri, tudi h klasični glasbi." S temi Besedami Ferenčakova podpira tudi sodobne poskuse v citrarstvu.

V Sloveniji ni veliko glasbenih šol za citre. Na Dolenjskem in v Posavju deluje citrarski oddelek tudi v Glasbeni šoli Marjana Kozine v Novem mestu, kjer imajo v tem šolskem letu tudi prvi citrarski razred, in to z 20 učenci, ki jih uči Jurij Marjetič. Na srednješolski stopnji v Sloveniji ne pučujejo citer, zato se po nižji glasbeni šoli navdušenci lahko posvetijo instrumentu na ustreznih šolah v tujini.

Kar zadeva že omenjeni koncert, ki ga je nedavno imela v Brežicah Nina Mandžuka, je nekakšen zaključek Nininega nekajletnega posvečanja instrumentu. "Na začetku sem se odločila, da bo pouk citer štiri leta. Nina je lani končala četrty letnik. Ker je zelo dobra in ker sva imeli našudiranega veliko, sva se odločili, da bi za konec četrtega razreda imela samostojni koncert, tako za sorodnike in za vse tiste, ki imajo radi citre. Lani nam ni uspelo izpeljati koncerta, ker je imela zelo veliko drugih nastopov. Potem je bilo oktobra še omenjeno tekmovanje v Grižah in tako je koncert prišel na vrsto novembra. Nina še nadaljuje citrarsko šolanje, ker je na voljo še dovolj učnega gradiva. Tudi se mi zdi škoda, da bi učenci, ki so sposobni, nehali po štirih letih. In mislim, da bomo z njimi tudi nadaljevali," je povedala prof. Mateja Ferenčak.

MARTIN LUZAR

Nina Mandžuka na svojem koncertu 16. novembra letos v brežiškem gradu

NAGRADI V SOTESKO IN ARTO

Žreb je izmed reševalcev 23. nagradne križanke izbral Nataša Vovk iz Soteske in Franka Pellashierja z Artega pri Sevnici. Vovkova bo prejela 6.000 tolarjev denarne nagrade, Pellashier pa knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 9. decembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 24. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 23. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 23. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: NATAŠA, BARBARA, STARI VRH, ENKA, TAR, GINA, IODA, STARK, UDAR, IN, TAMARIŠA, MAZI, IRAČAN, LIONEL, HORN, GLASILO, KNEJ, RAS, ARA, KSI.

PRGIŠČE MISLI

Za Slovence lahko rečemo, da tako po količini kot po kvaliteti kulturne ustvarjalnosti dajemo videz, kot da nas bi bilo kakih pet milijonov.

J. MENART

Obupno mora biti življenje, če je plača edini rezultat, ki ti ga da delo.

N. ZAPLOTNIK

Prava pesem zajame z besedami dosti več, kakor je navzoče v besedah samih.

J. UDOVIČ

Najbolj nepomembne reči pogosto napravijo na človeka močnejši vtis kakor najpomembnejše.

IVAN S. TURGENJEV

NAGRADNA KRIŽANKA 24

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	ZVLAČA, TRIK	TEŽKO, MALO DONOSNO DELO	NA ZRAKU SUŠEN ZIDAR IZ MALTE IN RASTLIN VLAKEN	DVORNA, PRAZNIČNA OBLEKA	POGODBA, DOGOVOR	UGANKARSKO REKLAMNI LIST			
PRESTOLNICA ČESKE						ŠPICA je špica 068/323-706			
ELEKTRONSKA NA PRAVA ZA ODKRIVANJE PREDMETOV						DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	MAŠA ZA DUŠNICA PRI PRAVOSLAVCIH	SVETLO ANGL. PIVO	KRADLIVEC
VRSTA MRZLICE									
POTOPIS, NACRT ZA POT						POLOŽAJ PRI SAHU			
						VARN. OVB. SLUŽBA			
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	GR. MIT. BOGINJA LUNE	LJUBITELJ, NESTROJ. KOVNIJAK	GALERIJA V LONDONU	GL. MESTO KANSASA (ZDA)	DEL UZDE, BRZDA				
					V DOLBINA V ZIDU				
ZBADLJIVA ŠALA					OKRASNI KIPEC				
					PISALNA PRIPRAVA				
RIMSKA LJUBLJANA					OZEK PAS TRATE				
					ANTICNA RINOMOR. DEZELA			BLIŠČ	GR. MESTO V EPIRU
ŽIVALSKA LUSTNICE					DELAVEC V PEKARNI		SLOY ZGODOVINAR (JOSIP 1884-1978)	NAGON	GLAVNI STEVNIK
					NAPR. ZA MERLIVS. NE GORA				
VRSTA A-NESTETIKA					ZUPAN ALOJZ				
DEJSTVO, DA NEKDO NI BIL KAZNOVAN									
NAJVIŠJA TURSKA GORA					ZVEZNA DRŽAVA V ZDA				

praktični
praktični
praktični
praktični

Kaki kot sonce

Malokdo ve, da v slovenskem Primorju pridelajo toliko kajikov, da bi lahko zadostili povpraševanju na našem trgu. A žal slovenski sadeži gnijejo, v prodajalnah pa so na voljo predvsem kakiji iz tujine. Prav tako najbrž ni veliko tistih, ki vedo, da ima ta sadež, zrel pozno jeseni, ki po obliki in barvi močno spominja na sonce, več hranljivih snovi kot drugo jesensko sadje. V primerjavi z jabolkom na primer ima kakij veliko več proteinov, kalcija, fosforja, vitaminov A in C ter sladkorja. Mora pa biti dobro zrel. Čeprav kakij običajno jemo takšen, kakršen je, ga lahko ponudimo tudi s hladno jajčno kremo, ki smo ji dodali cimet ali ingver, kar da sadežem tipičen orientalski okus. Kakij je namreč orientalskega izvora in so ga okrog leta 1890 prinesli v Evropo iz Kitajske in Japonske. Kakij lahko postrežemo tudi s stepeno smetano in sladoledom ali iz njega skuhamo okusno marmelado. In še zanimivost: strokovnjakom je uspelo "izumiti" skoraj kvadratni kakij, ki omogoča prihranek prostora med prevozom v zabojčkih.

Lešnikovi kupčki

Potrebujemo: 150 g zmehčane masla ali margarine, 100 g sladkorja v prahu, 250 g moke, ščepec soli, naribano lupino pol limone, 1 jajce, 100 g mletih lešnikov, 1 zvrhano žlico kakava, 1 žlico ruma, malo mletih klinčkov in cimeta, 2 do 3 žlice sladkorja. Maslo ali margarino penasto umešamo, dodamo sladkor v prahu, jajce, kakav, rum, začimbi in moko ter vse skupaj zgnemo v testo. Oblikujemo ga v klobaso, zavijemo v folijo in ga damo na hladno počivat. Klobaso potem zrežemo na prst debele kose in jih zvaljamo v kroglice. Zložimo jih na pekač in pečemo v pečici pri 180 stopinjah 15 do 18 minut. Še vroče kroglice pobereemo s pekača in jih povaljamo v sladkorju.

Bi poskusili s kakijem?

Kakij, ki mu pravijo tudi zlato jabolko, postaja zelo priljubljena sadna vrsta, ki dobro uspeva predvsem v obmorskih krajih, odpornejše sorte pa tudi pri nas, denimo v Beli krajini. Odlikuje se s plodovi posebnega okusa, ki so užiteni le primerno zreli, povsem omeščani in z delno že razgrajenimi taninskimi snovmi. Drevo dobro uspeva le v lahkih do srednje težkih tleh, ki pa morajo biti dobro založena s hranili in organskimi snovmi. Za hladnejše kraje je treba izbirati sorte, ki bolje prenašajo zimski mraz in spomladi pozno odganjajo. V Sloveniji se je najbolj obnesla sorta kakij tipa, ki rodi do četrtr kilograma težke plodove oranžne barve, ob obiranju še neprimerne za uživanje. Vzgoja drevesa je podobna kot pri jabolani, najboljši vzgojni obliki sta izboljšana piramida in vretenast grm. Kakij je tudi izjemno dekorativno okrasno drevo, ki s svojimi živorenimi jabolki na drevesu razveseljuje lepote že jno oko tja do božiča. In še to: sadike kakija je mogoče kupiti v drevnici Kmetijskega zavoda Nova Gorica v Biljah pri Šentpetru.

Plinotesnost dimnika II

Pri sodobnih kurilnih napravah moramo biti ob priključitvi na dimnik še posebej pozorni. To so sodobne kurilne naprave, ki izkoriščajo kondenzacijsko toploto dimnih plinov. Pri kondenzacijskih kotlih se namreč dimni plini ob izstopu iz kotla toliko ohladijo, da je potreben prisilen odvod dimnih plinov. To pa pomeni, da dimne pline skozi dimnik potiska poseben ventilator, ki v dimniku povzroča nadtlacne razmere. Zato dimni plini lahko skozi netesne dimniške spoje in razpoke uhajajo v prostor. Več in obširnejše informacije ter nasvete o racionalni rabi energije v vašem domu lahko dobite brezplačno v Energetski svetovalni pisarni v Brežicah, telefon 0608/62-050, int. 202, v Črnomlju na telefon 068/53-135 in v Novem mestu na telefon 068/28-866.

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE

Internet v šolskih klopih

Internet kot paradni konj sodobne računalniške tehnologije in obet bližajočega se silovitega vdora računalništva v zares prav vse pore življenja, je na Dolenjskem uspešno pognal korenine. Zanimanje zanj in sama uporaba se silno hitro povečujeta, hkrati pa rastejo potrebe po tovrstnem izobraževanju. Prvi, ki ga pri nas ponuja, je podjetje Apros.

Prenekateri poslovnež, študent, prosvetar, tajnica ali zasebnik si je prvo ali nadaljevalno znanje o najbolj razširjenih in uporabnih programih, kot so Okna 95, Word in Excel, pridobil na tečajih, ki jih že tretje leto v Novem mestu organizira Apros. Lani je šlo skozi njegove programe izobraževanja več kot 500 tečajnikov, letos pa bo to število najverjetneje še preseženo, kar nedvomno kaže, da v Apros znajo ponuditi primerne oblike računalniškega izobraževanja. Vodja izobraževanja pri Apros je Zdenko Potočar. Po poklicu je sicer strojni inženir, vendar se že dolgo ukvarja z računalništvom. Začel je v Adriji, kjer je delal na področju uvajanja informacijskih sistemov, kasneje je vodil tečaje, vse skupaj pa ga je tako pritegnilo, da je zaplul v učiteljske vode, kjer zdaj uspešno deluje. Na ekonomski srednji šoli poučuje računalništvo, popoldne pa vodi Aprosove izobraževalne tečaje, izkušnje pa s pridom primerja in izmenjuje.

leto smo poskusno uvajali Internet v učni program, zdaj pa je že sestavni del rednega programa in dijaki že spoznavajo vse možnosti, ki jih nudi medmrežje, od br-

Zdenko Potočar

skalnika, elektronske pošte in elektronskega 'klepeta' IRC, to je interaktivne komunikacije, ki mlade še zlasti močno priteguje, in jih je treba včasih kar poditi iz učilnice. Generacija, ki zdaj hodi v šolo, bo dobro vedela, kaj je Internet; ko bodo mladi prišli na svoja delovna mesta, bodo znali uporabljati medmrežje, usposobljeni bodo za izrabo te sodobne tehnologije in bodo vedeli, kako se stvari lotiti. Takrat bo Internet že zelo globoko posegel v vsakdanje življenje."

Drugače je s tistimi, ki so šolske klopi zapustili še v času, ko o Internetu ni nihče niti sanjal. Dandanes se o njem veliko govori, marsikomu že sama beseda naganja strah v kosti, druge pa mika, da bi zvedeli, kaj je tako čarobnega na tej stvari. Vedoželjnost so si lahko potešili ali strah odgnali le pri znancih, ki so že pogledali Internet od blizu, kdor pa ni imel takih znancev, se je moral pač sam poučiti iz knjig, revij ali kako drugače. Zdaj pa je vsem odprta možnost, da se z Internetom seznanijo na tečajih pri Apros.

"S tečajem Interneta smo začeli letos," pravi Potočar. "Lani smo se bolj tipali, se sami učili, letos pa smo začeli. V ponudbi imamo dva tečaja: enega za popolne začetnike, ki še nič ne vedo, drugega za zahtevnejše uporabnike. Na prvem tečaju se udeleženci seznanijo s tem, kaj je Internet, kako se pride do njega, zvedo za osnovne informacije in začno že tudi praktično delati. Drug tečaj pa že usposablja za resnejšo uporabo Interneta. Tečajniki na njem zvedo vse o Internetu, pomembno pa je, da vse poskusijo tudi praktično: od brskalnika, elektronske pošte in konferenc do prenosa podatkov, interaktivne komunikacije (IRC) in

video konferenc. Najbolj zanimiv je ta čas internetski telefon, ko se lahko pogovarjajo denimo z Ameriko po ceni lokalnega impulza. Vsak od tečajnikov ima med tečajem prijavo na Insertovem strežniku, da lahko nekaj ur dela, dobi pa tudi svoj elektronski poštni predal. Tako lahko takoj začne delati in praktično preskusiti vse, o čemer se govori. Prav zanimivo je, kako so naši Dolenjci presenečeni, ko odkrijejo, da je mogoče na Internetu pobrskati tudi po Dolenjskem listu. Kar ne morejo verjeti, da je Internet že tu, v Novem mestu."

MILAN MARKELJ

ZDRAVJE

S tabletko proti raku

Aspirinu, zdravilu, ki ga ljudje jemljejo že skoraj sto let, če jih muči kakšna bolečina ali vročica, pravijo kar čudežno zdravilo, saj po sto letih ne samo da se je obdržalo v uporabi, ampak strokovnjaki v njem odkrivajo nove in nove zdravilnosti.

Med najnovejšimi raziskavami so gotovo posebnega zanimanja vredne raziskave, ki so jih opravili v ZDA in ki potrjujejo, da redna uporaba acetylsalicilne kisline (osnovna zdravilna učinkovina v Aspirinu) zmanjšuje tveganje obolenja za rakom požiralnika, debelega črevesa in danke.

Skupina strokovnjakov s priznane harvardske medicinske šole v Bostonu je ugotovila, da je bilo najmanj primerov raka debelega črevesa in danke med ljudmi, ki so redno uživali štiri do šest 300-miligramskih tablet ASK na teden. Ta in nižje odmerke sicer zdravniki že priporočajo kot primerno sredstvo za preprečevanje bolezni srca in ožilja. Z redno uporabo ASK tako ubijemo dve muhi na en znan: eno samo zdravilo nas varuje pred srčnim infarktom in rakom.

V raziskavo je bilo vključenih 121.701 zdravih ameriških medicinskih sester, starih od 30 do 55 let. Od leta 1976 so redno poročale o uporabi ASK, drugih anal-

getikov in nesteroidnih protivnetnih zdravil. Dr. Edward Giovannucci in njegovi sodelavci s harvardske univerze so ugotovili, da je bilo pri ženskah, ki so redno jemale ASK, tveganje za pojav raka ne debelem črevesju za 44 odstotkov manjše kot pri tistih, ki ASK niso jemale, vendar je bilo zmanjšanje tveganja statistično značilno šele po 20 letih redne uporabe. V nekaterih drugih raziskavah so ugotovili, da ASK lahko zmanjša tveganost raka debelega črevesa tudi pri moških. Preden pa bodo strokovnjaki lahko z gotovostjo priporočili uporabo ASK pri tej bolezni, bo treba opraviti še dodatne raziskave, v katerih bo moralo sodelovati veliko ljudi.

Na podlagi spodbudnih ugotovitev o vplivu ASK na preprečevanje raka debelega črevesa in danke so se strokovnjaki lotili tudi raziskav o možnostih uporabe ASK za preventivo raka drugih organov. Prvi rezultati kažejo, da lahko ASK prepreči tudi raka požiralnika. Bolnike so opazovali šest let. Rezultat je obetaven: celo občasna uporaba ASK je zmanjšala tveganje za 90 odstotkov. A kot za prejšnjo tudi za te raziskave velja, da vanje še ni bilo vključenih dovolj ljudi, da bi lahko zdravniki splošno priporočali uporabo ASK na tem področju.

Kdo pometa v Prapročah?

Starohovi Neži ali po domače Hrkovi mami iz Praproč pri Gradniku v Beli krajini zdaj dnevi minevajo v miru in tišini in ob skromni jedači in pijači. Prav danes praznuje štiriindevetdeseti rojstni dan in verjetno zaradi tega svojih ustaljenih navad ne bo spreminjala. "Že zdavnaj se je navadila na skromne obroke hrane in pijače," pripoveduje njena snaha Anica. "Ko ji je neki zdravnik pred desetletji odsvetoval pitje vina, ga od tedaj ni spila niti požirek, pa čeprav ji zdaj drugi zdravniki pravijo, da ji kak kozarec na dan le koristil."

Prešerni zdravici pri Starihovih v Prapročah danes torej ne bo, bi pa bilo zagotovo zelo živo, če bi ob Neži zbrali vsi njeni najbližji, saj je od njenih osmih otrok živih še šest, ima pa tudi štirinajst vnukov in prav toliko pravnukov. A čisto zagotovo je, da vsi ti danes k Neži ne bodo prišli. Starihov rod se je iz prijazne vasice na sončni strani Gorjancev razlil daleč v svet. Tja v Ljubljano, v Nemčijo, v Argentino in v Avstralijo so jih odnesli valovi časa. Ti valovi ponavadi ljudi odnašajo le stran. V Prapročah pri Hrkovih je ostalo le še nekaj Starihov: štiriindevetdesetletna Neža in njena snaha Anica s sinovoma Stankom in Vidom. Tretja Nežina doma rojena vnukinja Irena se je že pred leti poročila na Mladico pri Semiču. Ko sem se meglenega novembra popoldneva ustavljal pri Hrkovih, je bila tam tudi ona s hčerškama Manco in Mojco. In ker je v Nežin svet težko prodreti - že nekaj časa je precej gluha - je Irena prevzela vlogo tolmača. Se sreča, kajti Neža ni samo gluha, ampak tudi zelo redkobesedna, Ireni pa je njeno življenje in vse, kar se je s Hrkovimi v tem stoletju dogajalo, dobro poznano.

Ko se je Neža 28. novembra 1902 na Gradniku rodila, se je pisala Konča. To je bilo še v ranjki Avstriji. Neža se še spominja tistega zamolklega grmenja za obzorjem, ki so ga vaščani s strahom poslušali. To so bili topovi s soške fronte. Samo slutili so lahko, kako se v tem neprestanem grmenju utrinjajo življenja številnih vojakov, ki so jih evropski vladarji pognali v skupno klavnico. Na drugem koncu Evrope, na ruski fronti, pa je bila še ena klavnica. Predaleč je bila, da bi Nežka slišala grmenje tamkajšnjih topov, zato pa je o dogodivščinah na njej in v ruskem ujetništvu pozneje še dostikrat poslušala. Tam se je namreč takrat za avstrijskega cesarja boril Jože Stariha, doma iz Praproč. Padel je v rusko ujetništvo, peš prehodil dobršen del Rusije in peš prišel nazaj domov.

V dvajsetih letih, ko so na grobiših prve svetovne vojne zaživele številne nove evropske države, sta skupaj zaživela tudi Neža in Jože. Vzela sta se v Jugoslaviji, ki je bila njuna druga država. Pa z državami še ni bilo konec. Dočkala tudi propad stare Jugoslavije, Mussolinijeve Italije in Hitlerjeve

ga rajha. Za njima je zrasla nova Jugoslavija in na razvalinah te je končno nastala samostojna država Slovenija. Države, ki jih je preživela Neža, naštevam zato, da bi pokazal, kako človeku ni treba daleč v širni svet, da bi ga zajel tok zgodovine. Če je sam ne poišče, pa pride zgodovina k njemu, tudi v ta spokojni kotiček pod Gorjanci.

A je Neža že takoj po koncu prve svetovne vojne morala dati skozi prvo trdo življenjsko šolo. Njena sestra Anka je devetnajstega leta po porodu zbolela za špansko boleznijo in skupaj z detetom umrla, to pa je njeno mater tako potrla, da je od žalosti umrla tudi ona. Ko je prišla Neža na Starihovo kmetijo, pa je s sabo prinesla življenje. Rodila je kar osem otrok. Jože je kmetoval, skrbel za trtje v bližini vasi in čebelaril. Neža pa je vzgajala otroke in gospodinjila.

Tako je bilo do druge svetovne vojne, ki je dregnila tudi v Praproče. Italijani so sina Stanka prijeli in ga odgnali v internacijo, kjer je ostal do italijanskega razpada. Neža se vojne spominja predvsem po lakoti. Katerakoli vojska je prišla v vas, je iskala kaj za pod zob. Tudi partizanov se Neža spominja predvsem po tem, da je morala zanje kar naprej kuhati. Tako so pač tiste čase dojemale ženske, ki jim je bilo dano zgodovino mešati le v kuhinjskem loncu. Pozneje se je le malo kdo spomnil, da so s tem opravile pravzaprav pomembno, tako rekoč nepogrešljivo delo.

Pa je minila tudi ta preizkušnja. Časi, ki so nastopili po njej, pa za mnoge niso bili dosti boljši. Jožetova sestra si je po stari belokranjski navadi poiskala boljši kos kruha drugje, v Južni Ameriki. Novemu režimu pa ni bilo všeč, da nekdo brez njegovega blagoslova prestopa strogo varovane meje, in ker ni mogel do njegove sestre, je na zatožno klop in v zapor poslal Jožeta. Še sreča, da je Neža takrat imela sina Stanka, ki je počasi prevzel gospodarjenje na domači kmetiji, sicer bi njej in njenim tiste mesece trda predla.

Stanko se je navadil na kmetovanje. Za ženo si je pripeljal Ano in nov rod je zavekal pri Hrkovih. Jože se je kmalu potem za vedno umaknil, Neža pa je ostala in še opazuje spremembe, ki jih je v Praproče prinesel čas. Tako je Neža postala ene najstarejših ljudi v semiški občini, vas Praproče pa eden od najlepše urejenih krajev v tem koncu Bele krajine. Da je vas taka, kot je, so zaslužni vsi, od najstarejšega do najmlajšega. Celu Nežini pravnukinji sedemletna Manca in šestletna Mojca, ki sta v vasi samo na obisku, se pohvalita: "Medve pa pometava!"

Jesenski veter pa vedno nanese novega listja. Tako je pač z jesenjo. Neža že ve, saj jih je precej dala skozi. In dobro ve tudi, da dokler si živ, lahko pometaš.

TONE JAKŠE

Neža Stariha, Hrkova teta iz Praproč. Na njeni desni je snaha Anica, stoji vnuk Stanko, sedijo pa še vnukinja Irena in pravnukinji Mojca in Manca

Za kronane glave

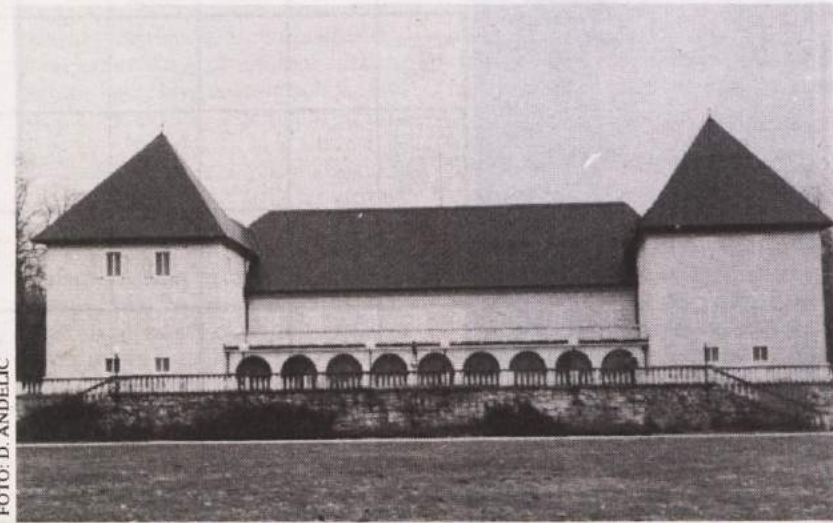

FOTO: D. ANDELIC

Pročelje gradu z južne strani

O skrivnostnem gradu Brdo v vasi Predoslje pri Kranju smo nekoč le šepetaje govorili in obžalovali, da nam ni dano pokukati za visoko obzidje v sanjski svet našega tedanjega predsednika Tita. Danes nas na nekdanjo zastraženost posesti Brdo spominja le prazna stražarnica ob vходу. S plačilom vstopnine si lahko ogledamo čudoviti brdski park in ostalo, le notranjost gradu, ki ga uporablja protokol Republike Slovenije za svoje potrebe, je širši javnosti še vedno zaprta.

Na mestu današnjega gradu Brdo se leta 1446 omenja podeželski dvorec v lasti takrat malo poznanih vitezov Eggov ali Brdskih. Najslavnejši v družini je bil Jurij Egg-Hungerspach. Bil je svetnik, dvorni zakladnik, od leta 1498 Kranjski deželni upravitelj in od leta 1501 do 1511 kranjski deželni vicedom. Jurij je začel v letih 1502 do 1510 pod vodstvom italijanskih zidarjev graditi utrjen grad v vasi Predoslje pri Kranju. Poimenoval ga je po svoji družini Egg ali Brdo. To je bila mogočna sivobela stavba v obliki četrkotnika s stolpi na vseh štirih vogalih in z obsežnim arkadnim dvoriščem na sredini. Prostori v pritličju so bili namenjeni internemu gospodarstvu in obrambi, v nadstropjih pa so bila stanovanja. Jurij je bil tudi spreten trgovec in podjetnik, ki si je nabral veliko premoženje. Tako si je lahko poleg razkošnega gradu uredil tudi okolico z gospodarskimi poslopji.

Po njegovi smrti je posest prevzel Ivan Josip Egg-Hungerspach, ki je družini leta 1560 pridobil baronski naziv. Ivan je bil poznan kot zelo vnet zagovornik protestantizma. Njegovo ime srečamo v komisiji, ki je pregledovala Trubarjev prevod Katekizma. Bil je celo tako vnet, da je šel do cesarja Maksimilijana II., ki protestantizmu ni bil naklonjen, in ga prosil, naj prepriča preganjanje slovenskega reformatorja Primoža Trubarja. Po njegovi smrti 1579 je posest prevzel sin Adam, ki je tudi bil velik podpornik protestantizma, zato so mu slovenski protestantje leta 1584 podarili dragoceno vezan izvod Dalmatinove Biblije. Ta dragocena knjiga je danes zelo lepo ohranjena v grajski knjižnici.

Sredi 17. stoletja pa je začela družina Egg-Hungerspach propadati in konec 17. stoletja je grad prišel v roke grofov Schrattenbach in Gallenberg.

Brdo v lasti Zoisov

V letih od 1743 do 1747 je nad Brdom zagospodaril Mihelangelo Zois, podjetni trgovec z železom in jeklom. Zaradi pospeševanja trgovine z Italijo in vzhodnimi deželami ga je cesar Karel IV. leta 1739 povzdignil v viteški stan s plemiškim pridevkom von Edelstein. Leta 1760 pa ga je cesarica Marija Terezija povišala v barona. Dovolila mu je tudi, da je leta 1773 spremenil brdsko posest v dedno in neprodajno rodbinsko posest, ki prehaja iz roda v rod po moški liniji. Če pa bi po tej liniji izumrl, naj bi posest pripadla sirotišnici v Ljubljani.

Po smrti je Mihelangelo zapustil posest Brdo, rudnike in fužine sinu Žigi, ki je postal eden najbogatejših industrialcev na Slovenskem. Tóda čas mu ni bil naklonjen, saj slovensko železarstvo ni bilo kos konkurenci tujih železarn. Žiga se je spoznal na mineralogijo, geologijo, rudarstvo, metalurgijo, kemijo, zoologijo in botaniko. Znal je tudi več jezikov, zanimala ga je slavistika in v svoji knjižnici je imel knjige v vseh slovanskih jezikih in

pisavah. Nastopal je tudi kot mecen slovenskih intelektualcev.

Tudi Karel Zois, mlajši brat Žige Zoisa, je bil zanimiva osebnost. Vse svoje življenje je posvetil botaniki in zbiranju rastlin. V okolici gradu Brdo je uredil prvi botanični vrt pri nas. Rastlinske vrste je uvažal iz cele Evrope, doma pa je redno nabiral rastline v Julijskih in Kamniških Alpah ter Karavankah. Od Karla Zoisa se je ohranil dragoceno vezan zvezek z 69 listi. Vanj je pisal sezname rastlin iz vrta okoli gradu Brdo. Za botanike pa so še posebej pomembne terenske beležke, v katerih navaja ture, od koder so mu prinašali rastline najeti domačini. Nanj nas spominja Zoisova zvončnica - hči slovenskih planin, ki raste le v naših Alpah.

Ker brata Zoisa nista imela potomcev, je Žiga zapustil svoje premoženje nečaku Karlu Zoisu, ta pa naprej svojemu sinu Antonu. Anton je bil leta 1851 izvoljen za župana in Predosljah in je za svoje krajane prav vzorno skrbel. Podpiral je vsa narodna društva, bil velik podpornik narodne čitalnice v Ljubljani, bil ustanovni član Slovenske matice v Ljubljani in od leta 1865 tudi njen predsednik. Leta 1866 ga je cesar Franc Jožef I. odlikoval z redom železne krone, ker je na svojem gradu Brdo uredil bolnišnico za 10 ranjenih vojakov, jih vzdrževal in zanje plačeval vsa zdravila in zdravnike. Po njegovi smrti se je na Brdu zamenjalo še nekaj moških iz družine Zois. Zadnji med njimi je bil Mihelangelo Zois baron Edelsteinski, ki je leta 1929 že napol propadli grad prodal na prostovoljni javni dražbi Francu Dolencu in Stanku Heinricharju. Jugoslovanski kralji na Brdu

Leta 1935 je na podlagi štirih kupnih pogodb grad postal last kneza Pavla Karadordeviča. Ponovno so se začela velika prenovitvena dela na gradu in v njegovi okolici. Uredili so park južno od gradu, napravili nove poti po posestvu in očistili ribnike. Grad je dobil novo podobo na južni strani, kjer je našel svoj prostor tudi manjši bazen. Brdo si je z raz-

sko prenovo ponovno pridobilo sloves enega najlepših posesti, kjer je občasno bivala kraljeva družina in njihovi izbrani gostje. Idile pa je bilo kmalu konec, saj so se med 2. svetovno vojno v grajske prostore naselile nemške okupacijske enote.

Leta 1947 je bil grad s pripadajočim ozemljem nacionaliziran in prešel je v državno last. V grajskih prostorih si je predsednik Tito dal urediti letno rezidenco, kjer je bival ob svojih obiskih v Sloveniji in kjer je sprejemal najvidnejše državnike svojega časa. Leta 1956 je jugoslovanska vlada grad delno prenovila. Leta 1961 pa je Tito s posebnim dekretom, menda edinim te vrste, lastninske pravice gradu prenesel na republiko Slovenijo.

Posest Brdo z gradom je bila v povojnem času širši javnosti zaprta in nedosegljiv prostor. Posest sta varovali visoka ograja in straža, ki je skrbel, da se znotraj ograje ni znašel nepovabljen obiskovalec. Leta 1966 so grad ponovno temeljito obnovili pod vodstvom arhitekta Glanza. Preurejena so bila vsa grajska pročelja, okenske odprtine in portali. Edino, kar je starega ostalo, je zgodovinsko jedro in zanimiva preteklost gradu.

V prvem nadstropju gradu sta imela predsednik in žena Jovanka svoje prostore s številnimi saloni, spalnico, knjižnico, kabinetom, kopalnico in delovno sobo z mizarskim orodjem. Pohištvu v teh prostorih je bilo dragoceno in dopolnjeno s številnimi predsednikovimi osebnimi darili iz vsega sveta. V pritličju je bila sprejemnica in velika jedilnica z majhnimi intimnimi ložami, kjer so pili kavo po obedih in poslušali klavir.

Današnja podoba gradu Brdo

Po predsednikovi smrti leta 1980 so na Brdo prišli gardisti s kamioni po ukazu iz Beograda in grad praktično izropali. Odpeljali so vsa dragocena predsednikova darila in tudi mnogo kosov pohištva pod pretvezo, da potrebujejo te predmete za njegov muzej v Beogradu. Kljub izropani stavbi pa je v prostorih ostala še bogata zbirka slovenske in jugoslovanske likovne umetnosti od impresionizma dalje, zbirka pohištva od 17. stoletja naprej in ena najdragocenejših zbirk preprog v Evropi. Največja vrednost gradu je njegov memorialni značaj, saj je bil po vojni prizorišče številnih političnih srečanj na najvišji ravni.

Grad je danes v lasti republike Slovenije in ga uporablja za protokolarne potrebe. V njem je urejenih pet apartmajev, številni saloni, knjižnica in velika jedilnica, ki sprejme od 15 do 60 ljudi. V protokolarni knjigi lahko preberemo številna imena tujih državnikov, ki so po predsednikovi smrti bivali v grajskih prostorih in uživali v lepota brdskega parka. Žal je sam grad za širšo javnost še vedno zaprt, vsakomur pa je dostopen grajski park, kjer lahko obiskovalec občuduje poleg zunanosti gradu še nekaj objektov historične vrednosti ali pa se enostavno sprehodi med ribniki in uživa med negovnimi cvetličnimi gredami, redkim grmičevjem ali zanimivimi drevesnimi vrstami. Dolenjce pa bosta gotovo navdušila dva dobro ohranjena dolenjska kozolca - topolarja.

VERA ŠENICA

FOTO: D. ANDELIC

V brdskem parku je našel svoj prostor tudi dolenjski toplar.

Domovina, počem je moje zdravje?

Pet let in pol je minilo od vojne za Slovenijo. Pravijo, da smo jo poceni odnesli, a tisti, ki so ostali invalidni, in svojci padlih gotovo ne mislijo tako. Za Toneta Martinčiča iz Tomažje vasi pri Škocjanu pa se vojna sploh še ni končala. Slep na eno oko in s poškodovano roko še vedno bije neenaki boj z birokrati.

Tistega junijskega dne leta 1991, ko je Tone dobil poziv za orožne vaje, seveda ni pomisljal. Bil je desetar v slovenski teritorialni obrambi. Javil se je v svojo enoto in ostal z njo v bližini Doba vse do trenutka, ko so vojaki dobili bojno strelivo in ukaz za premik na Medvedjek. Slutili so, da gre zdaj zares.

Kolona oklepnih vozil jugoslovanske vojske, ki je stala na zatrpni magistralki, ni obetala nič dobrega. Pogajanja med poveljujočimi z ene in druge strani niso dala nobenega rezultata. Verjetno so se tisti v oklepnikih zavedali, da teritorialci nimajo pravega orožja, s katerim bi jim prišli do živga. Potem je prišlo povelje za ogenj. S slovenskih položajev so proti oklepnikom poletele tri tromblonske mine. Med strelci je bila očitno velika nervoza, kajti vse tri so krepko zgrešile cilj. Odgovor s ceste je bil takojšen in silovit. Protiletalski topovi so bili že ves čas uperjeni v svoje cilje. Pritisniti je bilo treba le na sprožilec.

Ko je zaropotalo, je bil Tone v kritju za kmečkim poslopjem nad cesto. Začutil je udarec v ramo in žgočo bolečino v desni roki. Stemnilo se mu je pred očmi. "Še sreča, da je bilo nekaj vojakov v bližini. Zadržali so me in pritisnili k tlom, kajti od šoka sem izgubil oblast nad seboj, in gotovo bi planil pred sovražne cevi, ki bi me pokosile," pripoveduje Tone. Pozneje se je izkazalo, da so ga zadeli le drobci. "Drobci ali ne, posledice bi bile za Toneta lahko usodne. Najnevarnejši drobec je namreč običal v levem očesu. Ko so ga pripeljali v novomeško bolnišnico, so zdravniki ugotovili, da ga le hiter poseg lahko reši pred zastrupitvijo, oslepitvijo ali še čim hujšim. Tak poseg pa je bil možen le v Ljubljani. Ranjenca je bilo treba prepeljati tja, vendar po stranskih cestah, saj je bila magistralka še vedno zatrpna s civilnimi in bojnimi vozili.

Medtem domači v Tomažji vasi niso slutili, kaj se je s sinom zgodilo. Tone je bil sicer kovinostrugar, zaposlen v novomeški Krki, a je očetu Antonu, invalidskemu upokojencu, in materi Mariji v prostem času rad priskočil na pomoč pri delu na kmetiji. Tudi Tonetova žena Andreja se dela na domačiji ni branila, a z osmimi meseci nosečnosti pač ni mogla dosti. Toneta so torej že močno pogrešali.

"V kuhinji sem čistila solato in zraven poslušala radio. Doktor Morela je ravno pripovedoval o ranjenih z Medvedjeka, ki so jih sprejeli v bolnišnico. Ko sem zaslišala ime našega, mi je vse padlo iz rok. Niti misliti si nisem mogla, da bi bil tudi on tam. Z vsjo naglico smo poiskali prevoz in se odpeljali v Novo mesto. Ko smo s ceste zavili proti bolnišnici, smo srečali rešilca. Iz njega nam je nekdo pomahal. V bolnišnici smo izvedeli, da so Toneta ravnokar odpeljali v Ljubljano." Tako pripoveduje Tonetova mama.

A radio, ki je poročal o ranjenih na Medvedjeku, je poslušal tudi bolničar Robert Sotlar. Hče ko je imel v zdravstveni koloniji na morju. Ker so se obetali negotovi časi, jo je šel na morje iskat in se čez Kočevsko vračal v Novo mesto. Slišal je za ranjenca, Tone pa je bilo njegov bratranec. Takoj ko je pripeljal hčer domov, se je javil na delo. Rešilec je bil pripravljen za prevoz v Ljubljano in Robert je prisedel kot spremljevalec. Ob izhodu na cesto je pomahal Tonetovim domačim, ki so se ravno takrat pripeljali iz Tomažje vasi.

Na kliničnem centru v Ljubljani so Tonetu rešili oko, a je nanj že precej slabo videl. Na zdravljenju v Ljubljani je ostal nekaj tednov, potem pa se je vrnil domov. Za delo na kmetiji seveda ni bil sposoben, a v domači vinograd je vendarle šel. Ko je njegov pogled objemal gorjansko pogorje, se je tam nenadoma modro zablistalo. "Sta videla modri plamen na Gorjancih?" je Tone vprašal starša, ki sta delala v vinogradu. "Ne," sta mu odgovorila, v naslednjem trenutku pa tudi Tone ni videl več modrine, ampak so se Gorjanci pogrezničili v temo. Okulisti so ugotovili, da mu je odstopila mrežnica in da mu ni več pomoči. Ostal je slep na eno oko.

Še nekaj let je Tone ostal v bolniški, potem pa je zopet začel delati. Zdravniška komisija v Novem mestu mu je priznala, da zaradi invalidnosti lahko opravlja polovično delovno obveznost, revizijska komisija v Ljubljani pa je njeno odločitev ovrgla in Tone je moral na delo s polnim delovnim časom. Ni bilo lahko. Bil je slep na eno oko, ob vsaki vremenski spremembi pa je v njem kljuvala topa bolečina. Tako je moral vsak delavnik na pot v 10 kilometrov oddaljeno Novo mesto. Tudi žena Andreja se je po porodu zaposlila v Novem mestu. Njena hčerka Aleksandra, rojena že po vojni, je prinesla s sabo na svet vse travme, ki jih je v času nosečnosti doživljala mati. To je bilo opaziti po njenem nemirnem vedenju in po pretiranem strahu pred vsemi nenavdnimi zvoki. Šele sedaj,

ko ob njej rase tudi sestra Lucija, ki ji je bilo s takimi neprijetnostmi prizaneseno, se njena napetost umirja.

Tone se je seveda spet kmalu znašel v bolniški, zdravniška komisija v Novem mestu pa je o njegovem primeru ponovno razpravljala in prišla do sklepa, da se mu upoštevajo poškodbe, ki jih je dobil v vojni za Slovenijo. Bo zdaj revizijska komisija v Ljubljani ponovno ocenila, da oko, žrtvano za domovino, z vsemi nadležnostmi, ki jih to prinaša, ni dovolj za polovično upokojeitev?

Naj kot zanimivost omenimo tudi to, da je moral Tone že prej uveljavljati svoje pravice tako, da je s fotokopijami poziva na orožne vaje dokazoval, da je bil zares vpoklican, ne pa prostovoljec. Kot da bi bilo prostovoljno sodelovanje v obrambi Slovenije pregrešna stvar! Če me spomin ne vara, so včasih španske prostovoljce in tiste, ki so se narodnoosvobodilnemu boju sami pridružili, posebej cenili. Veljajo za slovensko osamosvojitveno vojno drugačna merila?

TONE JAKŠE

Tone Martinčič z ženo Andrejo ter hčerkama, petletno Aleksandro in triletno Lucijo

MONOGRAFIJA NOVEGA MESTA

Knjižni obraz mesta

Monografija Novega mesta, dolgo pričakovana in počasi rojevajoča se, je končno le izšla. Z njo se je dolenjska prestolnica vpisala med tista kar številna slovenska mesta, ki so si tako predstavitev že omislila. Zajetna, lepo oblikovana knjiga velikega formata je ugledala beli dan pri Dolenjski založbi v zbirki Monografije, za njeno rojstvo pa so poleg osrednjih štirih avtorjev zaslužni še drugi sodelavci in ne nazadnje tudi številni podporniki.

Zamisel o monografski predstavitvi Novega mesta, ki bi bila izraziteje avtorsko naravnana, se je porodila pred več leti Jovu Grobovškemu. K projektu je pritegnil še fotografa Bojana Radoviča, zgodovinarja Staneta Grando in oblikovalca Petra Simiča, ki so si, svojim ustvarjalnim usmeritvam in močim primerno, razdelili delo, usmerjal in koordiniral pa ga je Grobovšek. Sad skupnih prizadevanj je zdaj tu. Glavno tezo nosita temeljno zgodovinsko besedilo dr. Grande in Radovičeve fotografije, oboje pa je združil v prijetno knjižno celoto oblikovalec Simič.

Grandovo besedilo je pravi užitek brati. Čuti se, da ga je napisal Novomešan po srcu in duši, človek, ki živi s svojim mestom. V obsežnem besedilu je poljudno prikazal zgodovino novomeškega prostora od najstarejše preteklosti, s katero se dolenjska metropola dandanes vpisuje med pomembnejša evropska arheološka najdišča, prek naselitve slovenskih prednikov, bojev za ozemlje in potem priprav in same ustanovitve Novega mesta. Sledi obdobje mestnega blagostanja, vzpon med upravna in cerkvena središča, potem pa obdobje hitrega hiranja in dolgega životarjenja, prva svetovna vojna, medvojno obdobje, druga svetovna in nato vojnovi splošni vzpon Novega mesta. V pripoved vpleta Grando številne drobnarije in zanimivosti (če še ne veste, "ustanovna" listina Novega mesta je dejansko le privilegij-ska listina), a tudi premisleke, ki bralcu dajo misliti.

Grandovo besedilo spremlja bogato slikovno gradivo, katerega osrednji in večinski del predstavlja avtorska fotografija Bojana Radoviča. Seveda gre za avtorski pogled na mesto, ki pa ima, vsaj za moj

okus, neko pomanjkljivost. Ne mislim na pomanjkljivost, ki to morda tudi ni, kot je denimo pregroba zrnatost nekaterih slik (posledica premočnih povečav majhnega formata diapozitiva), nekaj drugega me moti. Radoviču je uspelo najti zanimive, celo presenetljive detajle v mestni arhitekturi, ki jih je še potencialno s skrbno izbranim zornim kotom in goriščnicami objektivov, uspelo mu je ujeti poetičnost okoliške krajine (drugo vprašanje je, čemu je teh posnetkov toliko), toda nekaj je pri svojem oblikovanju vidne podobe mesta očitno prezrl. Ko si ogledujemo slikovno gradivo - v tovrstnih knjigah so prav slike izredno pomembne, saj so verjetno bolj pogosto v "uporabi" kot besedilo - bomo v njih odkrivali predvsem estetizirano podobo mesta, v katerem imajo svoj bivanjski prostor predmeti iz preteklosti in arhitektura, tistega, kar mestu daje življenje in v čemer se tako preteklost kot arhitektura urednijo, pa ne bomo našli. V slikovni plati monografije so snovalci prezrli - ljudi. Obrabl se liste, da bi zagledal kaj živega, denimo obraze z novomeške tržnice, ki je že od nekdaj stična točka med meščani in okoličani, ali kakšen posnetek, na katerem bo šolska mladina, ki prav tako že stoletja daje pečat Novemu mestu, danes daje morda še bolj kot poprej utrip javnemu mestnemu prostoru, a nič. Našel nisem tudi nobenega posnetka, ki bi zabeležil razgibanost novomeških ulic, živi utrip katerega od številnih lokalov ali športnih prizorišč, spokojnost sprehodov ali ribarjenja ob Krki; na fotografijah ni ne upokojeencev, ne zaposlenih, ne otrok, ne najstnikov, ne odraslih, ne starcev, ne Romov, ne podeželanov, ne meščanov, skratka, ni posnetka, na katerem bi mesto pokazalo svoj sedanji človeški obraz. Le na dokumentarnih posnetkih iz prejšnjih časov najdemo meščane, na velikih barvnih fotografijah Novega mesta tukaj in zdaj pa jih ni. Kljub tej pomanjkljivosti, ki je morda bila celo hotena, pa je seveda tudi v fotografskem pogledu bilo opravljeno veliko delo. Novo mesto ima zdaj knjigo, s katero se lahko postavi.

MILAN MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Romarke

Pri novomeški založbi Enigma je izšla nova pesniška zbirka literarnega ustvarjalca in urednika Dolenjske založbe Francija Šalija. Naslovlj jo je Romarke in vanjo v štirih razdelkih, Drobnavje, P: zebnice, Drstenke in Skaline, uvrsti: 32 lirskih pesmi.

Gre za drobne pesmi, ki jih je treba brati s skrbno pozornostjo in odprtostjo, tako lahko so stkane in iz tako malo besed. Vtis je, da je pesnik besede še posebno skrbno izbiral, ko jih je polagal v gnezda kitic, kot da bi jim hotel v tem času, ko se tudi v pesništvu kopičijo v preobilju in v njem izgublajo svojo pomenko in sporočilno težo, že s tem vrniti polni pomen in zven, zaceliti njihovo "poknjeno". Verzi Šalijevih pesmi so zelo kratki, pogosto jih sestavlja le ena sama beseda. Ne poigrava se z njimi in ne išče presenetljivih zvez in obratov, vendar pa tako prečiščen slog ostaja le navidezno preprost, saj s tvorjenjem novih besed, ki vznikajo iz znanih, domačih, ustvarjalno sega v same izvire magičnosti besede ter jo tako iz sebe plemeniti. Le besede, tako dožete in spočete, so primerne za poslanstvo, ki jim ga Šali namenja v svoji zbirki: poromale naj bi od srca do srca in ponesle utrip pesnikove duše, zajet v podobah iz narave, naj bo v mehki in otožnosti Dolenjske ali gorate Koroške, ter v razpoloženskih impresijah. Slednje pravzaprav razkrivajo, da je tudi pesnik sam romar, popotnik k ubranosti sveta, kot se mu za trenutke razodeva v doživljanju narave, a je ne najdeva v svetu ljudi.

V knjigi Romarke se Šali ne predstavlja samo kot pesnik, ampak tudi kot likovni ustvarjalec. Pesmi spremljajo reprodukcije lesenih skulptur otrok, žensk in deklet, mater z otrokom, ljubezenskih objemov, kot jih je z dletom izluščil iz že danih ali slutenih oblik lesa, prav kot se iz podob narave v njegovih pesmih izpisuje pesnikova duša. Že tako bogati likovni opremi je dodanih še nekaj ilustrativnih risb Lucijana Reščiča, ki pa učinkuje bolj kot tujek v tako izrazito avtorsko zasnovani zbirki, saj Reščič pripoveduje povsem svojo zgodbo o romarjih, o ljudeh z drugih predelov zemeljske krogle.

Tehtno spremno besedo o Šalijevih Romarkah je napisal dr. Boris Paternu, medtem ko je Šalijevo kiparsko ustvarjalnost pospremlil s poetično navdahnjenim zapisom Lucijan Reščič.

MILAN MARKELJ

Prazna ulica

Večini Luj Šprohar ni neznan slovenski pisec, saj je na knjižnem trgu že njegova četrta knjiga PRAZNA ULICA, ki je v samozaložbi izšla lani novembra. Njegova prva tri dela, Proti življenju za zaveso (1985), Tudi jaz vidim (1986) in Skok čez plot (1988), so bila pri bralcih lepo sprejeta, saj je zgodba, v kateri spremljamo usodo junaka, ki izgubi vid in se mora "takšen" spopasti z življenjem, napisana z občutkom, verjetno tudi zato, ker ima tovrstno izkušnjo pisec sam.

Preprosto in občuteno pisanje (v glavnem v obliki dialogov) ki mnogo pove o nas samih, je odlika tudi zadnje knjige Luj Šproharja Prazna ulica. V njej se Šprohar loteva odnosov med ljudmi, predvsem pa obravnava razliko med tradicionalnim pojmovanjem lika matere in njenega otroka, natančneje sina. Na eni strani je mati, ki otroka rodi, se zanj žrtvuje in skrbi, dokler ne postane samostojen, zato pa pričakuje povračilo v obliki hvaležnosti, spoštovanja in pomoči na stara leta. Otroku to samoumevnost sprejme ali ne. Šprohar hoče povedati, da ta moralna zavezanost na obeh straneh, ki zahteva nenehno prilagajanje (tudi obstoječim moralnim normam), povzroči, da odnos starši otrok ne more biti enakopraven, zavezniški ali prijateljski. Če pa že, potem v celoviti, pravi družini, ki pa je redka.

Glavnega junaka Staneta v Prazni ulici tako nenehno teži odnos z materjo (očeta nima več), ki nima posluha za druge, najmanj pa za svoje otroke. Sama je v središču svojega dogajanja in vseskozi "nekaj kvačka, samo da se ropota in plete". Zato so konflikti s sinom, ki ne

pristaja na take površne odnose, neizbežni. Staneta pa v njegovih razmišljanjih ne teži le mati kot preteklost, pač pa tudi žena kot sedanost in otrok kot prihodnost. Ugotovi, da je najpomembnejša sedanost in srečo najde v svoji družini.

LIDIJA MURN

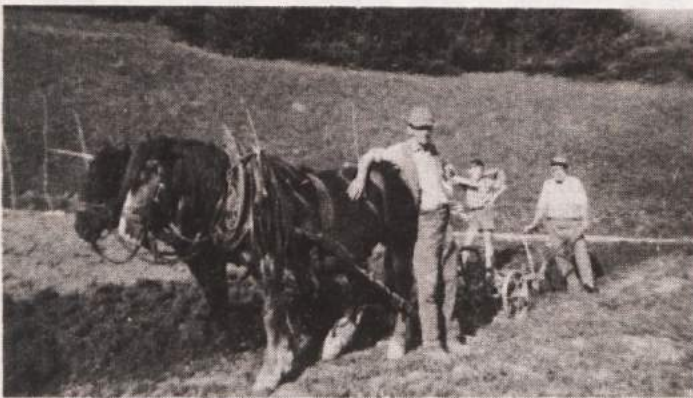
Slovenska kronika XX. stoletja

Nedvomno je 20. stoletje, ki je tik pred iztekom, tisto obdobje v svetovni zgodovini, ki je postreglo s toliko zgodovinskega dogajanja kot nobeno stoletje pred njim: dve strahoviti in nadvse krvavi svetovni vojni, blokovska razdelitev sveta, osvobajanje narodov izpod jarma kolonializma in v novejšem času izpod totalitarističnih režimov, kar vse je na novo izrisalo politični zemljevid sveta, pa nesluten tehnološki razvoj in hkrati strahovito ogrožanje planetarnega okolja, siloviti premiki v družbenih normah in vrednotah, v umetnosti, znanosti. Za slovenski narod je bilo to stoletje še posebej pomembno, saj je bil to čas nadvse hudih preskušnj, a tudi čas, ko smo dočakali svojo polno državniško zrelost s samostojno slovensko državo. Vsekakor gre za obdobje, ki zasluži večjo pozornost.

Dosedanji orisi slovenske zgodovine 20. stoletja, kolikor jih je sploh bilo, so bili strokovno pomanjkljivi, preveč ideološko zasnovani in so namerno nekatere dogodke in procese ali zamolčevali ali pa preveč ličevali. Z osamosvojitvijo slovenske države in vznikom cele vrste novih spoznanj se je temeljito spremenil tudi možni zorni kot gledanja na preteklost, hkrati ko se je povečalo zanimanje javnosti za prehojeno zgodovinsko pot slovenskega naroda. Vse skupaj je kar klicalo po novem splošnem zgodovinskem pregledu, ki bi bil ob strokovni neoporečnosti napisan dovolj poljudno in privlačno ter tako dostopen in zanimiv za najširšo javnost. Pri Novi reviji se je porodila zamisel, da bi pripravili sodoben in privlačen zgodovinski pregled zgodovine 20. stoletja, pri uredništvu projekta pa so konceptualno ubrali zanimivo pot, saj se niso odločili za klasičen oris, leksikonsko ali enciklopedično obdelavo, ampak za kroniko, se pravi, da so sklenili zgodovinsko dogajanje podati v obliki "zgodb" ter tako poleg političnega, gospodarskega in družbenega dogajanja ujeti še utrip življenja v njegovi vsakdanosti, kolikor je seveda to sploh mogoče. Tako je nastala prva knjiga SLOVENSKE KRONIKE XX. STOLETJA, ki je zajela obdobje od začetka stoletja do 2. svetovne vojne, pred kratkim pa je izšel še drugi del, ki zajema obdobje od 2. svetovne vojne do 1995.

Na 600 straneh knjige velikega formata je v drugi knjigi kronike natisnjenih 365 "zgodb", ki jih je napisalo 51 piscev (večina med njimi je zgodovinarjev), popisujejo pa pomembnejše dogodke ali procese od leta 1941 do 1995. Izredno močan poudarek je tudi v tej knjigi dan slikovnemu gradivu. Knjiga je izredno bogato opremljena z dokumentarnim slikovnim gradivom, ki v marsičem dopolnjuje ali pojasnjuje besedilo. Vsebinska je razdeljena na sedem sklopov, vsakega uvaja uvodno besedilo, nato pa sledijo posamezne zgodbe, ki rišejo čas 2. svetovne vojne in bratomorno vojno, čas povojne graditve in revolucije, obdobje odpiranja v svet, leta, ko je prišlo do poskusov demokratizacije družbe, in nato svinčena leta, ko so se okrepile totalitaristične usmeritve, nato pa obdobje trenj in vrenj, ki so pripeljala do razpada Jugoslavije in nastanka samostojne Slovenije. Druga knjiga bolj kot prva odpira vrsto novih pogledov na polpreteklo slovensko zgodovino, še posebej na dolgo tabuizirana dogajanja, kot sta bratomorna vojna in pobjo vrnjenih domobrancev, pa tudi povojno dogajanje do vključno dogajanj, ki jih še dandanes ni mogoče zadovoljivo osvetliti, denimo aretacija in sodni proces proti četverici. Druga knjiga Slovenske kronike bo tako deležna še večje pozornosti kot prva, verjetno pa tudi kritičnih odmevov.

MILAN MARKELJ

ORANJE S KONJI - Prizor, ki je ovekovečen na tej fotografiji, boste dandanašnji zelo težko še videli v naravi. Posnetek je nastal pred več kot dvajsetimi leti, na njem pa je že pokojni Franc Urbančič z Gorenjega Polja, ki je zoral mnogo njiv, svojih in drugih. Oranje s konji ali voliči je bilo naporno delo, zato ne čudi, če je traktor pri oranju tako hitro zamenjal vprežno živino. Pri letošnjem jesenskem oranju v res lepih prvih novembrskih dneh so na dolajskih poljih brneli predvsem traktorji, konja je pred plug zapregel le še malokdo. (Pripravil: Tone Virant)

Na Tordinovih zapiskih

Od revežev hoče več - Bačnik zahteva tudi od kajzarjev (sebenjkov) kolekturo 2 bokala ajde - sicer ne pride obhajati, ako mu se ne plača posebej. Drugi se temu čude in trde, da obhaja vsakega zastonj, ali da hoče imeti od revežev še enkrat toliko za krst, poroko in pogreb. Hudevka trdi, da za poroko dajo vsi enako po pet for. (ob enem z mašo in oklicom).

Vrače - Hudič tod ljudi ne jemlje; le za krčmarja in mesarja Turka v Št. Jerneji pravili, da je hodil ponj radi krive prisega. Nekaj časa ga je župnik obvaroval, potem pa je djal, da ne pride več, če bo hudič se spet prikazal. "Pa ne vem, ali je res ali ne" (Meta)

O čarovnicah - V Lokah pravil je star mož, da je v rupški hosti videl coprnice; ko je nastal vihar, skril se je pod skalo, one pa so plesale po trati, razoglave, gosposke in kmečke, vse vpreko in vpile so: Vihar je že, de bi bil le še far, pričakujoč še duhovna. Tudi možki so coprniki, pa kaj ne bi bili, saj je celo en svetnik ki se imenuje S. Coprian. V Prečnem pridigal je o kršč. nauku nek kapelan, da ni coprnice, češ, kako bo se vzdignil človek v zrak. Bil je prašal pred deco, če verjamo v copernice, in ko so potrdila da, začel je razkladati, da jih ni.

V naše kraje pod mogočnimi Gorjanci so v tistih časih, ko se je ta zgodba dogajala, prihajale čarovnice, ki so jih tedaj imenovali coprnice. Gorje ti, če si se zameril kateri od njih, potem nisi imel kaj dobrega pričakovati, lahko si mislil samo še na kakšno hudobijo.

Med ljudmi naših krajev je veljalo trdno prepričanje: bodi dober z njimi, pa bodo tudi one dobre s teboj. Če se je v vasi sumilo za kakšno žensko, da je cuprnica, potem so se je vsi po vrsti izogibali. Po prepričanju ljudi naj bi imele v svojih rokah čarovniške moči in naj bi se lahko po želji spreminjale v žabe, kače in vse ostale živali, kar jih človek pozna in si jih človekova domišljija zmora zamisliti. Bili so pač taki časi, ko so bili ljudje zelo vraževerni. Verjeli so, da se ob določenih nočeh čarovnice množično sprehajajo naokoli in imajo še več moči kot običajno. V takih nočeh naj bi, spreminjene v žabo, obiskovale hleve ter molzle krave. Tako naj bi imele doma vedno doolj mleka, čeprav same niso imele krave.

Lepega poletnega večera smo pri nas imeli mlatiče. Na podu so mlatili žito z cepci. Taka mlatičev je trajala tudi po dva ali tri tedne. Mlatičem ni zmanjkalo volje ne do petja in ne do smeha. Pozno zvečer pa so se vračali domov, in to peš, saj kolesa ni imel skoraj še nobeden na vasi, gospodar, pri katerem so mlatili, pa tudi ni imel vedno časa in volje, da bi jih s konjem razpeljal domov.

In glej, ko se je Francelj, eden od mlatičev, vračal domov v bližnjo vas, mu je po poti prišla nasproti ženska, spre-

menjena v pravo čarovnico. Možak je kasneje zatrdil, da je prav dobro videl, saj je vendar sijal mesec in je bila noč tako svetla, da se je videlo kot podnevi. Ni se imel časa niti obrniti, že je imel na glavi pravo konjsko uzdo, nakar ga je coprnica zajahala kot konja in on je moral s težkim bremenom na hrbtu dirjati po poti.

Ko je prišel že globoko v gozd, je čarovnica skočila z njega ter odšla proti čarovniškemu društvu, ki se je zbralo na jasi v gozdu. Bilo jih je polno. Jasa je bila razsvetljena in na nji je potekala prava gostija. Menda so na srečanje prišle čarovnice od blizu in daleč. Ubogi mlatič ni imel nobene moči, da bi pobegnil stran. Potrpežljivo je čakal na konec rajanja.

Ko pa se je noč jela nagibati proti jurti, je njegova čarovnica spet prišla k njemu, mu vrgla na glavo uzdo in krenila sta proti domu. Vendar se je začelo hitro daniti in njena čarovniška moč je začela slabeti. Zlezla je s hrbtna nesrečnega Franceljna in izginila.

Francelj je prišel domov ves utrujen in ta dan od utrujenosti ni mogel kaj prida mlatiti. Ostalim je prestrašen pripovedoval o čudnem nočnem dogodku. Ali so mu verjeli ali ne, se ne ve. Na tihem, sam pri sebi, je marsikdo dopuščal možnost, da je Franceljna res jahala čarovnica, in govornica o dogodku dolgo ni potihnila. Še sedaj, po mnogih letih, se ga nekateri spominjajo. Kadar grem okoli kraja, kjer je Franceljna zajahala čarovnica, se pogosto spomnim na mlatiča s težkim bremenom.

Utrujena od mestnega življenja, napolnjena le z ropotanjem, delom, nenehnim tekanjem in nespočitimi nočmi, sem stala na balkonu. Pred mano so se razprostirale visoke stavbe, spodaj po ulici pa so hiteli ljudje. Topli sončni žarki so greli in zvabili ljudi ven, toda zdelo se mi je, kot da ni nihče opazil svetlobe, sonca, modrega neba, neskončne jasnine. V mestu ni časa za to.

Tě misli so se mi motale v glavi, ko sem se odpravila do postajališča in je končno pripeljala trola. Na obrazih ljudi, ki so se vračali z delo ali so odhajali na delo, nisem zasledila le življenja ne veselja. A moje srce je bilo navdušeno že nad samo mislijo, da bom ponovno objela Dolenjsko, svoj kraj, in da bom kmalu stopila v svojo sobo. Preprosta, a skrbno opremljena mi nudi zavetje in srečo. Hotela sem čimprej stran od mestne umazanije.

Čez dobro uro sem se s svojim psičkom že sprehajala po običajnih poteh. Z asfaltne ceste sva zavila na stransko pot in kmalu so naju obdala drevesa, doline, šumenje mladih listov, spomladanski cvetovi in mlada trava, vse v toplem naročju sonca. Polno sem čutila njegovo toplino in veličino ter se prešerno smejala ob pogledu na to naravno razkošje. Prekrasna svetloba je lila med veje dreves, ptički so glasno peli, kot da hočejo preglasiti vse ostale.

Moje misli, še malo zbegane in utrujene, so se umirile, sprostile. Veselo sem hodila po travi in kot vedno nabirala cvetice. Tokrat sem trgala le roza zvončnice. Pri tem sem se spomnila, kako sem kot majhna deklica nabirala šopke. Utrgala sem še nekaj cvetov in se razigrano vrnila domov.

Mami je bila v kuhinji, ko sem ji kot pred desetimi leti rekla: "Mami, to sem nabrala zate."

6

Odrinili smo nemudoma in spotoma pobrali še neznansko dobrovoljnega domačina, ki je tako ušel dolgočasnemu delavniku na majhnem posestvu Frankijevega soseda. Med hahljajočo se četverico, ki je neumorno uničevala zajetno vrečko marihuane, sem se počutil neprijetno le prve minute, potem pa sem se nalezel vselega razpoloženja in kmalu smo glasno spremljali kaseto z največjimi Marleyevimi hiti.

Ovinkasta cesta, ki se je neprestano vzpenjala in spuščala preko gričevnate pokrajine, posejane z raztresenimi vasmi, šoferju kljub marihuani ni povzročala pretiranih težav. Najbrž zaradi navajenosti na marihuano, saj je menda učinek opojne rastline ob rednem uživanju neprimerno manjši kot pri naključnih kadilcih. Gričevnata pokrajina v okrožju St. Ann velja za eno najlepših na Jamajki, v kar sem se prepričal po nekajurni vožnji. Končno sem sredi redko poraslih gričev uzrl gruho hiš, vrh katere se je skrivnostno bleščalo nekaj svetlega.

"Nine Miles," je z vidnim olajšanjem dahnil šofer in nam namenil škrbasti nasmešek, ki tudi med mladimi Jamajčani ni tako redek.

"Yeah man! Dobro vas je videti," so bili nad začuda redkimi obiskovalci navdušeni rastafarijanci, ki so meditirali pred nekakšno mešanico trgovine in pivnice. Za tak kraj se najbrž res spodobi tudi prodajalna z rastafarijanskimi spominki, knjigami in Marleyevimi ploščami.

Dobrih sto metrov više se je sredi ograjenega in negovanega prostora bleščala bela grobnica. 21. maja leta 1981 se je tu od Marleya še poslednjič poslovila skoraj sto kilometrov dolga množica oboževalcev. Na zadnji poti so ga spremljali tako bogataši kot bosonogi reveži. Prišli so vladni predstavniki, ki so mu po smrti podelili tretje najvišje državno odlikovanje. Tu so bili tudi vplivneži, ki si za časa njegovega življenja niso mogli ali niso hoteli utrgati časa zanj. Zbrani so bili pač vsi, tudi tisti, ki so želeli biti le opaženi. Velike družbene razlike so bile vsaj za nekaj dni videti pozabljene. Glasbe, ki najbrž ne bo nikoli pozabljena, smo bili deležni tudi mi. Zvoki sproščajočega reggaeja so dajali žalostnemu kraju poseben čar, ki kar ni dovoljeval otonosti.

Vasica sredi vedno zelenih hribov, kjer je Marley preživel najlepša leta svojega otroštva, je danes prav prijetna. Začuda ni spremenjena v turistično atrakcijo. Pod hribom, na katerem stoji Marleyeva grobnica, je le majhna prodajalna s spominki, literaturo, ploščami in pijačo. Marley počiva v nekakšnem be-

Igor Fabjan Življenje v ritmu reggaeja

lem sarkofagu, obrnjen proti vzhodu, da ga skozi steklo, na katerem je Davidova zvezda, vsak dan obsijejo prvi jutranji žarki. Nad grobnico se dviguje še manjši hrib, na katerem je pogosto meditiral, danes pa na njem s kitaro v rokah včasih obuja spomine sin Ziggy. Ob grobnici stoji stara, renovirana hiša, v kateri je Bob preživel del mladosti. Zraven rasteta mangovec in avokado, njegova najbolj priljubljena sadeža, ter nenavadno drevo, ki ga je iz Afrike prinesla žena Rita. Seveda ne manjka tudi "zel modrosti", kot rastafarijci radi imenujejo marihuano.

6. februarja, na Marleyev rojstni dan, grob obišče etiopski župnik ortodoksne cerkve, v spomin na glasbeno legendo pa priredijo tudi glasbeni koncert.

Vas Nine Miles (Devet milj) je dobila ime po razdalji do pomembnejšega kraja ob obali, St. Ann's Bay. Prav tako zanimiva so tudi imena drugih krajev, rek in gora na Jamajki. Tako lahko pohitiš v kraj, ki se imenuje Quick step (Hitri korak), ali privijugaš v Nine Turns (Devet ovinkov). Nekaj nadvse enkratnega pričakuješ v kraju New Heaven (Nova Nebesa). Po srečo se lahko povpneš na Lucky Hill (Srečni Hrib), če pa imaš dovolj časa, je najbolje, da ga preživiš v kraju Wait-a-Bit (Počakaj Malo), seveda če ti ni treba mimo kraja Half Way Tree (Drevo na pol poti)...

Rastafarijci

Jamajka danes resnično živi v ritmu reggaeja, glasbe, ki jo je ponesel v svet Bob Marley. Slišati jo je moč prav povsod. Domačin, ki poplesuje po ulici v ritmu reggaeja, je čisto običajna stvar. Pravijo, da je to tudi ritem srca. Agresivna glasba, kot je hard rock ali punk, se tu nikakor ne bi mogla prijati. Preprosto ni naravna in v vročem podnebnju zahteva vse preveč energije. Za reggae pa je dovolj le rahlo pozibavanje v bokih, ob katerem nekatera črna dekleta kot v transu izzivalno krožijo z bokin in še bolj poudarjajo pod ozkimi oblačili izstopajoče ženske čare.

Reggae dolguje svojo moč in udarnost verskemu kultu rastafari. Gibanje je nastalo na Jamajki v tridesetih letih. Za začetnika gibanja velja Marcus Garvey (1887-1940), ki je v svojih govorih napovedoval kronanje črnega kralja, ki bo osvobodil zatirano temnopoltu ljudstvo. Ko so leta 1930 za cesarja

Etiopije kronali Haila Selassia, katerega sorodstvene vezi naj bi segale vse do svetopisemskega kralja Davida in Salomona, so se zapostavljeni revni črnici na Jamajki takoj oprijeli Garveyeve prerokbe. Razširila se je misel, da je Haile pravzaprav bog v človeški podobi, ki je prišel na zemljo, da bi izbrane črne otroke Izraela iz babilonske sužnosti pod belci pripeljal domov.

Potrditev svojih domnev so našli v vnetem prebiranju Biblije, kar je tudi danes eno pomembnejših opravil rastafarijcev. Selassie se je pred kronanjem imenoval Tafari Makonnen, etiopska beseda ras pa pomeni vladati in tako je gibanje dobilo svoje ime.

Tako se je začel kult Rasa Tafarija, ki se je naglo širil. Med zgodnejšimi voditelji so nekateri podpihivali rasno nestrpnost in črnski šovinizem, kar jih je pripeljalo le do še večjih sporov z okoljem. V začetku so verniki zatrjevali, da je črna rasa po naravi večvredna, da se je treba kmalu vrniti v afriško domovino in da se je treba odcepiti od jamajske družbe. Člani kulta so skušali živeti neodvisno, brez prosjačenja in dela za borno mezdo. V nekakšnih komunah so v miru živeli od ribarjenja, kmetovanja in različnih obrti. Toda gibanju so se začeli priključevati tudi bolj nestrpni in asociativni ljudje in kult je zaradi njih postal razpjit po nasilnosti.

Rastafarijci so sprva živeli v odmaknjenih gorskih komunah. Za vodilo jim je bila Stara zaveza, razsvetlitev pa so skušali doseči tudi s kajenjem "ganje", kot pravijo domačini marihuani. Oblasti so jih dolgo časa preganjale, saj so veljali za nevarne delomrzneže in drogiranca. Toda gibanje se je nezadržno širilo med revnimi, saj je v sebi nosilo protest proti nepravičnim družbenim razmeram in iskanje črne identitete v vračanju k afriškim koreninam. Ko so se razmere že prav nevarno zaostriale, se je vlada le odločila za zmernjšo politiko in skušala ugotoviti, kaj ti ljudje sploh želijo. Leta 1961 so omogočili poslanstvo skupini častilcev kulta, ki so v Afriki skušali najti možne države za vrnitev na črni kontinent. Toda ko so se njihove dolgoletne sanje približale resničnosti, so spoznavali, da se v Afriki vendarle ne cedita med in mleko in mnogi so začeli premišljati, da bi bila boljša rešitev afrikanizacija Jamajke.

Medtem je etiopski cesar leta 1975 umrl, kar so rastafarijci sprejeli kot propagando pokvarjenih belcev, ki nočejo spoznati, da je Ras Tafari živeči bog. Tako še vedno čakajo na svoj veliki dan odrešitve, ko jih bo Bog popeljal v obljubljeno deželo Zion.

Rastafarijci danes

Za rastafarijce so značilni lasje, spleteni v vitice, imenovane "dreadlocks" (strah vzbujajoči kodri), kakršne so nekoč nosili etiopski vojščaki. Rastafarijci se radi postavljajo, da je njihovo gibanje pozitiven način življenja, neodvisen od lažne socialne svobode in družbenih norm. Še vedno se radi vračajo k naravi in čimbolj naravnemu življenju. Mnogi privrženci kulta se izogibajo hrani živalskega izvora in se pretežno prehranjujejo kot vegetarijanci. Radi uporabljajo razne zdravilne rastline, h katerim uvrščajo tudi marihuano.

Imajo tudi svoj način govorjenja, v katerem poudarjajo sebe kot osebo, s katero je vedno prisoten Bog. Jaz (angleško - I) pogosto nadomesti vse zaimke, kar je razpoznavno tudi iz številnih Marleyevih pesmi. "I" je tako pomemben, da v mnogih besedah nadomešča začetne črke. Tako postane Etiopija - Itiopija, vital (naraven) - Ital, ever (vedno) - Iver.

Barve rastafarijcev so rdeča, zlata in zelena, ki so tudi barve etiopske zastave. Rdeča za kri, ki združuje, zlata za blagostanje vseh ljudi in zelena za rodovitnost zemlje. Obleženi so radi čim bolj udobno, v široke hlače in majice. Za dekleta je zapovedano bolj zdržano oblačenje. So tudi proti kontroli rojstev, kar je po Bibliji nenaravno in proti volji Boga. Pari živijo svobodno, dokler plamen ljubezni pač traja. Pri tem otroci niso nikakršna ovira. Za poroko se odločajo redko, saj jim tako kot mnogim Jamajčanom ne pomeni veliko. Najbrž to izhaja iz suženjske preteklosti, ko se krščanskim duhovnikom ni zdelo vredno poročati manjvrednih črncev. Tako se je uveljavil nekakšen naravni zakon, na katerega se danes mnogi, predvsem na deželi, radi prisegajo.

Številni otroci so za revne Jamajčane pravi blagoslov in varstvo pred bedno starostjo. Sprva je sicer težko, toda ko odrasčajo, so staršem v vedno večjo pomoč. Ob visoki stopnji brezposelnosti se mnogi ne morejo nadejati varne pokojnine. Številni otroci se običajno raztepejo po celem otoku, nekaterim uspe priti tudi v tujino. Vsaj nekaterim kaj uspe in tako lahko staršem pošiljajo denar, na koncu pa jim omogočijo dostojen pogreb. Zato ni prav nič čudno, da so starši ponosni na kopicu otrok, ki dolgočasno predstavljajo njihovo penzijo.

Smeli načrti krških kolesarjev

Letos največji uspeh naslov cestnega državnega prvaka in bron v kronometru - Reorganizacija kluba - Iščejo direktorja - Pismo o namerah obeta lepšo prihodnost krškega kolesarstva

VELIKI PODLOG - Na letnem občnem zboru in na novinarski konferenci, ki so ju v soboto v gasilskem domu v Velikem Podlogu pripravili člani kolesarskega društva Savaprojekt iz Krškega, je bilo čutiti zadovoljstvo nad letošnjimi izidi pa tudi nad obeti za naslednjo sezono, saj je bil v pismu o namerah sklenjen dogovor med krško občino, klubom in pokrovitelji, ki bodo vlagali v razvoj kolesarstva. Nekako v skladu s smernicami razvoja je postal novi predsednik kluba župan Danilo Siter.

Krški kolesarji so letos nastopili na 116 dirkah v Sloveniji, na Hrvaškem, v Italiji in Avstriji, na 12 dirkah so stali na vrhu zmagovalnih stopničk, kar tridesetkrat pa so bili uvrščeni med prve tri. Največja uspeha v sezoni sta bila naslov državnega prvaka v cestni vožnji, ki ga je

med mlajšimi mladinci v Lenartu osvojil Dejan Žnideršič, in 3. mesto Gregorja Zagorca na državnem prvenstvu v posamičnem kronometru v Novem mestu.

Čeprav v društvu zadovoljno ugotavljajo, da je kolesarstvo v Krškem dobilo domovinsko pravico, pa v isti sapi dodajajo, da je klubsko premoženje precej skromno, saj imajo le 18 klubskih koles in le eno spremljevalno vozilo, tako da si morajo za prevoze na dirke automobile in kombije sposojati od športne zveze in pokroviteljev. Prav pismo o namerah, ki so ga od pokroviteljev poleg občine podpisala podjetja Savaprojekt, Zavarovalnica Triglav, Transport, Nova, Gama in Kostak, je porok, da se bo tudi tu obrnilo na boljše. Prav reorganizacija kluba, ki so jo začeli spomladi, ko so se začeli tudi dogovarjati s pokrovitelji, naj bi omogočila več denarja za dejavnost kluba, v katerem so že zaposlili tre-

nerja in tehničnega vodjo, medtem ko primerne človeka za direktorja kluba še iščejo. V novi upravni odbor so vključeni tudi predstavniki vseh večjih pokroviteljev in občine.

Smele načrte tekmovalne ekipe je na občnem zboru predstavil trener Stojan Kajba. Želijo si, da bi v moštvo za olimpijske igre mladih na Portugalskem nastopil vsaj en Krčan, prav tako na svetovnem mladinskem prvenstvu v Južni Afriki. Najbolj množično bodo delali s podmladkom, dobre izide iz mlajših kategorij pa bi radi preselili tudi med starejše.

V klubu bi potrebovali trenerja za starejše kategorije, saj nameravajo resneje delati tudi z ekipo kolesarjev do 23. leta, medtem ko se misli Kajba v naslednjih letih še naprej posvečati predvsem vzgoji mladih kolesarjev. Od izkušenega strokovnjaka, ki bi prišel v klub, bi se lahko vsi veliko naučili, meni Stojan Kajba, ki načrtuje, da bodo v naslednji sezoni mlajši mladinci Savaprojekta prevozili 16 tisoč, starejši mladinci pa 20 tisoč kilometrov.

NA BAHAME - Nekoliko daljši odmor po koncu letošnje sezone je olimpijec Igor Primc izkoristil za pogovore s pokrovitelji, na novo sezono pa se je začel pripravljati 14. oktobra, na vso moč pa 1. novembra. Vadi dvakrat na dan oziroma 11-krat na teden - dopolne meče različna orodja, večerni trening pa ponavadi nameni dviganju uteži (na sliki) ali pa vadbi hitrosti, raznim poskokom in krožni vadbi. V ponedeljek je za en mesec odpotoval skupaj s skupino trenerja Srdjana Djordjevića na Bahame, kjer bo skupaj z Britto Bilač, Ksenijo Predikako, Jernejo Perc, Jolando Steblovnik, Gregorjem Cankarjem in Boštjanom Horvatom poskušal kar najbolje izkoristiti ugodno klimo s temperaturami okoli 25 stopinj Celzija. Ker z njim ne bo trenerja Karla Gačnika, se bo Igor na Bahamih posvetil temeljnim pripravam z veliko količino in intenzivnostjo vadbe, trening tehnike pa bo prišel na vrsto doma. (Foto: I. V.)

Prof. Bojan Brulec

Bojan Brulec je spet v reprezentanci

Tokrat kot trener

ŽUŽEMBERK - Prof. Bojan Brulec, trener in odbojkar Žužemberka, nekdanji član različnih selekcij slovenske reprezentance in dalj čas tudi jugoslovanski reprezentant, je spet član reprezentance, a tokrat ne kot igralec, ampak kot trener. Na sestanku strokovnega sveta Odbojgarske zveze Slovenije sredi prejšnjega tedna v Ljubljani so ga namreč predlagali za pomočnika glavnega trenerja slovenske reprezentance dr. Vladimira Jankoviča, sicer profesorja na zagrebški fakulteti za šport ter dolgoletnega trenerja novomeških odbojkarjev.

Vsekakor je to veliko priznanje za njegovo 20-letno delo v odbojki, pa tudi obveza za naprej. Poleg tega je v okviru dela slovenskih odbojgarskih reprezentanc Bojan Brulec vključen tudi v druge selekcije, saj je trener kadetske ekipe in pomočnik trenerja reprezentance starejših dečkov. Z ekipo kadetov se želi uvrstiti na evropsko kadetsko prvenstvo. Poleg prof. Brulca je v delo odbojgarskih reprezentanc vključenih še več mladih strokovnjakov, kar daje upanje na boljše čase slovenske odbojke.

D. PUCELJ

Stojan Kajba, trener kolesarjev krškega Savaprojekta

Mlada skakalca

Brata Kristjan in Jure imata status športnika

VELIKE LAŠČE - "Najprej sem skakal z alpskimi smučmi. Nekdo me je na tekmovalju opazil in me vprašal, če bi začel trenirati skoke s pravimi smučmi," je povedal 14-letni Kristjan Deterding iz Velikih Lašč, ki skače s smučmi že 5 let in je kmalu pritegnil k vadbi skokov še dve leti mlajšega brata Jureta. Skoke vadita na skakalnicah v Mostcu v Ljubljani, Kristjan na 68-metrski, Jure pa na 40-metrski.

Udeležujeta se tekmovalju doma in tudi v tujini. Najdalj sta oba skočila na tekmovalju v Frenštadu na Češkem, in sicer Kristjan, ki je tekmoval v skupini dečkov do 15 let, je potegnil kar 80 m daleč; Jure, ki je skakal v skupini dečkov do 13 let, pa je skočil 40 m daleč. V šoli sta oba pravdobro učenca. Najraje imata telovadbo. Zato je razumljiva njuna želja, da bi se izšolala za športna učitelja in postala športna trenerja.

J. P.

BRATA - Na fotografiji sta brata Jure (levi) in Kristjan Deterding.

TOPLIČANI TRETJI

DOLENJSKE TOPLICE - Košarkarji Dolenjskih Toplic so v 7. kolu D-lige v gosteh s 72:66 premagali Vipavo, čeprav so domači ob polčasu vodili z 38:34, in so na lestvici tretji. Največ točk sta dosegla Uroš Lubej (20) in Marko Arnuš, ki je tokrat prvič nastopil s posebnimi očali (16).

VODI VIROMO

NOVO MESTO - Po 9 kolih oziroma po končanem jesenskem delu tekmovalja v 1. novomeški občinski rekreacijski travni ligi v malem nogometu vodi Viromo iz Šmarjških Toplic s 24 točkami, druga je Regrea vas s 23 in tretji Bršljin s 22 točkami. V 9. kolu je Viromo s 3:1 premagal Koalo iz Straže, Regrea vas je z Bršljinom igrala 1:1. Dimnikarstvo Mihelčič je s 6:2 premagalo Krko Motoroil, Soboslikarstvo Rus je s 4:3 premagalo Okrepčevalnico Mojeo, Bajer pa je igral z Drsko Jokerjem 1:1. V 2. A ligi je jesenski prvak Vinica Plastform; v 2. B ligi, kjer jesensko tekmovalje še ni končano, pa vodi Daba.

USPEŠNI ZAMAH KAJAK KANU KLUBA - Kajak kanu klub iz Žužemberka je letos z mladimi dosegel viden uspeh. Pionirji so bili dvakrat na regijskih športnih prireditvah in dosegli 2. mesto v raftu ter 1. in 3. mesto v kajaku. (Foto: E. Glavič)

SCORPION V ZAGREBU

NOVO MESTO - Tekmovalci novoustanovljenega novomeškega kick boxing kluba Scorpion so 20. novembra v Zagrebu nastopili na srečanju s tamkajšnjim budokai klubom, ki ga vodi znani trener in nekdanji selektor reprezentance bivše Jugoslavije dr. Emin Topić. Aleš Vidmar v kategoriji do 63 kg, Sebastijan Lazar v kategoriji do 67 kg, Gašper Cajner do 75 kg in Sašo Hajnšek, ki nastopa v kategoriji do 84 kg, so se izkazali, njihov nastop na srečanju z Zagrebčani pa spada v sklop priprav na veliko svetovno tekmovalje na Madžarskem v Debrečenu za karateiste od 10. do 20. leta v kick boxingu, ki združuje discipline od light do full contacta. Omenjeni tekmovalci so se uvrstili tudi v mednarodno budokai ligo. Trener Iztok Vorkapič je ob tem poudaril, da uspešnost kluba sloni na mladih in zagnanih tekmovalcih, ki bodo lahko še precej napredovali.

Petra in Urška z dragocenim pokalom

Prvakinji Petra in Urška iz Drage

S konji čez drn in strn

DRAGA - Pri Okornovih iz Drage v občini Loški Potok ima konjereja že bogato tradicijo pa tudi tekmovalnih uspehov jim ne manjka, saj imajo v svoji zbirki 63 pokalov, osvojenih na raznih tekmovaljih, tudi najvišjih državnih. V preteklosti so bili znani po vzreji goveda in konj, danes pa govedorejo že skoraj povsem opuščajajo, družina pa dobesedno živi s čredo 16 konj.

Oče Franc in mama Nada sta včasih tekmovala, že pred nekaj leti pa sta ju v sedlu zamenjali hčerki, ki sta s konji takorekoč shodili. Trenira ju oče, klub mladosti - Urška je osmošolka, Petra pa obiskuje 1. letnik gimnazije - njuni športni uspehi niso zanemarljivi. Že leta 1992 je Petra zmagala na prvem tekmovalju v endurance (vzdržljivostno tekmovalje čez drn in strn) v Sloveniji zmagala, letos pa je s svojo 5-letno kobilico Princoso zmagala na slovenskem pokalu v galopu. Letošnji največji uspeh družine Okoren je dosegla Urška, ki je zmagala na državnem prvenstvu v endurance v Slapah pri Kozini.

A. KOŠMERL

Z Rusom kar olimpijsko medaljo

Jože Majes ima s Cyclotourom velike načrte - Prihodnje leto svetovni pokal in leta 2000 absolutno svetovno prvenstvo v Češki vasi in medalja na olimpijskih igrah

NOVO MESTO - Sodelavci novomeškega kolesarskega društva Cyclotour z Jožetom in Andrejem Majsom na čelu nameravajo letos zgrajeni velodrom v Češki vasi in stike, ki so jih s pomembnimi ljudmi iz svetovnega kolesarstva navezali med mladinskimi svetovnimi prvenstvi, dobera izkoristiti, tako za organizacijo velikih tekmovalj kot tudi za vzgojo vrhunskih kolesarjev za dirkališčne discipline. V Novo mesto so namreč povabili ruskega trenerja Jurija Kaširina, moža, ki je na letos kot trener kanadskih kolesarjev v Atlanti osvojil 5 olimpijski medalji.

V Cyclotouru so se, kljub temu da imajo še težave v zvezi z gradnjo velodroma, odločili, da bodo v prihodnje delali tako rekoč na treh frontah - nadaljevali z organizacijo velikih tekmovalj, obstoječi velodrom nameravajo pokriti in tako dobiti večnamensko športno dvorano, športni park v Češki vasi razširiti tudi s pokritim bazenom in drugim športnimi objekti ter postati nosilci vrhunškega dirkališnega kolesarstva s ciljem - medalja na naslednjih olimpijskih igrah.

Kolesarsko društvo Cyclotour je bilo kot hčerka kolesarskega društva Krka ustanovljeno z namenom organizacije dirke Po Sloveniji in mladinskih svetovnih prvenstev, a je v tem času skoraj povsem prekinilo odnose s klubsko materjo in se postavilo na svoje noge. Tudi po svetovnih prvenstvih bo jedro dejavnosti Cyclotoura organizacija dirke Po Sloveniji, na dirkališču pa nameravajo poleg vrste drugih prireditelj, vseh državnih prvenstev in neke vrste dirkališčne lige pripraviti tudi tekmo svetovnega pokala, kandidirati pa nameravajo tudi za organizacijo absolutnega svetovnega prvenstva na dirkališču leta 2000.

Vzgoja kolesarjev je v Cyclotouru novo delovno področje, ki se ga je Jože Majes s svojo ekipo lotil vsaj tako širokopotezno kot prvih dveh. V Novo mesto naj bi po novem letu

Po radiu za posavskega športnika leta

Med fanti deset kandidatov

SEVNICA - Radio Sevnica že drugo leto zapored pripravlja akcijo športnik leta. Za laskavi naziv najboljšega v Posavju kandidira enajst društev: rokometiški Radeč, Sevnice, Krškega in Dobove, krški košarkarji, atleti Sevnice in brežiškega Fita, karateisti Sevnice, malonogometni klub Juventus Mizarstvo Krošelj, balinški klub Krmelj in kolesarsko društvo Savaprojekt.

Med dekleti sta dve kandidatki, atletinji Petra Radišek in Vladka Lopatič, med fanti pa atleti Jure Rovar, Robi Teršek, Žiga Čemerik, Borut Veber, strelca Samo Jakšič in Robert Ferencak, karateista Sašo Vaš in Jože Pirč ter rokometiški Boris Denič. Svoj glas lahko prispevate z dopisnico, poslano na naslov: Radio Sevnica, Naselje heroja Maroka 14, ali po telefonu 0608-41-315 ali 41-004 ob ponedeljkah in sobotah med radijsko športno oddajo Time out ob 16.10.

Jože Majes se ne da ustaviti

Slovenija z Novomeščani druga v Evropi v goju

Nastopila tudi Matoh in Čefarin

NOVO MESTO - Slovenski tekmovalci v goju, izredno zahtevni vzhodnjaški miselni igri, po svojih uspehih niti slučajno niso tako skromni kot po pojavljanju v medijih. Zadnji veliki uspeh so dosegli minul teden v Zlinu na Češkem, kjer sta tamkajšnja go in šahovska zveza pripravili evropsko ekipno prvenstvo, na katerem sta od boljših evropskih ekip manjkali le Nemčija in Francija. Zmagala je Rusija, Slovenija pa je izjemno presenetila in osvojila drugo mesto; tretji so bili domačini, četrti Nizozemci in peti Jugoslovani.

V štiričlanski slovenski reprezentanci sta nastopila tudi Novomeščana Leon Matoh (peti dan) in Tamar Čefarin (četrti dan), poleg njiju pa še Kranjčan Milan Zakotnik (peti dan) in ljubljane Peter Gaspari (četrti dan). Po besedah Tamarje Čefarini si naši tekmovalci pred prvenstvom niti pomisliti niso upali na tak uspeh, glede na organiziranost goja pri nas in v ostalih evropskih državah pa ni upati, da bi uspeh lahko še kdaj ponovili. Pohvalil je tudi organizatorje, ki so s pomočjo številnih pokroviteljev tekmovalcem zagotovili odlične bivalne in igralne pogoje, o turnirju pa so izčrpnoročali tamkajšnja televizija in številni časopisi.

SODRAŽICA PRIPRAVLJENA

SODRAŽICA - Verjetno spada Smučarski klub Sodražica najbolj uspešne v tem predelu Slovenije. Že preteklo zimo, ko je nabavilo prvi snežni top, je bilo zelo uspešno. Letos so si pri proizvajalcu sposodili še enega. Pred dnevi smo se pogovarjali s predsednikom kluba Tone Mateličem, ki nam je dejal, da je smučišče Izviri že pripravljeno za zasneževanje, prav tako so pripravljene vlečnice, v kratkem pa bodo zasvetili reflektorji, ki bodo omogočali tudi nočno smuko. "Če bodo temperature ugodne, potem bomo že po 20. decembru pripravili tekme v slalomu in veleslalomu, če pa bo tudi kaj naravnega snega, bomo pripravili tudi teke in skoke na 40-metrski skakalnici," pravi neutrudni predsednik kluba, Tone Matelič.

ONI KAR ZMAGUJEJO

SEVNICA - Kadeti sevnškega rokometnega kluba Lisa nadaljujejo z zmagami. Potem ko so prejšnji teden s 32:17 v gosteh premagali Dobovčane, so bili tokrat v Hrasniku s 27:4 boljši od tamkajšnjega Kaj Dola. S 7 zadetki je bil najučinkovitejši Rupret. Se tri kola pa ločijo od konca lige in prvega mesta, do katerega bi radi prišli s samimi zmagami.

VSEENO DOVOLJ

SEMIČ - Strelci Semiške Iskre so v 4. kolu v drugi strelski ligi dosegli tretjo zmago. V Ljubljani se sicer z izidom 1683 krogov niso posebno izkazali, a je bilo to dovolj, da so premagali ekipo "Ljubo Srečar", ki je dosegla 8 krogov manj. V semiški ekipi je dosegel najboljši izid Jože Ivanetič s 572 krogi. Na lestvici je Iskra peta, z enakim številom točk kot tretjevrščeni Kamnik in četrti Biring Trzin.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
TENIŠKI CENTER OTOČEC

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Boleč odhod predsednika

Dol. list št. 47, 21. novembra

Oglašamo se na laži in žaljivke, ki jih je v prejšnji številki Dolenjskega lista glede zaključnega srečanja sveta KS Stopiče zapisal Janez Barborič, član zgoraj omenjenega sveta. Namen srečanja je bil proslaviti zaključek 6-letnega mandatnega obdobja, kar so si člani sveta s svojim delom verjetno zaslužili. Vabljeni so bili vsi člani sveta, člani poravnalnega sveta ter drugi, ki so kakorkoli delovali v KS in prispevali v njeno dobrobit. Na žalost je prišlo do neljubega dogodka. Janez Barborič je fizično napadel predsednika poravnalnega sveta (zbil ga je na tla, ga porinil v trtno brajdo ter ga pričel stiskati za vrat). Ostali prisotni smo posredovali in ter ju razdružili. Nobeden od prisotnih Barboriča ni napadel. Ko smo ga odtegnili od predsednika poravnalnega sveta, je zagrozil, da gre po Ludvika Hočevarja, ki bo prinesel pištolo in nas vse postrelil kot mačke. Kdo pa je Ludvik Hočevar in kaj ima proti članom sveta KS Stopiče, da bi kar prišel in nas vse postrelil?! Je pa res, da je pri srečanjih članov vedno prihajalo do konfliktov s strani Barboriča. Sklepamo, da verjetno zaradi zaščite, saj se je vedno postavjal po robu našim predlogom in delu, ker je bil prepričan, da ga neko štiti.

Na zadnji seji sveta 3. novembra je bil sprejet sklep, da predsednik razpolaga s sredstvi do 300 tisoč tolarjev za organizacijo zaključnega mandata. Od tega je bilo res porabljeno: po 6 tisoč tolarjev za darila na osebo (tisoč za vsako leto), pogostitev vseh, ki so kakorkoli pripomogli k razvoju KS in članov KS, kar je stalo 36 tisoč tolarjev. Na pripombo o nepravilnostih na volitvah pa tole: Barborič je bil član volilne komisije, zato je čudno, da je zapisnik volilne komisije podpisal brez pripombe.

Glede na očitke o nepravilnostih v KS Stopiče, je bila imenovana nadzorna komisija, ki je pregledala finančno poslovanje in ni ugotovila napak. Stroški pa so znašali 71 tisoč pet tolarjev. Kot dokaz, da je dosedanji svet KS delal v dobrobit krajanov, lahko naštejemo nekaj pomembnejših opravljenih del: asfaltiranje cest (Gornja Težka Voda - Stopiče, Brezovica - Mali Orehek, Dolnja Težka Voda - Stopiče, Stopiče - Verdun, Hrib - Veliki Orehek, ulica v Črmošnjicah, Šentjoštu, dve ulici v Stopičah in vsa vas Veliki Orehek), vodovodna napeljava (Brezovica, Pangrč Grm (delno), Plemberk in projekti za Hrušico, ki je zadnja vas brez vodovoda v KS), mrliške vežice (obnovljena v Stopičah in dokončno sfinancirana nova v Stopičah, mrliška vežica v Šentjoštu in Malem Orehu, v Hrušici pa se za to pripravljala dokumentacija), kanalizacija (primarni vod iz Stopič do Novega mesta, izdelava projektov za sekundarne vode po vaseh GTV, DTV, Plemberk, Črmošnjice in Stopiče - v Plemberku že poteka gradnja), javna razsvetljava (Gornja Težka Voda, ulica nad in pod šolo v Stopičah (v delu je tudi plinčnik), v izdelavi pa so projekti za Dolnjo Težko Vodo. Po vsaj KS je bilo zgrajeno tudi telefonsko omrežje.

Dejstvo je, da samoprispevek ni glavni vir financiranja KS, saj predstavlja le del finančni sred-

stev KS. Da smo speljali vse našteje investicije, smo morali biti delavni, posebna zasluga pa gre predsedniku. Zahtevamo, da se nam Janez Barborič opraviči v sredstvih javnega obveščanja za izrečene laži in žaljivke, ki jih je 21. novembra navedel v Dolenjskem listu. Vsem krajanom sporočamo, da odhod predsednika ni bil boleč, saj ni ponovno kandidiral za člana sveta KS, s tem pa tudi ne za predsednika. Menimo, da je bilo veliko narejenega, sedaj pa prepuščamo mesto drugim. Sprašujemo pa se, zakaj se nekateri trudijo vnesti v laži razdor med krajan KS Stopiče, saj vemo, da je v slogi moč.

Pa še to: po odhodu Janeza Barboriča se je zabava veselo nadaljevala do jutranjih ur in družba se je prijateljsko razšla.

SLAVKO STANIŠA
in ostali člani sveta KS Stopiče

Trebanjske iveri

Dol. list št. 47, 21. novembra

Ker je zapis v rubriki Trebanjske iveri zelo dvoumen in v bistvu zavajajoč, se čutim dolžnega, da kot član sveta pojasnim zadevo v zvezi z dopolnilnimi volitvami v svet šole.

Svet Glasbene šole je 7.10.1996 sprejel sklep o dopolnilnih volitvah vanj, ker je ostal brez dveh članov iz vrst delavcev (enemu je prenehalo delovno razmerje zaradi upokojitve, drugi je izstopil). Svet se je odločil za dopolnilne volitve po novi zakonodaji, čeprav obstaja tudi druga možnost - dopolnitev po stari zakonodaji (nova velja od 15.3.1996), to pa zato, da bi omogočil ustrezen vpliv delavcev šole v svetu.

Po novi zakonodaji je v svetu šole pet predstavnikov delavcev ob treh predstavnikih ustanovitelja in treh predstavnikih staršev, po stari zakonodaji je to razmerje 2:3:2. Ker je število članov iz vrst staršev po novi zakonodaji večje za enega člana glede na staro, je bil z volitvami vključen še en član staršev. Število članov ustanovitelja po novi zakonodaji ni spremenjeno, zato dopolnitev iz teh vrst ni bila potrebna. Toda zapletlo se je pri volitvah članov iz vrst delavcev šole. Na pobudo (in pritisk?) enega člana volilne komisije je le-ta zavrla izvedbo volitev, češ da dopolnilne volitve ne potekajo v skladu z zakonodajo, ker da bi se morale izvesti po stari zakonodaji. Da bi zadevo pred kolektivom razčistili, sva z ravnateljico sklicala sestanek delavcev šole in članov sveta šole, nanj pa povabila tudi pravnega svetovaleca, ki je pojasnil, da so možne dopolnilne volitve v našem primeru (do izteka mandata) po stari ali novi šolski zakonodaji. Učiteljski kolektiv se je po daljši razpravi s tajnim glasovanjem odločil za dopolnilne volitve po novi zakonodaji, in to z rezultatom 10:2, ter s tem podprl že sprejeto odločitev sveta.

Ni nepomemben podatek, da je delavec, ki ovira izvedbo volitev, neizbrani kandidat za ravnatelja, katerega pritožbo na postopek izbire je prvostopenjsko sodišče že zavrnilo. Da je stvar res zanimiva, potrjuje podatek, da se je omenjeni delavec v pritožbi skliceval med drugim tudi na to, da bi morala biti izbira ravnatelja opravljena po določilih novega zakona, čeprav takrat ta še ni bil sprejet, sedaj, v času uveljavitve novega zakona, pa vztraja na dopolnilnih volitvah v svet šole po stari zakonodaji.

Odkrito se je treba vprašati, zakaj nagaja delavcem in vodstvu šole, zakaj vabi na seje novinarje (na zadnji sta se pojavila brez kakršnegakoli predhodnega obvestila sklicatelj kar dva), ki, namesto da bi poročali objektivno o dogajanju na seji oziroma problematiki, operirajo z megljenjem o "kafoniji", ne zavedajoč se, da je tudi njihovo pisanje lahko kafonija.

Morda je bilo potrebno pisati tako, ker se je bilo treba ogniti neugodnim dejstvom (izrečenih jih je bilo kar precej) o tistem, ki je novinarje na sejo vabil. Sprašujem se tudi, na koliko prireditvah Glasbene šole Trebnje, ki jih je bilo v preteklosti izjemno veliko (naj si npr. ogledata poročilo ravnateljice o delu šole v lanskem letu), sta novinarja o njih poročala. Sprašujem se pa tudi, kdaj sta informacije o "problematiki GS" iskala npr. pri predsedniku sveta oziroma njegovem namestniku, predsedniku sveta staršev ali pri ravnateljici.

Zelo nekorektno pa je v zapisu v Iveri označevanje pravnega svetovaleca z oznako "ki sicer ni odvetnik, je pa podjetnik".

Nenatančna navedba, za kakšnega "podjetnika" gre, je (namerno?) zavajajoča, zato moram pojasniti, da gre za podjetnika (pravnik), ki se ukvarja s pravnim svetovanjem v šolstvu in ki je izvajalec številnih seminarjev in predavanj s področja šolske zakonodaje.

JOŽE TOMAŽIN

Belt onesnažuje

Dol. list št. 47, 21. novembra

IMP Livar ni opravil v času namerna meritve obremenjevanja okolja z livarno, katere trenutno dela s 40-odstotno zmogljivostjo. Prav tako se ni spuščal v analize in študije, kajti od teh obremenitev okolja ne bo nič manjša, naj so prejšnji skrbniki BELT-a to še tako skrbno in vestno počeli. To problematiko zelo dobro poznamo in se jo tudi zelo resno lotevamo.

Kaj smo in bomo konkretno storili, da bo moteč vpliv livarne na okolje čim manjši? Takoj smo opustili tako imenovano furansko tehnologijo, ki se uporablja pri izdelavi ulitkov. Materiali za to tehnologijo vsebujejo fenole. To tehnologijo bomo nadomestili s tehnologijo, ki ne vsebuje teh snovi. Najbolj problematične za okolje pa so kupolne peči, saj spuščajo v zrak precejšnje količine prahu, kateri pa ni strupen (meritve so na razpolago).

IMP Livar ima že v izdelavi elaborat za namestitev filternih naprav, s katerimi bo zmanjšal obremenitev okolja za najmanj 95 odstotkov in tako zadostil vsem predpisom s področja ekologije. Zagotavljamo, da bomo te naprave zagnali do konca prihodnjega leta, saj je vrednost te investicije preko 100 milijonov tolarjev. Bojazni in skrbi gospe Khalil glede izkoriščanja pridnih Belokranjcev pa ne bi komentiral. Je prozorno in nekam preveč spominja na nam dobro poznane čase iz naše novejši zgodovine.

IMP Livar je delniška družba, katere večinski lastniki so vsi delavci te družbe, nekaj med njimi pa je tudi pridnih Belokranjcev.

Mag. IZIDOR DERGANČ
glavni direktor IMP Livar, d.d.

sprožila postopkov za uvrstitev Osnovne šole Podgrad v finančni plan. Ravnatelj šole je službi za investicije Ministrstva za šolstvo in šport posredoval programske zasnovne omenjene šole, na osnovi katerih bo opravljena strokovna ocena. Investicija pa bo lahko uvrščena v letni finančni plan Ministrstva za šolstvo in šport šele po uskladitvi programskega dela z Občino Novo mesto. Za leto 1997 je ta postopek že zamujen.

3. V članku podpisniki navajajo, da vsako leto v septembru izvedo, da z gradnjo ne bo nič. Pripisovati krivdo za to Ministrstvu za šolstvo in šport, ni korektno (prim. točka 2).

4. Ministrstvo za šolstvo in šport je resnično kupilo bivši sindikalni Hotel Korotan v Portorožu in ga začelo skupaj z tremi občalnimi obččinami preurejati v Studentski dom za potrebe študentov novega Visokošolskega središča na Obali. Prvih 72 študentov se je približno pred 14 dnevi že vselilo v prenovljene prostore.

V Kranjski gori je bil kupljen manjši objekt za potrebe Centra šolskih in občinskih dejavnosti in od 1.1.1996 so v njem redni gostje učenci različnih osnovnih šol iz Republike Slovenije. Predlagamo, da se pravočasno prijavite na razpis Centra šolskih in občinskih dejavnosti, v primeru, da boste izpolnjevali razpisne pogoje, boste v tem centru gotovo lahko gostovali tudi učitelji in učenci OS Podgrad.

Ministrstvo za šolstvo in šport skupaj z Ministrstvom za kulturo pripravlja projekt prenove Tavčerjeve domačije na Visokem, ki je kulturni spomenik prve kategorije. Žal ta znamenita domačija zaradi neobnovljenosti sameva že več let, zato je bila odločitev o obnovi tega dvorca nujna. V njem naj bi po obnovi delovala Šola za ravnatelje, istočasno pa bo objekt namenjen obiskom, saj bo predvsem Škofova soba obnovljena in opremljena z eksponati iz Tavčerjeve zapuščine. Objekt se bo obnavljal po navodilih spomeniške službe.

Ministrstvo za šolstvo in šport v zadnjih letih sofinancira številne investicije v osnovnošolski prostor v Republiki Sloveniji na osnovi sprejetega programa. Postopek za to je ustaljen in službe na občinah so z njim seznanjene. Predlagamo, da se z njim na Ob-

nije je tudi spremljanje razširjenosti in razvoja rastlinskih bolezni. Mednje spada kostanjev rak. Povzročitelj kostanjevega raka je gliva (Cryphonectria parasitica / Murrill/Barr). Gliva prek poškodovanih mest na lubju prodre v lubje, kjer se naglo razrašča in uničuje drevo. Pojav preživetja okuženih dreves ni posledica povečane odpornosti dreves, temveč okužbe glive z virusom, ki glivi zmanjša njeno patogenost, da ni več nevarna za drevo.

Znaki, ki kažejo, da je glivna okužba na drevesu nenevarna, so pogosto težko razpoznavni. Ker pa je kostanjev rak karantenska bolezen, ob kateri je po zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin (Ur. l. RS št. 82/94, 3. člen, točka 3, alineja a) treba izvajati posebne ukrepe za zatiranje in preprečevanje širjenja bolezni s strokovnega in zakonskega vidika, ne more biti prepuščena odločitev: "Posek, da ali ne?", lastniku gozda, temveč le strokovnemu delavcu Zavoda za gozdove Slovenije. Ta izda lastniku odločbo v upravnem postopku, s katero lastniku nalaga posek bolnega drevja, določi rok izvedbe in pogoje izvedbe. V primeru neizvršitve odločbe je Zavod za gozdove Slovenije dolžan zagotoviti izvedbo naloženih del z izvršbo, na stroške lastnika gozda.

Iz zapisanega sledi, da strokovne odločitve o poseku okuženih dreves oziroma puščanju dreves, okuženih s hipovirusom glivo v gozdu, sprejema le Zavod za gozdove Slovenije, tako kot je to delal do sedaj in bo tudi v prihodnje. Vsakemu lastniku gozda, ki bo zaprosil za pomoč, bo revirni gozdar Zavoda za gozdove Slovenije svetoval in opravil izbor drevja za posek. Enake pomoči bodo deležni tudi lastniki gozdov, ki jih bo Zavod obvestil o nujnosti ukrepov v njihovem gozdu.

Reklamni oglasi podjetja Tanin iz Sevnice so zavajajoči, strokovno ne vzdržijo in so v nasprotju z veljavno zakonodajo, zato Zavod za gozdove Slovenije opozarja lastnike gozdov, naj za strokovno pomoč in nasvet zaprosijo svojega revirnega gozdarja pri Zavodu za gozdove Slovenije.

JOŠT JAKŠA, dipl. inž.
vodja službe za varstvo gozdov in narave v gozdnem prostoru

Sevniški paberki

Dol. list št. 47, 21. novembra

Spoštovani gospod novinar! Pišem glede sestavka "Zlatni dvoboj", objavljenega v Sevniških paberkih v Dolenjskem listu 21. novembra letos. Prosim, da znanite bralce s pravilnim potekom dogajanja v Boštanju na dan volitev. Če želite objaviti članek, je poročilo na policiji v Sevnici le tako bo članek lahko objavljen pravilno. Glede dogodka pojasnujem, da je šlo za napad na službene osebe. To ni bil dvoboj. Slučajno je bila vpletena v napadu oseba, ki je opravljala zaupano dolžnost, tj. delo predsednika volilnega odbora. Bilo je na volišču.

Kdo je s kom v "zlahti", je stvar posameznika. Mislim, da so sorodniki ožji družinski člani, če pa želi kdo imeti širšo "zlahoto", je to stvar posameznika. Imam prijatelje, za katere vem, da so prijatelji. V obravnavanem primeru je moj sorodnik le žena gospoda Pernovška, nikakor pa ne imenovani strankarski veljak F. Pernovšek. Vsi ostali pravilni podatki o dogajanju na volišču, obnašanje g. Pernovška na volišču in v napadu pa so podrobno napisani v zapisniku policije v Sevnici.

PETER SIMONČIČ
Dol. Boštanj 93
8294 Boštanj

Halo, tukaj je bralec Dolenjca

Dol. list št. 47, 21. novembra

Oglašam se na kritiko "bralca iz Krškega", ki je v tej rubriki javno in neupravičeno obrekoval in blatilo delo Lekarne na Vidmu. Vsaka medalja ima dve plati, zato je prav, da se javnosti prikaže tudi njena druga, svetlejša plat. Ker sem kot starejša bolna oseba, rojena in živeča v Krškem, pogosto deležna uslug te lekarnice, se lahko o njenem delu in odnosu do strank le pohvalno izrazim. Tako menijo tudi moji številni prijate-

li in znanci.

Kar zadeva izbor ponudbe lekarnice, se mi je do zdaj le dvakrat zgodilo, da trenutno v zalogi ni imela iskanega zdravila (ki pa ni bilo nujno potrebno), bilo pa je na razpolago že naslednji dan. Ne dvoumen dokaz o prizadevnosti in vestnosti te lekarnice! Nikoli mi ni bilo treba iskati zdravil v Novem mestu. Če jih ni bilo možno dobiti v Krškem, se jih je dobilo na Senovem, v Sevnici ali v Brezicah. Tako je bilo tudi, še preden je bila Lekarna na Vidmu. Mirne duše lahko trdim, da sta obe gospe magistri farmacije v Lekarni na Vidmu zelo ustežljivi, prizadevni, sposobni in prijazni. Kolikor mi je znano, pa tam razen njih ni drugih zaposlenih (začuden bralec iz Krškega namreč piše o zaposlenih v množini, prav tako nepravilno uporablja predlog v Vidmu, namesto na Vidmu, iz česar je mogoče sklepati, da ni Krčan ali pa da je pomanjkljivo pismen). Pozornemu krškemu bralcu se nehote vsiljuje vtis, da verjetno iz nizkotnih nagibov zlonamerno javno blati Lekarno na Vidmu, istočasno pa dela dobro reklamo za Lekarno Novak v Novem mestu. Zoper to lekarno ne morem reči ničesar, ker je ne poznam, v bodoče pa ji želim čiveč podobnih uspehov.

Želim si, da bi bil vtis o zavestni zlonamernosti bralca varljiv in da se je s svojo izjavo prenaglil. Če je šlo za očitno neprijaznost, je že bil ali pa še bo deležen zadoščanja v obliki vljudnega opravičila, če pa je obratno, bi bilo pričakovati, da se bo on opravičil - mu to narekuje zdrav moški značaj. "Začudenemu bralcu iz Krškega" svetujem, naj se spomni slovenskega reka, da lepa beseda vedno lepo mesto najde, med drugim tudi prijaznost. Če se je do sedaj po tem ravnal, je vreden spoštovanja, če pa se ni, naj se v bodoče. V svoje dobro!

Z. B. KRŠKO

APLAVZ NI OBVEZEN Minister pa nič!

Zanimiv zaključek Dnevnička na slovenski nacionalni televiziji: "In mi se sprašujemo, koliko mladih še hodi po naši deželi z nerazrešenimi problemi." Približno to smo slišali z ekrana, ko je nek mariborski mulec zabil sekiro v svojo učiteljico slovenskega jezika.

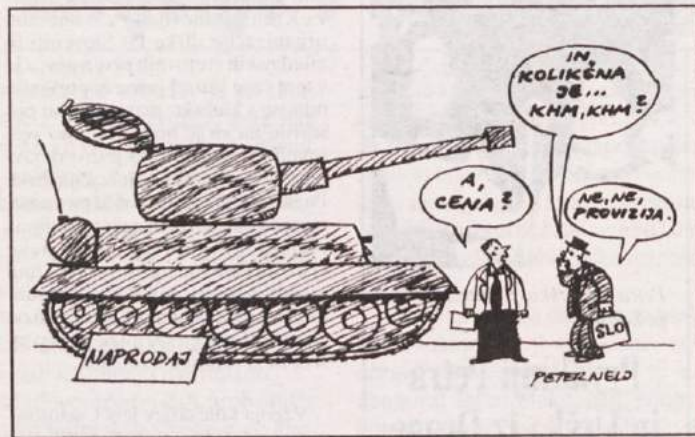
Razrahljane družinske in družbene vezi bomo torej razreševali s tomahavki. Slovenska šola in slovenski učitelji morajo biti prijazni, doma pa lahko starši ugašajo cigarete na podplatih svojih otrok.

Lahko jih posiljujejo, pretepa, lahko se nad njimi izživljajo s še tako pokvarjenostjo, samo da se to ne dogaja javno. Hinnavščina, ki bi ji težko našli primero. Pod kreljutjo družine je v naši deželi dovoljeno vse, učitelj, ki bo kadil v šoli, pa bo kaznovan. Tudi šola. Prosvetarji postajajo tarče za ves gnoj, ki se je nabral v družini. Družina pa je odsev družbe. Jasno kot beli dan je, da bodo strokovnjaki iskali najrazličnejša opravičila za najstnika in najmanjši če črne pike za učitelje.

Težko verjamem, da bodo učitelji dvignili svoj glas, kajti v tem stanju prevladujejo ženske, potrpežljive in molčeče. Tudi slabše plačane, pa naj še tako širokoustimo z emancipacijo. Prva emancipirana ženska bo imela dolge brke in brado, ki jo bo morala briti trikrat na dan. V Angliji so pričeli resno razpravo o uvedbi palice v šole, pri nas šolsko ministrstvo s strahom razmišlja o ukorih, ki naj bi jih domov nosili osnovnošolci za poškodovanje šolske imovine.

Da bi dobil solar kazen zato, ker je v sekiro zadel učiteljico, ni v Sloveniji nihče niti pomislil. Učitelji so drugorazredni državljani in so učitelji samo zato, ker pri izbiri poklica niso poslušali svojih staršev. Prav jim je: neposlušnost staršev mora biti v krščanski vzgoji še posebej kaznovana. Če ne drugače - s sekiro v glavo!

Minister Gregor pa nič!
TONI GAŠPERIČ

Pismo ministru

Dol. list št. 45, 7. novembra

V Dolenjskem listu je bilo 7. novembra objavljeno pismo z naslovom "Pismo ministru" in podnaslovljeno s "Spoštovani dr. Gaber!", ki so ga podpisali učenci in učitelji OS Podgrad. K zapisanemu daje Ministrstvo za šolstvo in šport naslednje pojasnilo:

1. Občina Novo mesto je kot ustanoviteljica osnovnih šol na svojem območju prijavitelj na razpis Ministrstva za šolstvo in šport za sofinanciranje investicij v šolski prostor za odpravo dvoizmen-skosti pouka in za izboljšavo prostorskega standarda osnovnih šol v Republiki Sloveniji (Uradni list, 30.6.1994) tudi Osnovno šolo Podgrad.

Poročilo, ki ga je izdelalo Ministrstvo za šolstvo in šport o pregledu prispelke dokumentacije na razpis, v programu navaja tudi soinvestiranje investicije omenjene šole. To pomeni, da je bila investicija uvrščena v širši program sofinanciranja investicij.

2. V poročilu so navedeni tudi postopki za uvrstitev investicije v finančni plan, ki jih mora izvesti občina (v tem primeru Občina Novo mesto), kot ustanoviteljica osnovne šole in lastnica objekta. Občina Novo mesto do danes ni

čini Novo mesto seznanite tudi predstavniki OS Podgrad.

Na osnovi dosedanjih izkušenj menimo, da je učinkoviteje javno objavljene pisne zahteve nadomestiti z resnim pristopom in izvajanjem že uveljavljenih postopkov, saj je le tako možno pričakovati, da bo investicija na vaši šoli kar najhitreje uvrščena v program. Preskokov preko tistih, ki so to pot že opravili, namreč ne pričakujemo.

Mag. ANDREJA HOČEVAR
predstavnica za tisk
Ministrstva za šolstvo in šport

Naši kostanjevi gozdovi propadajo

Dol. list št. 47, 21. novembra

V časopisih Kmečki glas, Družina, Dolenjski list, Gorenjski glas in na radiu Sevnica so se pojavili oglasi podjetja Tanin iz Sevnice. V oglasu navajajo ime Zavoda za gozdove Slovenije v kontekstu, ki za Zavod ni primeren.

Zavod za gozdove Slovenije je javni zavod, ki načrtuje, usmerja in nadzoruje razvoj gozda v Republiki Sloveniji. Ena od dejavnosti Zavoda za gozdove Slove-

Obnova farne cerkve teče po načrtih

Še zbirajo ponudbe

LOŠKI POTOK - Prenova, ki so jo začeli pred dvema letoma, je pokazala še na druge, nujne prvotno nenačrtovane posege. Prvo so se lotili notranjosti farne cerkve sv. Lenarta, vgradili nova okna z umetniško poslikavo, prenovili vso električno napeljavo, prebelili stene, vgradili nov tlak, obnovili klopi in v župniji Draga kupili križev pot in ga strokovno restavrirali. Prav v tih dveh pa se krovi ukvarjajo s prekrivanjem zvonika.

"Trenutno še zbiramo ponudbe; dosedanje kažejo, da moramo pripraviti vsaj 6 milijonov tolarjev. Ponudbe bomo zbirali še naprej, saj je znesek velik, potrebujemo pa tudi prave strokovnjake, ki bi bili kos zahtevam spomeniškega varstva in delu nasploh," pravi zelo prizadeveni potoški župnik Franc Vidmar, ki namerava prihodnje leto prekriti cerkev sv. Barbare, za katero pa bo nujno zamenjati del ostrešja.

A. KOŠMERL

Ponesrečen izlet

Kaj se izletnikom lahko primeri, če gredo na pot ob Kolpi brez vodiča

VELIKE LAŠČE - Na izlet v dolino Kolpe so krenili iz Velikih Lašč občinski svetniki in uslužbenci s svojimi družinskimi člani. Pa je šlo vse narobe. Najprej je odpovedal vodič, ki ni mogel na izlet in so zato o tej lepi dolini le malo zvedeli. Na Brodu na Kolpi so jih na (ne)srečo brez zapletov spustili na Hrvaško, ko pa so v Čabru hoteli spet v Slovenijo, so hrvaški policisti ugotovili, da izletniki nimajo spiska udeležencev izleta in da nekateri nimajo s seboj osebnih izkaznic oz. potnih listov.

Potem je bilo hrvaškim obmejnim organom vsega dovolj in so jim le dovolili nadaljevati pot v Slovenijo, a so izletniki po nekaj deset metrih vožnje pri slovenski obmejni policiji zvedeli, da cesta proti Travi in Loškemu potoku ni prevozna za avtobuse, zato so se vrnili na Hrvaško. Ko so že skoraj obupali, da bodo še kdaj videli ljubljeno mammo domovino, pa so jih na mejnem prehodu Prezid-Babno polje hrvaški in slovenski obmejni organi kar brez vprašanj in zapletov spustili v Slovenijo, saj so imeli z velikolaškimi izletniki že dovolj dela.

Tako so se končno izletniki in obmejni organi oddahnili. Konec dober, vse dobro.

J. PRIMC

Volilni sistemi in Belokranjci

Kaj bi predlagane spremembe volilnega sistema pomenile za Belo krajino

Te dni je bila v črnomaljskem prosvetnem domu predstavitev kombiniranega volilnega sistema, kot ga predlaga Državni svet. Zal se nisem mogel udeležiti te predstavitve, čeprav me volilni sistemi zanimajo.

Tako ne vem, kako je predstavitev in morebitna razprava potekala, predvsem pa ne, kaj bi to pomenilo za Belo krajino in Belokranjce.

Na zadnjih volitvah smo volili po proporcionalnem volilnem sistemu, ki ima tudi nekatere značilnosti večinskega sistema. Poslanec se voli posredno, glas volilca gre predvsem politični stranki, deloma tudi kandidatu za poslanca. Po tem sistemu smo letos Belokranjci prvi izvolili za svojega poslanca inž. Andreja Fabiana, črnomaljskega župana. Pri tem pa smo imeli tudi nekaj sreče, saj inž. Fabian kljub večini glasov lahko tudi ne bi bil izvoljen. Proporcionalen sistem Belokranjcem ne zagotavlja poslancev v parlamentu.

Po večinskem sistemu, kot ga predlagajo socialdemokrati oz. skupina 43.000 volilcev, se poslanci volijo neposredno, po potrebi v dveh krogih, izvoljen je tisti kandidat, kivi svoji enoti dobi več kot 50% glasov. Glas volilca gre predvsem kandidatu za poslanca in posredno

stranki. Država je razdeljena na 88 volilnih enot, kar zagotavlja praktično idealno zastopanost v parlamentu. V tem sistemu bi bila Bela krajina ena volilna enota in Belokranjci bi zagotovo imeli svojega poslanca v parlamentu, te ali one barve.

Po kombiniranem volilnem sistemu, kot ga predlaga Državni svet, se polovica poslancev voli neposredno, po večinskem načelu, polovica pa posredno, volijo se stranke, pri tem pa je drugi glas odločen za proporcionalno razdelitev vseh 88 poslanskih sedežev. Treba je reči, da je ta sistem v svojem bistvu, predvsem pa po posledicah, ki jih ima na demokracijo in politiko političnih strank, izrazito proporcionalen sistem, bolj rečeno, varianta proporcionalnega sistema.

To nikakor ni kombiniran volilni sistem, kot ga je pred dobrimi štirimi leti predlagal dr. Pirnat, ko je predlagal kombinacijo čistega večinskega in čistega proporcionalnega sistema v razmerju ena proti ena.

Mnogi ljudje tega ne vejo. In kaj kombiniran volilni sistem pomeni za Belokranjce? Država bi bila razdeljena na 11 volilnih enot in

v tem okviru na 44 volilnih okrajev. Belokranjci bi imeli skupen volilni okraj s prebivalci južnega dela novomeške občine, z dosedanjim drugim volilnim okrajem. Bolj točno: Belokranjci bi volili svojega poslanca skupaj s prebivalci Dolenjskih Toplic, Uršnih sel, Birčne vasi, Straže pri Novem mestu, Šentjerneja in drugih naselij, skupaj 16 krajevnih skupnosti novomeške občine. Bela krajina bi po prebivalstvu predstavljala samo polovico volilnega okraja.

Belokranjci naj sami ocenijo, koliko je tak volilni sistem zanje ustrezen.

MARJAN ŠVIRT
Črnomelj

VOLILI BODO NOVEGA PODŽUPANA

VELIKE LAŠČE - Na zadnji seji občinskega sveta Velike Lašče so ugotovili, da podžupanja Pavlina Rigler ne prihaja na sejo občinskega sveta, zato so sklenili, naj občinski svetniki tri dni pred naslednjo sejo občinskega sveta predlagajo komisiji za volitve, imenovanja in mandatna vprašanja nove kandidate za podžupana. Novega podžupana nameravajo izvoliti že na naslednji seji. Na zadnji seji pa so razrešili tudi člana nadzornega odbora Staneta Prijatelja, ki je dal (zaradi slabega zdravja) odstopno izjavo. Na njegovo mesto izvolili Ano Debeljak, računovodkinjo v KZ Velike Lašče, doma iz Malih Lašč.

PREDVOLILNA (NE)KULTURA

RIBNICA - Ob Gorenjski cesti v Ribnici so viseli ali pa še visijo razni predvolilni plakati. Znanec me je opozoril na plakat dr. Janeza Drnovška, ki mu je neznanec narisal na obraz tarčo in se kot osrednji cilj krogljo v čelo. Dejal je še, da nima rad Drnovška, vendar je po njegovem skrajno neokusno in nekulturno kaj takega dorisati na plakat, še posebno, ker gre za predsednika vlade. K temu lahko dodamo, da bi bilo skrajno nekulturno in neokusno kaj takega početi s sliko kogarkoli.

P-c

Inženiringa za goljufanje

Naše boleče izkušnje s firmama Brain in Pin

V času, ko je Slovenija postala pravi raj za goljufe vseh vrst in formatov, se goljufija, o kateri pišem, zdi prava malenkost. Za goljufanega pa nič manj boleča. Vrsto let je firma "Brain" iz Novega mesta, Seidlova 48, zasipavala Gostinsko podjetje Litija s ponudbami za dobavo čudežnih blagaj. Podpre z računalnikom, delajo praktično vse itn. Pravljuje kot iz Tisoč in ene noči. Končno je prejšnje vodstvo podjetja nasledlo mamljivi ponudbi in vplačalo "Brainu" za strojno in programsko opremo za štiri blagajne več kot 22.000,00 DEM. Pri tem so se dogovorili, da bo celotni sistem začel delovati najpozneje do 1.1.1996.

V podjetje je prispela strojna oprema. Pozneje je ugotovljeno, da gre za tretjerazredno opremo - "Made in Taiwan". Cena te opreme je bila precej višja od takratne tržne cene.

O programski opremi in montaži sistema ni bilo ne duha ne slaha. Namesto tega so od firme "Pin" iz Ljubljane prihajala razna sporočila. V teh sporočilih se direktor te firme g. Srečo Gospodarič (strokovnjak za zavajanje kupcev) opravičuje za zamudo, prevzema odgovornost nase in temu podobno. Po nekaj mesecih je vodstvo Gostinskega podjetja končno doumelo, za kaj prav za prav gre. Dne 20.2.1996 je pisмено zahtevalo vrnitev denarja za neopravljeno delo. Seveda neuspešno. Novo mesto je poskušalo rešiti, kar se rešiti da. Na sestanku z direktorjema navedenih firm so se ti tudi pisмено zavezale, da bodo nemudoma vrnili denar, vendar je bilo vse zaman, namesto denarja so v podjetje prihajala opravila in da bo vplačilo "drugi teden", "Drugi tednov" je minilo nešteto, in jasno je, da "drugi tednov" ne more nikoli zmanjkati.

Danes, po več kot letu dni, je stanje dokaj žalostno. Brezvrvedna

oprema leži v skladišču. Podjetje je ob 22.000 DEM. Direktorja inženiringov ne pošiljata več niti opravičil.

Firmama "Brain" in "Pin" čestitam za obletnico "uspešnega" sodelovanja z našim podjetjem. Istočasno pozivam direktorja, če je v njiju ostalo še kaj človečnosti (o poslovnih morali je škoda izgubljati besede), naj delavcem Gostinskega podjetja Litija vrne težko zaslužen denar.

Prosim tudi sodišče v Novem mestu, da čimprej izpelje izvršilni postopek, predno firma "Brain" vzame hudič. Istočasno želim opozoriti gostinska in sorodna podjetja, katera razmišljajo o modernizaciji, kako visoka je lahko cena modernizacije, če to zaupate "Brainu" in "Pinu".

Gostinsko podjetje Litija
direktor:
V. RADOVANOVIČ

Pred policisti res vsi enaki?

Kaznovati vsakega, ki si je to zaslužil

Ko se vozim po cestah, se zgrazam nad početjem nekaterih. Tako se večkrat sprašujem, kje so policisti takrat, ko vozniki prehitavajo škarje in čez polno črto, ko se vozijo dvakrat hitreje od omejene hitrosti ali pod vplivom alkohola. Prav alkohol povzroča največ nesreč s smrtnim izidom. Očitno to dejstvo ljudem še ni prišlo do žvega, zato ga še naprej veselo pijejo. Zaradi nespametnega ravnanja imamo policiste, ki naj bi pijančevanje med vozniki kaznovali. Nekateri smo prestrašeni že ob pomisleku, da bomo morali za mesec ali dva pustiti avto v garaži.

Vendar pa: ste že pomislili, koliko je takih, ki so napihali toliko kot vi ali še več, pa se kljub temu veselo vozijo in pijejo dalje? To se

seveda dogaja tistim, ki so v kakršnemkoli prijateljskem razmerju s policisti, katerim le-ti pogledajo skozi prste kljub 14. členu Ustave RS, ki pravi, da smo pred zakonom vsi enaki. To se je na primer zgodilo konec tedna, ko se je veselo praznovalo Martinovo na Poljanah (policisti in kršitelji bodo že vedeli, da se to nanaša nanje). To pa seveda ni osamljen primer. Sprašujem se, kako naj zmanjšamo smrtnost na naših cestah, če celo policisti (ljudje, ki naj bi poskrbeli za varnost), kršijo Ustavo, da ostalih zakonov ne navažam, vse pa v škodo varnosti nas vseh!

J. K.
(naslov v uredništvu)

PREDAJA KOMBIVJEV - Ribniški župan Jože Tanko je prejšnji torek dopoldan obema ribniškima osnovnima šolama - dr. France Prešeren iz Ribnice in Ivan Prijatelj iz Sodražice - uradno predal nova šolska kombija. Oba kombija je šolama zagotovila ribniška občina, omogočila pa bo stava varen prevoz otrok v šolo s tistih področij v ribniški občini, kjer je nevarnost, da bi otroci na poti v šolo in iz nje naleteli na medveda. Z enim kombijem bodo prevažali 46 otrok z območja Sv. Gregorja, z drugim pa prav toliko otrok iz celotne krajevne skupnosti Velike Poljane, Dan, Otavice in Žukovega. (Foto: M. L.-S.)

ZA KVALITETNO ŽIVLJENJE - Minuli petek je bil v okviru specialne olimpiade Slovenije v Črnomlju finale v malem nogometu, na katerem so nastopile ekipe zmerno in teže duševno prizadetih iz devetih slovenskih zavodov in varstveno-delovnih centrov, in sicer iz Murske Sobote, Dornave, Črne na Koroškem, Maribora, Leskoveca pri Krškem, Ljubljane, Kopra in Črnomlja. Zaradi oddaljenosti so ekipe razdeljene v vzhodno in zahodno ligo. Medtem ko so bili prvaki na zahodu Črnomlajci, ki so bili tudi gostitelji finala, so bili najboljši na vzhodu Črnjani, ki so postali tudi absolutni slovenski prvaki. Druga je bila črnomaljska ekipa (na fotografiji), tretji pa Mariborčani. Specialna olimpiada je gibanje, ki združuje duševno prizadete ljudi z namenom, da bi športno zaživeli, tekmovali, občutili zmagovalne in se družili z vrstniki. Črnomaljsko tekmovalje z začetnim strelom odprla prva slovenska vinska kraljica Lidija Mavretič. (Foto: M. B.-J.)

ŠOPEK ZA NAJSTAREJŠO - V petek, 22. novembra, je v osnovni šoli v Starem trgu priredili tamkajšnji krajevni odbor Rdečega križa srečanje starostnikov. Udeležilo se ga je kakih štirideset starejših občanov iz krajevnih skupnosti Stari trg, med njimi tudi najstarejša krajanka Julijana Kure iz Srednjih Radencev, ki je za dobrodošlico od osnovnošolke Tine prejela šopek rož. Najstarejši krajani so bili lepo pogosteni, pred pogostitvijo so jim kulturni program priredili starotrški osnovnošolci, tamburaši iz Sodevcev, za razvedrilo pa jim je zaigral na harmoniko še Tomi Verderber. (Foto: T. J.)

Pravo gnojišče

Izbral Miloš Likar

Gospodar, ki namerava prirediti gnojišče, mora paziti na sledeče:

Pred vsem na lego: Nekdaj se je mislilo, da mora biti gnojišče na najnižjem kraju dvorišča, kjer se nabira mnogo smeti in blata. Ta misel je napačna, kajti blato in smeti se niso gnoj. Poglavitna stvar je, da se nahaja gnojišče blizu hleva, kajti na ta način se hlev lažje snaži in lažje se iznaša iz njega. Gnoj mora biti v senci, zato je treba postaviti gnojišče na severno stran hleva.

Globočino gnojišča: V prejšnjih časih se je govorilo o jamah za gnoj, ki so imele marsikaj škodljivega na sebi. Vedite, čim globokejša je kaka jama, tim težje se tudi voda iz nje odpravlja. Ako je lega popolnoma suha, bodi gnojišče k večjemu en meter globoko, navadno zadostuje tudi pol metra.

Ograja gnojišča: Gnojišče naj ima podolgovato in jamačasto podobo. Obe daljši strani naj obdaja zid, ki pa naj bo za pol metra višji od gnojišča. Velikost gnojišča se ravna v prvi vrsti po številu živine. Za letno blato enega prašiča potrebujemo jama, ki naj ima štiri in pol kubika. Pokrito gnojišče stane dvakrat toliko kakor odprto, to je nepokrito.

Dolenjske Novice leta 1896

KAMERA ODKRIVA - Ta namig velja tistim, ki iščejo pot v Evropo. Tablo smo namreč odkrili v Zameškem, usmerjena pa je proti Kostanjevici. Tisti, ki se popelje po tej sicer samo 6 kilometrov dolgi cesti, bo kmalu odkril, kam pes teco moli, saj niti dobro obvladane slalomskih veččin ob tako globokih in številnih luknjah prav nič ne koristi. Škoda, da tisti, ki iščejo poti v Evropo, takšnega kazipota (in seveda ceste) ne najdejo. (Foto: T. G.)

ZAHVALA SPONZORJEV

Občinska zveza prijateljev mladine (OZPM) Črnomelj se zahvaljuje vsem sponzorjem, ki so se do sedaj odzvali prošnji pri zbiranju sredstev za solinanciranje "novoletnega direndaja". To so: Beti Kip Črnomelj, d.o.o.; Mizarstvo "Rom", Jože Rom, s.p., Ručetna vas; Elektroinstalaterstvo Dragica Vrščaj, Črnomelj; Gostilna Müller, Črnomelj; Trgovina Ester, Črnomelj; Dolenjske lekarne Novo mesto - enota Črnomelj; Foto Gorše, Črnomelj; Center za socialno delo, Črnomelj; Trgovina Hutar, Črnomelj; Martin Panjan, Mali Nerajec; Stella, d.o.o., Črnomelj; M&M, d.o.o., Črnomelj; Boštjan Ovniček, Črnomelj; Bistro Alfa Boris Sunjerga, Črnomelj; Pogrebne storitve Franc Hiti, s.p.; Sela pri Otovcu; Limes, Studio za oblikovanje in projektiranje; Lidija Malerič, Črnomelj; in STP Muren, d.o.o., Branko Muren, Črnomelj, ki bo podaril reflektorje za pravilne urice v knjižnici.

Tistim, ki divjajo mimo nas

Do sosednje vasi je pol ure hoje in sem ter tja grem po njej na sprehod. Svobodna, brez misli. Pogled mi uhaja levo in desno, zlata jesen je očarljiva v svojem pisanem lesku. Potem pa mi pogled ujame nekaj bolj barvitega čisto blizu. Pogledam in imam kaj videti: ob robu ceste zmečkana pločevinka union piva; nekdo jo je odvrnil, verjetno skozi okno avtomobila, drug avto pa jo je dosegel s kolesi in jo lepo zvil v spiralo. Potem mi pogled ostaja ob robu ceste, tja grede in spet nazaj, v dolžini 2 km. Smetja za cel smetnjak! Kaj vse odmetavajo "kultivirani" vozniki, ki kljub omejitvi hitrosti na 40 km divjajo mimo nas.

Ni še dolgo, kar nismo imeli ničesar, skoraj ničesar. V nekaj desetletjih smo si skoraj priborili, vesekakor pa za to tudi precej

žrtvovali, urejeno življenjsko okolje z vsem pripadajočim standardom. Cestna povezava je v zadnjih letih povsem posodobljena. In prav to nam najbolj greni veselje. Hrumenje avtomobilov, kot da smo ob cesti za hitrostne dirke, nam para živce, jemlje življenje našim domačim živalim, ogroža pa tudi nas same.

Ko še nismo bili "moderno razviti" in ni bilo prometa, so ležale smeti le ob bližnji železniki progi ter le redko kje ob cesti, zdaj pa ni dolžinskega metra ob cesti, da ne bi naletel na ostanke blaginje mimoidečih avtomobilistov; Vseh vrst embalaža, od Bosovih škatlic, plastenk ledenega čaja, pločevink vseh vrst pijač, kartoni, vrečke, zamaščeni papirji, celi kupčki čikov in praznih škatlic na obeh straneh prehoda

ceste čez železniško progo, kjer živčni vozniki hočeš nočeš čakajo pred zapornicami in imajo naše okolje za smetišče. Nihče ne pomisli, da bi vse te odpadke vrigel doma v smetnjak, niti ne misli na to, da ga pri tem početju opazuje mlajši sopotniki, morda otroci, ki bodo nekoč prav tako osvetoženi vozniki.

Lepo spričevalo kulture in spoštivega odnosa do okolja pa tudi nas podeželanov, ki pa si želimo vse kaj drugega kot tako onesnaženo bližino. Zato vsi moidoči vozniki, bodisi avtomobilisti, kolesarji ali potniki z vlačko, uporabljajte za svoje odpadke SVOJE smetišče, okolici ceste pa prizanosite! Prepričana sem, da za temle mojim zapisom stoji nešteto enako mislečih ljudi.

JOŽA SLADIČ

Pobuda za krajinski park Krka

Za ta namen je zanimivo predvsem ožje območje ob zgornji toku Krke

ZAGRADEC - Interes za turistični razvoj mora res biti predvsem v kraju. Tega se mnogi domačini na področju ob zgornji Krki zelo dobro zavedamo. Vemo namreč, da je mogoče strokovno in z veliko volje in dela ob pomoči ožje in širše skupnosti na področju turizma pri nas veliko storiti. Zato tudi mi dajemo pobudo o ustanovitvi in ureditvi krajinskega parka Zgornja Krka. Odmevnega turističnega projekta Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine, financiranega od evropske komisije, smo zelo veselili in si želimo tesnega sodelovanja.

V inventarju Zavoda republike Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine najpomembnejših naravnih dediščin Slovenije je zapisano, da ima reka Krka varstveni status naravnega spomenika na območju občine Novo mesto. Strokovna služba pa je tudi dala predlog za krajinski park Zgornja Krka in krajinski park Otočec ter za naravni spomenik v tedaj občini Grosuplje in Krškem ter Brežicah. Tu je naša reka označena kot edina reka v Sloveniji, ki ustvarja v strugi lehnjakove pragove. Je druga največja slovenska kraška reka s porečjem, velikim 2050 m². To je tudi najbolj značilna reka Dolenjske z veliko estetsko in krajinsko vrednostjo.

Država s svojimi ustanovami, ki naj bi skrbele za zaščito izjemne naravne in kulturne dediščine v Sloveniji, ima veliko dela. Vzrokov za to je več. V Sloveniji imamo namreč najmanj 50 področij, ki so brez dvoma vredna statusa naravnega parka zaradi svojih naravnih in kulturnih vrednot izjemnega pomena za našo državo

in jih je zato potrebno ohraniti. Na tem področju je bilo do danes mnogo premalo storjenega. Jasno je, da se to ne da hitro nadoknaditi. Institucije za delo na tem področju imajo gotovo premalo podpore, tako na ravni države kot tudi na območju lokalnih skupnosti. Pomanjkanje izkušenj je za vse velika ovira. Je pa pri nas že tudi precej primerov zelo dobrega dela na tem področju, ki so vsekakor vredna pomenanja. Samo v Logarski dolini in dolini Trente so domačini od občine pridobili koncesijo za upravljanje s prostorom in kljub malim sredstvom, ki so iz privatnih in drugih fondov na voljo, zelo lepo urejajo svojo naravno dediščino. Enako in prilagojeno našim razmeram ob Krki se nameravamo lotiti tudi mi razvoja turizma. Domačega interesa je precej in ob pospešenem ozaveščanju o naravnem potencialu naših krajev bo pripravljeno za to delo gotovo vse več.

Želimo si, da bi na področju zgornje Krke, ki spada pod občino Ivančna Gorica in občino Novo mesto, še naprej lahko tesno sodelovali. Potrebno bo posebej za to skupno ožje in tudi širše področje izdelati skupno strategijo razvoja. Tu bo brez dvoma turizem kot ena glavnih panog gospodarstva na tem območju v prihodnje moral dobiti mesto, ki si ga zasluži.

Turistična društva imajo in bodo imela tudi naprej pri tem delu veliko vlogo. Kot pa kažejo

izkušnje v sosednjih deželah in omenjeni primeri pri nas, amatersko delo, ko govorimo o panogi gospodarstva, iz mnogih razlogov ne zadostuje. Zato nujno razmislimo o ustanovitvi primerne podjete, ki bo profesionalno skrbela za delo na tem področju ob zgornji Krki. Izkušenj in pripravljenosti za pomoč pri tem je s strani državnih institucij, lokalnih skupnosti in tistih domačinov, ki zelo uspešno delajo na projekti v različnih delih Slovenije, je dovolj. To smo tudi za naše skupno dobro dolžni izkoristiti.

Pisali smo tudi o projektu malih hidroelektrarn na Krki, od katerega del dohodka od proizvodne električne energije, ko bodo te seveda zgrajene, bo namenjen razvoju krajev in turizma ob Krki. Ta sredstva in delo na tem področju je tudi vključeno v projekt tega nastajajočega podjetja. Zato ob tej priložnosti vabimo vse, ki želijo k temu prispevati svoj delež, da aktivno sodelujejo pri oblikovanju in ustanovitvi tega podjetja.

DARKO ZAVODNIK
trenutni vodja projekta malih hidroelektrarn s strani investitorjev

ŽELITE IMIGRANTSKE VIZUME?

Imigracijski zakon iz leta 1990 omogoča program za izseljevanje, po katerem je vsako leto na voljo 55 tisoč vizumov za Združene države po sistemu izbire na slepo. Prijave morajo prispeti od 3. februarja 1997 do 5. marca 1997. V okviru tega programa lahko posameznik ali kdo v njegovem imenu pošlje brezplačno prijavo. Dodatne informacije o podatkih, ki jih morate posredovati, dobite na Ameriški ambasadi, na Pražakovi 4 v Ljubljani.

POSVET O PRAVICAH IZGNANCEV

Društvo izgnancev Slovenije 1941 - 1945 je v Ljubljani organiziralo 12. novembra širše posvetovanje z vsemi krajevnimi organizacijami Društva izgnancev Slovenije za Primorsko, Gorenjsko, Ljubljansko in Dolenjsko regijo. Na posvet so bili povabljeni tudi državni uslužbenci Upravnih enot. Skupna ugotovitev, na posvetu je bila, da se zakon o žrtvah vojnega nasilja prepočasno uresničuje in da bi vlada RS morala imenovati poseben štab, ki bi se ukvarjal samo z revizijo vlog, ki prihajajo z Upravnih enot. V razpravi so aktivno sodelovali Vlado Deržič, Albin Pražnikar, Janko Šušter in Ivica Znidaršič, ki je v obširnem referatu govoril o pravicah do vojne odškodnine in podrobno razložila vsebino predloga zakona o vojni odškodnini, saj bo ta kmalu v drugi obravnavi v Državnem zboru. Po tem zakonu bodo upravičenci do vojne odškodnine uveljavljali pravice po treh zakonih: Z. K.

Sladkorna bolezen - bolezen razvitih družb

75 let inzulina

14. novembra smo v Sloveniji obeležili 40 let organiziranega delovanja sladkornih bolnikov in 75 let odkritja inzulina, te tako pomembne snovi za življenje diabetikov. Diabetes, bolezen presnove, je danes razširjena po vsem svetu, pravijo pa ji bolezen bogatih, razvitih družb. V Sloveniji je v društvenih organiziranih okrog 75.000 diabetikov, predvidevajo pa, da je število obolelih veliko večje. Vsako leto zdravniki pri nas odkrijejo 450 novih bolnikov.

Za njihovo normalno življenje je pomembno predvsem dobro poznavanje bolezni. Pri tem igra glavno vlogo izobraževanje, ki ga izvajajo zdravniki in medicinsko osebje v diabetoloških dispanzerjih. Ne gre prezreti vloge društev, ki združujejo sladkorne bolnike. Eno izmed najbolj organiziranih v Sloveniji je Društvo za boj proti sladkorni bolezni Posavje - Brežice, ki ga od njenega začetka uspešno vodi Ivan Živič, letošnji dobitnik nagrade občine Brežice za prizadevanost v delovanju društva. Letos je društvo ob 14. novembru, svetovnem dnevu boja proti sladkorni bolezni, pripravilo že 4. srečanje sladkornih bolnikov in zdravstvenega osebja Posavja. Srečanje je bilo 16. novembra v Termah Catež in se ga je udeležilo več kot 200 bolnikov, ki so dan preživeli v prijetnem druženju, prisluhnili pa so tudi strokovnim predavanjem in kulturnemu programu.

B. BJEGOVIČ

Dr. Adolfu Žuniču v spomin

Dr. Adolf Žunič se je rodil 5.11.1941 v Semiču. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu, medicinsko fakulteto pa je končal 24.5.1969 v Ljubljani. Sprva je služboval v Zdravstvenem domu kot splošni zdravnik, 24.4.1972 pa je nastopil službo v Splošni bolnišnici Novo mesto kot specializant kirurgije. Specialistični izpit iz splošne kirurgije je naredil 21. 9. 1977 ter se pričel usposabljanje za abdominalno kirurgijo. Leta 1986 je postal vodja oddelka visceralne kirurgije.

Ves čas službovanja si je dr. Žunič prizadeval za kvaliteto in napredek kirurškega dela, bil pa je tudi v vodilnih organih bolnišnice, tako od 1986 - 1989 predsednik delavskega sveta bolnišnice. Bil je tudi delegat Zbora združenega dela republiške skupščine in sodelavec Občinskega odbora RK Novo mesto. Imel je številne tečaje prve pomoči. Sodeloval je kot vršilec dolžnosti direktorja pri sanaciji Zdravstvenega doma Trebnje. Leta 1988 smo novomeški kirurgi prevzeli vodenje kirurške sekcije in v tem okviru je opravljal funkcijo blagajnika Kirurške sekcije Slovenije, kar je trajalo vse do leta 1989, ko smo predsedstvo predali ljubljanskim kolegom.

Odlični kirurg dr. Adolf Žunič

Malteški dom v Šmarjeti

Zametki Malteškega doma sv. Janeza Krstnika

V Šmarjeti na Dolenjskem se je začela udejanjati ideja o Domu sv. Janeza Krstnika (sv. Janez Krstnik je zavetnik in priprošnjik Suverene malteškega viteškega reda in bolniške pomoči). Ideja o odprtju omenjenega doma za oskrbovanje je vzniknila lani ob pripravi delovnega programa članov pokrajinskega odbora Slovenske malteške bolniške pomoči za regijo Novo mesto. Potem so se lotili uresničevanja zamisli ter se povezali z novomeškim domom starejših občanov, s socialno službo v občini ter ugotovili velike potrebe po nastanitvenih zmogljivostih za starejše krajane, ki so osamljeni, brez varstva in brez pomoči.

Komisija, je izbrala kot najbolj primeren objekt za dom oskrbovancev kaplanijo v Šmarjeti. To je cerkveni župnijski objekt, ki je bil doslej pet let prazen. Slovenska malteška bolniška pomoč ter ljubljanska nadškofija sta potem ob soglasju župnika Jožeta Glasa in župnijske gospodarske komisije podpisali najemno pogodbo za obnovo kaplanije za omenjeni namen.

Na občini Novo mesto sedaj poteka postopek priglasitve obnovitvenih del objekta. V izdelavi so projekti za centralno kurjavo, vodovod, elektriko. Pokrajinski odbor Slovenske malteške bolniške pomoči Novo mesto je konec letošnjega septembra ustanovil gradbeni odbor, ki bo skrbel za obnovo kaplanije vse dotlej, ko se bo prvi človek vselil v Dom sv. Janeza Krstnika. To pa bo, kot maltežarji pričakujejo, prihodnje pomlad. Obnovo kaplanije bo financirala Slovenska malteška bolniška pomoč (registrirana je v

Komendi pri Kamniku), Pokrajinski odbor Novo mesto. Kot računajo, bo obnova stala okoli 100 tisoč nemških mark. Glede na standarde bo v omenjenem domu možno nastaniti 12 do 15 ljudi. V domu so predvidene dvo- in tri-posteljne sobe. Po programu se bo dom sam financiral. Osebe, nastanjene v tem domu, bodo prispevale za bivanje ustrezen delež. Za tiste, ki ne bi mogli plačati, bodo zanje našli finančno pomoč.

Če bodo ta projekt uspešno izpeljali, se bo glede na potrebe, ki jih je na novomeškem območju veliko, Slovenska malteška bolniška pomoč lotila še obnove šmarjetške župnijskega gospodarskega poslopja. Poleg tega ima v načrtu pridobivanje novih članov, ki bi sodelovali pri sedanjem in pri njenih nadaljnjih projektih. Zaželjeni so ljudje vseh poklicev; pogoj je le, da so pripravljeni pomagati bližnjemu v stiski.

MARIJA PRIMC

CESTE V OBČINI VELIKE LAŠČE

VELIKE LAŠČE - Letos so v novi občini Velike Lašče asfaltirali 6 kilometrov vaških cest, podlago pa so pripravili pred devema letoma. Zelo pomembna je cesta med Podžago in Karlovico (1.200 m), ker je to najkrajša povezava občine z notranjsko regijo. Obnovo ceste v znesku 7 milijonov tolarjev je financiralo ministristvo za ekonomske odnose in razvoj iz naslova demografsko ogroženih območij. Kmalu bodo obnovili in preplavili tudi lokalno cesto Mala Slivica-Junče (880 m). Čeprav je osek ceste na območju velikolaške občine, bo dela sofinancirala tudi ribniška občina, saj je to pomembna povezava med občinama proti Sv. Gregorju. Po ukinitvi avtobusnih prog Rob-Karlovica-Velike Lašče-Ljubljana ter Rob-Kureček-Ig-Ljubljana septembra je občinska uprava poslala vsem gospodinjstvom vprašalnik o vnovični uvedbi avtobusnih prog. Več kot 50 jih zahteva javni prevoz, čeprav se je do ukinitve v Ljubljano in proti Velikim Laščam vozilo nekaj več kot 10 potnikov.

DRUŠTVO SONCE VABI

ŠENTJERNEJ - Društvo Sonce vabi vse osamljene in zagrenjene ljudi na družabno srečanje, ki bo v soboto, 7. decembra, ob 19. uri v gostilni Hudoklin v Gabrju. Prijave na tel. 42-066. Vabljeni!

Pavle Komac

Nazdravili so z vinom domačih trt

Pavle Komac prosti čas preživi v prebujajoči se vasi Srobotnik

SROBOTNIK - Obnova stare vaskne poti oziroma obkoljske ceste pred tremi leti je omogočila, da že pozabljena in po vojni izpraznjena vas Srobotnik na meji med Kostelsko in Osilniško krajino zopet diha bolj svež zrak. Vas se prvič omenja leta 1570. Nekdaj je v njej živelo več kot 60 ljudi, po drugi svetovni vojni so jo zapuščali, saj ni bilo ceste, elektrike, telefona in vodovoda. Do osamosvojitve so nekateri občasno hodili v vas po hrvaški strani čez viseči most na Kolpi, ki je bil edina povezava. Ko je Kolpa postala državna meja, je bil prehod čez most otežkočen, zato je bila obnova ceste nujna. Za cesto je v vas prišla tudi elektrika. Podjetje Elektro Kočevje je ob preklopu slovenskih odjemalcev s hrvaškega elektro-omrežja zgradilo še 10-kilometrski daljnovod Ribjek-Srobotnik. Na električnem drogu sredi vasi je tako prvič zasvetila luč.

"Z ženo hodiva v vas že dalj časa. Imava vikend in tukaj se prav dobro počutiva. Do osamosvojitve smo morali ves material in drugo kramo vlačiti čez most, ker ceste po naši strani ni bilo. K sreči so jo pred tremi leti najprej obnovili do Kuzlja, leta 1994 pa še do Srobotnika," je povedal Pavle Komac, upokojenec iz Kočevja, ki je s kolarčkom belega nazdraviljav delavcem Elektra Kočevje, ki so napeljali elektriko v Srobotnik, kjer uspeva tudi vinska trta. Tudi ostali vaščani so nazdravili novim pridožitvam. Stare hiše obnavljajo, sredi vasi je na dveh stebrih obešen zvon, s katerim opoldne vsak dan pritrkavajo. Srobotnik dobiva nekdanjo podobo z novo vsebino. Krajevna skupnost Kostel je pred kratkim nasula s peskom vaško cesto, od občine pa pričakujejo, da zgradi most čez droči potok in pomaga pri gradnji novega vodovoda.

M. GLAVONJIC

Radio Sevnica

Zakaj poroča samo o nečem?

SEVNICA - V nedeljo, 17. novembra, sem okrog 12. ure na sevniki radijski postaji poslušal nekakšne sevniske "ocvirke". Napovedovalka je med drugim poročala, da je sevniskega župana Peterlna obiskal bivši semiški župnik Hribernik in sta nato obiskala nekatere zidanice. Ker sem bil zraven, imam nekaj pripomb.

Bila je Martinova nedelja, ko se srečajo prijatelji po zidanicah in domovih, da preizkusijo novo vino in se poveselejo. Ker sta bila to nedeljo prosta tako g. župnik kot župan, ni bilo nobene ovire za srečanje. (Za zdaj za to še ni potrebno pisno dovoljenje.) Minilo je prijetno popoldne. Po dolgih letih smo Sevnici dobili župana domačina, ki kljub nizkim udarcem zadovoljivo vodi občino. V soboto, 16. novembra, je RK Sevnica pripravil krajšo slovesnost za zaslužne darovalce krvi in mnogi so dobili priznanja glavnega odbora RKS. Pokroviteljstvo je imela Občina Sevnica in priveditve se je kljub napornemu delavniku udeležil tudi župan ter se Sevnčanom zahvalil za humana dejanja. O tem pa sevniki radio ni poročal niti besedice. Raje je v športni oddaji na dolgo in široko govoril o tem, kdo in kako daleč je vrgl ali brenil žogo.

TINE KLEMENČIČ
Sevnica

je bil izredno priljubljen v kolektivu in pri bolnikih, izžareval je neviden čar, ki je, združeno z njegovim izvirnim humorjem vezal ljudi nase. Radi smo delali z njim. Pri delu je bil pozoren in izredno občutljiv sodelavec. Zelo rad je imel naravo, v kateri je pridobival navdihe za delo, hudomušnost in življenje. Verjamem, da ga bo zelo pogrešala tudi lovska bratovščina, da ne govorim o prijateljih in sosedih v Semiču, kjer je imel zidnico in vinograd.

Zaspal je za vedno brez bolečin. Taka smrt, žal prezgodnja, je nagrada za poštenega, dobrega človeka. Z njegovim odhodom je kirurški oddelek izgubil dragocnega sodelavca, Dolenjska in Bela krajina dobrega zdravnika kirurga, družina pa skrbnega moža in očeta. Slava njegovemu spominu!

Dr. LAVO MORELA

Tone Zupančič

V petek, 22. novembra, smo se na pokopališču pri sv. Marjeti pri Ponikvah zadnjič poslovili od Toneta Zupančiča, rojenega 24. aprila 1948 v Dolenji Nemški vasi pri Trebnjem. Najprej je bil zaposlen v podjetju Akripol, potem pri železnici in kasneje v elektro podjetju blizu doma. Bil je priden delavec, toda več let ga je spremljala bolezen. Zadnje štiri mesece ga je priklenila na posteljo. Tone je bil zelo prijazen z ljudmi in rad se je poveselel. Domači so hvaležni vsem, ki so ga obiskovali v času bolezni, predsem patronažni sestri, ki ga je znala bodriti, dr. Steli Munk, RK in dobrim sosedom Šaleharjevim, Čehovim in Facku. Da so Toneta spoštovali je pokazala tudi množica ljudi na pogrebu. Domači se zahvaljujejo tudi g. župniku, pevcom MPZ in govornikom. Šele v takem primeru zna človek ceniti, kako lahko pomagajo dobri ljudje, prijatelji, sosedi in znanci.

Pokojni nam bo ostal v lepem spominu.

R. M.

Milka Grozde

V torek, 19. novembra, smo se na pokopališču v Trebnjem zadnjič poslovili od Milke Grozde, rojene Abina, ki se je leta 1922 v številni družini rodila na Cvibljah pri Trebnjem. Tri sestre so odšle v svet, Milka pa je z bratom ostala doma. Živela je vedno zelo skromno. Opravljala je težaška dela, pomagala je pri težkih opravilih, prala itd. Leta 1957 se je poročila z železničarjem Francem Grozdom iz Vodal pri Trzinu, ki pa je leta 1989 zaradi težke bolezni umrl. Milka je prestala hudo operacijo in je bila od takrat rahlega zdravlja. Veliko časa je posvetila čiščenju in krasitvi cerkve, urejala je tudi več grobov in bila dobrotnica samostana šolskih sester. Da je bila spoštovana, se je videlo tudi ob zadnjem slovesu. Svoji pokojne se zahvaljujejo vsem, ki so kakorkoli pomagali ob njeni smrti. Milka nam bo vsem ostala v lepem spominu.

POTOŠKO TURISTIČNO TIHOŽITJE, streljaj pred občinskim središčem na Hribu in tik pod spomeniško zaščitenim območjem Tabora. Sicer pa je slika le ena izmed številnih neokusnosti, ki si jih nekateri privoščijo na poljih v rejski in travniški dolini v obliki postavljanja raznih barak, drvarnic, skladišč lesa in še česa, kar nikakor ne sodi v še vsaj navidezno čisto in lepo obdelano krajino. Pa ne da pristojni tega ne bi vedeli, nasprotno, že kar nekaj razprav je bilo o tem, vendar kaže vse skupaj preveliko domačnost. Prav tako se po značilnih potoških lažih bohotijo razne gradnje, črne sevede, le da so tiste bolj skrite očem. (Besedilo in slika: A. Košmerl)

Marija Smrkolj kar 215-krat darovala kri

Srečanje krvodajalcev občine Litija - Vsako leto 1000

"43 let krvodajalstva v Litiji in Sloveniji ne pomeni samo to, da smo v samem evropskem vrhu po številu odvzemov, po številu zbranih litrov krvi, pomeni mnogo več, pomeni veliko zdravja, veliko rešenih življenj in pomeni to, da se je v pretekli slovenski dom vrnila sreča in zadovoljstvo. In prav gotovo gre vsa zahvala resnično vam, spoštovani krvodajalci in krvodajalke," je v pozdrav-

nem govoru na srečanju krvodajalcev iz občine Litija v Kulturnem domu Smartno poudarila namestnica glavnega sekretarja Rdečega križa Slovenije.

V občini Litija se lahko s ponosom ozrejo na prehojeno pot. Vse krvodajalske akcije so bile do sedaj vedno dobro obiskane, res je bila katera nekoliko slabše, a 1000 krvodajalcev je številka, ki je presežena vsako leto.

V Šmarnem kulturnem domu se je konec prejšnjega tedna zbralo 160 krvodajalcev, dobitnikov priznanj, in sicer: za 5-krat darovano kri 30, 10-krat 29, 15-krat 30, 20-krat 20, 25-krat 18, 30-krat 11, 35-krat 5, 40-krat 6, 45-krat 1, 50-krat 5 (Amalija Gegali, Anton Groznik, Milan Vukosavljevič, Jože Lovše in Janez Černe), 55-krat 3 (Ivan Mežnar, Peter Mandelj in Boris Žužek), 60-krat 1 (Branko Hauptman) in 75-krat 1 (Franci Pregelj); dobitnika posebne zahvale: litijska rekorderka Marija Smrkolj za 215-krat darovano kri za krvno plazmo in Zlato Pavlica (zaradi bolezni se ne more več udeleževati krvodajalskih akcij, je nepokreten, kri je dal 42-krat), ter aktivisti Rdečega križa.

M. ŠUŠTERŠIČ

• Vsi ljudje se rodijo kot poštenjaki in umrejo kot prevarani. (Vauvenargues)

• Tehnika napreduje s takimi koraki, da se je bati, da nas bo pohodila.

Spomini na Frato in partizanstvo

Justina Zupančič - Kristina, ki je pred kratkim praznovala 88. rojstni dan, je bila med vojno kurirka in kuharica Novomeške partizanske čete v taborišču na Frati

Spomini živijo, dokler nije človeško srce. "Moje srce se še ni odtrgalo od Frate in ljudi, ki so se v letih narodnoosvobodilnega boja zrasli z njo," je pred desetletji zapisala Justina Zupančič - Kristina v uvodu knjižne zbirke Dokazi za njeno Frato.

To čudovito ženo poznam še iz dni hudih preizkušenj in povojnih dni, ko je bila ena glavnih žensk, ki je dihala za soteško dolino. V teh jesenskih dneh je Justina v krogu svojih dragih praznovala 88. rojstni dan. Obiskal sem jo, ji stisnil roko in tudi slikal, vendar sva se dogovorila, da bom za to priložnost uporabil sliko, ki je bila v partizanskem taborišču leta 1941 kurirka in kuharica prve Novomeške partizanske čete. Kajti s prihodom Justine z Jesenic na Gorenjskem - pozneje je postala žena logarja Jožeta Zupančiča - so prvi partizani na Frati dobili gospodinjino. Vzljubili so jo, saj jim je znala topli svetovati kot mati, bila pa je tudi prva izobraženka med

njimi. "Tisti večer, predno so odšli moji partizani na Bučko, sem delila večerjo s posebno ljubeznijo, ker sem slutila, da se nekateri med njimi ne bodo več vrnili. Zrla sem jim v oči. Vsakdo je pristopil k skupnemu loncu s svojo posodo. Devija sem podražila: "Kaj pa tvoji krajčki?" Obljubila sem mu, da mu jih bom pripravila. Bil je že oktober 1941 in v nekaj mesecih smo si postali kot eden. Preden so odšli, so vsi kot en mož dvignili k srcem pesti in vzklknili: "V boj!" Tako je bilo takrat, ko je odšla prva Novomeška četa v napad na Bučko. Bučka je v noči iz 1. na 2. november vsrkala vročo kri prvega borca s Frate. Devi se ni vrnil. Njegove krajčke sem potem razdelila še mnogim partizanom," se spominja Justina.

Justina je živela s Frato vse do njenega požiga 8. oktobra 1942. Pred tem so čez Frato šli prav vsi predstavniki OF. Justina je kuhala, prala in tipkala zaupne okrožnice k uporu. Stalna posadka Frate je štela štiri partizane, ki so bili na razpolago za vse. Justina je čudovito poskrbela za zbor aktivistov vseh okrožij. S Kidričcem, ki je zbor vodil, so prišli še Josip Vidmar, Edo Kocbek, Matej Bor,

Justina Zupančič - Kristina

MLADI DOPISNIK

DAN ODPRTIH VRAT ZA DEDKE IN BABICE

Letos smo že tretje leto zapored odprli šolska vrata našim dedkom in babicam. Ta veseli dan je bil 15. november, ko so si stari starši lahko 3. šolsko uro ogledali naše delo pri pouku. Učenci smo zanje s pomočjo naših učiteljev pripravili zanimiv program. Ni manjkalo deklamacij, petja, plesa in tudi smeha. Na sporedu sta bila namreč dva skeča, s plesom so nas razvedrile učence, ki so zaplesale ob živahni Makareni, za petje je poskrbel pevski zbor, slišali pa smo tudi nekaj melodij, ki so jih zaigrali učenci glasbene šole. Ob koncu prireditve smo naše dedke in babice pogostili s kavico ter z njimi malce poklepotali. V njihovih očeh se je iskriilo zadovoljstvo in veselje. S tem je bil naš trud poplačan.

MONIKA JARC, 8.b.
OŠ Mira Peč

DELOVANJE DRUŠTVA INVALIDOV

Konec leta bomo v trebanjskem društvu invalidov analizirali, kaj smo od zadanega delovnega programa uresničili. Lahko povemo, da se je marsikaj dogajalo. V soboto, 14. novembra, smo zaključili z izletom v neznanu. Razveselili smo se novice, da se je v Trebnjem začela gradnja doma starejših občanov. Za prednovoletni čas pripravljamo program obiskov in obdaritev najtežjih invalidov po domovih in bolnicah. Z novoletnim srečanjem v soboto, 28. decembra, v trebanjskem Trimu, pa bomo leto zaključili.

R. M.

BILI SMO V TESPACU

V sredo, 13. novembra, smo se odzvali povabilu vodstva Tespaca na nagradni natečaj. Letos smo učenci treh šol (OŠ Brestanica, Krško in Senovo) ustvarjali spise na temo "Kakovost - kaj si?". Medtem ko smo mi naše zamisli izlivali na papir, je vodstvo popeljalo naše mentorice na ogled tovarne. Bile so zelo zadovoljne. Vse skupaj je bilo zanimivo in poučno.

SANJA MACUR
OŠ Brestanica

O VARČEVANJU

Na osnovni šoli Šentjerneji imamo šolsko hranilnico. Vodi jo socialna delavka, v njej pa delajo učenci 4. razreda. Šolsko hranilnico obiskujejo učenci od 1. do 8. razreda. Idejo za hranilnico je dala Dolenjska banka - banka Šentjerneji. Za šolsko hranilnico je zelo pomemben 31. oktober - dan varčevanja. Če bi bila jaz bogata, bi si kupila hišo ob morju s čudovitim razgledom. Če bi imela otroke, bi zaposlila varuško. Zaposlila bi tudi kuharico. Kupila bi si ladjo, s katero bi lahko odpotovala na odprto morje. Imela bi osebnega soferja. Denar bi hranila v banki in varčevala. Ker nisem bogata, si želim le zdravja, sreče in mnogo prijateljev. Tudi to je bogastvo.

DAMJANA CVELBAR, 4.c
OŠ Šentjerneji

Stiske naših otrok

V tednu Karitas

Od 24. novembra do 1. decembra poteka v Sloveniji teden Karitas, ki želi to leto opozoriti javnost in vsakega posameznika na stiske naših otrok.

Že stari Rimljani so rekli: "Puer res sacra" - Otrok je sveta stvar. Danes ni lahko biti otrok, enako pa ni enostavno biti starš. Prvi se tega le težko zavedajo, saj imajo celo pravico do neobremennjenega otroštva. Odrasli, pa bi to dejstvo morali upoštevati in iz odgovornosti do obojih, do otrok in do sebe, ravnati tako, da bi otrokom zagotavljali dobrobit. Ker je življenje tako drugačno od deklaracij in lepih želja, danes veliko otrok trpi zaradi najrazličnejših stisk. Naj omenim le najbolj pereče, ki

• Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili, če kruh delil bi z bratom brat s prav srčnimi čutili. (Simon Gregorčič)

so pogoste tudi v Sloveniji, zloraba in zanemarjanje, nasilje nad otroki; slabo ravnanje in trpinčenje; in kar je najtežje, da otrok ne doživlja ali ni deležen prave ljubezni svojih staršev.

Čeden Karitas nas želi opozoriti na ta pojav otrokovih stisk med nami. Zavedajmo se: kdor dela za otroke in z otroki, dela za prihodnost našega naroda in vsega človeštva. Iz naše sredine je potrebno odpraviti vsako nasilje in izživljanje nad otroki, revščino, osamljenost in zanemarjenost, napačno in pretirano zahtevnost nekaterih staršev do svojih otrok in vse, kar "sveto" bitje prizadene v njegovem dostojanstvu.

Ob tej priložnosti se člani Župnijske Karitas - Novo mesto Kapitelj zahvaljujemo vsem ljudem dobre volje, privatnim podjetnikom in obrtnikom, ki nam denarno ali materialno pomagata. Z vašimi darovi moremo mi pomagati naprej; vsem tistim družinam in posameznikom, ki se v stiski obračajo na našo Karitas. Iskrena hvala in se še priporočamo!

S. CEKUTA

Sprašujem, kaj sem

Žuboreč potok...
Pesek sem, ki ga spirajo,
skala, ki je ne premakne.
Ne vidiš,
kaj skriva vse.
Skrivnost sem,
ki čaka, čaka,
da ji odkriješ misli.
Svetloba sem, skrita v temi.
Poišči me v sencih prahu,
grudi zemlje, kaplji deževni.
Skrivam se od strahu,
da videl boš le kič stekleni,
ne spoznal me niti v snu.
Sonce sem in ne blišč.
Sreča sem in krik,
strela, grmenje in mir.

NIKA-TEODORA REGALI, 8.a
OŠ Dolenjske Toplice

Kdo ponuja ustvarjalnost?

"Slovesno prisegam, da v šolskem letu 1996/97 ne bom pokedil(a) niti ene cigarete." Približno tako se glasi osrednji del prisege, ki so jo letošnji dobitniki v podpisu osnovnošolci. No, listina je opremljena še s podpisom pristojnega pri ministrstvu za šolstvo in podpisom razredničarke, zadnjo stran pa krasijo izjave znanih medijev oseb iz športa in show businessa, ki opozarjajo na škodljivost kajenja. Torej do tod vse lepo in prav. Seveda je potrebno otroke in odrasčajočo mladino opozorjati pred vsemi vrstami zasvojenosti, vendar je pri tej prisegi stvar spoteke druge.

Prvo, na kar pomislim pri celi stvari, je to, da sem kot otrok in še bolj kot adolescent najraje kršil pravila, ki so mi jih vsiljevali starejši oz. kakršnekoli avtoritete. Prisega pa je vsiljena, saj se ne upam niti pomisliti, kaj bi se zgodilo z osnovnošolcem, ki bi

MODNI KOTIČEK Kultura oblačenja

Moda je širok pojem in pogosto napačno rabljen v vsakdanjem jeziku. Vendar to je, čeprav težko priznava, stvar globlje razprave. Danes se bom ustavila pri kulturi oblačenja.

Človek se je začel oblačiti že tisoče let pred našim štetjem, saj je z izgubo kožeha v času evolucije človeške vrste potreboval zaščito pred naravnimi vplivi. Zato je moral ubijati pripadnike drugih živalskih vrst, kar danes nekateri močno obsojajo, in prav je tako, saj so tudi naravni viri omejeni.

In že smo v sedanosti. Ljudje se oblačimo v različnih slogih, ki so pogojeni s kulturo, spolom, razpoloženjem in ne nazadnje z denarjem, ki je ključna dobrina za nakup oblačil. Razločujemo dve razsežnosti pojma kultura oblačenja. Širša se nanaša na razlike med kulturami po svetu, bodisi zaradi naravnih značilnosti bodisi zaradi vere. Ožje pa pojem razumemo na stopnji posameznika, ki si ustvari popolnoma individualen slog. Argument zanj je počutje, ki se nehoti podredi. Številni psihologi in antropologi so ugotovili vplive oblačenja na človekovo osebnost in na okolico, v kateri živi. Tako pridemo do spoznanja da se oblačimo zase in za druge. Evropska civilizacija dopušča svobodo odločanja, vendar se ljudje med sabo dogovorimo, kaj je lepo oz. slabo. Idealna rešitev je torej dobro počutje in lep izgled.

JERCA LEGAN

• Sramežljivost je seme vseh vrlin. (Nemški pregovor)

• Sovraštvo na prvi pogled je usodnejše kot ljubezen na prvi pogled. (Petan)

• Treba je ljubiti, da bi zaznali ljubezen. (Arabski rek)

Povezal ju je trgovski poklic

Zlatoporočenca Anica in Jožko Drenek iz Sevnice

SEVNICA - Sevnški župan Jože Peternel je po petih desetletjih zakonske zveze zlatoporočencem Anici in Jožku Drenku iz Sevnice v poročni dvorani na sevnškem gradu čestital ob visokem jubileju tudi v imenu občine, jima zaželel trdnega zdravja v krogu najbližjih in na kratko orisal njuno vse prejo kot lahko življenjsko pot. Anica se je rodila 19. maja 1919 v Koludruju pri Šentjanžu na Dolenjskem, od koder se je njena družina Strnadovih preselila v Sevnico. Na veliki kmetiji se je rodilo in živelo osem otrok. Po končani osnovni šoli se je Anica izučila za trgovsko pomočnico. Najprej je našla službo v Rušah. Med vojno so jo Nemci z nekaj člani družine vred pognali na trnovo pot izgnanstva. Po vojni je dobila službo v Sevnici, kjer je spoznala svojega soproga Jožka. Jožko Drenek je bil rojen 5. januarja 1922 v Loki pri Žusmu v zelo številni trgovski družini. Družina se je preselila v Sovodnji na Gorenjskem. Izučil se je za trgovca. Med vojno so ga prisilno mobilizirali na 19. maja

POZORNOST - Zlatoporočenca Anica in Jožko Drenek (na posnetku) so sorodniki pripravili prijetno srečanje v sevnškem hotelu Ajdovec, kjer sta se jima hčeri z družinama zahvalili za lepo vzgojo ter toplo in pošteno skupno življenje (Foto: P. P.)

vojsko. Po končani vojni vihri se je vrnil v domovino in se v Sevnici zaposlil kot poslovodja sevnškega trgovskega podjetja, kjer je tudi srečal Anico. Ustvarila sta si družino in dom na Drožanjski cesti. Jožko je pozneje napravil še višjo komercialno šolo in bil vse do upokojitve leta 1982 direktor Trgovskega podjetja Sevnica. V zakonu sta se zlatoporočencem Drenku rodili hčeri Breda in Nada. Zanj sta dobro skrbeli. Danes so jima hčerk, zeta Franci in Matic ter vnuki Miha, Lucija, Nataša in Tomaž v veselje in ponos.

P. P.

PRISPEVKI ZA VESELI DECEMBER

V času od 15. do 25. novembra so na žiro račun Občinske zveze prijateljev mladine Novo mesto št. 52100-678-80209 za Veseli december prispevali: Tanja Klemenčič 1.500; Sklad za izobraževanje delavcev 10.000; PCP Pureber 15.000; ZŠAM Novo mesto 15.000; Tatjana Štine 2.000; Martina Tršinar 1.500; Jože Ajdič 4.000; Vlado Dežmar 5.000; Apros, d.o.o., 8.000; SVIZ Dijaški dom Novo mesto 14.000; KS Bučna vas 50.000; Romana Jakobčič 5.000; Novoteks - Tkanina 45.000; Kovinska oprema Črtalič 20.000; Simon Velkoski 20.000; OŠ Center 30.000; KS Šmarjeta 30.000; KS Prečna 40.000; SKB banka 5.000; Jože Saje 10.000; Marjan Bradač 3.000; Robert Andolšek 8.000; Jani Pirc 5.000; Marijan Ciril Selak 3.000; Yurena, šola tujih jezikov, 6.000; OŠ Grm 30.000; Novotehna 20.000; Dolenjske pekarne 50.000 tolarjev. Dom starejših občanov pa je z delom in materialom pomagal v vrednosti 20 tisočakov.

Na žiro računju se je nabralo že 2.188.600 tolarjev. Hvala vsem!

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 28. XI.

SLOVENIJA 1

10.15 - 0.25 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.40 OTROŠKI PROGRAM
SLONČEK BIMBO
10.55 MOJ OČE ŽIVI V RIU, nizoz. nadalj., 4/5
11.15 TEDENSKI IZBOR PUSTOLOVŠČINE IN ODKRITJA, italij. dok. serija, 17/26
11.45 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, tv igrice
16.20 ALICA, evropski kult. magazin
17.00 TV DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
DELFINI IN PRIJATELJI, špan. naniz., 22/26
17.35 DIVJI KONJ, norv. igrana serija, 14
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.25 TEDNIK
21.15 ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE POPEVKE
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.05 SOVA
UMOR, JE NAPISALA, amer. naniz., 1/22
23.50 ELLEN CLEGHORNE, ponov. amer. naniz., 2/15

SLOVENIJA 2

9.00 - Euronews - 11.10 Tedenski izbor: Šolska tv; 14.20 V žarišču; 14.40 Šport; 16.40 Prevzetnost in pristranost, ponov. angl. nadalj., 5/6 - 17.30 Sova: Kvantni skok, amer. naniz., 30/30 - 18.30 Castlovi, angl. nadalj., 24/26 - 18.40 Korenine slovenske lipe, 8/24 - 19.00 Ellen Cleghorne, amer. naniz., 2/15 - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 2/16 - 20.00 Angel, varuh moj, amer. naniz., 1/13 - 20.45 Pisave - 21.35 Povečava - 22.35 Cigankine oči, amer. film

KANAL A

10.15 Risanke - 10.45 Rajska obala (ponov. 8. dela) - 11.10 Oprah show (ponov. 8. dela) - 11.55 Očka major (ponov. 8. dela) - 12.20 Nora hiša (ponov. 8. dela) - 12.45 Družinske zadeve (ponov. 8. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 8. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 8. dela) - 14.00 Vojak najbo (ponov. 2. dela) - 16.00 Oprah show (9. del) - 16.50 Drzini in lepi (9. del nadalj.) - 17.15 Drzini in lepi (10. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (10. del nadalj.) - 18.10 Očka major (10. del nadalj.) - 19.05 Družinske zadeve (9. del nadalj.) - 19.35 Cooperjeva družina (9. del nadalj.) - 20.00 Princ z Bel Aira (9. del nadalj.) - 20.30 Roka pravice (1. del nadalj.) - 21.20 Nenavadna doživljaja (dok. oddaja) - 22.20 Smith in Jones (4. del nadalj.) - 22.55 'Alo 'alo (8. del nadalj.) - 23.30 Vitez za volanom (3. del nadalj.) - 0.25 Dannyjeve zvezde

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezenske vezi (serija, 70/100) - 13.05 Santa Barbara (serija) - 13.55 Izobraževalni program - 15.50 Poročila - 16.00 Dober dan, Hrvaška - 17.05 Besede, besede, besede - 17.35 Priče Istre (dok. oddaja) - 18.10 Kolo sreče - 18.40 Danes v saboru - 19.10 Hrvaška spominška knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Kulturna krajina - 21.15 Glasbena oddaja - 22.15 Opazovanja - 22.50 Umazani igrajo umazano (film)

HTV 2

14.25 Tv kolektor - 14.25 Nacisti, ki je vse povedal (dok. serija) - 15.30 Oprah show - 16.15 Geronimo (amer. film) - 17.55 Smogovci (otroška serija) - 18.25 Risanke - 18.35 Hugo, tv igrice - 19.00 Divje srce (serija, 67/160) - 19.23 Risanke - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Dobiček (serija, 5/8) - 21.15 Cleo od 5 do 7 (franc. film) - 23.20 Seinfeld (hum. serija, 22/22)

PETEK, 29. XI.

SLOVENIJA 1

9.15 - 2.25 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.45 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROKNIH USTVARJALNOSTI, 37/52
10.00 PAJE MESTO, kan. naniz., 27/31
10.20 TEDENSKI IZBOR ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE POPEVKE
11.15 SMRTONOSNO OROZJE I., amer. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.20 GALERIJA OPERNIH ZNAČAJEV
16.00 BARAGOVA AMERIKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 LAHKIH NOG NAKROG
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
18.35 RISANKA
18.50 LINGO, TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 RONDO KVIZ

20.25 PLANET IN
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 FILMSKI MARATON, kronika
23.20 SOVA

UMOR, JE NAPISALA, amer. naniz., 2/22
0.05 SO LETA MINILA, ponov. angl. naniz., 17/20
0.35 VETER IZ WYOMINGA, kan. franc. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.45 Tedenski izbor: Poslovna borza; 10.55 Korenine slovenske lipe, 8/24; 11.15 V žarišču; 11.35 Pisave; 12.25 Povečava; 13.25 Cigankine oči, amer. film; 14.55 Divji ogenj, nem. film - 16.40 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 1/22 - 17.30 So leta minila, angl. naniz., 16/20 - 18.00 Slovenski magatin - 18.30 Koncerti za mlade - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 3/16 - 20.00 Umor 1. stopnje, amer. nadalj., 6/23 - 20.45 Naslovica, amer. film - 22.25 Videospion - 22.55 55 dni v Pekingu, amer. film - 2.00 Košarka

KANAL A

10.15 Risanke - 10.45 Rajska obala (ponov. 9. dela) - 11.10 Oprah show (ponov. 9. dela) - 11.55 Očka major (ponov. 9. dela) - 12.20 Nora hiša (ponov. 9. dela) - 12.45 Družinske zadeve (ponov. 9. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 9. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 9. dela) - 14.00 Vitez za volanom (ponov. 3. dela) - 15.00 Karma - 16.00 Oprah show (10. del) - 16.50 Drzini in lepi (10. del nadalj.) - 17.15 Drzini in lepi (11. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (10. del nadalj.) - 18.10 Očka major (10. del nadalj.) - 18.40 Nora hiša (10. del nadalj.) - 19.05 Družinske zadeve (10. del nadalj.) - 19.35 Cooperjeva družina (10. del nadalj.) - 20.00 Princ z Bel Aira (10. del nadalj.) - 20.30 Ned in Stacey (2. del nadalj.) - 21.00 Nesreča - skrivnost poleta 1501 (film) - 22.40 Karma - 23.40 Ulica ljubezni (2. del nadalj.)

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezenske vezi (serija, 71/100) - 13.05 Santa Barbara (serija) - 13.55 Izobraževalni program - 15.50 Poročila - 16.00 Dober dan, Hrvaška - 17.05 Danes v saboru - 17.35 Govorno o zdravju - 18.10 Kolo sreče - 19.10 Hrvaška spominška knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Lepa naša (show program) - 21.15 Večbit v Andih (dok. oddaja) - 21.45 Polure za kulturo - 22.15 Opazovanja - 22.45 Klub d.d. - 23.00 Živi planet (dok. serija, 11/13) - 23.55 Poročila

HTV 2

13.50 Tv kolektor - 14.00 Seinfeld (hum. serija) - 14.25 Dobiček (serija 5/8) - 15.20 Triler - 16.20 Fliper (amer. film) - 17.55 Smogovci (otr. serija) - 18.25 Risanke - 18.35 Hugo, tv igrice - 19.00 Divje srce (serija, 68/160) - 19.23 Risanke - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.25 Zakon v L.A. (serija, 7/22) - 21.15 Ameriški film - 22.30 Jelenci z divjega zahoda (hum. serija, 6/15) - 23.15 "Breakaway" (amer. film) - 0.50 Glasba - 1.45 Košarka

SOBOTA, 30. XI.

SLOVENIJA 1

7.45 - 2.20 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.25 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.40 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
8.50 O. J.
9.05 MALE SIVE CELICE
9.45 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.20 UČIMO SE TUIH JEZIKOV
10.35 LETNI KONCERT ORKESTRA
11.10 SVET DINOZAVROV, ponov. - 11.13
11.40 ANALITIČNA MEHANIKA, 46.52
12.10 TEDNIK, ponov.
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov. tv igrice
14.20 POLICISTI S SRCEM, avstral. naniz., 3/26
15.10 KINOTEKA: DVOJNA ODŠKODNINA, amer. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudnoznan. serija, 6/10
18.00 NA VRTU
18.30 OZARE
18.35 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ANA FUNDACIJA, prenos
21.45 ZA TV KAMERO
21.55 NATIONAL GEOGRAPHIC, amer. dok. serija, 20/20
22.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.20 SOVA
UMOR, JE NAPISALA, amer. naniz., 3/22
0.05 VEČNI SANJAC, amer. naniz., 23/25
0.30 ŽENSKA IN MOŽICELJ, fran. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.50 Tedenski izbor: Planet In; 10.20 Mostovi; 11.50 Zgodovinska kitajska mesta, amer. dok. serija, 11/13 - 12.45 Skrivnostni svet A. Clarka, 13. epizoda - 13.30 Prometni kviz - rondo, ponov. - 13.30 Košarka - 15.55 Lillehammer smučarski skoki - 17.55 Rokomet - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 4/16 - 19.55 Lake Louise smuk (2) - 20.55 Breckenridge - Velešlalom, 2. tek (m) - 21.45 Smrtonosno orožje II, amer. film - 23.35 Sobotna noč

KANAL A

9.00 Kaličopko - 10.00 Risanke - 10.30 Glasbena oddaja - 11.30 Očka major (ponov. 10. dela) - 12.00 Nesreča - skrivnost poleta 1501 (ponov. filma) - 13.40 Pot flamingov (13. del nadalj.) - 15.00 Cooperjeva družina (ponov. 10. dela) - 15.25 Princ z Bel Aira (ponov. 10. dela) - 16.00 Alf (3. del) - 16.30 Muppet show - 17.00 Mala

morska deklica (22. del risane serije); Račje zgodbe (32. del risane serije) - 18.00 Disnevs - 18.15 Ta čudna znanost (1. del naniz.) - 18.40 Kung Fu (3. del naniz.) - 19.35 Življenje v mestu (2. del naniz.) - 20.30 Jack Reed (film) - 22.10 Vročica noči (2. del) - 23.05 Vroči pogovori (2. del naniz.) - 23.40 Črna Emanuela (erotični film)

HTV 1

9.00 Tv kolektor - 9.10 Poročila - 9.15 Lucky Luke (risana serija, 7/26) - 9.40 Ameriški film - 11.00 Prizma - 12.00 Poročila - 12.15 Živi planet (dok. oddaja) - 13.10 Ameriški film - 15.00 Brilljanten - 15.45 Filipovi otroci - 16.10 Ustanovitelji hollywoodske akcije (dok. oddaja) - 16.40 Poročila - 16.45 Televizija o televiziji - 17.15 Dok. oddaja - 19.03 V začetku je bila Beseda - 19.10 Hrvaška spominška knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.20 Made in Amerika (amer. film) - 22.10 Opazovanja - 22.45 Posnetek koncerta - 23.40 Nočni program

HTV 2

14.20 Tv spored - 14.35 S knjigo v glavo - 15.20 Zakon v L.A. (serija, 7/22) - 16.05 Theatron - 17.40 Mladi Indiane Jones, II. (serija, 7/15) - 18.30 Dok. oddaja - 19.20 Risanke - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Triler - 21.15 Neskončno potovanje (serija, 7/20) - 22.20 Dosjeji X (serija 6/49) - 23.10 Glasbena oddaja

NEDELJA, 1. XII.

SLOVENIJA 1

8.15 - 23.35 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKI PROGRAM
ŽIVZAV
9.30 SREDI GALAKSIJE ZAVIJ LEVO, avstral. naniz., 28/28
9.55 NEDELJSKA MAŠA
11.00 PROFILI NARAVE, D.N., kan. serija, 1/13
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 SLOVENSKI LJUDSKI PLESI
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
13.35 KARAOKE, razvedrilna oddaja
14.35 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.05 DLAN V DLANI
15.20 USODNA LJUBEZEN, amer. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 ZAVRTIMO STARE KOLUTE
17.40 PO DOMAČE
19.10 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.15 VEČERNI GOST
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 9.05 Srečni Kekec, sloven. film (čb) - 10.20 Tedenski izbor: Videospion; 10.50 Lahkih nog naokrog; 11.35 Na vrtu - 12.30 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 2/22 - 12.55 Lillehammer, slalom, 1. tek (m) - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 5/16 - 20.55 Breckenridge, slalom, 2. tek (m) - 21.45 Prevzetnost in pristranost, angl. nadalj., 6/6 - 22.35 Alice v mestih (nem. film) - 0.25 Novice iz sveta razvedrila

KANAL A

9.00 Kaličopko - 10.00 Risanke - 10.30 Glasbena oddaja - 11.30 Nora hiša (ponov. 10. dela) - 12.00 Vitez za volanom - 13.40 Daktari (13. del naniz.) - 15.05 Najtniki proti vesoljcem (2. del serije) - 15.30 Super samuraj (2. del serije) - 16.00 Alf (4. del) - 16.30 Muppet show - 17.05 Severni medved (mlad. film, 1. del) - 17.55 Disnevs - 18.10 Korak za korakom (2. del naniz.) - 18.40 Miza za pet (2. del naniz.) - 19.35 Lovca na krokodile (2. del dok. serije) - 20.30 Past za inspektorja Callahana (film) - 22.40 Vitez za volanom (4. del nadalj.)

PONEDELJEK, 2. XII.

SLOVENIJA 1

9.15 - 23.45 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.00 OTROŠKI PROGRAM
LIZIKA, lut. igrice
10.45 DEKLJSKI ZBORI
11.10 ALICE V MESTIH, ponov. nem. filma
13.00 POROČILA
13.05 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
14.00 TEDENSKI IZBOR
UTRIP
14.15 ZRCALO TEDNA
14.30 ZA TV KAMERO
14.40 FORUM
15.00 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.30 VEČERNI GOST
16.20 DOBER DAN KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.30 OČIVIDEČ, angl. dok. nadalj., 9/13
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 MIKLAŽ
18.40 RISANKA
18.50 LINGO, TV IGRICA
19.20 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 PRO ET CONTRA
20.55 ROKA ROCKA
21.55 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 SOVA
UMOR, JE NAPISALA, amer. naniz., 4/22
23.10 NORO ZALJUBLJENA, amer. naniz., 17/25

SLOVENIJA 2

Euronews - 11.05 Tedenski izbor: Učimo se tujih jezikov: angleščina; 12.20 Reka upanja, franc. nadalj., 9/18; 12.10 Ana fundacija; 13.40 Sobotna noč; 15.40 Šport - 16.25 Wildbach, nem. naniz., 13/13 - 17.15 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 3/22 - 18.05 Simpsonovi, amer. naniz., 56/92 - 18.30 Sedma steza - 19.00 Noro zaljubljena, amer. naniz., 17/25 - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 6/16 - 20.00 Konec velikih počitnic, koprod. serija, 2/6 - 21.35 Osmi dan - 22.05 Oddaja o turizmu - 22.35 Svet poroča - 23.05 Brane Rončel izza odra

KANAL A

10.15 Risanke - 10.45 Rajska obala (ponov. 10. dela) - 11.10 Oprah show (ponov. 10. dela) - 11.55 Korak za korakom (ponov. 2. dela) - 12.20 Super samuraj (ponov. 2. dela) - 12.45 Najtniki proti vesoljcem (ponov. 2. dela) - 13.10 Miza za pet (ponov. 2. dela) - 14.00 Lovca na krokodile (ponov. 2. dela) - 15.00 Dannyjeve zvezde (ponov.) - 16.00 Oprah show (11. del) - 16.50 Drzini in lepi (ponov. 11. dela) - 17.15 Drzini in lepi (12. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (11. del nadalj.) - 18.10 Očka major (11. del nadalj.) - 18.40 Nora hiša (11. del) - 19.05 Družinske zadeve (11. del nadalj.) - 19.35 Cooperjeva družina (11. del nadalj.) - 20.00 Princ z Bel Aira (11. del nadalj.) - 20.30 Sam svoj mojster (3. del naniz.) - 21.00 Filmska uspešnica: Pračlovek iz Encina (film) - 22.35 'Alo 'alo (10. del naniz.) - 23.10 Tibotapci (3. del naniz.) - 0.10 Dannyjeve zvezde

TOREK, 3. XII.

SLOVENIJA 1

10.15 - 1.05 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.50 OTROŠKI PROGRAM
ZLATI PRAH
10.50 MAJKEN, šved. nadalj., 3/3
11.40 SREČNO KEKEC, ponov. sloven. filma
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
13.55 TEDENSKI IZBOR
PODOBE NARAVE, kan. serija, 1/13
14.20 OBZORJE DUHA
14.50 KONEC VELIKIH POČITNIC, koprod. serija, 2/6
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SKRIVNOST SEDME POTI, nizoz. nadalj., 1/13
17.35 O. J.
17.45 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA, risana serija, 17/50 O. J.
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE, tv igrice
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.25 BITKA ZA REKO, dok. oddaja
21.20 DRUŽINA, angl. nadalj., 2/4
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 POSLOVNA BORZA
23.00 SOVA
SPOSNE POIZVEDBE, franc. naniz., 14/14
0.30 DAVOV SVET, ponov. amer. naniz., 19/25

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.05 Tedenski izbor: Osmi dan; 11.35 Boj za obstanek, angl. poljudnoznan. serija, 6/10; 12.25 Slovenski magazin; 12.55 Impresarij v New Yorku; 13.50 Koncert simfonikov RTV; 14.50 Zoom - 16.00 Pustolovščine in odkritja, italij. dok. serija, 18/26 - 16.25 Angel, varuh moj, amer. naniz., 1/13 - 17.15 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 4/22 - 18.05 Castlovi, angl. nadalj., 25/26 - 18.35 Svet dinozavrov, amer. poljudnoznan. serija, 12/13 - 19.00 Davos svet, amer. naniz., 19/25 - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 7/16 - 20.00 Košarka - 21.30 Miklavž - 21.35 Studio City - 22.35 Opus - 23.25 Somrak stoletja - 0.25 Studio City, ponov.

KANAL A

10.15 Risanke - 10.40 Rajska obala (ponov. 11. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 11. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 10. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 11. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 11. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 11. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 11. dela) - 14.00 Tibotapci (ponov. 3. dela) - 15.00 Živeti danes - 16.00 Oprah show (12. del) - 16.50 Drzini in lepi (ponov. 12. dela) - 17.15 Drzini in lepi (13. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (12. del nadalj.) - 18.10 Očka major (12. del nadalj.) - 18.40 Nora hiša (12. del nadalj.) - 19.05 Družinske zadeve (12. del nadalj.) - 19.35 Cooperjeva družina (13. del nadalj.) - 20.00 Princ z Bel Aira (12. del nadalj.) - 20.30 Ellen (3. del naniz.) - 21.00 Calice in sm (film) - 23.30 'Alo 'alo (11. del naniz.) - 0.05 Bergerac (3. del naniz.) - 1.05 Živeti danes

SREDA, 4. XII.

SLOVENIJA 1

8.45 - 0.20 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.20 TEDENSKI PROGRAM
KARAOKE
10.20 OTROKA GOZDNE JAGODE, norv. nadalj., 1/3
10.45 ROKA ROCKA
11.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, amer. dok. serija, 20/20
12.30 SLOVENSKI LJUDSKI PLESI
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
14.45 DLAN V DLANI
15.00 PRO ET CONTRA
15.50 SLOVENSKI UTRINKI, oddaja madžarske tv
16.20 LJUDJE IN ZEMLJA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 MIKLAŽ

KANAL A

10.15 Risanke - 10.40 Rajska obala (ponov. 12. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 12. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 11. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 12. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 12. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 13. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 12. dela) - 14.00 Bergerac (ponov. 3. dela) - 15.00 Kaj potrebuje moja duša (dok. oddaja) - 16.00 Oprah show (13. del) - 16.50 Drzini in lepi (ponov. 13. dela) - 17.15 Drzini in lepi (14. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (13. del nadalj.) - 18.10 Očka major (13. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (13. del naniz.) - 19.05 Družinske zadeve (13. del nadalj.) - 19.35 Cooperjeva družina (14. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (13. del naniz.) - 20.30 Osumljeni (3. del naniz.) - 21.20 Ključ dolžnosti (2. del naniz.) - 22.15 Smith in Jones (5. del naniz.) - 22.50 'Alo 'alo (12. del naniz.) - 23.25 Vojak najbo (3. del naniz.) - 0.25 Samotne sledi (dok. oddaja)

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.55 Tedenski izbor: Poslovna borza; 10.05 V žarišču; 10.25 Obiski; 11.15 Somrak stoletja; 12.15 Usodna ljubezen, amer. film; 13.45 Oddaja o turizmu; 14.05 Umor 1. stopnje, amer. nadalj., 6/23 - 15.05 Sova: Splošne poizvedbe, fran. naniz., 14/14 - 16.35 Castlovi, angl. nadalj., 26/26 - 17.05 Šolska tv - 19.00 Caroline v velemestu, amer. naniz., 6/24 - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 8/16 - 20.00 Košarka - 21.45 Made in Slovenia - 22.35 Krst pri Savici - 1.05 Nogomet

ČETRTEK

4.30-8.00 Jutrarnji spored - 8.00 Napoved - 11.00 AvtoTimes - 12.00 BBC, osmrtnice - 12.15-13.00 NZ želje - 14.00-15.00 Zabavne želje - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.30 Planinski kotiček - 18.20 Kronika - 19.30-24.00 Kinetoskop, Altergodba

OBJEM PRIPRAVLJA PLOŠČO

ŠENTJERNEJ - Prijubljena in znana skupina Objem, ki jo lahko poslušate vsak konec tedna v restavraciji Tango na Otočcu, pripravlja svojo prvo zgoščenko, na kateri bo nekaj povsem novih skladb. Medtem pa je njihov videospot Odšel bom, ki so ga posneli pred kratkim, že mogoče videti na televizijskih programih.

DAI.MATINSKA KLAPA V KLUBU VIDA - V novomeški klub Vida že kar nekaj časa obiskovalci ne zahajajo! zaradi dobre pijače, pač pa tudi zaradi nastopov različnih glasbenikov: Prejšnji petek so za dobro voljo poskrbeli fantje iz "Dalmatinske kl

Seminarji so evropska posebnost

Prof. Peter Skuber o seminarjih za pomoč staršem duševno in telesno prizadetih otrok
- Dobra evropska posebnost - Vtisi z nedavnega novomeškega seminarja na Otočcu

Srečanja preko seminarjev za starše duševno in telesno prizadetih otrok v organizaciji društva Sožitje imajo pri nas že 25-letno zgodovino. V tem času so se razvijale oblike in se je izpolnjevala vsebina. Tako je sedaj teh seminarjev deležno vsako leto preko 1000 članov Sožitja. V začetku je bila zamisel, da bomo preko seminarjev zajeli še neključene družine. Tako so potekali seminarji en teden in smo jim rekli kar šola, saj se je bilo potrebno veliko pogovoriti, ker je bila mreža institucij za pomoč še redka.

Starši potrebujejo informacijo o otroku in jih pričakujejo že od rojstva dalje. Od te informacije in načina, kako jim je bilo to posredovano, je v veliki meri odvisen odnos do otroka, dejal bi kvaliteta življenja cele družine. Na žalost smo še danes prav na tej točki marsikje negotovi in premalo pripravljeni. Različne oblike pomoči so nekje bolj razvite, drugje manj. Vedno pa je bilo tako, da je odvisno od iniciative posameznikov, kakšna mreža institucij se bo razvila v določenem kraju. Tako sem poslušal starše, ki so včasih kar pohvalili, da imajo v kraju velike možnosti, kamor se lahko obrnejo po pomoč. Za Novo mesto pa sem že pred tremi leti opazil, da so si pristojni preveč zanašali na "bližino Ljubljane". Vedno bolj smo prepričani, da mora vsak kraj razviti vsaj osnovne oblike pomoči našim otrokom in družinam, saj gre tu za integrirano življenje.

telesno prizadetostjo v temelju zamaje družino. Družina sama išče možnost za novo sožitje, mi pomagamo. Številne družine šele na seminarju dobijo prave odgovore na številna vprašanja. Seveda vseh odgovorov ni nikoli, saj življenje nenehno postavlja nova vprašanja. Prenekateri starši povedo, da je na seminarju lepo, da je to zanje morda prvi izlet, odkar se je rodil otrok. Rekreativna je tudi namen seminarja. Ne bom pozabil, kakšno doživetje je bilo za dekleta in fante jahanje na Strugi. Njihovo dobro počutje pa je ugodno vplivalo tudi na starše. Seminarji, ki se danes odvijajo v

Sloveniji v organizaciji Sožitja, imajo različne oblike in vsebine. Če vzamemo seminarje v celoti, pa so prav gotovo neka posebnost v Evropi, in to dobra posebnost. Vsekakor jo bomo morali v prihodnje bolj predstaviti na različnih strokovnih srečanjih. Novomeško društvo je že vzpostavilo stike s skoraj slehernim članom. Seminarji so oblika kulturnega življenja za danes in za jutri, ki jo sprejemajo tako člani društva kot tudi občani širšega območja Novega mesta.

Prof. PETER SKUBER
spec. klin. psih.
Zdravstveni dom Maribor

PEUGEOT

avtohiša DANA d.o.o.

Pooblaščen prodajalec vozil PEUGEOT,
Adamičeva 12, Novo mesto, tel.: 068 341 400, 24 838

obveščam, da je odprt pooblaščen servis in prodaja
REZERVNIH DELOV v Prečni pri Novem mestu.

avtoservis VELKAVRH

kleparstvo, ličarstvo
tel/fax: 068 321 063

JELOVICA

Lesna industrija, 4220 ŠKOFJA LOKA
Kidričeva 58

Na področju Brežic najamemo

POSLOVNI PROSTOR v velikosti 40 — 50 m²,
primeren za predstavništvo.

Poslovni prostor mora biti v pritličju, zagotovljena možnost parkiranja.

Vaše cenjene ponudbe pošljite do 10. decembra 1996 na naslov:
JELOVICA, 4220 Škofja Loka, Kidričeva 58, g. Rok Rozman ali po faxu: 064/634-261.
Dodatne informacije: tel. 064/61-30.

LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami
Novo mesto, Lebanova 24

Prodamo:

- hiše ali stanovanja v: Novem mestu, Brežicah, Krškem, Črnomlju, Trebnjem, Mokronogu, Metliki, Kranju, okolici Čateških Toplic, Otočcu, Žužemberku, Meniški vasi, Podhosti, Stehanji vasi, Gabrju, Orešju, Stari Bučki, Sentjanžu, Hrastovljah (Primorska), Rumanji vasi, Starem trgu ob Kolpi in drugod;
- parcele za gradnjo: Novo mesto z okolico, Stranska vas, Trebnje, Gor. Nemška vas, okolica Šentjerneja, Vel. Gaber, Bučka, Zagrad-ska gora in drugod;
- poslovno-stanovniške objekte: Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Brežice, Senovo, Cerklje ob Krki, Vrčice;
- vikende in vikend zidanice: Uršna sela, Semič, Vinji vrh, Škocjan z okolico, okolica Šmarjeških Toplic, ob Kolpi v Beli krajini;
- kmetije: v Beli krajini, v okolici Dol. Toplic ter Šmarjeških Toplic in v okolici Trebnjega in Novega mesta;
- objekte z gostinsko dejavnostjo: Novo mesto, Cerklje, Senovo, Črnomelj, okolica Semiča in Metlike ter še vrsto drugih nepremičnin po vsej Dolenjski.

Tel./fax: 068/322-282,
069/342-470
Mobilni: 0609/633-553

M — KŽK KMETIJSTVO KRANJ

Begunjska c. 5, 4000 Kranj

UGODNO

KRMNI KROMPIR

v skladišču krompirja Šenčur pri Kranju
vsak dan od 7. — 15. ure, tel.: 064/411-017

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto
☎ 068/323-193
Mobilni: 0609/615-239
0609/625-585
Delovni čas: NON STOP

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah z minimalnim doplačilom.

NAŠI KOSTANJEVI GOZDOVI PROPADAJO!

ZAVOD ZA GOZDOVE REBUBLIKE SLOVENIJE priporoča za uspešno omejevanje boleznih kostanjevega raka, da je treba vsa drevesa, ki niso uspela dokončno premagati boleznih, čimprej odstraniti iz gozda.

Posekan les boste prodali TANIN-u iz Sevnice - korist bo tako dvojna - gozd bo očiščen in še zaslužili boste s tem. Če nimate možnosti poseka, vam to napravijo oni.

Vse informacije dobite v tovarni v Sevnici po telefonu
(0608) 41-044, 41-224 in 41-349.

POSEBNO

OD 1. 12. DO 20. 12. 1996

UGODNA

DECEMBRSKA

PONUDBA

5 DNEVNI PAKET (nedelja — petek)

5 pol oz. polnih penzionov, pregled pri zdravniku, jutranja gimnastika, kopanje v bazenih

Hotel AJDA — polpenzion 36.870 SIT
Hotel TERMAL — polpenzion 31.340 SIT
Turistično naselje — polpenzion 23.850 SIT

Upokojeanci imajo 5% popust.

Možnost plačila na tri obroke s čeki slovenskih bank.

INFORMACIJE IN REZERVACIJE:
ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE
Kranjčeva 12,
9226 MORAVSKE TOPLICE
TEL.: (069) 48 210, 48 106
TELEFAKS: (069) 48 607

RADIO

104.5 105.9
107.3 107.5
91.2

OGNJIŠČE

tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

OPAZOVALA SEM SONČNI MRK

Ker je bil v soboto sončni mrk, sem se odločila opazovati ta dogodek. Zame je bilo to zanimivo, za sestro, ki je stara 14 let, pa nekaj posebnega, saj že dolgo brska po knjigah in išče podatke o planetih in vesolju. Pravi, da bi rada poletela med zvezde, oče, mama in jaz pa ji pravimo, da le v sanjah, kar jo zelo ježi.

BOJANA GROZNIK
2. r., OŠ Krmelj

SLOVENSKI LUNIN KOLEDAR 1997

Lunin koledar 97, ki ga je za vas pripravila Meta Malus, bo letos še popolnejši od lanskega. Poleg setvenega koledarja, ugodnega časa za klanje živine, sečnje lesa, parjenja živali, hujšanja, dnevnih opravil ter neugodnega časa za operacije, vas bo letos koledar razveselil še s horoskopom in najugodnejšem času za ljubezen.

To pa še ni vse. Koledarju je priložen še kupon, ki ga lahko izpolnete z osebni rojstnimi podatki in pošljete na naš naslov, Meta Malus

pa vam bo brezplačno odgovorila, v katerem znamenju je vaša Luna in kaj vam prinaša. Cena koledarja bo 810 SIT, za stalne naročnike pa le 630 SIT (v ceni nista všteta prometni davek in poština). Če želite postati stalni naročnik, to označite na naročilnici. Koledar boste prejeli po pošti s priloženo položnico za plačilo. Vsa naročila sprejemamo do razprodaje koledarja na naslov ČZD Kmečki glas, Železna c. 14, 1000 Ljubljana ali 24 ur na dan po telefonu 061/173 53 79.

NAROČILNICA

Podpisani (ime in priimek).....

Naslov.....

Pošta.....

Želim postati stalni naročnik Luninega koledarja.

Datum..... Podpis.....

DOLENJSKI LIST

NOVO! decembra

ČLOVEŠKI MOZAIK V BESEDI IN SLIKI

Knjiga na 384 straneh o 182 ljudeh, ki jih poznate ali ste jih poznali!

Tone Jakše
DOLENJSKI OBRAZI
OSEMDESETA LETA

Naročilnica za DOLENJSKE OBRAZE

Naročam _____ izvod(ov) knjige DOLENJSKI OBRAZI avtorja Toneta Jakšeta, in sicer po prednaročniški ceni 4.000 tolarjev + stroški za poštno povzetje.

Ime in priimek: _____

Naslov (ulica, hišna številka, kraj, pošta): _____

Naročilnico pošljite na naslov:
Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST

KOVINARSKA - PROCESNA OPREMA, d.o.o., v stečaju
KOVINARSKA - EKOLOGIJA, d.o.o., v stečaju
KOVINARSKA - GRADBENA OPREMA, d.o.o., v stečaju
KOVINARSKA, tov. ind. opreme, p.o., v stečaju
CPI - KOVINARSKA, d.o.o., v stečaju

8270 KRŠKO, Cesta krških žrtev 137

po sklepkih stečajnih senatov St 12/95, St 13/95, St 14/95, St 20/95 in St 30/95 z dne 26.1.1996, 2.8.1996 in 6.11.1996

PRODAJAJO PREMIČNINE MANJŠIH VREDNOSTI Z NEPOSREDNIMI POGODBAMI

Naprodaj je večje število strojev in opreme manjših vrednosti s področja strojne in kovinskopredelovalne dejavnosti:

- stabilni vrtni stroji
- varilni usmerniki in transformatorji
- varilni aparati za polavtomatsko varjenje
- stroj za ravnanje profilov
- aparati za plamensko rezanje
- sekatorji
- magnetni kopirni avtogeni rezalnik
- štanca za izsekavanje vogalov
- brusilni stroji
- stroji za posnemanje robov
- stroj za brušenje svetrov
- pozicioner
- obračalne naprave
- peč za sušenje elektrod
- ročni točkalniki
- centrirni stroj 7N 3V
- rezkalni stroj NF4
- kompresorji
- električna dvigala
- termogeni
- jekleni podstavki
- kovinski vozički
- delovne in zarisovalne mize
- kovinske omare za orodje
- vozički za orodje
- stalaže za skladišča
- garderobne omare
- zaboji za montažo
- elektroomarice za gradbišče
- gradbeni oder
- risalne mize
- pisalne mize in stoli
- kalkulatorji
- električni radiatorji

Prodaja premičnih manjših vrednosti se vrši z neposrednimi pogodbami vsak torek, sredo in četrtek med 8. in 12. uro. Prodaja traja do odprodaje vseh strojev in opreme manjše vrednosti.

Vse podatke v zvezi s prodajo posameznih premičnih manjših vrednosti dobe zainteresirani v stečajni pisarni KOVINARSKA, Krško, osebno ali po telefonu 0608/22-029 pri gospodu Martinu Kuharju ali 0608/22-121 pri gospodu Jožetu Muleju, dipl. inž., strokovnemu sodelavcu stečajnega upravitelja.

Stečajni upravitelj:
ZDRAVKO MORELA, dipl. oec.

Mala Klinika
Cinizma

na
vašem kanalu

sobota ob 18. uri
in po ciničnih željah
klinična ponovitev:
nedelja ob 20. uri
sreda ob 21.30!

kobra

Poslužben zastopnik za svetovanje, montažo in servis mobilnih telefonov

ŠMARJE 13, 88310 ŠENTJERNEJ
tel.: 068 81-118, fax: 068 81-119

PE. Novo mesto
Ljubljanska 27 - BTC
tel.: 068/323-000

VEDEŽEVANJE
090 44 09
HARRAN 156 sit min

KAMNOSEŠTVO IN TERACERSTVO
VLADIMIR SIMONIČ, s.p.
Lokve 5/c
8340 ČRNOMELJ

Izdelujemo okenske police, stopnice, balkonske obrobe, pulte iz marmorja in granita z možnostjo montaže in brezplačne dostave. Od 1. 10. 1996 nudimo našim kupcem brezobrestni kredit do 6 mesecev.

Informacije na tel.:
(068) 52-492
0609/640-830

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

SLOVENSKA KNJIGA

zaposli

KOMERCIJALNE ZASTOPNIKE

na območju Slovenije za trženje mladinske literature po knjižnicah, šolah, vrtcih in trgovinah.

Pogoji:
— izobrazba IV. ali V. st.
— osebno vozilo
Pisne prijave do 6. 12. 1996:
Slovenska knjiga,
Knjigotrštvu, Litijska 38,
Ljubljana.

TOPLA OBUTEV ZA MRZLE DNI.

topla podloga

Snowy: škorenj za sneg iz neprepustnega nilona s toplo podlogo in neprepustno sintetično golenico. V barvi mint. Št.: 24-35

SIT 4995.-

topla podloga

Clair: moderen škornj z vezalkami, iz telečjega usnja, s toplo podlogo in rebrastim podplatom. Črn. Št.: 36-41

PRAVO USNJE

SIT 1600.-

PRAVO USNJE

AQUATEX

PRAVO USNJE

neprepustni za vodo

SIT 6400.-

Aqua: moderen usnjen gležnar z vezalkami, z gumijastim, rebrastim podplatom, neprepusten za vodo, diha (Aquatex). Črn/rijav komb. Št.: 40-46

Ponudba velja do razprodaje zalog.

TURBO Schuh

MODNO IN UGODNO

LJUBLJANA, CENTER INTERSPAR, SMARTINSKA 152/G. CELJE, CENTER INTERSPAR, MARIBORSKA CESTA 100. LEVEC, PRODAJNI CENTER LEVEC, LEVEC 18, PETROVČE. HOČE PRI MARIBORU, PC MODERNI INTERIERI, MIKLAVSKA 63. MARIBOR, TRŽAŠKA C. 4 (PRI MC DONALD'S-U). KRANJ, PC MODERNI INTERIERI, MIRKA VADNOVA 7. KOPER, PC MODERNI INTERIERI, LJUBLJANSKA 5 A. BREŽICE, CENTER INTERMARKET, TOVARNIŠKA CESTA 10.

BPD FIBA d.o.o. TOMŠIČEVA 3
LJUBLJANA
Tel.: 061/125-10-14, 125-70-56

**ODKUP PRIVATIZACIJSKIH DELNIC
PO NAJVIŠJIH DNEVNIH CENAH**

ODKUPNA MESTA:
KRŠKO: ADO, d.o.o., Krško, CKŽ, tel.: 0608/21-522
MIRNA: Promjes, tel.: 068/49-235,
ČRNOMELJ: Štruci, tel.: 068/51-523,
NOVO MESTO: d.i. MARKETING, tel.: 068/28-694, 41-061

Pokličite in se pripravite!

**MERCATOR-KMETIJSKA ZADRUGA
ČRNOMELJ, z.o.o.**
Kolodvorska 39, Črnomelj

vabi k sodelovanju
kandidata

za delo na področju komerciale

Zahteve o izpolnjevanju pogojev:

- VI. ali VII. stopnja strokovne izobrazbe ustrezne smeri
- tri leta delovnih izkušenj s področja komerciale
- poznavanje in znanje s področja računalništva
- organizacijske sposobnosti
- šestmesečno poskusno delo

Po končanem poskusnem delu je mogoča zaposlitev za nedoločen čas.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo osem dni po tej objavi.

KOPITARNA SEVNICA, d.o.o.
Prvomajska 8
8290 SEVNICA

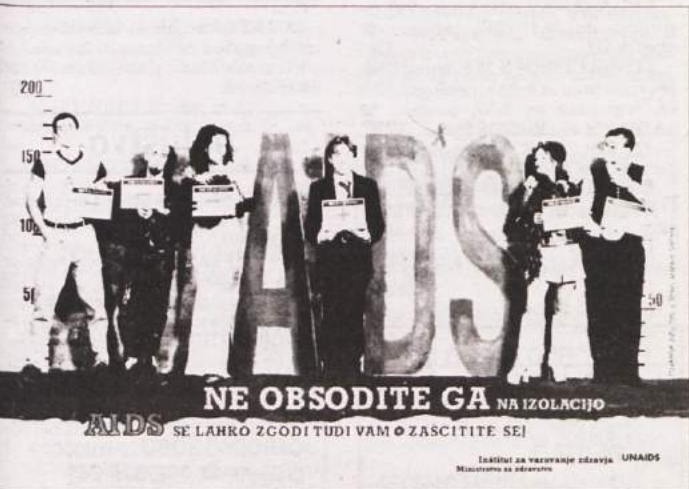
razpisuje prosto delovno mesto

IZVAJANJE ZUNANJE TRGOVINSKE PRODAJE
za določen čas (12 mesecev), s trimesečnim poskusnim delom.

Pogoji za zasedbo prostega delovnega mesta so naslednji:
— ekonomist — VI. stopnja
— aktivno znanje angleškega jezika
— pasivno znanje nemškega jezika
— poznavanje ZT poslovanja

Kandidati oziroma kandidatke za zaposlitev (lahko tudi pripravniki) naj pošljejo svoje prošnje in dokazila o izobrazbi in znanju tujih jezikov v 8 dneh po dnevu objave na naslov: KOPITARNA SEVNICA, d.o.o., Prvomajska 8, 8290 SEVNICA.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v petnajstih dneh.

NE OBSODITE GA NA IZOLACIJO
SE LAHKO ZGODI TUDI VAM O ZASČITITE SE!

**GORJANCI AVTOBUSNI PROMET, prevoz potnikov
v domačem in mednarodnem cestnem prometu z avtobusi, d.d.**
Topliška c. 1, 8000 Novo mesto

Nadzorni svet podjetja
razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA DRUŽBE

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom o gospodarskih družbah, od kandidatov pričakujemo, da bodo izpolnjevali še naslednje posebne pogoje:

- višja ali visoka izobrazba ustrezne smeri,
- pet let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- aktivno znanje nemškega ali angleškega jezika.

Kandidati morajo predložiti program vodenja in razvoja družbe. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo petih let.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, z opisom doseganega dela in programom naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi na gornji naslov s pripisom: "ZA NADZORNI SVET".

O izbiri bodo kandidati pisno obveščeni v 20 dneh po objavi.

Raziščite svojo usodo.
Linija lepše prihodnosti.
Danijela in David
spet z vami.
090-41-25

**SNEGOLOVI
ZA VAŠO STREHO**
Izdelujemo in montiramo
vse vrste snegolovov.
Cena ugodna. Tel.
068/79-509.
Mobilni: 0609/616-119

**NOVO
VEDEZEVANJE —
SVETOVANJE**
090 44 89 090 44 90
Delovni čas: 7. do 22. ure
Agencija DEA 0,5 min 78 sit

Modna agencija Hering
model & Promotion **Išče**
izkušena in neizkušena
dekleta in fante za delo
manekena - fotomodela pri
avstrijskih agencijah Elite,
Next in Stella. Inf. 061/125-
42-74 od 9. do 15. ure.

Poln načrtov je sredi dela omahnil naš sodelavec in kolega

ADOLF ŽUNIČ, dr. med.

specialist kirurg, vodja abdominalne kirurgije

Hudo ga bomo pogrešali!

Splošna bolnišnica Novo mesto

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustila
mama, babica in prababica

**LJUDMILA
OVNIČEK**

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani.

Žalujoča družina Ovniček

ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je vse zapustila naša ljubljena

**ELIZABETA
KOZOLC**

s Košenic 62, Novo mesto

Hvala vsem, ki ste njej in njeni družini pomagali in stali ob strani ob njeni težki bolezni. Vsem nam bo njena odsotnost še dolgo budila bolečino. Iskrena hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame
in stare mame

**PEPCE
BRATKOVIČ**

roj. Učjak

iz Gor. Brezovice 26

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovane vence, cvetje, sveče ter za svete maše. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi tistim, ki boste obiskovali njen večni dom.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustil naš
dragi ata, stari ata, pradedek, brat in
stric

**FRANC
GLAVAN**

Kmetov ata

Jama 27 pri Dvoru, upokojenec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence, sveče in izrečeno sožalje. Posebna zahvala patronažni sestri Vlasti Curhalek za dolgotrajno oskrbo na domu ter dr. Severjevi. Hvala vsem dobrotnikom za darovane sv. maše, gospodu župniku za zelo lepo opravljen obred ter vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi
naše drage mame, stare mame in
tašče

**MARIJE
VINTAR**

roj. Kambič

z Desinca pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojni darovali vence, sveče in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala osebju Nevrološkega oddelka bolnišnice Novo mesto, govornici Antoniji Benetič za poslovilne besede, pevkam za zapete žalostinke, Veletekstu Črnomelj, Beti Črnomelj in g. dekanu za lepo opravljen obred.

Žalujoči: sin Janez z družino in sin Jože, hčerki Martina in Marija z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ni več trpljenja
ne bolečin,
življenje je trudno
končalo svoj boj.

Ob izgubi naše drage mame, tašče,
babice, prababice in tete

**URŠULE
STRLE**

z Oštrca pri Kostanjevici

se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za darovane vence, sveče in izrečeno sožalje. Posebna zahvala patronažni sestri Vlasti Curhalek za dolgotrajno oskrbo na domu ter dr. Severjevi. Hvala vsem dobrotnikom za darovane sv. maše, gospodu župniku za zelo lepo opravljen obred ter vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti.

Za njo žalujejo: vsi njeni

tedenski koledar

Četrtek, 28. novembra - Jakob Petek, 29. novembra - Radivoj Sobota, 30. novembra - Andrej Nedelja, 1. decembra - Marjan Ponedeljek, 2. decembra - Blanka Torek, 3. decembra - Franc Sreda, 4. decembra - Barbara

LUNINE MENE
3. decembra ob 6.06 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: Od 28.11. do 1.12. (ob 18. uri in 20.15) ter 2.12. (ob 20. uri) melodrama Fenomen. 3.12. (ob 18. in 20. uri) komedija Trčeni profesor. 4.12. (ob 20. uri) drama Čas za ubijanje.

ČRNOMELJ: 29.11. (ob 20. uri) in 30.11. (ob 18. uri in 20.15) ameriška drama Alcatraz. 1.12. (ob 16., 18. in 20. uri) mladinski pustolovski film Moj prijatelj Flipper.

KOSTANJEVICA: 30.11. (ob 20. uri) film Skrivnosti jezera Loch Ness. 1.12. (ob 20. uri) kriminalni film V objemu s tujcem.

KRŠKO: 29.11. (ob 20. uri) in 1.12. (ob 18. uri) ameriška romantična komedija Pozabi Paris.

METLIKA: 29.11. (ob 18. uri) in 30.11. (ob 18. in 20. uri) mladinski pustolovski film Moj prijatelj Flipper. 1.12. (ob 18. in 20. uri) ameriška drama Alcatraz.

NOVO MESTO: 28.11., 1., 2., 4.12. (ob 16., 18., 20. uri) ter 29. in 30.11. (ob 16., 18., 20. in 22. uri) komedija Trčeni profesor.

SEMIČ: 30.11. (ob 20. uri) in 1.12. (ob 18. uri) ameriška družinska komedija Čenče.

ŠENTJERNEJ: 29.11. (ob 18. uri) film Skrivnosti jezera Loch Ness. 29.11. (ob 20. uri) kriminalni film V objemu s tujcem.

TREBNJE: 29.11. (ob 20. uri) in 1.12. (ob 16. uri) film Od mraka do zore.

UPORABNIKOM SLUŠNIH PRIPOMOČKOV

Vsako zadnje sredo v mesecu po 13. uri smo pričeli v Avdiološki ambulanti ORL oddelka Bolnišnice Novo mesto s kontrolnimi pregledi slušnih aparatov, aparatov za govor, FM sistemov ter individualnih priborov, tudi z možnostjo takojšnjih manjših ureditev in ugotavljanjem ustreznosti delovanja vašega pripomočka.

Avdiološka ambulanta

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO NOVO MESTO MEJ VRTI 5 8000 NOVO MESTO

razpisuje prosta delovna mesta:

I. zdravnik splošne medicine

Zahtevani pogoji:

- končan študij na medicinski fakulteti - splošna smer
- opravljen strokovni izpit
- pripravljenost na specializacijo iz mikrobiologije
- starost do 30 let
- državljanstvo Republike Slovenije
- aktivno znanje slovenskega jezika in enega od svetovnih jezikov

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

II. informatik

Zahtevani pogoji:

- končana VII. stopnja izobrazbe na fakulteti za elektrotehniko in računalništvo - smer računalništvo
- opravljen strokovni izpit
- starost do 30 let
- državljanstvo Republike Slovenije
- aktivno znanje slovenskega jezika in enega od svetovnih jezikov
- dobro poznavanje delovnega okolja Windows in Microsoft Office

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati naj prijavijo priložijo kratek življenjepis in dokazila o izpolnjevanju pogojev. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi na naslov: Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, Mej vrti 5, 8000 Novo mesto. O izbiri bodo kandidati obveščeni.

OBVESTILO!

Cenjene stranke in poslovne partnerje obveščamo, da bomo božično-novoletne čestitke objavili v četrtek, 19. decembra, novoletna voščila pa v petek, 27. decembra.

Vse informacije po telefonu 0609/623-1161

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrkih. Cena posamezne številke 180 tolarjev; naročnina za 2. polletje 4.680 tolarjev, za upokojence 4.212 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 18.720 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLESI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 2.500 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.000 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.000 tolarjev. Za nenaročnike mali oglasi do deset besed 1.600 tolarjev (po telefonu 2.000 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 160 tolarjev; za pravne osebe 1 cm malega oglasa 2.500 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-440519 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 217. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: dl@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

bela tehnika

HLADILNO SKRINJO, 400 l, staro 7 let, generalno obnovljeno, ugodno prodam. ☎ (068)87-531. 12152
ZAMRZOVALNO SKRINJO Gorenje, 210 l, lepo ohranjen, prodam za 20.000 SIT. ☎ (068)53-229. 12161
HLADILNIK GORENJE, 120 l, ugodno prodam. ☎ (068)21-701. 12165
VGRADNI ŠTEDILNIK, levi, z dvema pečicama in boilerjem, prodam. ☎ (068)81-348. 12281

elektronika

FAMILY COMPUTER z joysticka, za 15.000 SIT in črno-beli Hercules monitor za 3000 SIT prodam. ☎ (068)41-177. 12348

kmetijski stroji

TRAKTOR IMT 533 in kosilnico BCS prodam. ☎ (0609)622-762. 12128
KMETOVALCI, POZOR! Odkupujemo vse vrste kmetijskih strojev, kot so: traktorji 4 x 4, prikolice, kosilnice idr. Menjamo staro za novo ali staro za staro. Jemljemo tudi v kmetijsko prodajo. ☎ (063)798-035 ali (0609)639-832, non stop. 12136

IMT 533, letnik 1980, zelo dobro ohranjen, prodam. ☎ (0608)67-352. 12139

TRAKTORJA Fiat 300 in 250, Štore 402, 502, TV 418, Ursus 360, cisterno za gnojevko, 1700 l, mlin za koruzo, atomizer, motokultivator in obračalni plug prodam. ☎ (068)81-797, dopoldan, 81-229, popoldan. 12157

BALIRKO CLASS za štirioglate bale prodam. ☎ (068)42-598. 12182
KOSILNICO FIGARO, malo rabljeno, in kravo s prvim teletom prodam. Kumljanec, Jerman Vrh 16, Škocjan. 12186

TROSILEC hlevskega gnoja, balirko za okrogle in oglate bale, nakladalico za seno, samohodni silokombajn in žitni kombajn MF 620, z adapterjem za koruzo, prodam. ☎ (068)81-94. 12188
TRAKTOR Fendt 105 S, 64 KM, letnik 1977, 4 x 4, s kabino, 3080 ur, nove gume, prodam za 18.900 DEM. ☎ (068)78-098. 12223

TRAKTOR Ursus, 35 KM, v nevoznem stanju, prodam. ☎ (068)67-654. 12233

MOLZNI STROJ Vestfalia in enofazni agregat prodam. ☎ (068)76-291. 12263

TRAKTOR URSUS 35, planirno desko in mešana drva prodam. ☎ (068)27-842. 12277

MOTOKULTIVATOR Gorenje Muta, s kosilnicama in frezo, prodam. ☎ (068)81-261. 12283

TRAKTOR IMT 539, dobro ohranjen, pakja na 2 vreteni in nakladalico, 17 m³, prodam. ☎ (068)45-319. 12291

CISTERNO CREINA 2700 in podražljaj Ino na kardan prodam. ☎ (068)324-451. 12300

CISTERNO za gnojevko, 3200 l, za 2300 DEM, trosilec hlevskega gnoja za 1600 DEM, nakladalno prikolico za 1200 DEM prodam. ☎ (0608)51-094. 12317

ENOOSNI TRAKTOR, kosilnico Gorenje Muta z Acme motorjem in peč na olje ter hladilnik z zamrzovalnikom prodam. ☎ (068)57-715. 12331

FREZO GOLDONI, 14 KM, in prikolico prodam. ☎ (068)83-200. 12351

kupim

RABLJEN betonski mešalec, lahko brez motorja, kupim. ☎ (068)73-082. 12147

DELNICE tovarne zdravil Krka, Novo mesto, kupim po tržnih cenah. ☎ (061)127-33-67, po 16. uri. 12164

ENOFAZNI HIDROFOR kupim. ☎ (068)42-956. 12191

STARINE KUPIM. ☎ (0608)67-333. 12331
OTROŠKI AVTOSEDEŽ kupim. ☎ (068)49-113. 12208

VLEČNICO TOMOS, dobro ohranjeno, kupim. ☎ (068)68-502, popoldan, Tine. 12262

IŠČEM LANENO RJUHO zaradi svoje bolezni. ☎ (067)561-098. 12278
KVALITETNE suhe hrastove in smrekove plohe, manjšo količino, kupim. ☎ (068)76-067. 12279
RABLJENE PANCARJE št. 47-48 kupim. ☎ (068)42-782. 12352
TRIFAZNI MOTOR, 2 do 3 KM, kupim. ☎ (0608)32-069. 12363

motorna vozila

KOMBI C 25 D, 8 in 1, letnik 12/86, bel, 287.000 km, prodam. ☎ (068)49-226. 12119

Z 101 GTL 55, letnik 1987, registriran do 4/97, prodam. ☎ (068)21-077. 12124

OPEL KADETT, letnik 1983, 1.3, registriran do 14.2.1997, prodam. ☎ (068)78-136. 12126

OPEL CORSO 1.2 i, eco, letnik 1995, prva registracija 27.2.1996, prodam za 15.900 DEM. ☎ (068)324-508, dopoldan, int. 204. 12127

CITROEN Visa 11 RE, registriran za celo leto, prodam. ☎ (0608)87-498. 12132

126 P, letnik 1987, prodam za 1000 DEM. ☎ (068)49-562. 12133

PEUGEOT 205 GL, letnik 5/86, prodam. ☎ (068)21-904. 12135

AX I.I, letnik 1989, 87.000 km, bel, 5V, garažiran, registriran do 4/97, prodam. ☎ (068)51-767. 12138

AVTOMATIK, letnik 1986, generalno obnovljen motor, dobro ohranjen, prodam za 250 DEM. ☎ (068)28-714. 12146

PEUGEOT 309 GL, 140.000 km, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ (068)87-873, zvečer. 12151

CITROEN AX II TRE, letnik 1987, zelo ohranjen, kovinske srebrne barve, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (068)25-843, popoldan. 12166

ESCORT KO 1.8 D, letnik 1993, modre barve, lepo ohranjen, prodam. Možen kredit. ☎ (0608)59-059. 12168

TOLEDO 1.8 GL, letnik 1995, bel, prodam za 19.000 DEM. Možen kredit. ☎ (0608)59-059. 12169

ESCORT CLX 1.6 i 16 V, letnik 1993, zelen, 5V, prodam za 17.000 DEM. Možen kredit. ☎ (0608)59-059. 12170

ESCORT CLX 1.3, letnik 1993, 3V, prodam. Možen kredit. ☎ (0608)59-059. 12172

OPEL ASCONO 1.6 D, letnik 1983, prva registracija 1984, 5V, rdeč, prodam za 3500 DEM. ☎ (068)47-323. 12192

Z 128 skala 55, letnik 1988, 90.000 km, vinsko rdeč, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)85-657. 12193

LAGUNO 2.0 RXE 16 S, 140 KM, s klimo, ABS, progresivni servo, lita platišča, letnik 1995, prodam. ☎ (068)44-403. 12194

Z 101, letnik 1986, konec registracije 10/96, vozno, motor generalno obnovljen, prodam za 600 DEM. ☎ (068)66-249. 12213

R 5 D 1600, letnik 1991, lepo ohranjen, dodatna oprema, prodam za 6500 DEM. ☎ (068)89-249. 12214

JUGO KORAL 55, letnik 1990, rdeč, lepo ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)28-957. 12217

JUGO 45A, letnik 1987, registriran do 4/97, 46.000 km, prodam. ☎ (068)42-218. 12230

OPEL KADETT limuzino 1.5 TD1, letnik 1990, 89.000 km, radio, vlečna kljuka, sive kovinske barve, garažiran, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (068)20-404, zvečer. 12234

ASTRO 1.7 GL D, letnik 1993, 5V, registrirano do 12/97, prodam ali menjam za cenejšo vozilo. ☎ (063)806-131. 12235

JUGO 55, letnik 1989, 58.000 km, registriran do 6/97, za 2500 DEM in 126 P, letnik 1987, 44.000 km, registriran do 11/97, za 1.100 DEM prodam. ☎ (068)48-490. 12239

R 4, letnik 1991, registriran do 6/97, prevoženih 55.000 km, prva lastnica, prodam za 4300 DEM. ☎ (068)75-242. 12245

BX 15 RE, letnik 1988, s centralnim zaklepanjem, električni dvig stekel, električno odpiranje stražnega okna, temno rdeče kovinske barve, prodam. ☎ (068)49-739. 12245

Z gotovino odkupimo vašo rabljeno počitniško kamp prikolico. ☎ 061/713-494 JAN-SON, d.o.o.

R 19 adaggio, star 9 mesecev, garažiran, bel, prodam. ☎ (068)52-350. 12255

R 5 FIVE, 5V, letnik 1995, ugodno prodam. ☎ (068)42-162. 12259

TOVORNJAK za razvoj zamrznjenih izdelkov s pogodbenim delom prodam. ☎ (068)41-149. 12260

OPEL CALIBRA 2.0 i, 4 x 4 16 V, letnik 1992, registriran do 7/97, bel, v odličnem stanju, prodam. ☎ (068)27-366. 12261

NISAN SUNNY 1600, letnik 1990, registriran do 14.11.1997, prodam. ☎ (068)26-518. 12265

KOMBI CITROEN 25 E, letnik 1989, bel, registriran za 6 oseb, nosilnosti 1200 kg, registriran do 9/97, prodam. ☎ (068)44-978 ali (0609)635-894. 12267

126 PGL, letnik 5/87, ugodno prodam. ☎ (068)41-124. 12274

R 4 GTL, letnik 1989, registriran do 4/97, bež barve, prodam. ☎ (0609)619-541. 12289

GOLF TD, letnik 1993, črn, registriran do 7/97, prodam. ☎ (0609)628-851. 12290

1. TOVORNO VOZILO MB 609, let. 91/6, cena po dogovoru tel.: 068/341-300, 26-077
2. OPEL VECTRA 1.6i 5 vrat let. 89/5, rdeče barve CENA: 11.500 DEM tel.: 068/341-300, 26-077
3. LADA SAMARA 1.5 let. 1996, bele barve CENA: 4.700 DEM tel.: 068/341-300, 26-077
4. ŠKODA FAVORIT 135 LX let. 1993/9, rdeče barve cena po dogovoru tel.: 068/341-300, 26-077

JUGO KORAL 55, letnik 1990, registriran do 4/97, prva barva, prvi lastnik, 65.000 km, odlično ohranjen, prodam. ☎ (068)42-395. 12292

GOLF D, letnik 10/89, sive kovinske barve, 130.000 km, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)89-551, popoldan. 12295

Z 126 P, letnik 1987, prevoženih 83.000 km, 4 nove gume, obnovljen, registriran do 1/97, prodam za 750 DEM. ☎ (068)75-263. 12296

R 5 CAMPUS, registriran do 10/97, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)42-475, po 20. uri. 12298

R 19, letnik 1993, kratek, bel, prva lastnica, 53.000 km, zelo ohranjen, prodam. ☎ (068)24-217. 12299

OPEL CORSO 1.2 swing, letnik 1989, kovinsko siv, prodam. ☎ (068)27-796, po 16. uri. 12302

KARAMBOLIRAN jugo 45, letnik 1990, prodam. ☎ (068)21-381. 12304

ALFA ROMEO 33 1.2, letnik 1987, registrirano do 11/97, 120.000 km, rdečo, prodam. ☎ (068)26-413, po 15. uri. 12306

CLIO 1.2 RL, letnik 6/95, registriran do 6/97, prodam. ☎ (068)85-732. 12308

CLIO 1.3 RT, športno podvozje, GRT spojler, alarm, radio, prodam za 14.800 DEM. ☎ (068)89-000. 12309

ŠKODA FELICITIO RX, letnik 1995, rdečo, lepo ohranjeno, prodam. ☎ (068)85-819. 12310

R 4 GTL, letnik 1990, registriran za celo leto, siv, prodam. ☎ (068)73-766. 12313

R 19 RT, letnik 1993 in R 5, letnik 1995, prodam. ☎ (068)89-364. 12322

JUGO 45, letnik 1985, in kanu za 4 osebe ugodno prodam. ☎ (068)75-191. 12324

JUGO 45, letnik 1988, registriran do 6/97, prevoženih 60.000 km, prodam. ☎ (068)21-829, po 17. uri. 12330

CTX, letnik 1990, tehniko, 300 kg, kot novo, prodam, kupim pa rabljene krožne brane. ☎ (0608)65-083. 12332

Z 101, letnik 1986, registrirano do 6/97, prodam. ☎ (0608)62-754. 12333

GOLF UNIS JGL D, letnik 1984, registriran do 7/97, moder, prodam za 3800 DEM. ☎ (0608)33-841. 12334

PEUGEOT 405 GLI, letnik 1990, registriran do konca marca, prodam. ☎ (068)44-

PRTLJAŽNIK s strešnim kovčkom, nov, 220 cm, za vozila renault, prodam. ☎ (068)25-474, po 16. uri. 12212
PEČ na bojler za kopalnico, na drva, ter gumi voz, 16 col, prodam. ☎ (0609)625-246. 12219
200 KG orehov v lupini prodam. ☎ (068)57-866. 12222
AVTOSIČALNIK za dojenčka od 0 do 10 kg prodam. ☎ (068)65-718. 12225
ZIMSKE GUME Good Year 175/70-13 prodam. ☎ (068)59-506. 12226
ZAMRZOVALNO SKRINJO Gorenje, 310 l, dvokrilna garažna vrata 2.20 x 2.10 m in barvni televizor Loewe, ekran 51 cm, prodam. ☎ (068)27-193, po 18. uri. 12227
RABLJEN 80-litrski bojler in televizor Gorenje prodam. ☎ (0608)33-380. 12240

4 ZIMSKE GUME za lado nivo, rabljene 1 mesec, prodam po 7000 SIT/kom. ☎ (068)24-249. 12247
4 ZIMSKE GUME SEMPERIT Direction, kot nove, 185/55-15, prodam. Joži Hrovat, Stopiče 34 a, Stopiče. 12253
BELO VINO rizling in kraljevino prodam. ☎ (068)75-149, zjutraj in zvečer. 12257
KOSTANJEVO KOLJE prodam. ☎ (068)26-889. 12264
POPOLNOMA OBNOVLJENI pisalni mizi Stol Kamin, beli, hrastova garažna vrata 2.50 x 2.50 m, hrastova vhodna vrata ter tri radiatorje (enocevni sistem) ugodno prodam. ☎ (068)341-967. 12266
TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 3 KW, zelo malo rabljeno, prodam. ☎ (068)44-126. 12275
DIATONIČNO HARMONIKO Melodija, 3-vrstno, c, f, b, s šestim basom, ugodno prodam. ☎ (0608)70-170. 12276
NOVO kombinirano peč za centralno kurjavo Feroterm, 30 KW, prodam. Töne Lukše, Vel. Brusnice 97. 12284
MEŠALEC ZA BETON z manjšo okvaro in snežne verige Praktis, 175/70-13, za golf ugodno prodam. ☎ (068)73-047. 12286
SNEŽNE VERIGE Rival 145/70-13 prodam. ☎ (068)28-080. 12297
JEDILNI KROMPIR frizija, beli in semenski, prodam po 15 SIT/kg. ☎ (068)45-562. 12338
BUKOVA DRVA prodam. Možna dostava na dom. ☎ (068)65-434. 12340
INDUSTRIJSKI silvalni stroj Union special overlock, vertikalni nož Bullmer Werk - Komet 8, nujno prodam. ☎ (068)57-715. 12342
VEČJO KOLIČINO slivovke, sadjevca in tropinovca prodam. ☎ (068)52-400, zvečer. 12345
JABOLKA jonagold in gloster prodam. ☎ (068)322-505 ali 27-234. 12367
GOSTINCI, POZOR! Enotavna in poceni rešitev sobe za nekadalice. Popolnoma nova, še zapakirana harmonika vrata, 295 x 370 cm poceni prodam. ☎ (068)325-535. 12368

razno

VEDEŽEVANJE po telefonu - 1.000 SIT ☎ (061)334-038, Marjeta. 11905
NAPISEM pesmico ali besedilo za praznovanje rojstnega dne, godu, poroke, pogreba - poceni. ☎ (068)27-629. 12163
MATEMATIKO in angleščino za osnovno in srednjo šolo inštruiram. ☎ (068)75-509, Diana. 12190
ČENE UTEGNETE zlikati, pokličite! Pri vas ali meni. Tudi čistim. ☎ (068)65-629. 12206
V CENTRU Šentjerneja oddam v našem več prostorov, namenjenih poslovnim gostinski dejavnosti. ☎ (068)325-313, Robert Nedanovski. 12258
V NAJEM oddam poslovni prostor, cca 200 m², primeren za delavnico ali skladiščne prostore. ☎ (068)89-415, Milan Abunar, Črmošnjice 12, Novo mesto. 12271
V NAJEM oddam BIFE in TRGOVINO na odlični lokaciji. ☎ 322-654.
VLOŽITE CERTIFIKAT! Zanj dobite delnice in nagrado: mlinček, likalnik ali multipraktik. Pridemo na dom. ☎ (062) 836-904. 12273
MATEMATIKO in angleščino za osnovno šolo inštruiram. ☎ (068)25-683. 12287
FABJANČIČ vam nudi izdelavo vseh vrst strojnih ometov, fasad, suhomontažo Knauf ter pleskarska dela. ☎ (0608) 75-492, po 18. uri. 12325
MATEMATIKO in fiziko za osnovno in srednjo šolo inštruiram. Pridem tudi na dom. ☎ (068)42-781. 12346
UREJENA 59-letna grem gospodinjiti družini srednjih let ali starejšim brez kmetije. Šifra: »VSE PO DOGOVORU. 12353
V NOvem MESTU oddam poslovni prostor, delavnico, 180 m², za kakršnokoli obrt, pod ugodnimi pogoji. ☎ (068)325-535. 12369

službo dobi

SAMOSTOJNEGA AVTOMEHANIKA, starega do 30 let, z vsaj 3-letnimi delovnimi izkušnjami, zaposlimo. Avtoklinika, d.o.o., Foersterjeva (pri Novoteksu), Novo mesto. 11771
ZA PRIDNE dober zaslužek! Če imate avto in čas, pokličite. Prednost ženske. ☎ (066)272-111, dopoldan. 11956
VARSTVO za 10-mesečno delnico na našem domu iščemo. ☎ (068)323-666.

Zaposlimo računovodjo - diplomiranega ekonomista z izkušnjami (vsaj 5 let) in inženirja elektrotehnike ali strojništva, z izkušnjami ali brez njih.
VAKO, d.o.o.
 Kolodvorska 56,
 8340 Črnomelj, tel.: 068/53-273.

Podjetje ELMAT, d.o.o. Žlebej 7 Novo mesto

želi zaposliti:

SAMOSTOJNEGA ELEKTROMONTERJA

Vse informacije na tel. št. (068) 324-400 in osebno na omenjenem naslovu.

Vabljeni!

V REDNO delovno razmerje sprejemam s 6-mesečno poskusno dobo prodajalco(-ca) v prodaji vozil in rezervnih delov. Pogoji: višja izobrazba, poznavanje avtomobilizma, računalništva, sposobnost timskega dela in znanje tujega jezika. ☎ (068)52-407. 12129

Nudimo samozaposlitev podjetnemu posamezniku (d.o.o. ali s.p.) za našo prodajalno s tekstilom. Program prodaje za mlade. Lokacija je frekventna in se nahaja v središču mesta.
 Ponudbe in informacije na tel.: 066/82-950.

REDNO ali honorarno zaposlim dve natakariči v Harley baru na avtobusni postaji v Novem mestu. ☎ (0609)621-890. 12159

ISČEMO PRODAJALCA (-KO), zanesljivost, tčnost, perspektiva, poslovodja-partner. ☎ in faks: (061)123-25-57, vsak dan od 17. do 21. ure 12252
ZA DOLOČEN ČAS (porodniški dopust) zaposlimo prodajalca (-ko). 12316
 ☎ (068)75-142.

službo išče

DELO NA DOMU vzajem začasno ali stalno. ☎ (068)41-228. 12202

DELO za določen ali nedoločen čas v frizerstvu iščem. ☎ (068)342-506. 12285
 DELO za šankom iščem in nudim pomoč v gospodinjstvu. ☎ (068)21-654. 12288

stanovanja

BREŽICE - TRNJE, dvosobno stanovanje, 60 m², takoj vseljivo, ugodno prodam. ☎ (0608)59-177. 12149
 KRŠKO, Gubčeva ul., 73 m², trisobno, novejšo stanovanje s CK, prodam za 56.000 DEM. ☎ (0609)648-503. 12196
 DEKLE, redno zaposleno, išče stanovanje. ☎ (068)26-518. 12246
 DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu oddam. ☎ (068)24-891. 12314

zahvale

ZAHVALJUJEM SE zdravnici dr. Kresetovi in sestri Darinki iz ZD Novo mesto, ki sta mi pomagali pri zdravljenju srčnega infarkta in krvavitve in mi rešili življenje. Z. Leko. 12220

živali

SPREJEMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih in večjih. Valilnica Senovo, Mio Gunjilac, ☎ (0608)79-375. 11514

PRAŠIČA, krmiljenega z domačo hrano, prodam. ☎ (068)73-410. 12118
 KRAVO za zakol, staro 7 let, in prašiča za zakol, po izbiri, prodam. ☎ (068)89-380. 12123

KOŽE srnaste pasme z rodovnikom poceni prodam. ☎ (0608)89-137. 12125
 VEČ brejih koz ali z mladiči, vsi brez rogov, prodam. ☎ (068)87-532. 12142
 POLOVICO bika prodam. ☎ (068) 75-351. 12143

PRAŠIČA, 130 kg, prodam. ☎ (068)89-376, Rozalija Udovč, Črmošnjice 36, Stopiče. 12153
 TRI mlade krave za zakol prodam. Cesar, Goriška vas 3, Mirna Peč. 12158
 MLADO KRAVO sivko v devetem mesecu brejosti in sivega bikca, starega 7 tednov, prodam. ☎ (068)44-509. 12176
 BIKCA SIVCA, starega 8 tednov, prodam, kupim pa rotacijsko kosilnico 135 za traktor. ☎ (068)85-684. 12177

TELE, staro 10 dni, in gumi voz, 15 col, odlično ohranjen, prodam. ☎ (068) 78-364. 12178
 PRAŠIČA, cca 140 kg, prodam. ☎ (068)79-757. 12179
 PRAŠIČA, težkega 150 kg, krmiljenega z domačo krmo, prodam. ☎ (068)89-533. 12181
 PRAŠIČA, 140 kg, odojke in junca prodam. Alojzija Šinkovec, Jelendol 9, Škocjan. 12183
 KRAVO, rdečo - belo, za nadaljnjo rejo ali zakol, prodam. ☎ (068)42-857. 12195
 KRAVO FRIZLIJKO, brejo devet mesecev z drugim teletom, prodam. Vovko, Ratež 29, Brusnice. 12198
 PRAŠIČA, 160 kg, prodam. Springer, Novomeška 103, Straža. 12199
 PURANE, težke, za zakol, prodam. ☎ (068)49-113. 12207
 PRAŠIČA, 160 kg, domača krma, prodam. ☎ (068)42-387. 12211
 LEPEGA OVNA solčavca, za rejo, starga 10 mesecev, prodam. ☎ (068)21-256. 12216
 PRAŠIČA, 170 kg, krmiljenega z domačo hrano, in letošnja orehova jedra prodam. ☎ (0608)75-218. 12218
 10 DNI starega bikca sivca, rjave barve, prodam. ☎ (068)78-368. 12221
 PRAŠIČA, 150 kg, krmiljenega z domačo krmo, prodam. ☎ (068)78-348.

PLEMENSKEGA OVNA, starega 2 leti, in brejo ovco prodam. ☎ (068) 85-858. 12228
 PRAŠIČE, težke 150 do 200 kg, domača krma, prodam. ☎ (068)42-594. 12229
 DVA prašiča, 50 kg, za nadaljnjo rejo prodam. ☎ (068)42-720. 12231
 KRAVO SIVKO, staro 4 leta, za nadaljnjo rejo ali zakol, prodam. Veri Vidmar, Češnje 2, Mirna Peč. 12232
 PRAŠIČA, težkega do 150 kg, domača krma, in molzni stroj ugodno prodam. ☎ (068)81-414. 12235
 BIKA, težkega cca 500 kg, prodam. ☎ (068)49-037. 12236
 8 PUJSKOV, starih 8 tednov, prodam. ☎ (068)81-062. 12238
 TELIČKO, sivo-rjavo, staro 1 teden, prodam. ☎ (068)87-608. 12241
 DVA PRAŠIČA za zakol, težka 140 in 200 kg, prodam. ☎ (068)75-417. 12242
 PRAŠIČE, nemastne, težke 70 do 100 kg, prodam. ☎ (068)73-272. 12244
 PRAŠIČE za zakol, težke 150 kg, prodam. ☎ (068)76-453. 12248
 PUJSKE, težke do 25 kg, prodam. ☎ (068)63-109. 12249
 TELIČKO FRIZLIJKO, staro 2 meseca, dobro mlekarico, za nadaljnjo rejo, prodam. ☎ (068)49-715. 12250
 KRAVE po izbiri, mlade, po prvem teletu, in telička, težko 200 kg, prodam. ☎ (068)45-292. 12251
 NEMŠKE OVČARJE zelo ugodno prodam. ☎ (068)50-140. 12254
 PUJSKE za zakol ali nadaljnjo rejo, krmiljene z domačo krmo, prodam. ☎ (068)23-674. 12256
 TELICO, brejo 6 mesecev, prodam. ☎ (068)45-546. 12268
 SIVO TELICO, brejo 7 mesecev, prodam. ☎ (068)52-562. 12269
 TELICO, težko 200 kg, ali kravo za nadaljnjo rejo prodam. ☎ (068)45-495. 12270
 PRAŠIČE, težke 100 do 140 kg, krmiljene z domačo krmo, prodam. Možnost čiščenja. ☎ (068)73-349. 12272
 DVA PRAŠIČA, domača krma, 140 kg, in breji kravi, sivko in simentalko, mladi, prodam. ☎ (068)81-348. 12280
 TELICO SIVKO in kravo, črno-belo, obe breji 7 mesecev, v a- kontroli, prodam. ☎ (068)41-115. 12282
 VEČ KRAV za zakol prodam. ☎ (068)78-036. 12293

KRAVO za zakol, staro 11 let, prodam. ☎ (068)75-177. 12294
 PRAŠIČE, težke 90 do 250 kg, prodam. ☎ (068)75-507. 12301
 5 PUJSKOV - odojkov in prašiči, 130 kg, prodam. ☎ (068)79-724. 12303
 BIKCA, starega 1 teden, in rotacijsko kosilnico, disk 165, prodam. ☎ (068)45-135. 12305
 PRAŠIČA, 140 kg, lahko tudi samo polovico, ter teličko sivko, težko 135 kg, prodam. ☎ (068)322-834. 12307
 10 DNI starega telička in dve kravi za zakol prodam ali menjam za breji telici. ☎ (068)75-173. 12311
 PRAŠIČA, 140 kg, in svinjski špeh prodam. Možnost zakola. ☎ (068)81-774. 12312
 TELICO SIVKO, brejo, po izbiri, prodam. ☎ (068)44-685, zvečer. 12320
 KRAVO SIVKO, brejo s tretjim teletom, prodam. Anton Brišar, Gor. Vrhpolje 69, Šentjernej. 12321
 TELICO SIMENTALKO, brejo 8 mesecev, a- kontrola, prodam. ☎ (068)78-118. 12323
 ROTWEILER mladiče, z rodovnikom, izrednih šolanah staršev, oče 2 x CAC, prodam. ☎ (068)341-049. 12326
 TELIČKO, staro 1 mesec, sivko, prodam. ☎ (068)73-092. 12327
 TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (068)21-643. 12328
 KRAVO SIMENTALKO, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (0608)87-414. 12329
 MAJHNE PRAŠIČE, 9 mesecev staro kobilo in krompir prodam. ☎ (0608)69-140. 12347
 KRAVO, brejo 8 mesecev, staro 8 let, prodam. Antonija Globevnik, Zameško 6, Šentjernej. 12349
 VEČ PRAŠIČEV, primernih za odojke ali nadaljnjo rejo, ter Z 101, letnik 1986, prodam. ☎ (068)65-519, popoldan. 12350
 BIKCA SIMENTALCA in frizija, stara 10 dni, prodam. Drago Košale, Hrušica 32. ☎ (0609)613-716. 12357
 BIKCA SIVCA, starega dva meseca in pol, žrebico, staro 8 mesecev, rjavo-belo in agregat Kawasaki 2.8, prodam. ☎ (068)57-364. 12360
 PRAŠIČE, težke cca 200 kg, in borove deske, 3 cm, prodam. ☎ (068)76-209. 12362
 PRAŠIČA za zakol in pujske, težke do 40 kg, prodam. Alojz Senica, Drča 5, Dol. Straža. 12365

ženitne ponudbe

OSAMLJEN, preprost, preskrbljen upokojenec, 52 let, želi spoznati gospo za skupno življenje, samsko ali vdovo, staro do 55 let. Šifra: »PREŽENIVA SAMOTO«. 12210
 SAMSKI 54-letni nekadalice, nealkoholik, pošten, miren, dobrončen, išče pošteno žensko za skupno življenje. Imam dobro službo in manjše posestvo. ☎ (0608)31-111. 12354

VEDEŽEVANJE - SVETOVANJE
 090 41 02
 78 sit 0.5 min

SUZUKI

PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN
 Reslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

IZKORISTITE PRILOŽNOST!

V mesecu novembru Avtoservis Murn bogato obdara kupce nove VITARE s povračilom stroškov tehničnega pregleda in celotnega zavarovanja pri registraciji avtomobila.

VITARA DAKOTA '97 - UGODNO

VITARA '97 LX/3V = 33.700 = 31.990 DEM
 VITARA '97 VX/3V = 34.700 = 32.990 DEM
 VITARA '97 5V = 36.700 = 34.990 DEM

UGODNI KREDITI

Mestna občina Novo mesto SEKRETARIAT ZA KMETIJSTVO IN TURIZEM

Razpis regresov za učence kmetijske usmeritve za naslednike kmetij

Mestna občina Novo mesto objavlja Razpis regresov za učence kmetijske usmeritve za naslednje kmetij. Vse podrobnejše informacije, ki so navedene v razpisu, dobijo učenci na oglasni deski Mestne občine Novo mesto oziroma na Sekretariatu za kmetijstvo in turizem, Novi trg 6, 8000 Novo mesto.

VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto
 po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

odmevno objavo v
DOLENJSKEM LISTU

PENT SODOBNI HIŠNI ZDRAVNIK
 Izdeluje APEL Novo mesto
 ☎ 068/28-083, 323-204

Elektrostimulator za lokalno terapijo. Zdravi mesta poškodb sklepov, mišic, hrbtenice. Refleksna terapija preko dlani in stopal za zdravljenje celotnega telesa. Ima dva priključka za 4 elektrode z desetimi programi frekvenc.
 Trgovine: MEDIS, N.m.; SANOLABOR, Lj.; SANITA, Lj.; JAGER MEDICO Celje; PUR, Žalec; SOČA Medico, Maribor

SUZUKI ALTO
 ŽE ZA 12.990 DEM

Če iščete avto za vsakodnevne potrebe, je novi ALTO prava rešitev. Opremljen je z 1.0 l motorjem, ki premore 52 KM in pri 90 km/h porabi le 4,2 l goriva, servo zavorami, bočnimi ojačitvami, usnjenim volanom...
 Prodaja, servis in rezervni deli:
 AVTOSERVIS MURN, Reslova 4, Novo mesto, ☎ 068/24-791.

KOPALNICE "Delfin" BTC NOVOST MESTO
 ☎ 068/322-879, 316-144

POSEBNE CENE ... AKCIJA ... POSEBNE CENE

TUŠ KABINA - kvadratna, polistiren, 80 cm	13.900
TUŠ KABINA - kvadratna, kaljeno steklo, 80 cm	21.400
- polkrožna, kaljeno steklo, 80 cm	38.500
TUŠ POSTAVEK - iz keramike, kvadraten, 80 cm	14.450
polkrožen, 80 cm	19.400

Cene so za plačilo v gotovini do razprodaje zalog - NOVOLETNA AKCIJA!

GOTOVINSKA POSOJILA

Gotovinska posojila, hitra realizacija, garancija čeki, hiše, zlatina, umetnine, starine, certifikatske delnice.
 Mestna zastavljavnica, Cankarjeva 11 (pri Operi), Ljubljana, od 10. do 16. ure, ☎ 061/210-174 in 061/126 20 70.

WEBASTO EBERSPÄCHER GRELNIKI KAMIONSKIH KABIN

Prodaja, montaža, servis. OMNIA TRADE SP, d.o.o., C. Ljubljanske brigade 23, ☎ 061/159-76-08

FORD STEPAN
 Prodajno-servisni center
 ☎ 068/52-407, 53-120

Vsi modeli Fordovih vozil z dodatnimi ugodnostmi dobavljivi takoj. Vsa vozila imajo serijsko vgrajeno veliko varnostne opreme za osnovno ceno.

PIKA NA I Salon pohištva

Velika izbira pohištva, ugodne cene, popusti na gotovino! Delovni čas od 8. do 19. ure, sobota od 8. do 12. ure.
 Vse informacije na ☎ 068/65-128.

VULKANIZERSTVO STRAHINIČ Breg revolucije 5, Metlika
 ☎ 068/59-064

Montaža in prodaja avtoplaščev proizvajalcev SAVA, BARUM, MICHELIN, NOKIA in KUMHO za osebna in tovorna vozila ter traktorje. Prodaja in dostava kurilnega olja. Možen nakup na obroke brez obresti!

TEXAS - LEIF CB 20, METLIKA
 ☎ 068/59-260

TEXAS - trgovina za mlade in stare. Posebna ponudba konfekcije za vsak žep, od Miklavža do novega leta. Pridite in se prepričajte o izbiri in cenah!

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE APROS, d.o.o., Novo mesto

Tridnevni osnovni in nadaljevalni tečaji WINDOWS, WORD, EXCEL in INTERNET popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto. Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

INSERT, d.o.o. Računalniški inženiring in svetovanje Šegova 19
 ☎ 068/324-310, 324-101
AKCIJA!

- AKCIJSKA PRODAJA osebni računalnikov (5% novoletno ZNIŽANJE CEN)
- INTERNET READY osebni računalniki brezplačen priključek na omrežje INTERNET in 10 ur brezplačne uporabe
- ob nakupu MODEMA dobite brezplačen priključek na omrežje INTERNET in 5 ur brezplačne uporabe

DOLENJSKA BORZNOPOSREDNIŠKA DRUŽBA
 ☎ 068/323-553, 323-554

Strokovne nasvete ter prodajo in nakup delnic po najugodnejših dnevni cenah vam nudijo pooblaščen borzni posredniki DOLENJSKE BORZNOPOSREDNIŠKE DRUŽBE v Novem mestu, nad parkirno hišo na Novem trgu, ali po ☎ 068/323-553, 323-554. Trenutno vam za delnice KRKE nudimo 12.300 SIT za seriji G in E oz. 6.300 SIT za serijo B.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

VEDEŽEVANJE, odstranjevanje črne magije urokov, pomoč pri ljubezenskih in zakonskih težavah.
 ☎ 061/753-461

Vse, kar želite izvedeti o sebi in svoji prihodnosti. Zaupajte najboljšim!
090/41-29
090/42-38
 PREROK

Vedeževalka Pika
 tel. 090-44-62
Jasnovidec Rinaldo

Boris O. Petkovič

jemino stanovanja v Ljubljani 83,1-odstotno služi s cirkuškimi predstavami, na katerih žonglira, provocira in bruha ogenj, preostanek pa si zasluži z dopisovanjem v osrednji dolenski časopis.

K filmu in videu je zašel naključno, ko ga je pred tremi leti k sodelovanju v oddaji MKC TV mladinskega kulturnega centra na novomeški televiziji povabil prijatelj Jure Moškon. Tu, pravi, se je veliko naučil, ocenjeval je koncerte alternativne glasbe, opisoval delo mladinskih klubov po Sloveniji, vlagal certifikate v "certifikis" in vse to gledalcem posredoval na sebi svojstven domisel in duhovit način. Očarale so ga neverjetne možnosti ustvarjalne izrabe videa kot komunikativnega medija. Omenjeni nagradi za film Pobeg in dokumentarni film Deset let free 48, ki ga je pripravil skupaj z Branimirjem Koncilijo, mu pomenita predvsem veliko spodbudo, da bo svojo poklicno pot nadaljeval v svetu filma. Trenutno se ukvarja s scenarijem za plesni in igrani film pa tudi s tem, kako bi se vpisal na slovečo akademijo za film v Pragi, smer režija.

Olija zase pravi, da je tipičen proizvod jugoslovanskega bratstva in enotnosti. Rojen je v Zenici materi Novomeščanki in očetu Zeničanu, tam je začel tudi osnovno šolo, ki jo je končal v Dolenjskih Toplicah. Prosil me je, naj zapišem, da je jazen na mlade domišljavce, ki ob avtomobilu, desetkrat več vrednem od njegovih celoletnih honorarjev, jamrajo, kako hudo jim je v življenju. Vero v ljudi mu vračajo srečanja z ljudmi v porušeni delih nekdanje skupne domovine, ki kot tisti v Dubrovniku pravijo, da sploh ni tako hudo, ali pa Beogradjani, ki so ga, "jer je kod nas došao Slovenac", čeprav niso imeli niti za kruh, vseeno brez premišljanja povabili na pijačo. Tak je Oli - prijazen, v ljudeh išče poštenost in toplino, ni jugonostalgik, čeprav pogreša barvitost in širino nekdanjega skupnega kulturnega prostora. Njegove besede: "Kdor ne spoštuje tujega, tudi svojega ne more ljubiti," pa si velja zapomniti.

IGOR VIDMAR

7-minutni igrani film Pobeg Stražana Borisa Petkoviča je bil, kot je v svojem poročilu zapisala žirija, najzrelejši trenutek 1. festivala neodvisnega filma in videa Slovenije, na katerem je bil Petkovič z dvema prvima nagradama tako rekoč osrednja osebnost. Boris Petkovič, malocirkuški komedijant, glasbenik, režiser, scenarist, glasbeni kritik, raziskovalec mladinske kulturne scene in nenazadnje tudi dopisnik našega časopisa, je po svoje skrivnostna osebnost, obraz, ki je nakaterim všeč, drugi pa bi raje videli, da ga ne bi videli. Kdo pravzaprav je Boris Petkovič in kaj ostane, ko ugasne studiojske luči in ko odstranimo tančico skrivnosti z njegovega lika? Olija, kot ga kličejo prijatelji in kot ga s televizijskih ekranov poznajo Dolenjci in Belokranjci, poznava se iz čisto nekih drugih časov. Skupaj sva se delala v nekdanjem novomeškem ZSMS. Pripravljali smo rock koncerte, izdajali Valj in počeli še marsikaj, česar danes LDS, naslednica mladinske organizacije, ne počne. Oli je bil vedno zraven, zmeraj med najbolj prizadevnimi, čeprav je bil tudi eden najmlajših. Čeprav se je odločil za tehnično poklicno pot, ga je vedno zanimalo kulturno dogajanje, predvsem tista tako imenovana alternativna kultura. Po diplomu na pomorski šoli v Portorožu se ni zaposlil kot inženir, pač pa si denar za mleko in kruh ter na-

Izlet naročnikov Dolenjskega lista

Na drugem avtobusu za izlet v Logarsko dolino je še nekaj prostih mest. Vabimo vas, da se nam pridružite, svoje prijave pa čimprej sporočite na spodnje telefonske številke. Obljublamo lep izlet in še lepši zaključek leta ter nekaj bogatih nagrad.

Odhod bo v soboto, 14. decembra, ob 7. uri zjutraj z novomeške avtobusne postaje. Program izleta: iz Novega mesta se bomo odpeljali do Laškega, kjer se bomo ustavili na jutranji kavici, in nadaljevali pot do Liboj, kjer si bomo ogledali tovarno keramičnih izdelkov in kupovali v industrijski prodajalni. Med postankom v Gornjem gradu bo ogled cerkve sv. Mohorja in Fortunata ter v Radmirju še ogled romarske cerkve. Po prihodu v Logarsko dolino bo po želji ogled slapa Rinka in nato v hotelu Plesnik zabava z glasbo, dobro hrano in pijačo.

Cena izleta za naročnike 4.100, za ostale 5.100 tolarjev. Prihod v Novo mesto bo v večernih urah. Prijave zbiramo na telefonskih številkah 068/321-115, 342-136 in 0609/623-116. Na izlet vas vabita

DOLENJSKI LIST
in
MANA
turistična agencija

JUBILEJ TONETA FINKA

DOLENJSKE TOPLICE - V petek, 29. novembra, ob 20. uri bo v zdraviliški restavraciji v Dolenjskih Toplicah koncert ob 25-letnici zborovodstva prof. Toneta Finka. Nastopili bodo pevske zbori iz Dolenjskih Toplic, Smihela in Malega Slatnika, slavnostni govornik pa bo podžupan mestne občine Novo mesto Lojze Zupančič.

• Če hočeš dolgo živeti, ne kadi, pij zmerno, veliko teči in ne žri. (Leon Stukelj)

Do kod je globine Kostanjeviške jame?

V nedeljo odkrili nov del Kostanjeviške jame, ki je še enkrat večji od turistično urejenega dela - To je gotovo eden večjih dosežkov slovenskih jamarjev v zadnjih letih

KOSTANJEVICA NA KRKI - Nedelja, 24. novembra, bo v zgodovini Kostanjevice zapisana z velikimi črkami, saj je skupina šestih jamarjev odkrila nove razsežnosti Kostanjeviške jame. Novodiskriti del je po prvih ocenah dolg 600 metrov ali več, kar je več od dosedaj raziskanih delov Kostanjeviške jame (627 metrov).

Reševalci Dolenjske jamarjske reševalne službe Miha Rukše, Miro Robek, Tanja Luzar in Igor Nose, jamar iz Kostanjevice Izток Bizjak ter jamar iz novomeškega kluba Andrej Gašperič so se zaradi slabega vremena iz Črnomlja odpravili na kondicijski trening v Črni rov Kostanjeviške jame, tam pa so odkrili že dolgo let pričakovano nadaljevanje jame. Po približno 100 metrih dolgi ožini, ki jo je bilo potrebno na nekaj mestih

kluba jamarjev Kostanjevica Brneta Čuka ni pričakovati, da bi novi del uredili za turistične obiske, saj je nevaren in težko dostopen, bodo pa ga ponudili za treking turizem izkušenim jamarjem, ki se želijo soočiti z izzivom jamskih globin.

Ker jamarji takšnega odkritja niso pričakovali, s seboj niso ime-

li dovolj opreme, zato se bodo ponovno spustili v globine v nedeljo, predvidevajo pa, da se jim lahko odprejo še novi rovi. S tem odkritjem, ki gre v smeri proti Mohorju, je Kostanjeviška jama gotovo daljša od 1 kilometra, s tem pa je največja raziskana jama na Dolenjskem, če ne celo v vzhodni polovici Slovenije.

T. GAZVODA

3. VELIKA RAZSTAVA MALIH ŽIVALI - Društvo gojiteljev malih pasemskih živali Krka iz Novega mesta je za konec tedna pripravilo 3. veliko razstavo malih živali v telovadnici OŠ Grm. Čeprav vreme ni bilo najprimernejše, je razstava v treh dneh vseeno privabila kar lepo število obiskovalcev, ki so si lahko ogledali, kaj ljubezen in skrb zmoreta pri reji kuncev, golobov, kokoši, gosi, ptic in drugih malih živali. Paša za oči je bila bogata, največ veselja pa je vesela menezarija nudila otrokom, ki jih je bilo med obiskovalci še največ. (MiM)

JOŽE SAJE ULOVIL 21,5 KG TEŽKEGA SOMA - Jože Saje iz Šentjerneja je v četrtek, 21. novembra, pri gradu Otočec v Krki ulovil verjetno rekordnega soma za Ribiško družino Novo mesto. Tehtal je kar 21,5 kg, velik pa je 1,52 metra. "Neusmiljen boj" s somom, ki je prijel na blestivko (laks 0,35 mm), je trajal kar 25 minut, pri tem pa sta Jožetu (na desni) pomagala dva Roma (eden tudi na sliki), za kar se jima zahvaljuje. Letos je Jože ulovil že štiri some, dva sta imela po 7 kg. (Foto: L. Murn)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Zakaj v restavraciji Tango na Otočcu ne izdajo računa za gostinske storitve - Pri Dobrniču je ograja mosta podrtja že dve leti - Prijaznost uslužbenk v žužemberški lekarni

Igor iz Šentjerneja je pred dnevi s prijateljem obiskal restavracijo Tango na Otočcu, kjer je bil presenečen, ko je namesto računa za zapitek dobil listič s "tremi kracami in zneskom za plačilo." Zanimiva ga, ali si lahko to podjetje privoščijo kaj takšnega, saj inšpekcije še kako strogo preganjajo zasebne gostince. Kot so nam povedali na davčnem uradu, 58. člen zakona o prometnem davku določa, da mora vsak davčni zavezanec za opravljeno storitev ali prodano blago izdati račun ali odrezek blagajniškega traku, ki mora vsebovati zaporedno številko, ime in sedež davčnega zavezanca, kraj in datum izdaje ter vrednost izdanih proizvodov oziroma opravljenih storitev. Če ga ne izda, je po 75. členu mandatna kazen za prodajalca (v našem primeru natakarija) 10 tisočakov, pravni osebi oziroma zasebniku pa po 70. členu

grozi kazen najmanj 120 tisoč tolarjev. Jože iz okolice Dobrniča je opozoril na že dve leti podrtjo ograjo mosta pri kapelici pred Dobrničem na cesti Mirna Peč-Dobrnič. Kot je povedal Anton Hrastar, direktor področja vzdrževanja cest pri Cestnem podjetju Novo mesto, je lastnik ceste občina Trebnje, ki mora to delo naročiti. Ker imajo občine malo denarja za ceste, se občine običajno odločajo najprej za sanacije cest, medtem ko za takšne posege ponavadi zmanjka denarja. Po besedah Štefana Velečiča, ki je v občini Trebnje zadolžen za infrastrukturo, občina posebnega zahtevka za to ograjo ni prejela (očitno je bila podrtja v prometni nesreči), bodo pa preverili, kaj je na stvari, in bodo poskušali nevšečnost, če bo mogoče, do pomladi popraviti.

Franca T. iz okolice Žužemberka je spodbudil zapis o neprijaznosti v prejšnjem Haloju: "Ko prideš v lekarno v Žužemberku, prijaznost dveh uslužbenk na strani kar blagodejno vpliva, posebno še, ko prideš od zdravnika. Tako prijaznih uslužbenec si želimo povsod!" pravi. Naslednji klic je prišel iz Švice. Mojca je namreč zbudil zapis Črnomaljšca, ki se je pritoževal nad volilno pravico Slovencev, ki živijo v tujini. "Če smo lahko 30 let ves težko prislužen denar znosili domov, če morajo naši otroci služiti vojsko doma, povrhu pa tudi dobro poznamo politične razmere v Sloveniji, res ne vem, zakaj ne bi smeli voliti v domovini. Katera kategorija volilcev smo torej, če ne smemo voliti ne doma ne v Švici? Sploh pa lahko Črno-

maljca potolažim, da polovica naših prijateljev v Švici sploh ni dobila volilnega lističa, zato tudi ni volila."

Franči K. iz Krškega je opozoril na katastrofalno stanje v moškem stranišču na krški avtobusni postaji: "Vrata so sneta, šipe zdrobljene, papirja ni, vse je umazano, gotovo pa takšen nered ni nastal v enem dnevu!"

T. G.

CVETAČA S SKORAJ TREMI KILOGRAMI - Na vrtu Ludvika Rečka iz Novega mesta je vsako leto prostor tudi za cvetačo, a tokrat, kot je zrasla letos, še ni bilo. Sadike cvetače, ena je obrodila kar 2,7 kilograma težko glavo brez listja, sta Ludvik in njegova žena Martina kot običajno kupila na tržnici, posadila pa sta jih šele avgusta. Kazalo je že, da bele glave letos ne bodo kaj prida debele, a so v zadnjem mesecu poskrbele za presenečenje, pri tem pa Ludvik, ki skrbi za pridelek na vrtu, poudarja, da se ni poslužil posebnega gnojenja. (Foto: T. G.)

VELIKI RIBI IZ KRKE - Novomeška ribiča Sandi Bayer in Miha Premelč-Mike se bosta še dolgo spominjala torka, 19. novembra, saj sta na ta dan na Otočcu ujela verjetno svoji največji ribi v življenju. Najprej je ribiško srečo okusil Miha Premelč, ki je okoli 9. ure v kalni Krki pri gradu Otočec zapel 145 centimetrov dolgega in 14 kilogramov težkega soma. Še večji podvig pa se je v popoldanskih urah istega dne posrečil Sandiju Bayerju, ki je z brega pri avtokampingu na Otočcu zapel trofejnega sulca, dolgega 127 centimetrov, težkega 21,60 kilograma, kar je v zadnjem desetletju največji in najtežji ujeti "kralj naših voda" v dolenski Krki. Na sliki: Sandi Bayer (na levi) in njegov "konkurent" Miha Premelč-Mike. (Besedilo in slika: S. D.)

NA GAČAH ŽE UGODNA SMUKA
DOLENJSKE TOPLICE - Od torka, 26. novembra, že obratujejo nekatere naprave na Krkinem smučarskem centru na Gačah. S polno močjo pa se bodo vlečnice na edinem dolenskem smučišču zavrtle v soboto, 30. novembra. Obratovalni čas smučišča je od 9. do 16. ure.

NOVOTEKSOVA TKANINA VABI K NAKUPU
NOVO MESTO - V prostorih novoteksove menze bo od danes pa do sobote akcijska prodaja kvalitetnega in modnega blaga. V četrtek in petek boste lahko kupovali od 8. do 18. ure in v soboto od 8. do 12. ure.

Dolenjske Novice.
1885-1919
kratkčasnice izbral Jože Dular

Prvo kosilo
A: "Kako se je tvoji ženi posrečilo prvo kosilo?"
B: "Prav slabo. Še kuharske bukve so se ji prismojile!"

Nič ne dene
Hribolazec: "Čujte, jutri bi rad vstal že zjutraj ob treh."
Hlapec: "To nič ne dene! Pa položite napitnino na nočno omarico."

Krivica
"Pomislite, moj gospod mi je rekel, da sem star osel!"
"Kako se je mogel take iznebiti, saj ste vendar v najboljših letih?"

Nasvet
Sodnik: "Vi ste obsojeni zaradi beračenja na tri dni zapora ob kruhu in vodi!"
Berač: "Gospod sodnik, ali ni mogoče, da bi mi dali nekoliko boljše hrano, pa bi za to par dni dalje sedel."

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!
Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.